

I. dio
BAUR / RASVIJETLI SE!

BENEDIKTO BAUR R. Sv. B.

„RASVIJETLI SE!“

Liturgijska razmatranja za sve dane
crkvene godine

I. dio:
DOŠAŠĆE I BOŽIČNO VRIJEME

Preveli
O. FERDO GASSMANN i O. ANĐELKO GREGIĆ
Franjevci

IZDAJE ZBOR FRANJEVAČKE OMLADINE
ZAGREB, Kaptol br. 9
1940

Dopuštanjem
redovničkih poglavara od 19. rujna 1940. broj 1966. i
Biskupskog Ordinarijata u Đakovu od 3. listopada 1940.
broj 1776.

Predgovor hrvatskom izdanju.

U času, kad se i u našim krajevima započelo s liturgijskom obnovom, pružamo našem hrvatskom narodu prvorazredno djelo liturgijske pobožnosti i liturgijskog života.

Ovim djelom kanimo utrti put liturgijskom pokretu i učiniti svetu Misu središtem cijeloga našega duhovnog života. Po ovim razmatranjima zasjat će katoličko bogoslužje u svem svojem sjaju, ljepoti i dubini. Ova će razmatranja učiniti, da odsad ne ćemo više svetoj Misi »prisustvovati«, nego kod nje sudjelovati. Sveta Misa ne će više biti privatna pobožnost, nego liturgijsko duševno proživljavanje.

Razmatranja su duboka i često predmnijevaju veliko poznavanje katoličke dogmatike. Pa iako će to biti za mnoge malom zaprekom i teškoćom, ipak se moramo radovati, što ćemo imati jedna liturgijsko-dogmatska razmatranja na našem jeziku. Malo po malo ući ćemo u duh svetog bogoslužja i iskusiti na sebi središnju dogmu kršćanskog života, dogmu otajstvenog tijela Kristova. Više nego ikada prije, osjećat ćemo, što znači biti s Kristom u trajnoj i živoj zajednici. Svaki dan ćemo crpsti novu nauku iz nepresahnjivog vrela svete Crkve i natapati svoj duh i srce božanskom istinom.

Upozoravamo na autorovu izjavu, da tumačenje »nedjeljne svete Mise« nije zamišljeno kao razmatranje, nego kao priprava za svetu Misu. Prema tome, neka se u redovničkim zajednicama čita nedjeljno razmatranje. Razmatranja obuhvataju i blagdane Gospodnje, blažene Djevice Marije i nekih svetaca.

Kod prevođenja ovoga djela služili smo se već postojećim liturgijskim i biblijskim gradivom na našem jeziku, pa na ovom mjestu ističemo svoju zahvalnost prečasnoj i veleučenoj gospodi profesorima: Dru Franji Zagodi, Dru Dragutinu Kniewaldu i Dru Nikoli Žuviću.

Zahvaljujemo i prečasnom O. Provincijalu, prečasnom definitoriju i velečasnim ocima gvardijanima, koji su nam omogućili, da započnemo s izdavanjem naše franjevačke omladinske biblioteke.

Dao Bog, da djelo naiđe na što veći odziv kod bogoljubnih vjernika!

Zagreb, na blagdan svetog Oca Franje 1940.

Prevodioci.

Predgovor cjelokupnom djelu.

1. »Ustani, rasvijetli se, Jeruzaleme, jer dođe svjetlost tvoja, i slava te Gospodnja obasja; jer gle, mrak će pokriti zemlju i tama narode; a nad tobom će izaći Gospodin i slava njegova u tebi će se vidjeti. I hodat će narodi u tvom svijetlu i kraljevi, kada sine tvoje svijetlo (t. j. tvoje sunce, Isus Krist) (Iz. 60, 1—3). Jeruzalem je hram Novoga Zavjeta, naša sveta Crkva. Ona je grad svjetlosti, prožeta i obasjana sjajem nadnaravnog sunca, Krista. U liturgijskoj žrtvi i molitvi dolazimo k njoj, da u svijetlu Crkve i sami postanemo svijetlo. U tom smislu treba razumjeti naslov ovoga djela: »Rasvijetli se!«

2. »Svi mi, koji otkrivenim licem odrazujemo (promatramo) slavu Gospodnju, preobražavamo se u istu sliku, jer to djeluje Duh Gospodnji« (2. Kor. 3,18). Liturgijska se pobožnost sastoji u tom, da neprestano promatra sjaj i svijetlo lica Gospodnjega. Ona u prvome redu misli, tko je on, što je on za nas učinio i što bez prestanka za nas i u nama čini i djeluje. Liturgija je pobožnost zahvaljivanja, klanjanja, čašćenja i radosne svijesti, da nam je Otac po svome jedinorođenomu Sinu sve dao i sve daje. Ona je pobožnost svijesti, da je Gospodin s nama, i da u njemu sve možemo (Filip. 4,13). Liturgijska je pobožnost radost, kojom se radujemo Bogu i njegovom djelovanju, pobožnost odvažnog pouzdanja, koje je sigurno u svoju pobjedu. Ona se temelji na riječima, koje je apostol Pavao pisao Rimljanima: »Ako je Bog za nas, tko će protiv nas? Kad nije vlastitoga Sina poštedio, nego ga je predao za sve nas, kako dakle ne će nama s njime sve darovati? Tko će nas rastaviti od Kristove ljubavi? Možda nevolja, ili stiska ili glad, ili golotinja ili pogibelj ili progonstvo ili mač? Ali u svemu ovomu pobjeđujemo po onomu, koji nas ljubi« (Rim. 8,31 sl.). Ako sudjelujući u svetom bogoslužju bez prestanka promatramo slavu

Gospodnju, i sami ćemo odrazivati slavu, koja izlazi iz Gospodina.

3. Ovo djelo želi da vjernicima približi svetkovanje, nauk i misli Rimskog misala, da postanu plodnim predmetom nutarnje molitve, te pomoć i potpora u kršćanskom životu. Neiscrpive su pouke i poticaji misne žrtve i misnih obraza. Ovim djelom dakle nismo iscrpili to bogatstvo, nego smo samo pokušali da drugima pokažemo put i da ih potaknemo na vlastiti rad i nastojanje.

Neprisiljeno i jednostavno smo slijedili liturgijski slijed događaja. Ono što nam misni tekstovi pružaju, nismo prisilno umetali u neku unaprijed određenu shemu ili prilagodili nekom sistemu duhovnoga života. Slijedili smo u svemu svetu liturgiju, t. j. Crkvu, koja žrtvuje i moli, da nas ona vodi i poučava i potiče, znajući da tako sigurno stupamo pravim putem i da primamo zdravu i krepku hranu.

Obradili smo misne tekstove nedjelja i ostalih dana u sedmici. Uvrstili smo i blagdane, koji su dio crkvene godine, isto tako i pojedine važnije blagdane blažene Djevice i svetaca.

Nedjeljnu smo Misu protumačili opširnim liturgijskim tumačenjem. Po njemu želimo istaknuti nutarnji smisao nedjeljne žrtve, i nismo ga zamišljali kao razmatranje, nego kao pripremu za sudjelovanje kod nedjeljne svete Mise.

4. Usko vezanje uz misne tekstove ima i mnogo poteškoća. U bogoslužju se rado opetuju neke stvari. Zato će se tu i tamo u liturgijskim razmatranjima ponavljati neke misli. Međutim, to ne će biti na štetu naše molitve. Ako nam razmatranja ne pružaju svaki puta nove misli, probudimo tim više čuvstva. Mi možemo i moramo uvijek iznova vjerovati, iznova se nadati, iznova se predati, ljubiti, veseliti, zahvaljivati, klanjati se, častiti, radovati se, probuditi pokajanje i moliti za oprostjenje, svjetlo i milost. U bogoslužju se i onako više slijedi čuvstvena molitva, nego li razumno prosuđivanje. Ono nije u prvom redu doktrina, nauka sistem, znanje, nego djelo: život Gospodina Isusa Krista, koji

i nadalje u svojem mističnom tijelu, u Crkvi i u dušama živi, misli, vojuje i pobjeđuje, život Krista, glave, koji sve svoje udove u sebi sjedinjuje i uzvisuje u svoju molitvu i žrtvovanje. Zato je liturgijska pobožnost bitno određena vanjskim faktorima, objektivnom stvarnošću milosnog reda i poretka, nadnaravnim djelovanjem Božjim u čovječanstvu i na čovječanstvu. Određena je činjenicom utjelovljenja Sina Božjega, otajstvima njegove ličnosti, njegovog života i smrti, njegovog poniženja i proslavljenja, a napose neprekidnim otajstvenim prožimanjem i oživljavanjem svoga mističnog tijela, svete Crkve, svojom istinom, svojim milostima i svojim životom. Zato je liturgijska pobožnost ponajprije promatranje, divljenje, klanjanje, čašćenje, zahvaljivanje, proživljavanje.

Duša koja se hrani liturgijom, nužno i kao sama od sebe napunja se Bogom i Kristom, a ujedno je živo sjedinjena sa Crkvom. Ono što je ona upoznala, vidjela, proživjela, čemu se divila, klanjala, što je ljubila i cijenila, to svakako mora i u praktičnom životu provesti i dobro iskoristiti, na slavu Božju i Kristovu, na svoju korist i na korist svete Crkve, znajući da je živo povezana s njezinim životom i interesima. »Promatrajući slavu Gospodnju preobrazit će se u istu sliku.«

Beuron-Rim, na blagdan sv. Benedikta 1937.

o. Benedikto Baur, R. sv. B.

Uvod.

I. Kršćansko-vjerski život u crkvenoj godini.

1. Vjerski život u nas kršćana, nije ništa manje nego posjedovanje božanskog života: i življenje po tom životu, to je život Božji u nama. Taj Božji život primamo jednim rođenjem, a to je sakrament krsta.

Taj je život prviput došao na ovaj svijet kad se Sin Božji utjelovio t. j. kad je Marija u Nazaretu izgovorila svoj »Neka bude.« Tada je u Kristu Isusu prodro božanski život u našu ljudsku narav. Od onda nam neprekidno taj život pritječe od Krista. On je došao, da »imamo život, i da ga u obilju imamo« (Iv. 10,10). Ne samo kao klicu: takav je naime već na svetom krštenju stavljen u našu dušu. Klica se mora razvijati i usavršiti. U svome biću i u svojoj ličnosti »moramo postati jednaki slici Sina njegov« (Rim. 8,29). Zato se kršćanski život, kršćanska svetost, sastoji u usavršenju božanskoga života, koji je po svetom krstu usađen u našu dušu. On, čokot, živi u nama, u lozama (Iv. 15,5). Naša je lična zadaća, da uvijek rado i vjerno primamo puninu ovoga života: da ga očuvamo, hranimo, i usavršimo.

Kao što je bio usađen u našu dušu po sakramentu svetoga krsta, tako se usavršuje u otajstvenom sudjelovanju sa životom Crkve, koja je tijelo Kristovo. U svojoj je Crkvi Krist uvijek nazočan. U njoj je otvorio izvore nadnaravnog života: u žrtvi svete Mise i u svetim sakramentima, a napose u središtu njihovom, u presvetoj euharistiji. Izvan Crkve ne možemo postići niti savršenost u zemaljskom životu, niti njezinu krunu na nebesima. U Crkvi živi Gospodin i dalje vidljivo svojim životom. Život svete Crkve, život je Kristov. Nema dakle nadnaravnog života, koji ne bi bio na kojigod način proživljavanja života s Crkvom.

2. Kako će se božanski život u nama razvijati i usavršiti? Život, pa i sveti život, raste kao cjelina organski, a

ne sistematski. Kao što se ni na drveću ne razvija najprije samo korijenje, a tek onda deblo, tako da i naš život razvija na svim linijama.

Bog je odredio, da se život Crkve ovdje na zemlji odvija u jednoj godini. Da, sam kršćanski život po Božjoj odredbi jest jedna sveta godina. U okviru godine, koja počinje, raste i dovršuje se, nastavlja Gospodin, koji živi u svojoj Crkvi, svoj život u otajstvenoj prisutnosti i u otajstvenom djelovanju. I tko hoće u Kristu biti i u Kristu živjeti, mora živjeti ovim Kristovim životom u njegovoj Crkvi — u liturgijskoj godini, u crkvenoj godini. Svake godine pokušamo dostići savršenstvo, ali mi ga ne dostizavamo. I Bog nam daje novu godinu spasenja, i mi pokušavamo iznova. Time, što svake godine iznova pokušavamo, da sudjelujući u životu s Kristom i s njegovom Crkvom, dovedemo pšenično zrno, koje je po svetom krstu usađeno u našu dušu, do sazrijevanja, upravo se time u nama usavršava kršćanski život. Time je naše htijenje, koje je po sebi nedovoljno, nošeno snagom Kristova Duha i života. Naše nastojanje i naša borba za svetošću pada uvijek na plodno tlo, pada na Gospodina, koji u crkvenoj godini nastavlja svoj život lično i u svojim vjernim sljedbenicima, u Svecima. Uđimo u duh i pobožnost Crkve, koju Gospodin oživljava i prožima. Neka nas tijekom crkvene godine uvijek vodi njezina molitva, njezino osjećanje i njezin duh. Onda će nas preobraženi Krist sigurno dovesti do cilja. Dosta je da se u crkvenoj godini pouzdano povjermo Kristovu djelovanju u njegovoj Crkvi. Tada će crkvena godina i nad nama izvesti svoju odgojnu zadaću. Kršćanski će se život u nama pomalo usavršivati.

Često si utvaramo, da bismo život, koji Bog jedini daje, i zakone života, koje je jedini Gospodin odredio, mogli svladati svojom mudrošću, svojim proračunavanjem i sistematikom. Kud i kamo sigurnije ćemo putovati, ako se i u unutarnjoj molitvi držimo načela, koje je sveti Benedikto propisao za zbornu molitvu: »Mens nostra concordet voci no-

stræ — Naš duh neka je u skladu s riječima, koje izgovaramo« (Pravilo, 19 pogl.). To je ista misao, koju je sveti Pavao dubokoumno izrazio riječima: »Svi mi, koji otkrivenim licima odrazujemo (promatramo) slavu Gospodnju, preobražavamo se u istu sliku, jer to djeluje Duh Gospodnji« (2. Kor. 3,18). Vjerno promatranje Gospodina, čija se slava odrazuje u bogoslužju, daje nama malo pomalo novo biće i pretvara nas u sliku Kristovu, ponajprije »djelovanjem Duha Gospodnjeg«, a nipošto našim proračunavanjem i nastojanjem.

II. Liturgijsko razmatranje.

1. Kao što liturgijska pobožnost uopće, tako je i liturgijsko razmatranje bitno i u prvom redu određeno izvana, izvanjim činjenicama, djelovanjem Božjim u čovječanstvu, u Crkvi i u pojedinim dušama. Ono načelno i u prvom redu promatra, što je Bog za nas postao i što je za nas učinio, i još uvijek čini po Kristu i po svojoj Crkvi. U liturgijskom razmatranju bavit ćemo se zato ponajprije onim velikim i sjajnim stvarima, koje je Bog udijelio i koje neprekidno dijeli cijeloj svetoj Crkvi i njezinim pojedinim članovima. Zvijezda vodilja i putokaz liturgije i liturgijske pobožnosti jest Majka Božja, koja je od Boga blagoslovena i obasuta milostima zapjevala svoj Magnificat: »Veliča duša moja Gospodina, i raduje se duh moj u Bogu spasu mojemu. Što je pogledao na poniženje sluškinje svoje. Jer mi učini velike stvari Svesilni, i sveto je ime njegovo. Milosrđe je njegovo od koljena do koljena« (Luka 1,46 sl.).

2. Kao i svaka molitva tako i liturgijsko razmatranje zahtijeva neku pripravu. Daljnja je priprava cjelokupni dnevni život, koji mora takav biti, da koristi molitvenom životu i duhu molitve: da savjesno mrtvimo osjetila i strasti, da čuvamo svetu sabranost, da se ponizno podložimo Božjim odredbama, dopuštenjima, zapovjedima i zahtjevima. Bliža je priprava u tome, da u predveče odredimo predmet sutrašnjega razmatranja odnosno da ga pažljivo pročitamo i zapamtimo.

Samo razmatranje započet ćemo tako, da se odvratimo od svih svojih poslova i od svega, što bi nas moglo rastresti, te se obratimo k Bogu i Kristu proseći žarkom molitvom višnju pomoć za svoje razmatranje.

Imade različitih načina ili metoda razmatranja. Za ova razmatranja, uz poznatu franjevačku metodu sv. Petra Alkantarskoga, veoma je prikladna metoda sv. Ignacija Lojole i metoda škole sv. Sulpicija.

Način sv. Petra Alkantarskog:

Taj način imade šest dijelova:

1. **Priprava.** Za dobro i plodno razmatranje iziskuje se prije svega bliža priprava. Misleći na prisutnost Božju skupimo svoje misli i druge duševne moći, a odstranimo brige i uopće sve, što bi nas moglo rastresti ili smetati. Zatim pobožnom molitvom prosimo Boga za pomoć i rasvjetljenje.

2. **Čitanje.** Iza priprave slijedi čitanje istine, koju želimo razmatrati. Čitanje mora biti polagano, ne prebrzo, da možemo slijediti glavne misli ili točke razmatranja.

3. **Razmatranje.** Kad pročitamo predmet razmatranja, tada slijedi samo razmatranje, koje se sastoji u tome, da pročitani predmet točnije promislimo. Razmišljajući o nekim istinama korisno je, da se obazremo i na okolnosti. Kada smo istinu ili dužnost promotrili, tada treba da se ispitamo: kako smo prema toj istini živjeli, kako smo tu dužnost izvršivali? Upoznavši tako svoju slaboću ili nemar, treba da se pred Bogom ponizimo i pokajemo, a napokon da odlučimo u buduće više na to paziti i savjesnije se služiti sredstvima, kojima ćemo svoje odluke moći ispuniti.

4. **Zahvala.** Poslije razmatranja slijedi zahvala prema istinama, o kojima smo razmatrali.

5. **Prinošenje.** Zahvali treba da se pridruži i prinošenje, kojim prinosimo Bogu sebe i sve što imamo i što smo učinili, da se sasvim predajemo u njegovu svetu volju, da mu prikazemo zasluge Gospodina Isusa Krista, blažene Djevice Marije i svetaca.

6. **Završna molitva.** Razmatranje napokon zaključujemo pobožnom molitvom, kojom preporučujemo ljubavi Božjoj sv. Crkvu i njezine poglavare, svekoliko kršćanstvo, svoj red, svoju redovničku kuću, a na posljepku sebe, da nam dobri Bog udijeli potrebne milosti, da možemo živjeti po njegovoj nauci, čuvati se grijeha i napredovati u krepom životu.

Način sv. Ignacija obuhvata:

I. **Vježbanje sjećanja.** Sjetimo se istine, koje smo u predvečerje pročitali, odnosno pročitajmo razmatranje polagano, pažljivo i s razumijevanjem.

II. **Vježbanje razuma.** Mi se pitamo: Što je za mene napose važno kod ovoga otajstva ili kod ove istine? Kakva će biti praktična odluka za mene? Kako sam se do sad vladao u toj stvari? Kako ću u buduće postupati? Iz kojih razloga? Koje zapreke moram ukloniti? Koja sredstva moram upotrijebiti?

III. **Vježbanje volje** čuvstvima, koja prate vježbanje razuma, kao i odlukama, koje moramo jasno i određeno učiniti.

Na koncu se djetinjski porazgovorimo s Bogom, s Kristom, s Marijom ili sa svetima.

Način škole sv. Sulpicija sadržaje:

1. **Klanjanje (adoratio).** Svoj pogled upravimo Kristu Gospodinu. Promotrimo ga u njegovoj ličnosti, u njegovim otajstvima, u njegovoj Crkvi, u njegovim udovima, u nama samima; u njegovom životu, u njegovim krepovima, riječima, nauci i djelima; u njegovom djelovanju u Crkvi, u svetoj žrtvi, u sakramentima, u svetima. Klanjajmo se, divimo, zahvalimo se, pjevajmo i ljubimo, radujmo se njemu.

2. **Posjedovanje (participatio).** Mi živo želimo živjeti životom Isusovim, životom glave. Njegove osjećaje, njegov duh, njegove kreposti i svetost želimo usaditi u svo-

ju dušu i sudjelovati u njegovom životu i trpljenju, u njegovoj smrti i njegovom preobraženju. Mi ćemo paziti na sebe i pokajati se za svoje nemarnosti i pogreške prošloga života; ponizimo se radi svoga sadašnjega nesavršenog života, i odlučimo, da ćemo se u buduće popraviti. Zato moramo kod razmatranja svu pažnju posvetiti prošnji moleći za oprostjenje, za svijetlo, za snagu, za milost, kreposti i napredak u ljubavi, za Duh Krista, naše glave.

3. Sudjelovanje (cooperatio). Stvorimo jasnu i određenu odluku za dan i za život.

Na svršetku razmatranja zahvalimo se Gospodinu za milosti, prosvjetljenje i nadahnuća, koja nam je dao, molimo oprostjenje za svoje pogreške i nedostatke, koje smo učinili kod razmatranja i molimo napokon Gospodina, da blagoslovi naše dnevne dužnosti.

I. DOŠAŠĆE.

Uvod.

1. U adventskom bogoslužju razlikujemo dva Kristova dolaska, a da ih međusobno ipak ne dijelimo. Prvi je dolazak, kad se Sin Božji kao čovjek pojavio na zemlji, začet u krilu Djevice po Duhu Svetom. Isti Sin Božji, koji se prije 2000 godina čovječanstvu rodio, rađa se danas, a rađat će se i sutra i kroz svu povijest spasenja. On se rađa u Crkvi i u pojedinoj duši te neprestano poprima u njoj svoje obličje. Zato je cijelo ovo zemaljsko vrijeme za Crkvu kao takvu, i za svaku pojedinu dušu vrijeme prvoga dolaska Gospodnjega, Došašće, vrijeme očekivanja, nade, čežnje, vrijeme, u kojem treba da Krist u nama poprmi obličje, da nas prožme svojim Duhom i životom, i da nas povede konačnom otkupljenju, k svom drugom dolasku. Kad se Krist bude drugiput pojavio, t. j. na sudnji dan, tada će doći s velikom silom, da dovrši svoje djelo otkupljenja na zemlji, i da svoje sljedbenike povede u blaženo uživanje vječnoga života, da i oni budu dionici konačnog otkupljenja.

2. Misao vodilja u Došašću jest misao na prvi dolazak Kristov, t. j. na otkupljenje, koje je započelo dolaskom Sina Božjega, prije nekih 2000 godina, a nastavilo se i nastavlja se u Crkvi i u dušama. Bogoslužje, liturgija, nam prikazuje taj prvi dolazak Kristov, koji se odnosi na cjelokupno zemaljsko vrijeme, kao pripravu, uvod i predigru za drugi dolazak Kristov, za vječni Božić na nebesima.

Prvi Kristov dolazak u milosti u svrhu otkupljenja znači u bogoslužju i prošlost i milosnu sadašnjost: u žrtvi svete Mise i u žrtvenoj gozbi, u svetoj pričesti, dolazi Gospodin dnevno u svoju Crkvu i u duše. U prvom dolasku Kristovu u tijelu gledamo u liturgiji ujedno i dolazak Gospodnji u duše po žrtvi i po sakramentu presvete euharistije. Tako je Kristov dolazak, Došašće, neprestana vidljiva sadašnjost. Sveta nas liturgija vodi k oltaru. Tu u predmisi »očekujemo«

puni vjere i žive čežnje dolazak Gospodnji, koji će uslijediti u svetoj pretvorbi i u svetoj pričesti. Glavna zadaća misnog bogoštovlja sastoji se u tom, da se dobro pripravimo za ovaj dolazak Gospodnji u svetoj Misi, da u svetom adventskom vremenu što bolje očistimo i posvetimo svoje srce, te tako postane dostojnim Betlehemom. To ćemo postići pokorom, mrtvenjem, oprežnošću, molitvom i sabranošću, živom željom da se oslobodimo od grijeha, živom željom za svijetlom, za milostima i otkupljenjem.

Prvi Kristov dolazak smatramo u bogoslužju i zato kao neku sadašnjost, što Gospodin u svetoj Misi svaki dan među nas dolazi. On bez prestanka živi i djeluje u svojoj Crkvi, kao glava u udovima i kao čokot u lozama: On i dalje živi i djeluje u cjelokupnoj Crkvi, ali i u njezinoj vidljivoj glavi, u papi, u biskupima, u svećenicima, u svakoj pojedinoj duši. Vjerujemo u otajstvenu, milosnu blizinu Gospodnju; zahvaljujmo i divimo se Otkupitelju. Ovome Otkupitelju, koji djeluje u svojoj Crkvi i u nama, otvorimo svoje srce i svoj duh. Odrecimo se ludih taština zemaljskog života, dopustimo da nas Krist posvema prožme, da se on rodi u nama i u nama proprimi svoje obličje. »Obucite se u Gospodina Isusa Krista« (poslanica 1. nedjelje Došašća).

3. Misni obrasci adventskog bogoslužja upućuju nas na Krstitelja u pustinji, propovjednika pokore i preteču, i na nazaretsku Djevicu. U adventskom vremenu treba da budemo kao Ivan Krstitelj i kao nazaretska Djeвица.

»Činite pokoru!« U Došašću treba da spoznamo, da smo grešnici; treba da osjetimo, kako još nismo potpuno otkupljeni, kako smo pokvareni, grešni, nečisti i nedostojni; treba da osjetimo, da se ne možemo vlastitom snagom osloboditi svoje čudoredne bijede, svoje nedostojnosti i pokvarenosti, da se ne možemo čuvati grijeha, zagospodariti nagonima i strastima i podložiti ih razumu. Mi trebamo Otkupitelja, i iz spoznaje te potrebe vapijemo: »Probudi, Gospodine, svoju moć i dođi.« Pođimo mu ususret, poravnimo, poput Ivana Kr-

stitelja, Gospodinu puteve u svoju dušu i to mrtvenjem, pokorom, bdijenjem, molitvom. Krstitelj neka bude naš uzor, savjetnik i vođa.

»Gle Djevice!« koja ponizno, živom vjerom i potpunim predanjem u volju Svevišnjega izgovara svoj »fiat«. »I Riječ je tijelom postala.« To je bila velika pričest nazaretske Djevice! Otsada je ona posrednica našega otkupljenja, uzrok naše radosti, Bogorodica i nositeljica spasenja. Liturgija smatra Mariju kao jedan personificirani, živi Advent, i to radi njezine čistoće, živog sjedinjenja s Bogom, radi svete šutnje, radi molitve i poslušnosti, radi nade i ljubavi. »Gle Djevice!« Ona je uzor, simbol i tip Crkve i kršćanske duše!

4. Tako Došašće otkriva našoj molitvi i razmatranju novi svijet dosad nepoznatih činjenica. Ono nam otkriva otajstva, primjere i tipove, daje nam nove misli i poticaje. To treba da u nama njeguje, uzgaja i produbljuje duh svetoga Došašća!

Sveta Misa prve nedjelje Došašća.

1. »Probudi, Gospodine.« Tom molitvom završili smo crkvenu godinu. Istom molitvom »probudi, Gospodine« počinjemo novu crkvenu godinu. »Probudi, Gospodine, moć svoju i dođi.« Živo čeznuće i vapaj za ukazanjem Kristovim, za njegovim dolaskom značajno je obilježje posljednjeg tjedna minule crkvene godine. Isto čeznuće prati nas na putu u novu crkvenu godinu i razvija se u snažnu molitvu: »Dođi, Gospodine!« Došašće znači očekivanje njegova dolaska u milosti. Mi trebamo jednoga Spasitelja, bez prestanka nam je potrebna nova pomoć i snaga, a tko nam to može dati osim onoga, koji je jedini otkupio i spasio svijet? Ovo mirno Došašće ne slavimo samo radi sebe osobno. Mi osjećamo potrebu otkupljenja i za svoju braću i sestre. Mi moramo imati sućuti s njihovom bijedom i zapuštenosti. Mi se moramo svrstati u njihove redove i podići u ime njihovo i u ime cjelokupnog neotkupljenog čovječanstva svoju dušu i srce k Bogu i vapiti za Otkupiteljem.

2. Evanđelje opet navješta dolazak Kristov kao i prošle nedjelje. Ali u sjeni katastrofa javlja se u prirodi i čovječanstvu zora otkupljenja. »A kad se ovo počne događati, ohrabrite se i dignite svoje glave, jer se približuje vaš otkup... Znajte, da je blizu kraljevstvo Božje.« K tomu danu otkupljenja, i bliskom kraljevstvu Božjem, idemo pozvano u susret. »K tebi uzdižem svoju dušu, u tebe se uzdam« (ulaz), ovako kličemo očekivajući Otkupitelja, koga evanđelje navješta. »Pokaži mi, Gospodine, svoje putove, i nauči me ići tvojim stazama«: jer u tebe je otkupljenje. U »Kyrie eleison — Gospodine smiluj se« i u iskrenoj dnevnoj molitvi izražen je vapaj za dolaskom Otkupiteljevim i blizim kraljevstvom Božjim sa svim svojim blagoslovom i spasenjem. »Probudi, Gospodine, svoju moć i dođi!« Samo Božanska moć može pojedinca kao i cijelo čovječanstvo izbaviti od opasnosti za spasenje, i pribaviti nam otkupljenje. Jer

veliko je djelo, koje u nama ima da proizvede otkupljenje. Mi moramo umrijeti »tamnim djelima, proždrljivosti, pijanstvu, ložnicama i nečistoći, svadi i zavisti«, moramo se »oboružati svjetlošću«, što više, mi se moramo »obučiti u Gospodina Isusa Krista« (poslanica). Istom onda kad se Krist u nama bude formirao, kad budemo prestali živjeti mi, a on bude živio u nama (Gal. 2,20), istom ćemo tada postići potpuno otkupljenje, istom će se tada kraljevstvo Božje nalaziti u nama! Za to ćemo se moliti u molitvi i psalmu Na stepenicama.

3. Radosno slušamo vijest: »Dignite svoje glave, jer se približuje vaš otkup.« U mirnim tjednima Došašća poznajemo već tajnu djevičanske Marije, koja nosi samoga Boga. Ona se sprema na put u Betlehem. Tu, u gradu Davidovu rodit će se vaš Otkupitelj! »Približuje se vaš otkup!« Ali, naš se otkup približava još i na drugi način, koji je isto tako blagoslovan i pun milosti, a to se događa sada u svetoj Misi. Blagoslovljen čas, kad se svećenik saginje nad hostijom te se smjerno klanja učinku svojih usana, svojih svećeničkih riječi. Kao i Marija, i on i žrtvenik nose u taj čas samoga Boga. »Približuje se vaš otkup«. I sada pođimo s čeznućem u susret svome Otkupitelju: »K tebi uzdižem svoju dušu.« U darovima kruha i vina prinesimo svoju dušu, svoj ja, svoje srce sa svime što misli i osjeća, k žrtveniku, u susret Kristu Gospodinu. Žrtvujući ostavimo »tamna djela« i odrecimo se svega, što se protivi Božjemu kraljevstvu, životu i djelovanju u nama, »i obucimo se u Krista« pošto smo s njime postali jedan svećenik i jedna žrtva. Odjenuti dragocjenom odjećom njegove požrtvornosti, njegove čistoće i kreposti, njegove nesebičnosti i predanja prema Ocu, upravimo svoje srce i misli Vječnome, Svetome, Ocu govoreći: »Oče naš, sveti se ime tvoje, dođi kraljevstvo tvoje«, kraljevstvo tvoje milosti, tvoga spasenja. »Budi volja tvoja.« »K tebi uzdižem svoju dušu.« Doista, sudjelovanje kod žrtve svete Mise prema uputama i željama svete Crkve nije samo izvanjski prazan obred, ne, to sudjelovanje zaokuplja cijeloga čovjeka.

Ono zaokuplja njegovo srce, njegove sklonosti i sve što mu je najdraže pretvara u sveti žrtveni dar Bogu. Ono ga silom udaljuje od svijeta i puti! »Približuje se vaš otkup, kraljevstvo Božje.«

Koliko li samo blagoslova crpimo pri sudjelovanju kod svete Mise! »Približuje se vaš otkup, kraljevstvo Božje«, u blagovanju svete pričesti. »Gospodin će dati svoj blagoslov, a zemlja će naša dati plod svoj« (pričesna). Te riječi lijepo označuju (aludiraju) blagoslovljenu Bogorodicu Djevicu Mariju: u času, kad joj je anđeo Božji donio vijest, proživjela je svoju veliku pričest; u njoj je naša zemlja, t. j. ljudski rod dao svoj plemeniti plod, Isusa Krista. Kad kod sv. Mise primamo svetu euharistiju, tada i mi osjećamo blagoslov Božji nad nama; i naša zemlja, naša duša, obiluje Kristom, njegovim milostima i otkupljenjem. Što je evanđelje navijestilo, ostvareno je u svetoj pričesti: blizu je kraljevstvo Božje. Obukli smo se u Krista, zato odbacimo za danas i za cijeli tjedan tamna djela, te se oboružajmo svjetlošću! Tako ćemo poput Marije u sebi nositi Boga i Krista!

Prva nedjelja Došašća.

»Približuje se vaš otkup.«

»Dignite svoje glave, jer se približuje vaš otkup« (evanđelje). Dolazak Gospodnji na sud, o kome govori evanđelje, znači za Crkvu i za sve nas izbavljenje. Crkva, koja je ovdje u vremenu odasvud progonjena i opterećena mnogim grijesima i pogreškama svoje djece, živo čezne za otkupom. Naš je otkup započeo u času, kad se Sin Božji utjelovio u krilu Djevice. On se nastavlja doklegod traje današnji vremenski svijet, da se napokon završi s ponovnim dolaskom Gospodnjim na sudnjem danu. »Dignite svoje glave, približuje se vaš otkup!« Naš je život neprekidno Došašće, u kojem bez prestanka idemo u susret svome otkupu.

1. »K tebi uzdižem svoju dušu.« Došašće znači približavanje Bogu i Kristu po snažnoj i živoj čežnji za otkupljenjem. »Probudi, Gospodine, svoju moć i dođi, da nas izbaviš od pogibli naših grijeha, koji nam prijete« (molitva). U mnogome još nismo otkupljeni. Još je uvijek moguće da sagriješimo, da zlo upotrijebimo milost Božju, da podlegnemo našim nagonima, ili nižem čovjeku s njegovim strastima. Još uvijek nam prijeti napast, da mislimo i prosuđujemo na ljudski način, a bez nadnaravnog, pravog svjetla lako možemo zalutati i Boga izgubiti. Za sve nas vrijedi ozbiljna opomena apostola Pavla, doklegod se nalazimo u ovome tijelu: »Tko misli da stoji, neka pazi, da ne padne« (1. Kor. 10,12). Tko će nas očuvati od iznenađenja i pogibli, od svjetovnih i putenih napasti, od moćnog i pritajenog sebeljublja i sebičnosti, tko će od nas odvratiti nesreću da padnemo u grijeh, da zlo upotrebimo milost Božju, da otvrdnemo u zlu, da Boga izgubimo? Ne će nas spasiti ni naš razum, ni naše prosuđivanje ni odluke, nego jedino milost Božja. Samo »u Gospodina je otkupljenje« (Ps. 129,7). Cijelo naše biće čezne za Otkupiteljem. »K tebi uzdižem svoju dušu. Bože, u tebe se uzdam. Pokaži mi, Gospodine, svoje putove, i nauči me ići tvojim stazama.«

2. »Već je doba, da se probudimo. Došašće znači ozbiljno udaljivanje od grijeha. »Noć je odmakla, a približio se dan. Zato odbacimo tamna djela i oboružajmo se svjetlošću. Živimo pošteno kao po danu, ne u proždrljivosti i pijanstvu, ne u ložnicama i nečistoći, ne u svađi i zavisti« (poslanica). Dosad smo »spavali« živeći u mnogim grijesima i nevjerama. »Već je doba, da se probudimo«, da temeljito odstranimo sve, što Bogu ne će biti mило, kad bude jednom došao. Prenimo se duhom pokore i zadovoljštine za dosadašnje grijehе i nevjere. Prenimo se u neumornoj revnosti u borbi protiv nečistoće i svake neurednosti, protiv polovičnosti i nemarnosti. Došašće je vrijeme odstranjivanja i očišćenja od svjetovnoga duha, od površnosti, od sklonosti prema putenosti, od naravnog mišljenja i djelovanja, od svake neure-

dne nakane ili motiva, koji se ne odnose na Boga. »Pripravite put Gospodnji, poravnajte njegove staze! Svaka dolina neka se ispuni, i neka se slegne svaka gora i brijeg. Neka se ispravi, što je krivo, i hrapavi putevi neka postanu glatki! I svi će ljudi vidjeti spas Božji« (Luka 3,4 sl.).

3. »Pripravite put Gospodnji!« On slavi svoj dolazak i danas, sada, kad u svetoj pretvorbi silazi na naše oltare. On ga slavi, kad u svetoj pričesti ulazi u našu dušu. On ga slavi u neprekidnim poticajima milosti, kucajući na vrata našega srca. »Evo stojim na vratima i kucam« (Otkr. 3,20).

Neprekidno Došašće, neprekidno novi, milosni dolazak Gospodnji. Zato u svakom času vrijedi geslo Došašća: »Već je doba, da se probudimo. Odbacimo tamna djela.« »Pripravite put Gospodnji!«

»Pokoru činite, jer se približi kraljevstvo nebesko« (Mar. 3,2). Ovako je propovijedao Ivan Krstitelj u pustinji. To je i početak Isusovog propovijedanja: »Pokoru činite, jer se približi kraljevstvo nebesko« (Mat. 4,17). Nekoć su kršćani posvećivali Advent suzdržljivošću, postom i mnogobrojnim molitvom. Posvetimo ga i mi čudorednom ozbiljnošću, ozbiljnim ispitivanjem samoga sebe, time, da se ozbiljnije bavimo svojim duhovnim životom, da bolje upotrijebimo vrijeme, da se odlučnije borimo protiv svoje lijenosti, udobnosti i izbjeganju žrtava, protiv pogrešaka i mana našega značaja i temperamenta, time, da budemo strpljiviji, ljubezniji prema drugima, da se odrekemo svoje sebičnosti i svojih želja. Ovako ćemo pripraviti put Gospodinu i njegovoj milosti.

»Približuje se otkup«. »Duh Sveti sići će na te, Marijo. Ne boj se, jer ćeš u svome krilu nositi Sina Božjega« (Ant. za Blagoslovljen kod lauda. Sveta liturgija u Djevici iz Nazareta i Betlehema gleda ne samo Mariju, nego i Crkvu i kršćansku dušu. »Ne boj se, jer ćeš u svome krilu nositi Sina Božjega«, u svetoj pričesti.

»Približuje se otkup.« Prvi dolazak Otkupiteljjev ujedno je prvi korak drugome dolasku na sudnjemu danu, korak konačnom izbavljenju. Na sudnji će dan postati i tijelo dio-

nikom otkupljenja. Okovi smrti bit će raskidani. Naše će tijelo uskrsnuti iz groba i bit će zaogrnuo odjećom nebeske slave. U svijetlim nebeskim stanovima slavit će s dušom do vijeka svoje blaženo izbavljenje.

M o l i t v a.

K tebi, Gospodine, dižem svoju dušu; Bože moj, u tebe se ufam, ne daj da se zastidim,

I da mi se potsmijevaju neprijatelji moji. Ne, nitko od onih, koji te čekaju, ne će se zastidjeti.

Pokaži mi putove svoje, Gospodine, uči me stazama svojim.

Vodi me u istini svojoj i uči me, jer si ti Bog spasitelj moj.

Opomeni se samilosti svoje, Gospodine, i milosrđa svoga, što je od vijeka.

Prestupaka mladosti moje i zabluda mojih ne spominji se. Pre milosrđu svojem sjeti se mene.

Dobar je i pravedan Gospodin.

Svi su putovi Gospodnji milosrđe i istina onima, koji drže zavjet njegov i naredbe njegove.

Radi imena svojega, Gospodine, oprosti grijeh moj.

Molimo te, Gospodine, probudi svoju moć i dođi: da nas izbaviš od pogibli naših grijeha, koje nam prijete, te nas, oslobođene, tvojom zaštitom privedeš k spasenju, koji živiš i kraljuješ u vijeke vjekova. Amen.

Ponedjeljak iza prve nedjelje Došašća.

»Približio se dan.«

»Znajte, već je doba, da se probudimo, jer je naš spas bliže sada, nego kada povjerasmo. Noć je odmakla, a približio se dan. Zato odbacimo tamna djela i oboružajmo se svjetlošću« (poslanica).

1. »Približio se dan.« Dan ponovnoga dolaska Gospodnjega, dan, u koji će se pojaviti u sili i slavi, da sudi

žive i mrtve (2. Tim. 4,1). Liturgija prve nedjelje Došašća ozbiljno nas sjeća sudnjeg dana. »Razumijte vrijeme.« Došao je čas, da se prenememo oda sna, jer je »naš spas bliže sada, nego kada povjеровасмо« prije svetog krštenja. Dan se približio, naime sudnji dan. Svakim danom, svakim se časom sve više približuje. Svaki dan, svaka godina, svako stoljeće približuje nam čas uskrsnuća od mrtvih, kad ćemo dušom i tijelom unići u vječnu slavu. Svake godine o Došašću obistinjuju se riječi: »Naš je spas bliže sada, nego kada povjеровасмо.« Naš se život primiće sasvim sigurno svome svršetku. Nikad se ne će vratiti dani i časovi, koje »prespavamo.« Za uvijek je izgubljeno, što smo izgubili za vrijeme svoga zemaljskog života. Krajnje je dakle vrijeme, da se prenememo oda sna. »O Svjetlosti, prosvijetli nas i trgni nam oda sna duh« (hvalospjev Došašća). Ne samo lude, nego i mudre djevice zadrijemaše, kad je zaručnik zakasnio (Mat. 25,5). I revne duše postaju često pospane, mlake, nemarne i svoje dužnosti vrše nemarno, mehanički, bez volje i nesavršeno. Zato nas sveta liturgija i sveta Crkva ozbiljno opominje na početku Došašća riječima: »Već je vrijeme, da se probudite.« Ova opomena vrijedi i za nas, za mene!

2. »Približio se dan.« Poslanica shvaća ove riječi još na drugi način. Približio se dan, jasni dan kršćanskog života, u protivnosti s prijašnjim životom u noći poganstva. Približio se dan, znači: naš kršćanski život već se kupu u prvim zrakama sunca, koje izlazi, naime nadnaravnog, preobraženog života. Ili zar to nije početak onog slavnog života, koji će nam na sudnjem danu biti poklonjen? Na obzoru našega kršćanskoga života već se odrazuje sjaj našega uskrsnuća i potpunog otkupljenja tijela i duše. Pogani, i koji nisu kršćani, još se nalaze u tami. Mi kršćani hodamo u sjajnom danjem svijetlu. Što slijedi iz toga? »Upoznajte vrijeme!« Zato odbacimo tamna djela, djela poganskog, nekršćanskog života i oboružajmo se svjetlošću. »Djela tamna jesu: proždrljivost i pijanstvo,« pohlepa za uživanjem; nečistoća i bludnost; putenost i svakovrsna nečudorednost; »svađa i zavist«,

mnogobrojna nesusretljivost prema bližnjemu. Mi kršćani nikako ne smijemo činiti ova djela. Naše kršćansko geslo mora biti: »Obucite se u Gospodina Isusa Krista.« Mi moramo misliti i suditi, kao što Isus misli i sudi; ljubiti, što on ljubi, naime volju Očevu, spas duša, siromaštvo, poniznost, prezir, trpljenje, križ; mi moramo živjeti onako kako je on živio na zemlji, jednostavnim životom, misleći na Boga, u neprekidnoj molitvi, savjesno vršeći svoje dužnosti, a napose da velikodušno i odano ljubimo Oca. To je pravi kršćanin: iz kojega otsijeva Kristov Duh, on je prilika Kristova, drugi Krist. Na to nas liturgija živo potiče! U novoj crkvenoj godini moramo težiti za ovim ciljem: »Obucite se u Gospodina Isusa Krista.«

3. »Približio se dan.« Sudnji dan. Svakim časom, svakim dahom približujemo mu se za jedan korak. Dan naše smrti bit će prvi sudnji dan. Tada ćemo biti spokojni i utješeni, ako se sada, danas odvažno prenememo oda sna, od svake mlitavosti i polovičnosti, te se povratimo k prvašnjoj revnosti. Može se dogoditi, da ne osjećamo čuvstvo revnosti, ali revnost volje nikad ne smije nestati ni u jednoličnosti duhovnog života, niti u napastima niti u poteškoćama; revnost volje čini, da budemo točni i savjesni i onda, kad nismo raspoloženi za molitvu ili spremni za nauke i dnevne križeve; i ondje, gdje ne uspijevamo, kad smo slabi ili umorni. Posjedujemo li revnost volje? Koliko smo se obukli u Gospodina Isusa Krista? Mi se mnogo molimo, dnevno razmatramo, i čitamo svoje duhovno štivo; dnevno prisustvujemo svetoj Misi i svaki dan primamo svetu pričest. Od Boga dobivamo toliko milosti i poticaja. A ipak, kako smo još daleko od toga, da budemo drugi Krist, da mislimo, ljubimo i živimo kao Krist Gospodin. Krajnje je vrijeme da se prenememo oda sna te iznova i ozbiljno nastojimo bolje živjeti.

»Gospodin će dati svoj blagoslov, a zemlja će naša dati plod svoj« (pričesna). To je utješno obećanje za novu milosnu godinu. U svetoj pričesti Bog Otac nam daje svoj blagoslov, Krista Isusa, Otkupitelja, svoga ljubljenog Sina. Isus

postaje našom hranom, i daje nam svoje tijelo i krv, svoj duh i svoj život. Snagom svete pričesti donosi zemlja naše duše svoj plod, kreposti, svetost, sjedinjenje s Bogom. Crkva nas poziva, da često primamo svetu pričest, jer je veliko sredstvo našega posvećenja. Po njoj ćemo crpiti poticaje i jakost, koju trebamo, da možemo vršiti svoje dužnosti. Zato pristupajmo dnevno k svetoj pričesti! Ali svakim danom sve čišćim i gorljivijim srcem!

M o l i t v a.

Molimo te, Gospodine, probudi svoju moć i dođi: da nas izbaviš od pogibli naših grijeha, koje nam prijete, te nas, oslobođene, tvojom zaštitom privedeš k spasenju. Koji živiš i kraljuješ u vijeke vjekova. Amen.

Utorak iza prve nedjelje Došašća.

Dar Došašća — plod Došašća.

»K tebi uzdižem dušu svoju!« Ovako vapijemo k nebu svijesni svoje čudoredne bijede i potrebe za otkupljenjem. Mi znamo, da nas nijedna stvorena sila ne može otkupiti i osloboditi, nego jedino Isus Krist, utjelovljeni Sin Božji. On stoji pred vratima. U otajstvu svete božićne noći dolazi, da nam bude Otkupiteljem. S tom vjerom i s tim pouzdanjem vapijemo: »K tebi uzdižem dušu svoju.« Sada svratimo svoju pažnju na naš adventski dar i plod.

1. Naš adventski dar. Kod prikazanja svete Mise govorimo: »K tebi uzdižem svoju dušu.« Svećenik diže patenu i kalež u vis. U tome času položimo na patenu svoju dušu, svoje duševne i tjelesne sile, svoje srce, i svoj život, da s kruhom i vinom budemo jedan žrtveni dar Bogu. Kao što kruha i vina u svetoj pretvorbi nestaje, jer se pretvara u presveto tijelo i krv Gospodnju, tako treba da i nas na početku nove crkvene godine nestane. Treba da umremo svo-
me duhu, svjetovnim mislima i željama, sklonostima i namjerama, osnovama i nakanama. Zatim treba da uskrsnemo

na novi život u Kristovom Duhu, treba da se pretvorimo u Krista, u njegovo biće. »Obucite se u Gospodina Isusa Krista.« Prožeti, napunjeni i oživljeni Kristovim duhom, ništa drugo ne znamo osim Boga i svete volje Božje. Bog nam jedini dostaje. »K tebi uzdižem dušu svoju.«

2. Naš adventski plod. »Gospodin će dati svoj blagoslov, a zemlja će naša dati plod svoj« (pričesna). To je odgovor na naše: »K tebi uzdižem dušu svoju«, na naš adventski dar. Neizmjereno će biti bogat plod, koji će u zemlji naše duše na Božić dozreti. To je onaj plod, koji prečista Djevica već nosi u svome krilu. To je plod prikazanog kruha i vina, »blagoslov« nebeskog Oca, to je odgovor i uzdarje na naš prinos: to je Isus Krist, Sin Božji. »Ne će li (Otac) nama s njime sve darovati?« (Rim. 8,32). Što su sve vremenite vrednote i dobra, svi božićni darovi, kojim se ljudi međusobno darivaju, ako ih usporedimo s ovim blagoslovom, s ovim darom Došašća, s Isusom Kristom!

3. »Tko malo sije, malo će i žeti, a tko sije obilno, i žet će obilno« (2. Kor. 9,6). Dajmo sve: svoje vrijeme, svoje umijeće, svoje zdravlje, svoju čast kod ljudi, svoje mišljenje, svoje htijenje, svoju budućnost. Položimo sve na patenu.

Naše prikazanje kod svete Mise je samo početak, uvod. »K tebi uzdižem dušu svoju«, cijeli dan, svaki čas, i to u duhu i činom žive vjere, koja u svemu samo njega vidi, njegovu prisutnost, njegovo djelovanje, njegovu svetu volju, njegovu promisao, njegove naredbe i dopuštenja. U duhu i činom potpune odanosti i povjerenja u njegovo vodstvo i upravljanje, bez svakoga straha i pridržaja; u duhu i činom silne i vjerne ljubavi, koja je spremna na svaku žrtvu, poniženje, trpljenje, odricanje, koja se svega kloni, sve čini, svemu se pokorava, što on želi, kako on želi, i jer on to hoće, naređuje, daje i uzima.

»K tebi uzdižem dušu svoju.« U prvom dolasku Gospodnjem gledamo već početak budućeg, drugog dolaska, kad će doći s velikom silom i slavom, da sudi žive i mrtve, da nagradi dobre, a kazni zle. To će biti dan savršenog otkuplje-

nja, kad uđemo u lijepo nebo. »Blago siromašnima u duhu. Blago krotkima. Blago čistima u srcu. Blago progonjenima radi pravde. Veselite se, jer je obilna vaša plaća na nebu« (Mat. 5, 4—12).

M o l i t v a.

K tebi uzdižem dušu svoju, Bože, u tebe se uzdam, da ne će zavladati nada mnogom moji neprijatelji, jer tko čeka pomoć tvoju, ne će ostati postidjen (prikazanje).

Pokaži mi putove svoje, Gospodine, uči me stazama svojim. Vodi me u istini svojoj i uči me, jer si ti Bog spasitelj moj, tebe čekam po vas dan. Opomeni se samilosti svoje, Gospodine, milosrđa svoga, što je od vijeka. Prestupaka mladosti moje i zabluda mojih ne spominji se. Po milosrđu svojem sjeti se mene radi dobrote svoje Gospodine (Ps. 24, 1—7).

Srijeda iza prve nedjelje Došašća.

I z b a v l j e n j e.

»Dignite svoje glave i gledajte, jer se približuje vaš otkup« (evanđelje). To je vesela vijest Došašća. »Mi očekujemo spasitelja« (Filip. 3,20), »mi čekamo blaženu nadu i slavni dolazak velikoga Boga i Spasitelja našega Isusa Krista« (Titu 2,13). Božić će nam donijeti izbavljenje, oproštenje grijeha i iscjeljenje naših rana.

1. »On će izbaviti puk svoj od grijeha njegovih.« Čovjek je sagriješio i grijehom je od sebe odbacio neizmjernoga Boga, urotio se protiv njega, nanijevši mu neizmjernu sramotu i uvredu. Grijeh je svetogrđe, atentat, napad na Boga, pokušaj, da Boga zbacimo s prijestolja te ga odstranimo s ovoga svijeta: On, Gospodar, da ne bi imao više nikakvih prava! Tko može da opet zadovolji za ovu sramotu, koju smo svojim grijehom nanijeli svome Bogu i Gospodinu? Čovjek to ne može. Kako ćemo neizmjernom Bogu dati zadovoljštinu od neizmjerne vrijednosti? To ne mogu ni svi ljudi, ni sva stvorenja zajedno: sve što oni mogu pru-

žati, jest i ostaje uvijek samo ograničen napor stvorenja, koje nikad ne će doseći neizmjernost uvrijeđenog Veličanstva svevišnjega Boga! Ni Bog ne može zadovoljiti za krivnju, koju smo počinili: neizmjerno Veličanstvo ne može da se ponizi, koliko je potrebno za zadovoljštinu i naknadu. Zato bismo ostali u svome grijehu kao djeca srdžbe, neotkupljeni, dokle god bi Bog na tome stajao, da mu se dade dostojna zadovoljština za uvrede, ili dok se ne bi našao onaj, koji će kao Bog i čovjek u isto vrijeme — uzeti krivnju čovječanstva na sebe da za nju zadovolji. Zato je Sin Božji postao čovjekom, sličan nama u svemu osim u grijesima. On se odrekao izvanjskoga sjaja svoje božanske naravi, ponizio se, primio na se obličje sluge te je postao poslušan do smrti na križu (Filip. 2,7 sl.). Umirući »izbrisao je pisanu zadužnicu, koja je svjedočila protiv nas, te odstranio prikovavši je na križ« (Kološ. 2,14). On je dao svoju krv kao otkupninu. Suze, molitve, pokornička djela, trpljenja i nevolje cijeloga čovječanstva, spremnost cijeloga ljudskog roda na smrt ne vrijedi koliko jedna jedina kap krvi Boga-Čovjeka. On, jedini on nas je mogao izbaviti od naših grijeha. On je mogao da nas ostavi u našem grijehu: i svi bismo mi bili za uvijek propali, bili bismo za uvijek bez Boga. Ali njegova ljubav ga je potakla, da dođe, te izbavi svoj puk od njegovih grijeha. Kako mu moramo toplo zahvaliti!

2. »Iscijelit ću tvoje rane« (Jer. 30,17). On dolazi, da iscijeli naše rane. On je milosrdni Samaritanac, koji se ljubezno brine za bijednika, koga su opljačkali i polumrta ga ostavili. On ga podiže zalijevujući mu rane uljem i vinom i ne zadovoljava se, doklegod se ne izliječi. Božić će izliječiti duboke rane naše duhovne sljepoće, u kojoj se ludo bacamo na zemaljske stvari padajući u idolopoklonstvo. Sve to Pismo to naziva preljubom. O Božiću ćemo se izliječiti od želje za užicima, za blagom, od neurednog poslovanja, od neobuzdane putenosti, od sebičnosti i samovolje, od ludog isticanja samoga sebe, od želje za ugledom, častima i vlašću. O Baur, Rasvijetli se! I.

Božiću će se iscijeliti rana, na kojoj krvari čovječanstvo, a ta je: da je čovjek kao iščupan iz zemljišta, koje mu pogoduje, iščupan iz životnog krila Božjega. Danas je sve bog: novac, putene naslade, estetika, atletika. Samo o Bogu nitko ne želi ništa čuti. On se smatra teretom. Zato sam Bog u ljudskoj prilici dolazi u našu sredinu i pruža nam svoju istinu. On je postao čovjekom, da nas nauči živjeti jedino istinitim, dubokim, sretnim i božanskim životom. On nam pokazuje put, jedini put iz bespuća i ćudoredne bijede. On spušta božansko svjetlo i božansku snagu u naše duše i na cijelo čovječanstvo. On lijeva ulje i vino u naše rane i ne sustaje davajući nam sve i brineći se za nas, dok ne ozdravimo. S tom otkupiteljskom namjerom, dolazi o Božiću opet k nama, i pruža nam svoju otkupiteljsku ruku. »Mir ljudima na zemlji!« »Iscijelit ću tvoje rane.« Blaženog li dolaska Gospodnjega!

3. Mi živo osjećamo veliku ćudorednu bijedu današnjega vremena, koje se udaljilo od kršćanstva, od Crkve i od Boga. Mi osjećamo bijedu pojedinca i bijedu cjeline. Budimo zato zagovornici i zastupnici sadašnjega bijednog čovječanstva, molimo i očekujemo čas njihovog pomilovanja, otkupljenja i ozdravljenja. »K tebi, Gospodine, uzdižem dušu svoju!« U ime svoje, u ime Crkve i u ime čovječanstva vapimo za Otkupiteljem. »Daj nam, Gospodine, svoju milost i svoje spasenje,« daj nam Otkupitelja. »Probudi, Gospodine, svoju moć i dođi!« Ti ćeš osloboditi svoj puk od njegovih grijeha. Ti ćeš izliječiti njegove rane!

U svetoj Misi prikazimo Ocu svoj »čisti, sveti i neokaljani žrtveni dar«, tijelo i krv našega Gospodina, moleći u ime ljudske zajednice. Radi svoga Sina, radi njegove muke i smrti, smiluj se nama, Bože. »Oprosti nam dugove naše. Ne uvedi nas u napast, nego izbavi nas od zla« naših grijeha, našega zaboravljanja na Boga, našega otpada od Boga i od njegovog zakona, od zla nepripravnosti, zaslijepljenosti, od vječnoga prokletstva.

»K tebi uzdižem svoju dušu, Bože, u tebe se uzdam.«
Ovako se moli Crkva. Ona zna, da će nas on izbaviti od opasnosti, koja nam prijeti radi naših grijeha, t. j. da će nas očuvati od vječnog prokletstva, i da će nas spasiti. On dolazi kao Otkupitelj, kao Spasitelj! Vjerujemo! Uzdamo se! I zahvalimo se! Pripravimo put Otkupitelju, koji dolazi.

M o l i t v a.

Molimo te, Gospodine, probudi svoju moć, i dođi: da nas izbaviš od pogibli naših grijeha, koje nam prijete, te nas, oslobođene, tvojom zaštitom privedeš k spasenju. Koji živiš i kraljuješ u vijeke vjekova. Amen.

Četvrtak iza prve nedjelje Došašća.

O t k u p l j e n i !

»Dignite svoje glave, jer se približuje vaše izbavljenje« (evanđelje). Mi očekujemo Otkupitelja i otkupljenje. Božić će nam navijestiti radosnu vijest: »Izbavljenje posla Gospodin svojemu narodu; zauvijek sklopi savez s pukom svojim« (Ps. 110,9). Mi vapimo iz dubokog osvjedočenja da smo neotkupljeni od svoje duhovno-čudoredne bijede. Uzdamo se u Otkupitelja, koji je blizu, da nam pomogne. »Jer u Gospodina je milosrđe, i obilno je u njega otkupljenje. On će otkupiti Izraela od sviju bezakonja njegovih« (Ps. 129,7).

1. »On će spasiti svoj narod od njegovih grijeha.« Ovim se riječima anđeo javio Josipu. »Nemoj se bojati k sebi uzeti Mariju, svoju ženu, jer što je začeto u njoj, od Duha je Svetoga. Rodit će Sina, i daj mu ime Isus: jer će on spasiti svoj narod od njegovih grijeha« (Mat. 1,20). Isus je došao na svijet, da izvrši djelo otkupljenja. »Svršeno je« (Iv. 19,30). Mi smo otkupljeni! Grijeh je uistinu nadvladan. Ublažen je gnjev Božji. Uništena je moć pakla. Neprijatelj ovoga svijeta je izbačen. Smrt je pobijeđena. Nebo nam je otvoreno. I to sve po otkupljenju, koje nam je Krist zado-

bio. Mi smo otkupljeni, to je onaj veliki događaj i utješna istina, na koju nas upozoruje Došašće. Mi smo spaseni. »I nas, koji bijasmo mrtvi prestupcima i grijesima svojim, u kojima smo nekad živjeli krećući se u požudama tijela svojega, čineći tjelesne želje i pomisli, i bijasmo po naravi djeca srdžbe; ali Bog koji je bogat milosrđem radi velike ljubavi svoje, kojom nas ljubi, i nas, koji bijasmo mrtvi u grijesima, oživi s Kristom — milošću smo spaseni. — I s njim nas uskrisi i posadi na nebesima u Kristu Isusu. Jer smo milošću spaseni kroz vjeru, i to nije od nas, nego je dar Božji« (Efež. 2, 1—9). Bez sumnje: mi smo otkupljeni. Mi smo spaseni. Zar možemo nešto drugo činiti osim radovati se, zahvaljivati mu, i biti sretni pri pomisli da smo spaseni? Nebo nam je otvoreno!

2. »Dignite svoje glave, jer se približuje vaše izbavljenje.« Mi smo otkupljeni, a ipak čujemo: »Približuje se vaše izbavljenje!« Ono ima još da dođe. Ili zar nije istina, da se mnogi ljudi još nijesu izmirili s Bogom? Da još mnogi stenju pod jarmom i krivnjom svojih grijeha? Da se mnogi još nalaze pod vlašću đavolskom? Da u mnogima još nije skršena moć zloće, strasti, neurednih nagona, putenosti, oholosti, pohlepe? Da su još mnogi »djeca srdžbe«, da još nije uništena njihova krivnja prema svetom i pravednom Bogu? Zar dakle Crkva nema pravo, kad u Došašću govori, da se približuje naše izbavljenje? Da, tako je! Mnogi se još nijesu izmirili s Bogom. Mnogi su još mrtvi u svojim grijesima. Ni mi sami još nismo u svemu otkupljeni, izbavljeni; često smo još robovi svjetovnih dobara, svjetovnih i tjelesnih naslada i varka, često robujemo i služimo svojim željama, svojim sklonostima, i nagonima, sebljublju! »Dignite svoje glave, jer se približuje vaše izbavljenje!« Uzđajte se! Dolaskom Otkupitelja bit ćemo izbavljeni. Teško osjećamo svoju nutarnju bijedu, svoju sklonost na zlo, na prostotu, svoju mlakost u dobru, svoju sporost na kucaje i poticaje milosti, svoje bježanje pred križevima, svoj ljudski obzir. Toliki nas još okovi sapinju! Tko će nas spasiti? Tko će nas osloboditi od nas samih? Samo Otkupitelj! I, eto, on dolazi!

On dolazi samo s tom namjerom, da nas sve izbavi, svakoga pojedinca i to svakoga onako, kako je njemu potrebno. Onaj dolazi, kome »je dana sva vlast na nebu i na zemlji« (Mat. 28,18). On je jači, koji je svladao jakoga, đavla (Luka 11,22). »Na njegovim ramenima počiva vlast« (Iz. 9,6). On dolazi kao onaj »koji me ljubio i predao sebe za mene« (Gal. 2,20); kao dobri pastir, koji daje život svoj za ovce svoje (Iv. 10,11). »Niko nema veće ljubavi od ove, da tko svoj život polaže za svoje prijatelje« (Iv. 15,13). Ne moram li dakle sve od njega očekivati? »K tebi, Gospodine, uzdižem dušu svoju. U tebe se uzdam, ne ću se zastidjeti!« (ulaz).

3. Otajstvenog li Došašća. Mi smo otkupljeni, doista smo otkupljeni. A ipak, u nekim stvarima još nismo otkupljeni, i to u punom smislu ove riječi. Mi smo otkupljeni, ukoliko je otkupljen cijeli ljudski rod. Krivnja ljudskoga roda je uništena. Bog se izmirio sa čovječanstvom. Božje milosti stoje ljudskom rodu na raspolaganje. Kraljevstvo je sotonino uništeno, a nebo je širom otvoreno. Postoji dakle otkupljenje cjeline. Ali mi kao pojedinci moramo na tom otkupljenju sudjelovati. Mi treba da samo još uđemo u kraljevstvo cjelokupnog otkupljenja i bit ćemo otkupljeni. Blago otkupljenja nalazi se u Kristu i u njegovoj Crkvi: Ove vrednote uistinu opstojе, i od neizmjerne su vrijednosti, duhovnosti i sjaja. Mi smo otkupljeni, kao cjelina, kao ljudski rod, kao Crkva. Ali svaki od nas još mora unići u ovo kraljevstvo, da prisvoji njegov sjaj i da tako što savršenije bude dionik Kristovog otkupljenja.

Mi smo otkupljeni, ali u isto vrijeme još nismo potpuno otkupljeni. Mi smo djeca Božja, djeca milosti. Loze Krista-čokota, nošeni njegovim životom. Ali sve to još nismo potpuno i u punoj mjeri. Mi možemo i moramo kao djeca Božja u milosti, u kreposti, u sjedinjenju s Bogom, u vjeri, u ufanju, u ljubavi rasti, svakim danom postajati čvršći i revniji, savršeniji. Za tu milost molimo u sveto adventsko vrijeme, da po milosti Božjoj naše otkupljenje bude potpu-

nije i savršenije. Savršenstvo je cilj, za kojim moramo težiti. Ne budimo polovični, nemojmo sustati!

Mi smo otkupljeni, ali u isto vrijeme i neotkupljeni. Čak onda, kad bi pomoću Božjom naše otkupljenje bilo potpuno u savršenoj čistoći, milosti i kreposti, mi bismo još uvijek bili pod vlašću smrti. I od nje moramo biti otkupljeni. Radi ovog konačnog otkupljenja doći će Gospodin na sudnji dan. On će pozvati naše bijedno tijelo, da se sjedini s dušom, da vječno bude dionikom njezine sreće i blaženoga uživanja Boga. Time će naše otkupljenje biti konačno savršeno. »Što oko ne vidje, i uho ne ču, i u srce čovječje ne uđe, ono pripravi Gospodin onima, koji ga ljube« (1. Kor. 2,9). »Približuje se vaše izbavljenje!«

M o l i t v a.

Molimo te, Gospodine, učvrsti u našim dušama otajstva prave vjere, te dopusti da dođemo do vječnih radosti. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Petak iza prve nedjelje Došašća.

»Obucite se u Gospodina Isusa Krista.«

»Braćo, znajte, da je došao čas, da se prenamo oda sna. Odbacimo dakle djela tamna, i obucimo se u oružje svijetla. Obucite se u Gospodina Isusa Krista!« (poslanica).

1. »Došao je čas, da se prenamo oda sna.« Došao je čas! Ovako nas opominje apostol, sveta Crkva. Ne opominju oni pogane, nevjernike, nego nas, koji vjerujemo, koji smo kršteni, koji znamo za ono jedino potrebno. Ta je opomena dana i nama, koji dnevno razmatramo, koji prisustvujemo svetoj Misi, koji primamo svetu pričest, koji čitamo duhovno štivo, nama, koji vršimo razna djela pobožnosti. A unatoč toga još uvijek spavamo, ako ne snom teških grijeha, a ono ipak snom mlitavosti i ravnodušja, snom duhovne rutine i mlakosti. Kako bismo morali biti revni za stvari Božje i našega Spasitelja! Za čast i slavu Božju, za svoje sjedinje-

nje s Bogom i našim Spasiteljem! Kako bismo morali obnoviti, da nam namjere budu čiste, a motivi plemeniti, da se sabrano molimo, da činimo pokoru i damo zadovoljštinu za svoje grijehе i za grijehе svoje braće u Kristu! Kako bismo morali živo nastojati da spasimo i posvetimo duše svojih bližnjih! Ne zasluđuje li Bog, koji mi obećaje vječni život, da živim samo za Boga i vršim njegovu svetu volju, sve do posljednjega časa, sa svom odanošću i revnošću? A kako uistinu mislim i živim? Doista je vrijeme, da se prenem od dugoga sna. Danas, na pragu nove crkvene godine, u ovom svetom Došašću!

2. »Obucite se u Gospodina Isusa Krista.« U nama treba da uskrsne novi čovjek, koji živi po Isusu. Novi čovjek živi Duhom Kristovim, on živi nutarnjim, a u nekoj mjeri i vanjskim životom Isusovim, koji se u njemu samo produđuje. Gospodin ne želi da bude samo učitelj, primjer i uzor. On želi, a to i mora, da prije svega bude život, čokot, koji svoj život šalje u loze, koji stvara cvjetove na granama, a iz cvjetova plodove. »Obucite se u Gospodina Isusa Krista.« Živite njegovim životom! Ljubite, što je on ljubio: siromaštvo, prezir, skrovitost, križ, općenje s Ocem. Živite onome čemu je on živio: volji i dopadnosti Božjoj, slavi Očevoj i spasenju duša. Mi treba da živimo, proživljavamo njegovu poniznost, skromnost, strpljivost, dobrotu i krotkost, njegovu ljubav prema neprijateljima, njegovu odvratnost od grijehа i svega, što nije milo Bogu Ocu. »Obucite se u Gospodina Isusa Krista.« Budimo loze na njemu, živom čokotu, da u svemu njega nasljedujemo, da budemo živa slika Kristova. To je ozbiljna opomena svetoga Došašća! »Danas, ako čujete njegov glas, nemojte da otvrdnu srca vaša« (Ps. 94,8). Došao je čas, da se prenemoda sna, da postanemo novi ljudi u Kristu Isusu!

3. Velik je program: »Obucite se u Gospodina Isusa Krista!« To neka bude moj posao u novoj crkvenoj godini. Da postanem živi ud na Kristu, da što dublje pođem u Krista, bit će mi jedina brigа. Toliko ću u novoj crkvenoj godini biti

dionikom Kristove milosti i otkupljenja, koliko se uživim u Krista, koliko se s njime sjedinim. Cijeli naš spas, svaki naš nutarnji napredak bitno ovisi o mjeri našega sjedinjenja s Kristom i o riječima »Obucite se u Gospodina Isusa Krista!«

»Obucite se u Gospodina Isusa Krista!« U tome će mi pomoći liturgija crkvene godine. Ona mi pruža sredstva, napose sredstvo svete euharistije, kao žrtve i kao gozbe. Zato ne ćemo gledati samo na veliki zadatak, nego jednako gledajmo i na snažna sredstva, koja su nam dana. »Gospodin će dati svoj blagoslov, to jest, sveta euharistija, Krist u svetoj pričesti. A naša zemlja, zemlja naše duše, donijeti će plod svoj« (pričesna). Zašto, dakle, da se plašimo pred silnom zadaćom? »Sve mogu u onom, koji me jača« (Filip. 4,13). Držat ću se svete Crkve i njezine liturgije, ona će me voditi do uskog sjedinjenja s Kristom, ona će me povesti k rijekama milosti i spasa.

Molitva.

Štiti nas, Gospodine, koji služimo tvojim svetim Otajstvima, da mi, koji se bavimo božanskim stvarima, dušom i tijelom tebi služimo. Amen.

Molimo te, Gospodine, pošalji onoga, koga kaniš poslati. Pogledaj na žalost puka svojega. Kao što si obećao, dođi da nas izbaviš (Responsor kod Matutina).

Subota iza prve nedjelje Došašća.

Zdravo Marijo!

Služba Božja prve nedjelje Došašća slavi se u svetoj Mariji Velikoj (Zbor kod sv. Marije Velike). Podimo dakle u svetište, u kuću Majke Božje, da ondje budemo svjedoci utjelovljenja Sina Božjega. »Anđeo Gospodnji navijestio Mariji, i ona je začela po Duhu Svetom.« Svoj spas naći ćemo u Mariji, u svetoj Crkvi.

1. »Anđeo Gospodnji navijestio Mariji.« U Mariji, Božjoj Majci, u čijoj smo se kući sakupili, nala-

zimo Krista, otkupljenje. Djevica je povjerovala i pokoravajući se anđelovoj vijesti ponizno je rekla svoj »Neka bude.« »I riječ je tijelom postala« u krilu Djevice. »Zdravo milosti puna, Gospodin s tobom, blagoslovljena ti među ženama.« Marija, Djevica, i Bogorodica jest onaj most, po kojem će Krist, naš spas, doći k nama. Svaki, koji traži spas, oprostjenje grijeha, milost posinjenja Božjega, istinu i život, mora poći k Mariji, k Djevici i Majci. »Koji mene nađe, našao je život« (Knj. Mudr. 8,35). »Zdravo Marijo, milosti puna, Gospodin s tobom! Duh Sveti sići će na te i sila Svevišnjega osjenit će te. I ti ćeš roditi Sina: i zvat će se Sin Božji« (Reponsor kod Matutina).

2. Sveta liturgija ne gleda u Mariji samo povijesnu ličnost iz davne prošlosti, ona joj je ujedno slika (tip) i uzor svete Crkve: Marija je sadašnjost, ona i dalje otajstveno živi u svetoj Crkvi. U nazaretskoj Djevici približava se sama Crkva Božiću. Po Mariji začela je i Crkva u svome krilu spasenje. Po Mariji je i u Crkvi »Riječ tijelom postala i prebivala među nama.« Za Djevicu-Majku (za Crkvu) vrijede riječi: »Gospodin s tobom!« Crkva Bogonositeljica, Kristonositeljica sv. Došašća. Tko želi imati Krista, istinu, milost i božanski život, taj je upućen na sv. Crkvu. »Koji mene nađe, našao je život.« Mi ćemo ga naći samo u zajednici Crkve, koja vjeruje, žrtvuje, koja se moli!

3. Danas smo se sakupili u kući Marijinoj, u neku ruku u tihom Nazaretskom domu i očekujemo u žrtvi svete Mise dolazak Sina Božjega. Dolazi anđeo, svećenik, koji nam nosi vijest: »Evo, Djevica, Crkva, će u ovom času začeti Duhom Svetim.« On se saginje nad kruhom i nad kaležem govoreći: »Ovo je tijelo moje, ovo je krv moja.« Duh Sveti lebdi nad kruhom i nad kaležem. Crkva vjeruje, ona se klanja, radosna i zahvalna srca priznaje: »Riječ je tijelom postala i prebiva među nama.« To je sveto Došašće, milosni dolazak Gospodnji u kući Marijinoj, u Crkvenoj zajednici! Pa kad se još u sve-toj pričesti svrati u našu dušu i ondje se nastani uistinu, onda je doista u nama, kao što je nekoć bio u nazaretskoj

Djevici Mariji! Blaženo Došašće, puno milosti! »Gospodin s tobom!«

Spasenje, otkupljenje, milost nije vezana na pojedinu osobu, na ovu ili onu ličnost, nego na zajednicu, na cjelinu, na Crkvu. Toliko smo eto u svom naravnom i nadnaravnom biću i životu, mišljenju i htijenju, osjećanju i djelovanju upućeni na cjelinu i međusobno povezani. Naš život, naša krepost i naš grijeh tako su solidarno međusobno povezani, da pred Bogom i u otkupljenju dolazimo u obzir samo kao cjelina, kao jedinstvo, kao zajednica. Naše je otkupljenje u prvom redu bilo izvršeno na zajednici, na cjelini. I zato ćemo samo utoliko biti otkupljeni i s Kristom, koliko budemo pripadali uz Mariju, crkvenoj zajednici: s Crkvom moramo živjeti, vjerovati, nadati se, moliti i osjećati. Izađimo iz uske osamljenosti svojega neznatnog ja! U zajednici, u cjelini, u Crkvi i po Crkvi naći ćemo i sebe, bit ćemo spremni za milosti, za Božić. »Koji nađe mene, crkvenu zajednicu, našao je život.« Povjerimo se Crkvi. Ona je nama Marija, milosti puna. »Gospodin s tobom!« Pridružimo se njezinim žrtvama i molitvama; u crkvenoj zajednici bit ćemo jaki, moćni i plodni!

U crkvenoj zajednici naći ćemo i svoje konačno otkupljenje. Koliko li Crkva čezne za velikim časom ponovnog dolaska Gospodnjega! Božić iznova raspiruje u njezinom srcu želju, da se što prije dovrši djelo konačnog otkupljenja. »Pokaži mi svoje spasenje«, spasenje vječnoga života na nebesima! To ćemo konačno spasenje primiti samo po Mariji, po Crkvi! Jao onomu, koji ne bi htio biti u zajednici otajstvenoga tijela Kristova! Ne, mi ćemo svaki dan sve više ulaziti u zajednicu vjerovanja, molitve i žrtve sv. Crkve. Tada nam Krist ne će biti strašan sudac, nego Otkupitelj.

M o l i t v a .

Zdravo Marijo, milosti puna, Gospodin s tobom, blagoslovena ti među ženama i blagosloven plod utrobe tvoje Isus.

Pokaži nam, Gospodine, svoje milosrđe i udijeli nam svoje spasenje. Po Mariji, po svetoj Crkvi i u svojoj svetoj Crkvi pokaži nam svoje lice i bit ćemo spaseni. Amen.

Sveta Misa druge nedjelje Došašća.

1. Za liturgiju druge nedjelje u Došašću značajna je zborna crkva svetoga Križa u Jeruzalemu. U ovoj rimskoj crkvi preselio se, tako reći, židovski Jeruzalem k poganima, a spasenje, koje je u prvom redu bilo namijenjeno Židovima, okrenulo se poganima. Zato nazivi Jeruzalem, Sion, Izrael današnje misne liturgije u prvom redu označuju katoličku Crkvu, nositeljicu Krista i njegovog spasenja, a zatim svaku kršćansku dušu i napokon materijalnu kuću Božju ili crkvu, u kojoj po današnjoj svetoj Misi očekujemo i čeznemo za dolaskom Krista, Otkupitelja.

2. Ulazeći u trijemove naše kuće Božje (u Jeruzalem) slušamo radosne zvukove: »Narode sionski, evo Gospodin će doći spasiti narode, pogane.« Spasitelj, rođen iz krila izraelskoga naroda, prema obećanjima koja je Bog dao ocima, potomak, član i otkupitelj izabranoga naroda, prekoračio je na svome otkupiteljskom putu granice židovskog naroda i donio svoj blagoslov svemu poganskome svijetu. »Gospodin će doći, da spasi narode.« Gdje bi bili poganski narodi, da ih Gospodin nije milosrdno pohodio! Zato toplo kuca naše srce i topi se u radosti, kad čuje radosnu vijest: »Narode sionski, Gospodin će doći spasiti pogane«, da u poganskom svijetu, u Crkvi, u nama dovrši započeto djelo otkupljenja. Da se u Crkvi i u mnogim bolesnim, slijepim, kljastim i neotkupljenim članovima sv. Crkve započeto djelo otkupljenja dovrši, molimo u sv. Misi »Gospodine, smiluj se.« Za istu milost molimo i u oraciji. Zatim stupa pred nas učitelj poganskih naroda, sveti Pavao, da nas pouči o milosnom našem pozivu iz poganstva. Pogani će zadobiti otkupljenje. »Krist je bio sluga obrezanih za istinu Božju, da potvrdi obećanje ocevima, a narodi (koji su stupili u Crkvu) da slave Boga za milosrđe« (poslanica). Židovi imaju neko pravo, da Isus k njima dođe i da im donese svoj spas, ali pogani nikako. Ako ih je

Krist ipak pohodio svojim spasenjem, to je samo učinio iz čistoga milosrđa i smilovanja. Zato mu pođimo zahvalnim srcem u susret. Sa nebeskog Siona već otsijeva njegov sjaj (na stepenicama): treba već, da se skupimo kod žrtve, da njega dočekamo (aleluja). Krstitelj i preteča već je spreman: »Eto ja šaljem svoga anđela pred tvojim licem, koji će pred tobom pripremiti put tvoj« (evanđelje).

3. Još nekoliko časaka, i on će se sam u svetoj pretvorbi pojaviti među nama. Sve od prikazanja pripravljajmo mu put. S Ivanom Krstiteljem ostavit ćemo udobnosti i uživanja te ćemo poći u pustinju da se odričemo, skrušavamo i čistimo svoje srce i svoj duh. »Evo doći će Gospodin da spasi narode!« Mi smo oni slijepci i kljasti iz evanđelja, oni gubavci, gluhi i mrtvi. I sada on dolazi da nas spasi. »Obrati se k nama, i oživi nas!« (prikazanje). Svijesni svoje potrebe za otkupljenjem i potaknuti željom, da se umnoži i usavrši naše sklonosti, upravit ćemo puni pouzdanja i vjere svoj pogled k Spasitelju, koji se među nama pojavio. On će nas izliječiti od naših bolesti i pretvorit će nas u novoga, savršenijeg čovjeka, koji živi u Bogu i po Bogu. Potpuni blagoslov i bogatstvo njegovog dolaska osjetit ćemo u svetoj pričesti. »Jeruzaleme, ustaj i stani na visini i gledaj radost, koja će ti doći od Boga tvoga« (pričesna). Dolazak Kristov u Jeruzalem svete Crkve i svake pojedine duše po svetoj pričesti jest ujedno neko pripravljanje putova i zalag drugoga dolaska Kristova, kad bude Jeruzalem, cijelu Crkvu sa svim njezinim članovima, poveo k visinama prekogrobnoga života. Ondje će biti vječna radost u sretnom posjedovanju i uživanju Boga. »Obradovah se, kad mi rekoše: pođimo u dom Gospodnji« (aleluja), t. j. u zajednici svete katoličke Crkve, koja kao druga Djevica iz Nazareta nosi Krista ljudima. Obradovah se, što idemo u kuću Božju, da ondje slavimo svetu žrtvu i žrtvenu gozbu svete pričesti, u nebeski Jeruzalem, u mjesto blaženog gledanja Božjega i vječnoga otkupljenja!

Druga nedjelja Došašća.

»Evo Gospodin će doći!«

»Populus Sion, ecce Dominus veniet — narode sionski, evo, Gospodin će doći« (ulaz). Liturgija gleda u Sionu Jeruzalem, novi Jeruzalem svete Crkve, Jeruzalem vječnog, nebeskog blaženstva, a ujedno i Božje kraljevstvo u dušama. Liturgija se danas mnogo bavi mišlju: Gospodin će doći u svoj grad, u Božje kraljevstvo svete Crkve i kršćanske duše. »Pripravite put Gospodnji«, izravnajte staze, popravite ih za onaj veliki čas, kad će božanski Kralj Krist Gospodin, unići u svoj grad (o Božiću, o Bogojavljenju).

1. Gospodin će doći k sionskom narodu, t. j. u svoju svetu Crkvu. »Narode sionski, evo, Gospodin će doći, i čut će se slava riječi Gospodnje na veselje srca našega« (ulaz). »Obradovah se, kad mi rekoše: pođimo u dom Gospodnji« (stih aleluja), k Sionu Novoga Zavjeta, u Božje kraljevstvo svete Crkve, u koju smo i mi pozvani. Ovdje u svetoj Crkvi naći ću njega, ovdje ću ga vidjeti, slušati i titati, ovdje ću po njemu dobiti otkupljenje, oproštenje grijeha, milost i život. Ljudi primaju Krista, otkupljenje, spasenje u zajednici svete Crkve. Što se tko više sjedini s vjeron, molitvom, žrtvom, trpljenjem i apostolatom svete Crkve, tim će savršenije biti dionikom Gospodinovog otkupljenja i spasenja. »Obradovah se, kad mi rekoše: pođimo u dom Gospodnji«, jer ja sam član crkvene zajednice, Kristova tijela!

2. »Da spasi narode.« On je Otkupitelj Izraelskoga naroda. Izraelu je bilo obećano, da će iz njegova krila doći Mesija. On je imao neko pravo na Otkupitelja. »A pogani slave Boga za milosrđe.« Oni nemaju patrijarhe (Oce), ni zakon (Mojsijev), ni obećanja, koje je Abraham primio; oni nijesu članovi izabranoga naroda. Oni su tuđinci i nemaju prava na Otkupitelja. Ali on dolazi i radi njih, radi nas, da budemo kao neki hvalospjev njegovom milosrđu. »Oni slave Boga za milosrđe«, koje im je iskazano! »Obradovah se, kad mi rekoše: Pođimo (mi pogani) u dom Gospodnji«: I mi smo

pozvani da stupimo u Jeruzalem Novoga Zavjeta, u crkvenu zajednicu Kristova tijela; da budemo članovi sionskog naroda. »Narode sionski, evo, Gospodin će doći, da spasi pogane.« »Bog hoće, da se svi ljudi spase i dođu do spoznanja istine« (1. Tim. 2,4), pa i mi pogani. Uistinu, »Bog je ljubav« (1. Iv. 4,8). »Božja se ljubav k nama očitovala u tom, što je na svijet poslao svoga Jedinorođenca, da živimo po njemu. U tom je ljubav Božja: ne kao da smo mi ljubili Boga, nego je on nas prije ljubio i poslao svoga Sina« (1. Iv. 4,9 sl.), poslao ga i nama, poganskom narodu. Ovako »slavimo Boga radi njegova milosrđa« »pjevujući hvalu njegovu imenu« ne samo riječima, nego svojim životom: idući vjerno za Spasiteljem, kao udovi njegovog otajstvenog tijela. »A Bog nade da vas napuni svakom radosti i mirom u vjerovanju, da obilujete u nadi silom Duha Svetoga« (poslanica) u crkvenoj zajednici, i u zajednici sa sretnim sionskim narodom.

3. »Gospodin će doći.« »Sa Siona sjaji ljepota krasote njegove« (na stepenicama). On dolazi u Božje kraljevstvo svete Crkve. U njoj dalje živi svojim životom. Život Crkve je Kristov život. Tko želi sudjelovati u Kristovom životu mora sudjelovati i u (sakramentalnom) crkvenom životu. »In domum Domini ibimus — Pođimo u dom Gospodnji.« U svetom Došašću udimo svjesnije, vjernije i dublje u zajednicu svete Crkve. Treba da »složno mislimo među sobom, da jednodušno jednim ustima slavimo Boga i Oca Gospodina našega Isusa Krista« (poslanica). Jedno srce i jedna duša, jedna vjera, ufanje i ljubav, molitva i žrtva. Communicantes: »U zajednici!« Samo ukoliko smo u zajednici s našom braćom i sestrama u Kristu i s njima tvorimo jedno srce i jednu dušu, samo toliko možemo savršeno žrtvovati, slaviti Oca po Isusu Kristu, i »gledati radost, koja će nam doći od našega Boga« (pričesna), u svetoj pričesti, u božićnom otajstvu, u blaženom Božiću na nebesima.

Bog je poslao jednorodjenoga Sina svoga na ovaj svijet, da »po njemu živimo« (1. Iv. 4,9). »U njemu, u Sinu Božjemu, bijaše život, i život bijaše svijetlo ljudima« (Iv. 1,4). On

je došao i nama poganima dao »vlast, da budemo djeca Božja. Od njegove punine svi mi primismo, milost za milost« (1. Iv. 12,16). Novi život. Božanski život. Blago, veće od svakoga blaga, veličinu, koja je viša od svake druge veličine.

Dosadašnji je život, ako se usporedi s novim životom, kao smrt. »Mi znamo, da smo prešli iz smrti u život« (1. Iv. 3,14). »Hodajmo u novome životu« (Rim. 6,4) kao djeca Božja, kao dionici božanske naravi. Božanski život nosimo u sebi, — u crkvenoj zajednici. Cijenimo i poštujemo ga uvelike. »Jeruzaleme, kršćanska dušo, ustaj i stani na visini i gledaj radost, koja će ti doći od Boga tvoga« (pričesna). Taj novi život već imamo, jer »tko ima Sina«, — u crkvenoj zajednici, kod svete pričesti — »on ima život« (1. Iv. 5,12). Oni će ga imati u svoj njegovoj punini i slavi, kad bude Gospodin došao na sudnji dan. Crkva čezne za ovim danom. »Gledaj radost, koja će ti doći od Boga tvoga«, kad će te na koncu vremena uvesti u nebo!

Molitva.

Okrijepljeni duhovnom hranom, smjerno te molimo, Gospodine, da nas naučiš po pričješćenju ove tajne prezirati zemaljske stvari, a ljubiti nebeske. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Ponedjeljak iza druge nedjelje Došašća.

»Jesi li ti onaj, koji će doći?«

»Kad je Ivan (Krstitelj) u tamnici čuo za Kristova djela, poslao dvojicu svojih učenika« k njemu (evanđelje). Danas se u bogoslužju Došašća prvi puta pojavljuje Krstitelj. On je čamio u tamnici, jer je rekao preljubniku kralju Herodu: »Ne smiješ imati žene brata svojega« (ovaj je naime još živio) (Mat. 14,4). Svojim mislima on boravi uz Isusa, kome je pripravljaao put.

1. Ivan šalje svoje učenike k Isusu. Za svoga djelovanja na Jordanu sakupio je mnogo učenika oko

sebe. Njegova je nakana bila da ih privede k Isusu, što mu je i uspjelo, dok drugi još nisu pristajali uz Isusa, i ako je njegov nastup bio privlačiviji nego li Ivanov. Isus je u srca ulijevao više pouzdanja, nego je to Ivan učinio. Krstitelj je ostao na Jordanu, pa su ljudi morali k njemu dolaziti. A Isus je sam prolazio zemljom i tražio ljude. Ivan bijaše strog, ozbiljan asketa, a Isus sama blagost. On je ljubio grešnike i jeo s njima (Mat. 9,11; Luka 15,2). Za bolesnike i siromahe tvorio je mnogo čudesa. Radi toga nije Isus bio njihov čovjek. Oni su tražili strogog propovjednika pokore, kakav to bijaše Ivan. Oni su se ljutili na Isusa i htjeli da ga pomoću Ivana izigraju. Zato su došli k Ivanu jadajući se: Mi ne možemo nastaviti tvoje djelo: onaj nam smeta; on privlači narod. Ali Ivan se tim idejama nije dao zavesti. Njemu je bilo samo do toga stalo, da njegovi učenici postanu učenicima Isusovim. Ivan se bio uzdigao nad svaku zavist i laskanje. On nije mogao podnijeti, da se njegovi učenici vežu uz njegovu ličnost, jer na taj način bili bi Učiteljevi. On je izabrao dvojicu nezadovoljnika i poslao ih k Isusu, da ga pitaju: »Je si li ti onaj, koji ima doći, ili da čekamo drugoga?« Ivan je živo nastojao da svoje učenike privede Isusu, da u njemu nađu istinu i život. On ne traži ništa za sebe, on živi samo za Isusove interese i za duhovni spas svojih učenika. Ivan, preteča, simbol je svete Crkve, koja nas udaljuje od nas samih i privodi k Isusu, koji ima doći.

2. »Jesi li ti onaj, koji će doći, ili drugoga da čekamo?« Ovo je veliko pitanje Ivanovih učenika, pitanje Izraelskog naroda i čovječanstva! Isus je odgovorio jasno, da ga može svako shvatiti, odlučnim izrazom: Da, ja to jesam! Ali on to nije izrekao riječima nego djelima: Slijepi gledaju, hromi hodaju, gubavi se čiste, gluhi čuju, mrtvi ustaju, siromašnima se propovijeda evanđelje. Milosrdna, djelotvorna ljubav je oznaka kraljevstva Božjega. U Isusu se dakle uistinu pojavilo kraljevstvo Božje na zemlji. On je utjelovljena milosrdna ljubav, koja želi da spasi i pomogne, koja se brine za siromašne, a bolesnike iscjeljuje. To je lju-

bav, koja se ne plaši ni gube, a svladava i samu smrt. Tako dolazi još i danas u svetoj Misi i u svetoj pričesti među nas, u naše srce, tako danju i noću živi u svetohraništu, da nas svojom ljubavlju usreći. Mi smo u svetoj liturgiji oni slijepi, hromi, nečisti i mrtvi. S ljubavlju dolazi k nama, danas, sutra, prekosutra, svakim danom iznova, da na nama izvrši djelo svoje ljubavi. »Slijepi gledaju, hromi hodaju, gubavi se čiste, mrtvi ustaju.« Ne, mi ne smijemo drugoga čekati. On je onaj, koji ima doći. On je već tu! To treba da radosno i zahvalno priznamo. Mi ulazimo u njega, da po žrtvi svete Mise i po primanju svete pričesti ponovno postanemo udovi njegovog otajstvenog tijela, te da živimo njegovim životom. Tu, u žrtvi svete Mise i u svetoj pričesti, u sjeni svetohraništa, doznajemo uvijek iznova, da je on tu i da on u nama djeluje: slijepi gledaju, hromi hodaju, mrtvi ustaju. On je, koga čekamo i koga trebamo. On nam je sam dostatan, on jedini. U njemu imamo sve, istinu, put, život, Boga, nebo.

3. »Nad tobom, Jeruzaleme, izaći će Gospodin (kao jutarnje sunce) i slava njegova u tebi će se vidjeti.« Ovako pjeva Crkva u ovim danima. Sveta liturgija gleda u Jeruzalemu Mariju, koja je nosila Boga; gleda Crkvu, župu, kršćansku obitelj, gleda samostansku zajednicu. Nad tobom, Jeruzaleme, izaći će Gospodin: u slavlju svete Mise, kod primanja svete pričesti, o Božiću. A plod? »Njegova slava«, njegov Duh, njegov život, njegova krepost, njegova strpljivost, njegova ljubezna briga za blišnjega, njegova djelotvorna ljubav vidjet će se u Crkvi, u redovničkoj zajednici, u duši, koje su oživljene Kristom. Kršćanin je drugi Krist.

»Bog strpljivosti i utjehe dao vam da složno mislite među sobom po Kristu Isusu, da jednodušno jednim ustima slavite Boga i Oca Gospodina našega Isusa Krista. Zato primajte jedan drugoga, kao što je i Krist primao vas na slavu Božju« (poslanica). Samo da sveta liturgija ovim riječima ne govori gluhima! Kako smo još daleko od pravoga adventskoga duha!

Baur, Rasvijetli se! I.

M o l i t v a.

Potakni, Gospodine, naša srca, da priprave putove jedinorođenomu Sinu tvojemu, da ti po njegovu došašću budemo dostojni služiti očišćenim dušama, koji s tobom živi i kraljuje u vijeke vjekova. Amen.

Daj nam, Gospodine, svoju milost i svoje spasenje (Krista).

Utorak iza druge nedjelje Došašća.**I v a n K r s t i t e l j.**

U ovom se tjednu pojavljuje u bogoslužju uzvišeni predstavnik adventa Ivan Krstitelj. On se već nalazi u tamnici. Ali i u tamnici kao preteča zastupa Kristove interese i nastoji da one, koji su dosada uz njega pristajali, privede Isusu, on poznaje samo Isusa.

1. Krstitelj, kako nam ga povijest opisuje, već je u ranoj mladosti sve ostavio i povukao se u samoću tihe pustinje. Sveti Luka veli za njega ovako: »Dijete je raslo i utvrđivalo se duhom, i bilo je u pustinji dotle, dok se ne pokazao Izraelu« (Luka 1,80). On je muž duhovan, šutljiv, voli samoću i općenje s Bogom. Nikad nije ostavio samoću, da posjeti svoje roditelje, ili da barem jednom vidi onoga, kome je trebao pripremiti putove. A kako ga je živo vukla želja za njim! Ali on je poznavao samo jedno: nalog Božji, glas Duha Svetoga, koji ga je vodio. Nosio je odijelo od devine dlake i kožnati pojas. Njegova su hrana bili skakavci i divlji med; ono malo, što se i u pustinji nalazi. Nije poznavao nikakve udobnosti. Stan mu je bila neka pećina, a kamen ležište. I došao je dan, kad se trebalo javiti Izraelskom narodu. Došao je na Jordan propovijedajući pokoru, jer je blizu kraljevstvo Božje. On je krštavao silno mnoštvo: Ovim krštenjem priznavali su svoje grijehе i pokazivali se sporazumnim, da čine pokoru i dadu zadovoljštinu.

Mnoge su tisuće dolazile da slušaju Krstitelja. Oni su mislili da je on obećani Mesija ili Ilija. Ali on je jasno i glasno govorio: »Ja nijesam Krist. Ja sam glas onoga, koji više u pustinji: pripravite put Gospodnji, poravnite staze njegove! Onaj, koji dolazi za mnom, jači je od mene. Ja nisam dostojan da nosim njegovu obuću. On će vas krstiti Duhom Svetim i ognjem« (Mat. 3,1 sl; Iv. 1,20). Za Ivana govori Gospodin u evanđelju: »Što ste izišli u pustinju da vidite? Trsku, koju vjetar ljulja? Ili čovjeka u meke haljine obučenja? ... Ili proroka? Da, kažem vam, još više nego proroka, jer ovo je onaj, za koga je pisano: Eto ja šaljem anđela svoga pred licem tvojim, koji će pripraviti put tvoj pred tobom.« Ivan je ljubio povučenost, svetu sabranost, život s Bogom; bio je muž čeličnog značaja, savjesno vršio dužnosti, mrtvicio se i svladavao, živo je vjerovao u Isusa. Njegovo poštovanje prema Isusu bilo je spojeno s najdubljom poniznošću. Takav je bio onaj, koji je pripravljač Gospodinu put u srce svoje i u srca svojih bližnjih! Ivan je utjelovljeni advent. Zato je i naš putokaz!

2. Krstitelj je slika ili tip svete Crkve. Ivan je već davno umro. Njegova je glava pala pod mačem groznoga krvnika. Postao je žrtvom ženske osvete. Međutim on i dalje živi u svetoj Crkvi. Njegovo je poslanje prešlo na svetu Crkvu. Ona je u svetoj liturgiji Došašća preteča na Jordanu. Ona živi njegovim životom povučenosti, molitve općenja s Bogom, životom mrtvenja i pokore, a uz to i propovijeda pokoru. U Došašću dovikuje svojoj djeci: »Rodite dostojan rod pokore. Ne varajte se mišlju: Imamo oca Abrahama«, mi smo kršćani, »jer vam kažem: Bog može od ovoga kamenja podići djecu Abrahamovu. Već je sjekira položena na korjen drveća. Svako dakle drvo, koje ne rađa dobra roda, siječe se i u oganj baca.« Pokoru činite! Gospodin je blizu! »On ima vijaču u svojoj ruci, pa će očistiti svoje gumno i sabrat će svoju pšenicu u žitnicu, a pljevu će spaliti

ognjem neugasljivim« (Mat. 3,8 sl.). Kao drugi Ivan Krstitelj upućuje nas Crkva na Spasitelja, koji nam se pojavljuje u žrtvi svete Mise, u božićnom i u bogojavljenkom otajstvu: »Ecce Agnus Dei — Evo Jaganjac Božji, koji uzima grijehe svijeta« (Iv. 1,29). Da, ona nam daje Isusa, Otkupitelja i njegovu milost u svetom krstu, u sakramentu pokore, a osobito u otajstvu svete euharistije, u svetohraništu. Po njezinoj vjeri, po njezinim dogmama, po njezinom čudorednom nauku, po njezinim sakramentima, po njezinoj liturgiji, po njezinom duhu, dolazimo Kristu Otkupitelju. Zato ćemo slušati njezinu adventsku pro ovijed. Posve ćemo ući u adventski duh, u adventsko raspoloženje, u adventsko iščekivanje, jednom riječi, u duh svetoga Došašća. Crkva će nas dovesti do Isusa.

3. Pripravljanje Došašća! Svaki od nas mora postati preteča, drugi Ivan Krstitelj! Za svakoga od nas mora Gospodin reći: On nije »kao trska, koju vjetar ljulja.« On je duhom čvrst, u svojim kršćanskim načelima nepokolebiv i u vršenju svojih dužnosti vjeran. On ne koleba ni kad mu se rugaju, ni kad ga hvale ili mu laskaju, ni kad je sretan ni kad ga zadesi kakva nesreća. Tako je učvršćen u vjeri i ljubavi prema Bogu i Kristu. On »nije obučen u mekane haljine.« On poput Ivana ljubi mrtvenje, pokoru i kršćansku stegu. Kao drugi Krstitelj, kao ljudi značajni, kao izgrađene kršćanske ličnosti pođimo ususret Gospodinu, kad bude dolazio u svetoj Misi, u svetoj pričesti, u svetoj božićnoj noći!

U ovim tjednima živimo s bogoslužjem svete Crkve. Tako ćemo se najbolje i najkorisnije pripremiti za Božić i postati dionicima milosti i blagoslova božićnog otajstva — u zajednici svete Crkve.

M o l i t v a .

Potakni, Gospodine, naša srca, da priprave putove jedinorođenom Sinu tvomu, da ti po njegovu došašću budemo dostojni služiti očišćenim dušama, koji s tobom živi i kraljuje u vijeke vjekova. Amen.

Srijeda iza druge nedjelje Došašća.**Bog se obraća k nama.**

»Narode sionski, evo Gospodin će doći spasiti narode i čut će se slava riječi Gospodnje na veselje srca našega« (ulaz). To je riječ o otkupljenju: »Slijepi gledaju, hromi hodaju, gubavi se čiste, mrtvi ustaju, siromašnima se propovijeda evanđelje.« To je vesela vijest Došašća sionskom narodu, nama! Mi smo u adventskom bogoslužju oni slijepci, hromi i gubavi i gluhi. Mi moramo čeznuti za otkupljenjem, vapiti sa riječima prikazanja: »Bože, obrati se k nama i oživi nas, da se puk tvoj raduje u tebi« (prikazanje).

1. »Bože, obrati se k nama.« U ovim tjednima Došašća najsnažnije i najdublje osjećamo i proživljavamo grozote neotkupljenosti i čežnju za Otkupiteljem, za Bogom. Sada najviše osjećamo, kao da smo mi oni slijepi, hromi, gubavi i gluhi iz evanđelja. Mi smo otkupljeni. Mi se smijemo nadati, da smo u stanju milosti, da smo živo sjedinjeni s Bogom, da smo živi udovi milosnog organizma otajstvenog tijela Kristova. Mi priznajemo, što je milost u nama izvela. Ali mi ipak nismo ono, što bismo morali biti, ni ono, što bismo mogli biti po milostima, koje bez prestanka primamo od svoje glave, Krista. U mnogome još nismo posve otkupljeni. U mnogome smo još slijepi, zavaravamo se radi zemaljskih stvari, radi ljudi, radi sotone, vara nas naše sebeljublje, i naše strasti. U mnogome smo hromi, neslobodni, ovisni o strastima, o obziru ljudskom, o stanovitim vanjskim utjecajima, o nekim prigodama i navikama. Često smo nepostojani, nerasploženi, nemirni, uzrujavamo se, prekomjerno smo strašljivi i bojažljivi. Nečiste su naše misli, nakane i motivi: što više i molitva i najsvetija nastojanja i djela zaraženi su taštinom, sebeljubljem, častohlepljem i samodopadnošću. U tolikim smo stvarima još neotkupljeni! Kako smo samo često polovični, nesavršeni, nečisti! Zato podignimo svoje oči k onome, koji će u svetoj Misi, u svetoj pričesti, i o Božiću doći k sionskom narodu, u novi Jeruzalem svete Crkve, kr-

šćanske duše: »Bože, obrati se k nama.« Pokaži nam, Gospodine, danas kod dolaska na oltar, u naša srca, svoje milosrđe i svoje spasenje daj svima nama, cjelokupnoj svetoj Crkvi i svakome pojedincu sionskog naroda!

2. »I oživi nas« novim životom! Umnoži u nama život. Daj nam novu krv, novu odvažnost, novu svježinu, novu snagu, novu životnu radost iz vrela našega Otkupitelja. Sve to teče s naših oltara. Položimo na prikazanje po svećenikovim rukama svoje darove na žrtvenik: kruh i vino, a u kruhu i vinu, sebe samoga, svoju ličnost, svoje srce, svoj život. Još samo nekoliko časaka, i sila Svevišnjega sići će nad kruh i vino: oni će biti pretvoreni u pravo tijelo i krv Gospodnju. Postat će preobraženi Gospodin, koji je sam život i koji daje život! Što se dogodilo s kruhom i vinom, do se u svetoj Misi otajstveno događa i s nama. Gospodin dolazi u svetoj Misi, u svetoj pričesti, u svetoj božićnoj noći, da nas napuni svojim životom. Njegov je život svijetlo, koje iscjeljuje našu sljepoću. Njegov je život snaga i svježina, koja iscjeljuje našu uzetost. Njegov je život čistoća, neokaljanost, koja iscjeljuje našu nečistoću. Njegov je život odanost i predanje u volju Božju, koji iscjeljuje našu gluhoću. Njegov je život besmrtnost, neizmjerna punina, koja nas oživljava na novi i sveti život. »Ja sam došao, da imaju život, i da ga uživaju obilno« (Iv. 10,10). Mi imamo život milosti i kreposti, ali mi nemamo još svu njegovu puninu. On treba i mora da raste: u svojoj Crkvi, u našoj obitelji, u zajednici, u našoj duši. »Tko je pravedan, neka i dalje čini pravdu, i tko je svet, neka se još sveti« (Otkr. 22,11). Koliko bi snažniji i sjajniji morao biti život milosti u nama! Kako bi savršenije moralo biti naše mišljenje, naše nastojanje, naša molitva! Naša odanost prema Bogu, naša poslušnost, naše mrtvenje i otkidanje od svega što nije Bog. Naša ljubav prema bližnjemu! U svetom Došašću osjećamo potrebu za novim, snažnim i svježim životom. O Božiću ćemo ga dobiti.

3. »Ako smo (po svetom krstu) umrli s Kristom, vjerujemo da ćemo i živjeti s njime znajući, da Krist, jer je uskrsnuo od mrtvih, više ne umire. Jer što je umro za grijeh, umro je jedamput, a što živi, živi za Boga« (Rim. 6,8 sl.). »Tako i mi, mrtvi grijehu, živimo za Boga u Kristu Isusu« (Rim. 6,11). I mi živimo Isusovim životom nastavlajući ga u sebi. Mi loze, a on čokot. Jedan je život i u čokotu i u lozama. Na nama je, da se tome životu otvorimo i da ga živom željom primamo. Da mu ne zakrčimo put, kad na Božić, u sve-toj pričesti, svojim nadahnućima i poticajima zaželi da se u nama nastani.

»Gladne napuni dobara (milosti), a bogate otpusti prazne« (Luka 1,53).

M o l i t v a.

Bože, obrati se k nama i oživi nas, da se puk tvoj raduje u tebi. Pokaži nam, Gospodine, milosrđe svoje i spasenje nam svoje daj!

Molimo te, Gospodine, umilostivi se smjernim našim molitvama i žrtvama, pa jer nemamo vlastitih zasluga, priteci nam u pomoć svojim okriljem. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Navečerje blagdana bezgrešnog Začeca bl. Dj. Marije.

»Na svetim gorama.«

»Tko je ona, koja se ondje javlja, kao rumena zora, lijepa kao mjesec, izabrana kao sunce, strašna kao uređena vojska?« (pričesna). U Mariji, u Bezgrešnoj sviće nam rumena zora našega otkupljenja. Radosno je pozdravimo. »Neprijateljstvo ću staviti između tebe (đavla) i žene, između sjemena tvojega i sjemena njezinog: ona će ti satrti glavu...« (1. Mojs. 3,15).

1. »Mudrost si je sazidala kuću« u Mariji, u Bezgrešnoj. »Podigla je sedam stupova«, jake stupove pune milosti i kreposti: tri božanske kreposti vjere, ufanja

i ljubavi i četiri nadnaravne glavne kreposti razboritosti (mudrosti), pravednosti, umjerenosti i jakosti. »Milosti puna.« »Temelji su njezini na svetim gorama.« Sve svoje vremenito biće i život, djelovanje i trpljenje utemeljio je Gospodin na svetim gorama, na Mariji, na čistoj i Bezgrešnoj, kad ju je izabrao za svoju Majku i kad je od nje uzeo našu narav. Marija je sveta gora, koja milošću i svetošću daleko nadvisuje sve druge gore i brežuljke, t. j. sve ljude i anđele. Uistinu »Gospodin ljubi vrata sionska više nego sve šatore Jakovljeve.« On ljubi Mariju više i više joj čini, nego li svakom drugom, bio to čovjek ili anđeo. Marija treba da mu je Majka! Radujmo se radi ovih velikih stvari, koje je Bog učinio Mariji, našoj ljubljenoj Majci, i zahvalimo mu (na stepenicama).

2. »Ja kao loza dadoh ugodan miris, i moje cvijeće donosi prekrasne rodove. Ja sam mati (izvor) lijepe ljubavi i straha i znanja i svetoga ufanja. U meni je sva milost (Krist, prvi izvor milosti) življenja i istine, (t. j. milost, da možemo kreporno živjeti i pokoravati se Bogu, s ljudima biti ljubezni), u meni je sva nada života i kreposti (Krist prvi izvor života i kreposti, za kojom težimo i kojoj se nadamo). Dođite k meni svi, koji me želite, i nasitite se plodova mojih. Koji mene blaguju, još će gladovati: i koji mene piju, još će žeđati. Koji mene sluša, ne će se osramotiti: i koji djeluju po meni, ne će griješiti. Koji mene slave, imat će život vječni« (poslanica).

3. Marija je kuća, koju je sazidala vječna Mudrost i čokot pun plemenitog roda. Ona ima Isusa, spasenje! »Dođite k meni svi.« Da, mi ćemo doći da vidimo Mariju, i da kod nje nađemo Isusa, sve naše. »Tko je ona, koja se ondje javlja, kao rumena zora, lijepa kao mjesec, izabrana kao sunce?« Ovako pjeva Crkva, dok se dijeli sveta pričest. Marija, Bezgrešna je rumena zora: po njoj, po Čistoj, imamo milost svete euharistije, svetu pričest.

»Temelji su njezini na svetim gorama.« Kada si on iza-bire stan, onda i traži da bude svet. A što, ako se danas kod

8. prosinca: Blagdan bezgrešnog Začeca: »Sva si lijepa!« 57

svete pričesti nastani u mojoj duši? Uteći ću se k Čistoj, k Majci, da me ona ogrne svojom čistoćom.

»Temelji su njezini na svetim gorama.« Na svršetku svih dana, doći će opet, da nas povede kući, u sjajne i svete stanove nebeskog Siona. Ondje će vladati sama svetost. Onamo ne može ništa nečisto unići. Zato mora advent moga zemaljskog života biti veoma svet i čist, da mogu unići u nebo, da slavim vječni Božić.

M o l i t v a.

Bože, koji si Majku jednorodjenoga Sina svoga divno sačuvao od istočnoga grijeha, podaj, molimo, da okrijepljeni njezinim zagovorom uzmognemo čista srca pribivati njezinoj svetkovini. Po istom Kristu Gospodinu našem. Amen.

8. prosinca: Blagdan bezgrešnog Začeca bl. Dj. Marije.

»Sva si lijepa!«

Sveta liturgija stavlja svijetli blagdan Marijinog Začeca u sredinu Došašća. U Mariji nam izlazi sunce otkupljenja. Ona nas uvodi u sveti Božić. Sin Božji najavljuje u njoj svoj dolazak.

1. »Sva si lijepa, Marijo: ljage istočne nema na tebi.« Kad mi, Adamova djeca, stupamo u ovaj život, u istom se času, u kojem nastajemo, izliva na nas blato i prokletstvo istočnoga grijeha. Od prvoga časa našega života mi smo djeca Božje srdžbe, predmet odvratnosti. Tako strašnim, tako nelijepim, tako odvratnim i bezvrijednim učinio nas je grijeh. Drugačije se dogodilo s Marijom. Kod nje je već od prvoga časa njezinog bivstvovanja sve čisto, puno milosti, svetosti, Bogu milo, sva se sjajila u nebeskoj ljepoti i slavi. Samo ona, jedina od cijelog ljudskog roda, bila je posve neokaljana od svakoga grešnog daha, ona je neokaljani ljiljan. Ona je sama čistoća i svetost. »Sva si lijepa, Marijo, i ljage istočne nema na tebi.« Tvoja je odjeća kao snijeg, a lice se sjaji kao sunce. »Ti, slavo Jeruzalema (Crkve), ti radosti

Izraela, ti, časti našega naroda.« Na njoj nema nikakve nečistoće. Ona je »otsjev vječnog sunca, ogledalo bez svake ljađe, čišća od sunca, bjelja od snijega« (Antifone kod vespera, responsor kod matutina). Da, ovakova je morala biti ona, u kojoj se Bog htio nastaniti. Čista, svijetla, neokaljana, čisto ogledalo Božje slave i svetosti! Bog dolazi k onome, koji je čist!

2. »Gaudens gaudebo in Domino — Radujem se u Gospodinu« (ulaz). Radosno se sa svetom Crkvom pridružimo zanosnom slavlju, koje se iz zahvalnog srca Bezgrešne uzdiže do Božjega prijestolja. To je i naša zanosna hvala! Mi znamo, da smo jedno s Bezgrešnom, naime u otajstvenom tijelu Kristovom. Mi se samo ne divimo Mariji, mi znamo, da smo jedno s njom: Bezgrešna, čista i puna milosti naša je! Njezina milost, njezina čistoća, njezina krepost, pripada nama. Ona nije ovo blago primila toliko za sebe, nego mnogo više za nas, za svoju djecu, za zajednicu Kristova tijela. Radi svoje neokaljanosti i potpune čistoće smjela je i mogla je začeti Sina Božjega. Radi svoga bezgrešnoga Začeca mogla je, da kao druga Eva bude djevičanska pomoćnica novoga Adama, mogla je da poniznom službom sudjeluje kod djela otkupljenja i da nam zajedno s Kristom zasluži izmirenje s Bogom, oproštenje naših grijeha, milost, vremeniti i vječni spas. Sve milosti i sva nutarnja bogatstva, koja imamo, imamo od Boga po Kristu i po njegovoj neokaljanost Majci, po vjernoj pomoćnici u djelu otkupljenja. Marijino neoskvrnjeno Začece, njezina čistoća i punina milosti pripada nama, zajednici Kristova tijela. Zato s punim pravom kličemo s Marijom i sa svetom Crkvom: »Radujem se u Gospodinu i moja se duša veseli u mome Bogu, jer me odjenuo u haljine spasenja (milosti) i ogrnuo plaštem svetosti (pravednosti i puninom milosti), kao zaručnicu u njezinu nakitu« (Iz. 6, 10).

3. »Sva si lijepa, o Marijo, i ljage istočne nema na tebi.« »Zdravo Marijo, milosti puna, Gospodin s tobom, blagoslovena ti među ženama« (prikazanje). »Zdravo milosti puna!

Ti si svetija od svih svetih, uzvišenija od svih anđeoskih zborova, uzvišenija od svakoga stvorenja. Zdravo čista golubice, koja nosiš maslinovu grančicu javljajući dolazak Otkupiteljev, koji će nas izbaviti od duhovnog potopa. Zdravo, sjajni raju, zasađen Božjom rukom na istoku (izlaz sunca), u kome je nikla neusporediva ruža (Krist), da iscijeli one, koji su na zapadu (zalaz sunca) pili otrovni napitak smrti.« (Čitanje matutina).

»Sva si lijepa, o Marijo.« Posve čista mora biti duša, u kojoj se Bog želi nastaniti. »Domum tuam Domine, decet sanctitudo — Domu tvojemu pripada svetost, Gospodine«, sveto mora biti mjesto, gdje ćeš se ti nastaniti (Ps. 92,5).

Čistoća, svetost, posvetna milost, krepost, sjedinjenje s Bogom, to su stvari, koje imaju vrijednost pred Bogom, a ne zemaljsko blago, ljudska veličina ili vrednota, tjelesna ljepota, ugled kod ljudi, čast ili zemaljska raskoš. »Trahe nos post te — Povuci nas za sobom, o Bezgrešna!« I mi težimo za čistoćom! O prečista Djevice, isprosi nam čistoću!

M o l i t v a.

Bože, koji si po neoskvrnjenom začecu Djevice pripravio dostojan stan svojemu Sinu, molimo te, da ti, koji si nju, radi predviđene smrti svojega Sina, očuvao od svake ljage, dadeš i nama da po njezinu zagovoru očišćeni k tebi dođemo. Po istom Kristu Gospodinu našem. Amen.

Prvi dan **u osmini blagdana bezgrešnog Začeca bl. Dj. Marije.**

»Blagoslovena si, Marijo!«.

»Sva si lijepa, o Marijo, i ljage istočne nema u tebi. Aleluja.« Ovako klikće danas sveta Crkva Djevici Majci. Pridružimo se i mi!

1. »Gospodin me je imao u početku svojih putovanja (vječna Mudrost), prije nego je išta učinio na početku« (poslanica). Marija je tako reći primljena u vječnu Mudrost,

koja je jednom imala postati čovjekom, u Mudrost se ogrnula, najuže se sjedinila s ličnosti vječne Mudrosti; s njezinom čistoćom i s njezinim djelovanjem na zemlji. U istoj Božjoj promisli, u kojoj je bilo odlučeno da vječni Sin Božji postane čovjekom, zamislio je i htio Bog i buduću Majku Božju. »Gospodin me imao na početku svojih putova.« Bog je od vijeka zamislio i vidio Mariju u najužoj povezanosti i jedinstvu sa svojim Sinom vječnom Mudrosti, koja će od nje primiti tijelo. Marija toliko stoji u svijetlu, u čistoći i u odrazujućem se sjaju Božje Mudrosti, da je i sama mudrost, čistoća, svijetlo, svetost. Zato se u bogoslužju divimo Djevici ogrnutoj u božansku Mudrost, divimo se prijestolju mudrosti. »Poslušajte me sinovi: Blago onima, koji idu mojim putem! Blago čovjeku, koji me sluša i koji straži pred mojim vratima svaki dan. Tko mene nađe, našao je život, i crpst će spasenje od Gospodina!«

2. Bogoslužje današnjega blagdana gleda u Mariji jaku ženu, koja je zmiji satrla glavu i koja slavno nadvladava neprijatelje kraljevstva Božjega, naime neprijatelje Crkve i pojedine duše. Marija je Judita novoga Božjega naroda. Ona će spasiti Crkvu, pojedinu dušu iz ruku Holofernovih. Radosnim i zahvalnim srcem pođimo joj u susret i pozdravimo je na dan njezine pobjede nad istočnim grijehom i nad đavlom: »Blagoslovena si, Djevo Marijo, nad sve žene na zemlji. Ti slava Jeruzalema (svete Crkve), ti radosti Izraela, ti si ponos našega naroda« (na stepenicama). Ti ćeš i danas satrti glavu zmije, koja se nepojmljivom žestinom bori protiv Krista i protiv kršćana. Mi ćemo se uteći k tebi, Bezgrešnoj, nepobjedivoj, jakoj Djevici!

Bogoslužje slavi Mariju kao milosti punu. »U ono vrijeme posla Bog anđela Gabrijela u galilejski grad Nazaret k djevici po imenu Marija. Kad je k njoj ušao, reče: Zdravo, milosti puna, Gospodin s tobom, blagoslovljena ti među ženama« (evanđelje). »Puna milosti!« »Odjenuo me u haljine spasenja (posvetnu milost) i ogrnuo plaštem svetosti (pravednosti), kao zaručnicu u njezinu na-

kitu« (ulaz). Već u prvom času svoga bivstvovanja, svoga Začeca, bila je puna milosti. Bila je bogatija na milosti od svih anđela i arkanđela nebeskih. Bogatija na milosti i ljepša u nadnaravnom sjaju od najsvetijeg sveca naše svete Crkve na koncu njegova života, u punini njegove duhovne zrelosti i savršenstva. »Sva si lijepa, o Marijo!«

3. »Udaranje rijeke (veliko bogatstvo milosti) razveseljuje grad Božji (Mariju). Bog je usred njega, ne će se pomaknuti, pomaže mu Gospodin od rane zore (U njezinom Začecu). Dođite i vidite djela Gospodnja, kakva čudesa čini na zemlji (na Mariji), uklanja ratove do kraja zemlje. Prebija luk i lomi oružje (sotone, istočni grijeh), i štitove sažiže ognjem. Stanite i vidite, da sam ja Bog, ja sam uzvišen na zemlji. Gospodin nad vojskama s nama je (po Mariji), branitelj je naš Bog Jakovljevič« (Ps. 45,5 sl.). Čistoća je sjedinjenje s Bogom i posjedovanje Boga. Čistoća je snaga i pobjeda. »Blago onima, koji su čista srca« (Mat. 5,8).

»Trahe nos post te, virgo immaculata — Povuci nas za sobom, bezgrešna Djevice!«

M o l i t v a.

Bože, koji si po neoskvrnjenom začecu Djevice pripremio dostojan stan svojem Sinu, molimo te, da ti, koji si nju, radi predviđene smrti svojega Sina, očuvao od svake ljage, dadeš i nama da po njezinu zagovoru očišćeni k tebi dođemo. Po istom Kristu Gospodinu našem. Amen.

Drugi dan

u osmini blagdana bezgrešnog Začeca bl. Dj. Marije.

Plodna čistoća.

Otajstvo Djevice-Majke, koja će nam u svetoj božićnoj noći darovati Spasitelja, temelji se na bezgrešnom Začecu, na čistoći. Božić traži čista srca i čiste osjećaje.

1. »Bože, koji si po neoskvrnjenom začecu Djevice pripremio dostojan stan svoje-

m u Sinu.« Dostojan stan. Zato je postala Majka, jer je bila potpuno čista: slobodna od svakoga osobnoga grijeha, od svake neuredne sklonosti; Majka, jer nije istom poslije svoga postanka očišćena od ljage istočnoga grijeha, nego je posve očuvana od svake najmanje ljage istočnoga grijeha. »Neprijateljstvo ću (Bog) staviti između tebe (zmiје, sotone) i žene (Marije),« potpuno, savršeno neprijateljstvo (1. Mojs. 3,15). Tako ulazi Marija u život, u neokaljanu čistocu i ljepoti, posve prožeta svjetlošću i slavom Božje milosti, kao dostojan stan svetomu Bogu, kome će biti Majka. Spasitelj dolazi k onima, koji su čista srca. Božić traži čista srca.

2. »Sva si lijepa, o Marijo.« Duh ti je prosvjetljen najčišćom svjetlošću, volja posve sjedinjena s Božjom voljom, a srce slobodno od svake neuredne sklonosti i požude. Marija je imala veliku odvratnost od grijeha, snažnu težnju za dobrim, neprekidno je bila sjedinjena s Bogom, posve je zaboravila na samu sebe. »Sva si lijepa, o Marijo, i ljage istočne nema na tebi.« Zdravo, milosti puna. Jer si čista, zato si i puna milosti, zato je Gospodin s tobom, i zato si blagoslovena među ženama. Zdravo Marijo. Po tebi, čista Djevice, imamo život, spasenje, Krista, nebo! To je plodna čistoća.

3. Bog osobito ljubi čistoću neokaljanog srca, jer je ovo nježno ruho našao na svojoj svetoj Majci. Koga u tom ruhu nađe, taj mu je nada sve mio i dat će mu plaću svoje ljubavi, kakvu nikome drugom ne daje. »Blaženi, koji su čista srca, jer će Boga gledati!«: u svetoj božićnoj noći, dnevno kod primanja svete pričesti, neprestano u ljubeznoj pažnji prema Bogu, koji je duši tako bliz. Savršeno će ga gledati, kad mu smrt zaklopi oči za ovaj svijet, a otvori ih za prekogrobni svijet. »Oni će Boga gledati!«

Došašće, Božić, traži čista srca. Riječ Gospodnja: »Neprijateljstvo ću staviti između tebe (sotone, grijeha) i žene«, vrijedi za svetu Crkvu, za nas. Mi smo nekoć obećali na svetom krštenju: »Odričem se!« Bit ću neprijatelj, nepomirljivi neprijatelj sotoni, grijehu i svijetu.

Gospodin želi da o Božiću dođe k nama, da u nama poprими svoje obličje. On traži »dostojan stan«, kao što si je nekoć pripravio u bezgrešnom Začecu blažene Djevice. Da li sam ja dostojan stan za njega?

Marijo, Bezgrešna, budi naš uzor i sjajni ideal!

Marija je naša moćna zagovornica. Na nju ćemo se obratiti, da nam isprosi milost, da budemo dostojni stanovci Gospodina, koji dolazi. Na blagdan molimo u tajni svete Mise: »Podaj, da nas zagovor Bezgrešne izbavi od svake krivice.«

Marija je naša zagovornica. Njoj ćemo se uteći, da nam isprosi milost, da sve čišće i svetije mislimo, nastojimo i živimo, tako da možemo s radošću i pouzdanjem očekivati nje-gov dolazak na sudnji dan.

M o l i t v a.

Uzmi od nas, molimo, Gospodine, naša bezakonja, da budemo dostojni čistih srdaca ući u svetinju nad svetinjama. Po Kristu Gospodinu našem. Amen. (Molitva svećenika na početku svete Mise).

Treći dan u osmini blagdana bezgrešnog Začeca bl. Dj. Marije.

V e l i č i n a p r e d B o g o m.

Sa svetom liturgijom divimo se Bezgrešnoj: »Sva si lijepa, tvoja odjeća je bijela kao snijeg, i tvoje lice blista kao sunce. Blagoslovena si, Djevo Marijo, od Gospodina, nad sve žene na zemlji.« Zatim opet s liturgijom vapimo: »Trahe nos — Povuci nas za sobom, neokaljana Djevice, mi ćemo ići za tobom!«

1. »Što je pred svijetom slabo, Bog je odabrao, da postidi jake« (1. Kor. 1,28). U očima ljudi velik je onaj, koji ima neobične talente, znanje; umjetnici i pronalazitelji, a pred Bogom je velik onaj, koji je sjedinjen s Bogom, koji je u stanju milosti, koji posjeduje nadnaravno bogatstvo! Pred Bogom je velik onaj, koji je čist od svakoga grijeha, koji

gospodari nad neurednim nagnućima, strastima i zlim požudama. Pred Bogom je velik onaj, koji ima posinjenje Božje s bogatstvom kreposti vjere i ljubavi, kako to vidimo na Bezgrešnoj. Mi smo u Kristu, a on u nama. Mi smo u njemu, u čokotu, a on u nama, u lozama. Jedan život, jedan Duh, jedna ljubav, jedna mržnja. »Gospodin s tobom.« Zato je ona blagoslovena među ženama. »Gle otsad će me blaženom zvati svi naraštaji.« (Magnificat). »Trahe nos — Povuci nas, Djevice, za sobom, gore pravoj i istinitoj veličini, koja ima vrijednost pred Bogom.«

2. »Milosti puna.« Svojom puninom milosti i svojim sjedinjenjem s Bogom Marija je postigla savršenu ljudsku veličinu i ljepotu. »Sva si lijepa.« Divnog li sklada između nutrinje i vanjštine, između tijela i duše, duha i srca, volje i čuvstva, naravi i milosti! Marija, puna milosti! Ona je novi čovjek, kome ništa nedostaje, koji nije iznakažen ni na duši ni na tijelu ni u mišljenju ni u htijenju ni u čuvstvu ni u vanjskom vladanju: to je veličina, veličina bez svake sjene, savršenstvo, kakvo nije postigao ni jedan drugi čovjek. Ovakko liječi, iscjeljuje, uzvisuje i usavršuje milost našu narav. »Sva si lijepa, o Marijo. Povuci nas za sobom.«

3. Ljudi, pa i mnogi kršćani, toliko se trude za čisto naravnom ljudskom veličinom i vrednotama. Nastojmo u prvom redu oko Boga, oko milosti i oko sjedinjenja s Bogom! »Tražite najprije kraljevstvo Božje i pravdu njegovu (t. j. da budemo pravedni pred Bogom), i sve ostalo će vam se dodati« (Mat. 6,33).

Povuci nas za sobom, Djevice neokaljana! Ti ćeš nas dovesti do prave veličine, do sjedinjenja s Bogom. »Što svijet drži ludim, odabrao je Bog, da postidi mudre, i što je pred svijetom slabo, Bog je odabrao, da postidi jake; i što je pred svijetom neplemenito i prezreno; i što ništa nije, odabrao je Bog, da uništi ono, što jest« (1. Kor. 1,27 sl.). A mi bježimo od onoga, što je izabrao Bog, ne ćemo da budemo ludi pred svijetom, zaboravljeni, prezreni! Kako smo malo prosvijetlje-

Osmina bezgr. Začeca: Marija je očuvana od istočne ljage. 65

ni! »Povuci nas za sobom«, Bezgrešna! Djevice premudra, moli za nas, da već jednom postanemo mudri.

U Mariji prepoznamo Crkvu, najdublju i pravu bit naše ljubljene majke Crkve, koju svijet mrzi i progoni. »Ono, što nije ništa pred svijetom, izabra Bog, da uništi ono, što jest.« Njezina je bit veličina pred Bogom. Njezino je biće: »Gospodin s tobom.« Blago nama, koji poznamo i ljubimo Majku, koji s njome živimo, vjerujemo, s njome se nadamo, pouzdavamo, ljubimo, molimo i s njom žrtvujemo!

M o l i t v a.

Zdravo Marijo, milosti puna, Gospodin s tobom, blagoslovljena ti među ženama i blagosloven plod utrobe tvoje, Isus. Sveta Marijo, Majko Božja, moli za nas grešnike sada i na čas smrti naše. Amen.

Četvrti dan u osmini blagdana bezgrešnog Začeca bl. Dj. Marije.

Marija je očuvana od istočne ljage

U molitvi na sam blagdan bezgrešnog Začeca molimo: »Bože, ti si radi predviđene smrti svojega Sina očuvao Mariju od svake ljage.« Ove ćemo riječi promatrati.

1. Marija je plod otkupljenja, plod Kristove smrti na križu. Dakako, ona je na drugi i savršeniji način otkupljena nego li mi. Nas je već u prvom času našega bivstvovanja zarazio istočni grijeh i predao paklenoj vlasti. Po svetom smo krštenju oslobođeni od toga grijeha. Zamazana bujica istočnoga grijeha, koja se izlila na svako Adamovo dijete i učinila ga Bogu odvratnim, htjela se približiti i Mariji; ali Božja milost i svemoć zaustavila je prodornu bujicu. Tako je Marija na jedan osobiti zahvat Božji očuvana od svake ljage istočnoga grijeha. Radujmo se, što je Marija na ovaj uzvišeni način otkupljena. Čestitajmo joj radi čudesne Baur, Rasvijetli se! I. 5

milosti, koju joj je Bog iskazao. Divimo se mudrosti, sili i ljubavi Božjoj i ljepoti Marijine duše!

2. Marija je prvi i najljepši plod otkupiteljske smrti Kristove. Njezino bezgrešno Začeće znači, da je bila očuvana od istočnoga grijeha i pošteđena od tužnih posljedica istočne ljage. Po svetom krstu oprana je istočna ljaga s naše duše. I vječne paklene muke su nam oproštene. Mi smo otkupljeni. Ali u nama su zaostale posljedice istočnoga grijeha! I kako ih teško osjećamo! Naš razum je potamnio, oteščana mu je spoznaja istine, a napose spoznaja prevažnih ćudorednih i vjerskih istina, izvrgnut je zabludama i njihovim lošim posljedicama. Volja je sklona na zlo, spora i troma na dobro: ona se plaši naprezanja, žrtava, borbe, i slaba je prema svakoj napasti. Osim toga u nama se nalazi i zla požuda, koja se otima vodstvu i gospodstvu razuma i milosti strovaljujući čovjeka u nebrojene grijehe. Marija je bila očuvana od svega toga. Tako se silno na njoj pokazalo djelovanje Otkupiteljeve milosti. Ima li čišćeg, ljepšeg i sjajnijeg Adamovog djeteta nego li je Marija?

3. Bogoslužje u Došašću pokazuje nam u Mariji, u bez grijeha Začetoj, ono, što u nama kani proizvesti Otkupitelj, koga o Božiću očekujemo: želi nas osloboditi od grijeha, od zabluda, od duhovne hromosti i tromosti, želi nam dati snagu, da zagospodarimo svojim strastima i da nadvladamo zle požude.

Zato vapijemo u oraciji blagdana »Molimo te, Bože, da ti, koji si Mariju, radi predviđene smrti svojega Sina, očuvao od svake ljage, dadeš i nama, da po njezinu zagovoru očišćeni k tebi dođemo.«

»Povuci nas, neokaljana Djevice.« Mi još često stenjemo pod vlašću grijeha, strasti, zablude, ne shvaćamo ono jednino potrebno, ne mislimo na Boga i vječnost, nalazimo se u ropstvu zle požude. Povuci nas, da te slijedimo, da kao i ti vjerno upotrebimo milost Božju i da čisto živimo.

M o l i t v a.

Gospodine, koji si Djevicu Mariju svojom milošću unaprijed oslobodio od svake ljage, podaj da nas njezin zagovor izbavi od svake krivice. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Peti dan
u osmini blagdana bezgrešnog Začeca bl. Dj. Marije.

S v e t a p r i č e s t.

Dok svećenik i vjernici primaju svetu pričest, u bogoslužju ovako pozdravljamo Bezgrešnu: »Gloriosa dicta sunt de te, Maria« — »Veličanstveno je o tebi rečeno (od Boga određeno), o Marijo: jer ti je Svemogući učinio velike stvari« (pričesna). Kod primanja svete pričesti gleda liturgija u nama drugu nazaretsku Djevicu od Boga blagoslovljenu.

1. »Veličanstveno je o tebi rečeno, Marijo«, t. j. od vijeka je Bog veličanstveno o tebi mislio, odredio zaključio: da budeš bez grijeha začeta, da budeš posve slobodna od zle požude, da ti razum ne potamni i volja ne oslabi. Uz to ti je dao obilje milosti i darova Duha Svetoga: dar mudrosti, znanja, razuma, savjeta, pobožnosti i straha Božjega. Dao ti je dar molitve, svetoga razmatranja, savršene ljubavi, vjere, dao ti je puninu sviju kreposti. Napokon i uzvišeno dostojanstvo Božjega materinstva. Marija je Bezgrešna, puna milosti upravo radi toga, što je imala postati Majkom Božjom u uzvišenoj pričesti, kad joj anđeo bude objavio božansku vijest. I Marija je ponizno i poslušno izgovorila svoje »Neka bude«: »I Riječ je tijelom postala (u Mariji) i prebivala među nama.« »Uistinu, veličanstveno je rečeno o tebi, Marijo, jer ti je Svemogući učinio velike stvari.«
 Zdravo Marijo!

2. Liturgija gleda u Mariji sliku kršćanske duše. Što se u bogoslužju kod svete pričesti u Misi govori o Mariji, to se isto govori i o meni, koji mogu primiti

utjelovljenoga Sina Božjega u svetoj pričesti. »Veličanstveno je Bog rekao o tebi«, kršćanska dušo! Ti nosiš Boga, kao i Marija, ti si sveti hram Svevišnjega kao Marija, kao druga nazaretska Djeвица. Svemogućí ti je učinio velike stvari: dao ti je zalog svoje ljubavi i milosti u svome Sinu. »Kako nam nije s njime sve darovao?« (Rim. 8,32), oproštenje grijeha, snagu, da možemo čisto, kreposno i sveto živjeti, da možemo nadvladati zlo; darovao nam je pravo na sve milosti, pravo na baštinu sa svima svetima u kraljevstvu svoje ljubavi! Veličanstveno je za tebe određeno i smišljeno, kršćanska dušo. U svetoj pričesti posjeduješ zalog toga i ujedno vrelo svega onoga, što je u svojoj ljubavi za te mislio i odredio.

3. Kršćanin kod primanja svete pričesti jest kao druga nazaretska Djeвица! Tako misli sveta Crkva i njezino bogoslužje o nama. Promislimo već jednom ozbiljno, što to znači! Promotrimo dobro nazaretsku Djevicu. Ja mora da budem kao i ona: u svojim mislima, svojim željama, svojim sklonostima, čuvstvima, namjerama, nastojanjem i svojim djelima! Da budem čist, neokaljan i s Bogom sjedinjen kao i ona! Kako sam još daleko od toga?

Što bi moglo i što bi moralo da u meni proizvede, da od mene učini često primanje Boga po svetoj pričesti? Gledajmo što je nazaretska Djeвица učinila, kad je začela Boga! Promotrimo njezin sveti život, njezinu molitvu, strpljivost, poniznost, jakost, njezinu ljubav prema Bogu i bližnjemu! A mi? Na kome je krivnja? Na onome, koji dolazi k nama nema nikakve krivnje. On želi da na meni čini velike stvari. Možda je onda krivnja ipak na meni?...

»Veličanstveno je o tebi rečeno«, Crkvo, kršćanska dušo. »Hodite blagoslovljeni Oca mojega i naslijedite kraljevstvo, koje vam je pripravljeno od postanka svijeta« (Mat. 25,34). Blaženog li, željkovanog li dana, u koji će Krist opet doći! U onaj će dan Crkva i svi mi, konačno i potpuno zadobiti i uživati Boga. Bit ćemo blaženi, i potpuno zadovoljni živući čistim, svetim, blaženim životom Božjim. Dođi, Gospodine!

Daj nam svoje spasenje u vječnoj, posljednjoj i trajnoj pričesti vječnoga života, kojoj ne će nikad biti kraja!

M o l i t v a.

Sveta Marijo, nebeska Kraljice, Majko Gospodina našega Isusa Krista, i gospodarice svijeta, koja nikoga ne ostavljaš i nikoga ne prezireš, pogledaj nas, Gospo, pogledom blagim te nam izmoli kod svoga predragoga Sina oproštenje sviju grijeha, da mi, koji tvoje sveto i bezgrešno Začece pobožno štujemo, zadobijemo zalag vječnoga blaženstva, darežljivošću Gospodina našega Isusa Krista, koga si, Djevice, rodila.

Zdravo Marijo, milosti puna, Gospodin s tobom!

Šesti dan u osmini blagdana bezgrešnog Začeca bl. Dj. Marije.

B e z g r e š n a.

»Radujem se u Gospodinu i moja se duša veseli u Bogu« (ulaz). Ovako klikče Crkva promatrajući bez grijeha Začetu. »Veličanstveno je o tebi rečeno, Marijo: jer ti je Svemogući učinio velike stvari« (pričesna).

1. Dne 8. prosinca 1854. proglasio je papa Pio IX. cijelome svijetu kao katoličku istinu: »Nauka, koja govori, da je preblašena Djevica Marija već u prvom času svoga začeca po osobitoj povlastici (iznimci) i radi zasluga Isusa Krista, Otkupitelja ljudskoga roda, očuvana neokaljanom od svake ljage istočnoga grijeha, od Boga je objavljena i zato je svi kršćani vjernici moraju vjerovati. Ako bi netko drukčije mislio, neka zna, da je time izrekao svoju osudu, zalutao od prave vjere, i samoga sebe isključio iz crkvenoga jedinstva.« Marija je dobila ovu povlasticu radi predviđenih zasluga svoga božanskog Sina. Ona je otkupljena kao i mi: ali ona je na savršeni način otkupljena t. j. ona je očuvana neokaljana od istočne ljage. Ona nije bila podvrgnuta istočnom grijehu, pa zato je bila i bez svakog osobnog grijeha za cijeloga svoga života. Njezino mišljenje, čuvstvovanje, htije-

nje i cijeli njezin život bila je sama čistoća. Bila je bez istočnoga grijeha, i zato Djevica po duhu i tijelu. Bila je bez istočne ljage, i zato Majka Sina Božjega. »Zatvorena vrata kroz koja je Gospodin, Bog Izraelov unišao, kad se utjelovio: ona su rezervirana za njega, za Boga i Kralja: On stoluje u svetištu djevičanskoga krila« (Ez. 44,2 sl.). Jer je bila bez grijeha, zato je nekoliko dana poslije svoje smrti bila opet oživljena, te je i tijelom uzeta na nebo. Ona je »veliki znak«, koji se pokaza na nebu: »Žena, obučena u sunce (u Krista), i mjesec pod nogama njezinim, i na glavi njezinoj kruna od dvanaest zvijezda« (Otkr. 12,1). Ona je pobijedila grijeh, sotonu, smrt i svijet. »Neprijateljstvo ću staviti između tebe (zmije, sotine) i žene: ona će satrti tvoju glavu« (Antifona za Benedictus). Uistinu, »veličanstveno je o tebi rečeno, Marijo!« Radosno priznajemo vjeru svoje svete Crkve. »Svemoću ti je velike stvari učinio.«

2. Crkva se danas vruće i žarko moli samo za jedno, za čistoću. Za čistoću se moli u misnoj molitvi, u tajni i u popričesnoj. Sveta se liturgija ne zadovoljava samo time, da se samo Mariji divimo, da je častimo i štujemo. Time se doduše svojim mislima i željom pridružujemo onima, koji su čisti, te i naša duša na otajstven način postaje slična onome, što zadivljeno promatramo, ljubimo i štujemo. Ali liturgija nas vodi dublje. Ona je u Bezgrešnoj upoznala posrednicu između nas nečistih, grešnih, nedostojnih i između čistoga i svetoga Boga. U njoj je upoznala našu »zagovornicu«, onu, koja će u odlučnom času, kad naša molba stigne pred Boga, stupiti između Boga i nas (intercedere). Na taj način ne će Bog slušati našu prošnju izrečenu nečistim ustima, nego prošnju izrečenu ustima Čiste, Bezgrešne. Zato je sveta liturgija uvjerenja, da se o blagdanu bezgrešnog Začeca u Crkvi, u redovničkim zajednicama i u svakoj duši događa čudo, što mi grešnici »po njezinu zagovoru očišćeni možemo k Bogu dospjeti« (molitva), što se po njezinom zagovoru izbavljammo od svake krivice (tajna), što više, što »otajstva, koja smo blagovali, liječe u nama rane onoga grijeha, od kojega je

Bog očuvao Mariju u njezinom bezgrešnom Začeću« (popričesna). Tako se mora dogoditi, da se duša — svetkujući taj blagdan — malo pomalo zaodjene u onu uzvišenu ljepotu i krasotu Božju, koja je u svoj svojoj punini zasjala u bezgrešnom Začeću. Svetkovanjem blagdana bezgrešnog Začeca bit će u nama »izliječene rane istočnoga grijeha«, bit će uništena silna požuda očiju, tijela i oholost života. Ovako se moli, vjeruje i u to se uzda sveta Crkva. Molimo, vjerujmo i uzdajmo se i mi u to!

3. Sveta Crkva želi da bude čista, jer je djevičanska zaručnica Kristova. Njezina je odjeća čistoća i svetost. Crkva želi, da joj savršena čistoća bude ne samo ideal ili da bude čista tek kao preobražena Crkva u nebu, nego ona želi da bude čista već i na zemlji, u svoj svojoj djeci, u pojedinim zajednicama, a osobito u djevičanskim dušama, koje su se posvetile Bogu. Ona želi da bude čista i u meni. Zato se ona tako vruće moli za čistoću.

Čistoća je ideal svete Crkve. Čistoća, djevičanstvo u potpunom smislu riječi, neka bude i naš ideal i naše nastojanje, i to upravo sada u tjednima prije Božića. Gospodin će doći u čista, u djevičanska srca. Ona će biti njegov ljupki Betlehem.

M o l i t v a.

Gospodine, Bože naš, otajstva, što smo ih blagovali (u svetoj pričesti), neka izliječe u nama rane onoga grijeha, od kojega si divnom povlasticom očuvao bezgrešno Začecje blažene Marije. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

17.—23. prosinca: O-antifone¹.

17. prosinca: O Sapientia.

»O Mudrosti, koja si izašla iz ustiju Svevišnjega, koja dopireš od jednoga kraja do drugoga, i sve snažno i blago raspoređuješ: Dođi, uči nas putu mudrosti.«

¹ Iako ove antifone ne pripadaju misnom bogoslužju, mi ćemo ih ipak ovdje uvrstiti. U njima je na osobit način izražena

1. »O M u d r o s t i.« Otkupitelj, kome ćemo se kao ma-
lenom Djetetu u jasticama klanjati, jest Mudrost, koja je od
vijek a proizašla od Oca. Vječna Mudrost, koja u Otkupitelju
dolazi k nama, izmislila je sve što postoji, cijeli svemir, nebo
i zemlju, anđele i ljude, tvar i duhove. Ona je svim bićima
odredila narav, zakone, vanjski i nutarnji oblik. Ona je po-
stavila divni red u prirodi s njezinim zakonima. U njezinoj
je ruci sve, pa i ja, sve vodi i upravlja, i posljednji dijelić
(atom) i sićušni prašak. Sve upravlja blago a ujedno snažno
i to takvom mudrošću, da se svete Božje namjere svagda
ispunjavaju. Vječna Mudrosti, koja si postala Djetetom u maj-
činom krilu, u tijesnim jasticama, ja vjerujem u tebe, ja ti
se klanjam. Kako si silna u djelu stvaranja i raspoređivanja
svega, u djelu upravljanja i uzdržavanja, u svojoj providno-
sti i djelu otkupljenja, u jasticama i u evanđeoskom nauku,
u povijesti svete Crkve i u svetima, u svakoj pojedinoj duši!
Daj da te spoznam!

2. B o ž a n s k a se Mudrost zaodjenula u čovječju
narav. Uzela je lik djeteta. Izabrala je neznatnost, siromaštvo,
poslušnost, ovisnost, skrovitost. »Ja ću uništiti mudrost mu-
drih, i posramit ću razum onih, koji su razumni« (Iz. 29,14).
»Nije li Bog pokazao, da je luda mudrost ovoga svijeta? Zato
što svijet ni u Božjoj mudrosti ni po svojoj mudrosti (po fi-
lozofiji) nije upoznao Boga, svidjelo se Bogu, da one, koji
vjeruju, spasi po ludosti propovijedanja. Dok i Židovi idu
za čudesima, a Grci traže mudrost: mi propovijedamo ra-
spetoga Krista, što je za Židove sablazan, a za Grke ludost,
a za one Židove i Grke, koji su pozvani, Krist je Božja moć
i Božja mudrost. Što svijet drži ludim, odabrao je Bog, da
postidi mudre, i što je pred svijetom slabo, Bog je odabrao,
da postidi jake; i što je pred svijetom neplemenito i prezre-
no; i što ništa nije, odabrao je Bog, da uništi ono, što jest«
(1. Kor. 1,20 sl.).

molitva i sjećanje svete Crkve u posljednjih sedam dana pred
Božićem.

3. Dođi Mudrosti, uči nas putu mudrosti. Mi nismo mudri, ne sudimo, ne govorimo i ne činimo mudro, slijedimo varavo svijetlo onoga što je čisto naravno, a često i slijedimo tjelesnu mudrost, koja je pred Bogom ludost. Dođi, Mudrosti, oslobodi nas od lažne mudrosti, udijeli nam pravu mudrost, da uzljubimo i cijenimo, što je vječno, Božansko, da činimo svetu volju Božju, da njemu omilimo, pomozimo nam da vršimo Božje naredbe i odredbe, evanđeoski nauk, da uzljubimo neznatnost, prezir, zapostavljanje, zaboravljenost, da se nastojimo otkinuti od vremenitih stvari, od svoga ja, od svoga sebeljublja, od svoga duha, od oholosti i umišljenosti. »Samo jedno je potrebno« (Luka 10,42). »Što koristi čovjeku, ako sav svijet zadobije, a duši svojoj naudi?« (Mat. 16,26). Kad bismo bar spoznali, da jedan stepen milosti više vrijedi nego li sav svijet!

»Naravan čovjek«, čovjek sa svojim naravnim sposobnostima, talentima, i silama, »ne prima što je od Duha Svetoga.« Njemu je to ludost. Ne može da to razumije, jer treba da se duhovno prosuđuje. Duhovni pak čovjek, koga vodi Duh Sveti, »prosuđuje« i promatra sve u svijetlu Duha Svetoga, sve što je naravno i što je nadnaravno, »a njega nitko ne sudi! Jer tko pozna misli Gospodnje, da ga pouči? a mi imamo misli Kristove« (1. Kor. 2,14 sl.), vječne Mudrosti.

Mudrost Božja se javlja u jaslicama, u siromaštvu, u šutnji, u nemoći i u neznatnome. Mudrost se Božja javlja u evanđelju: blaženi siromašni duhom; krotki, koji su radi Isusa nepravedno progonjeni. Mudrost se Božja javlja i na križu!

M o l i t v a.

O Mudrosti, koja si izašla iz ustiju Svevišnjega, koja dopireš od jednoga kraja do drugoga, i sve snažno i blago razređuješ: Dođi, uči nas putu mudrosti. Marijo, premudra Djevice, moli za nas.

18. prosinca: O Adonai.

»O Adonai«, (Jaki Bože) i vođo doma Izraelova, koji si se ukazao Mojsiji u gorućem grmu i na Sinaju mu dao Zakon: Dođi, ispruži desnicu svoju i spasi nas!«

1. O A d o n a i. Otkupitelj, kojega očekujemo, bio je već Otkupitelj starozavjetne Crkve. On je isti onaj, koji se Mojsiji ukazao u gorućem grmu u pustinji te mu naložio, da izbavi Izraelski narod iz egipatskog sužanjstva. On je preko Mojsije u Egiptu tvorio ona velika djela, on je oslobodio svoj narod ispod faraonske vlasti i od njegovih progonstava; velikom silom ga je vodio kroz Crveno More, na Sinaju mu je dao zakon, vodio ga kroz pustinju, odijevao, hranio i napojio, otvorio mu vrata obećane zemlje. On dolazi i kao Otkupitelj novozavjetne Crkve. On je Otkupitelj i vođa svih kršćana, cijele svete Crkve i sviju nas. O Dijete u jaslicama, kako si maleno, slabo, nijemo, a ipak kako si silno, oslobađajući nas ispod vlasti sotone, grijeha, strasti i napasti! Mi vjerujemo u tvoju moć, mi se pouzdajemo u tvoju silnu mišicu, u tvoje vodstvo, u tvoju sigurnu zaštitu. Mi ćemo te slijediti.

2. O A d o n a i, ispruži svoju mišicu i spasi nas! Visoko diže neprijatelj spasenja, duša, Crkve i kršćanstva glavu, da uništi vjeru u Boga, u Krista, da uništi kršćansku vjeru! Mnogi ljudi otpadaju od pravoga Boga i biraju idole, koje su sami izmislili! Bog gotovo nikako više ne vlada ljudskim mišljenjem, ni ljudskim vladanjem. Svatko želi da se riješi Boga. Sve drugo im se sviđa i sve drugo primaju pa bili ti ideali ne znam kako ludi! »Gledajte, nebesa; tugujte, vrata nebeska, govori Gospodin. Moj puk je učinio dvostruko zlo. Napustio je mene, izvor života i iskopao sebi šupljikave cisterne, koje ne mogu držati vode« (Jer. 2,13). Nigdje među narodima nema mira ni sloge. Sve je potkupljivo, mnogi će prodati i svoju nevinost, vjernost, svoju čast i poštenje pa i svoju zakletvu. Rijetko će čovjek čovjeku vjerovati. Narod ustaje protiv naroda, čovjek protiv

čovjeka. Malo tko savjesno vrši svoju dužnost. Malo je tko spreman na žrtve, da pomogne svome bližnjemu. A ipak se tako neprekidno i užurbano radi i djeluje, uči, čita i piše. A uza sve to nastojanje tako malo uspjeha. Ljudi se sve više umaraju, ostaju sve više pusti i bez duše. Sve žele uraditi bez Boga i bez Krista. A ipak »nema imena pod nebom, koje je dano ljudima, u kojemu bi se mogli spasiti« osim imena Isusova. Samo on, jaki Bog, može nas spasiti.

3. »Koji si se ukazao Mojsiji u gorućem grmu.« »Vidio sam potlačenje svoga naroda u Egiptu. Čuo sam njegov vapaj, kojim su vapili k nebu, radi grozote nadglednika, koji upravljaju prisilnim radom. Ja sam zato sišao, da ga izbavim iz ruke egipatske i odvedem u dobru i veliku zemlju, gdje teče mlijeko i med.« Tako je govorio Gospodin iz grma, koji je gorio, a nije izgarao. Ovo je jasna slika silaska Sina Božjega u slabu ljudsku narav, koju je na se primio. Ona stoji usred plamena i žara božanske naravi, a ipak ne izgara!

S Mojsijem ćemo pristupiti gorućem grmu, Bogu-čovjeku Kristu u djetinjoj prilici u jaslicama, u sjajnoj posvećenoj hostiji, da mu se poklonimo. »Izuj obuću svoju, jer je sveto mjesto, na kojemu stojiš. Moje ime glasi: Ja sam onaj, koji jesam.«

Adonai, jaki Bože, u prilici djeteta, u slici Raspetoga, ti, jaki Bože! Silan u čudesima, koja si tvorio. Silan i jak u vođenju, upravljanju i umnožavanju svoje Crkve. »I vrata paklena ne će je nadvladati« (Mat. 16,18). Silan i jak u spasavanju i posvećivanju duša! Jak u ljubavi prema nedostojnima. Jak u smilovanju. Jak u pomaganju u svakoj bijedi! Dođi, spasi nas!

»Ispruži mišicu svoju i spasi nas.« Ovako vapi Crkva za drugim dolaskom Spasiteljevim na sudnjem danu. Ponovni dolazak Kristov donijet će potpuno otkupljenje. »Dodite, blagoslovljeni Oca mojega, i uzmite kraljevstvo, koje vam je pripravljeno« (Mat. 25,41).

M o l i t v a.

O Adonai, jaki, silni Bože, koji si se ukazao Mojsiji u gorućem grmu i na Sinaju mu dao Zakon: dođi, ispruži mišicu svoju i spasi nas. Amen.

19. prosinca: O radix Jesse.

»O korjene Jesin, koji stojiš kao znak narodima, pred kojim zanijeme usta, koga poganski narodi traže: Dođi, spasi nas i ne oklijevaj dulje!«

1. Krist je Kralj i Gospodin! Božanska Mudrost, Adonai, jaki Bog, ujedno je i čovjek, po svojem tijelu i krvi potomak doma Jesinog, koji je bio otac kralja Davida. Kuća je Davidova doduše izgubila kraljevsko dostojanstvo, prijašnji kraljevski dom ostao je bez slave, kao odsječen, neugledan panj. Ali iz ovoga panja, iz ovog korijena je istjerala mladica, Kralj svijeta. »On će vladati od mora do mora; pred njim će padati ničice Etiopljani, a Kraljevi Tarasa i otoka (Sredozemlja) prikazat će mu darove, kraljevi arapski i od Sabe dare će donijeti. I klanjat će mu se svi kraljevi zemaljski, svi narodi će mu služiti« (Ps. 71). Njemu govori Gospodin: »Ti si Sin moj. Tebi ću dati narode u nasljedstvo i u posjedovanje tvoje krajeve zemaljske« (Ps. 2,7). »On će biti velik i dat će mu Gospodin prijestolje Davida, oca njegova, i kraljevat će u vijek« (Luka 1,32). On će jednom izjaviti pred rimskom vlašću: »Ja sam Kralj« (Iv. 18,37). Na njegovom prijestolju, na križu, bit će napisano u tri jezika staroga svijeta: »Ovaj je kralj Židovski« (Iv. 19,19). On će poslati svoje apostole: »Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji. Idite, dakle, i naučavajte sve narode (učinite ih svojim učenicima) i učite ih, da drže sve moje zapovijedi« (Mat. 28,20). Pred njime će drhtati jedan Herod, ništa manje nego i Neron, Domicijan i Dioklecijan. Julijan će morati da prizna: »Galilejče, ti si pobijedio!« Uza sav otpor i protivljenje i uza sva progonstva on će ipak osnovati svoje kraljevstvo na ovome svijetu, kraljevstvo istine, pravednosti,

milosti, kraljevstvo svete Crkve. Onaj, koga su ljudi prezreli i na križ razapeli, čini križ svojim kraljevskim prijestoljem, za znak narodima. »Zavlada Bog s drveta.« Za njega kucaju milioni zahvalnih, oduševljenih srdaca, njega slijede iz ljubavi, radi njega ostavljaju svijet, vremenito blago, oca i majku, iz ljubavi prema njemu daju svoju krv, zdravlje i život. »O korijenje Jesin, koji si podignut za znak narodima, pred kojim zanijeme kraljevska usta« (šuteći iz strahopoćitanja prema tebi).

2. »Dođi, spasi nas i ne oklijevaj dulje.« To je vapaj svijeta za Kristom Kraljem, da »izbaci kneza ovoga svijeta« (Iv. 12,31). Sotona »bog ovoga svijeta« (2. Kor. 4,4), prisvojio je uslijed istočnoga grijeha vlast i gospodstvo nad ljudima. Svoju vlast nad ljudskim rodom vršio je osobito tako, da ih je zavađao na otpad od Boga, poticao ih na najgore idolopoklonstvo i dao, da se ljudi njemu klanjaju u poganskim hramovima i svetištima. Što više, on se usudio približiti Gospodinu, kad se četrdeset dana molio i postio u pustinji, nagovarajući njega, Krista, da padne ničice pred njim, pred sotonom i da mu se pokloni. I premda nas je Krist svojom pomirnom smrću otkupio ispod đavoljeg ropstva, to on ipak s Božjim dopuštenjem, vrši nad nama kršćanima neku vlast. »Đavao riče kao lav i obilazi tražeći da koga proždre« (1. Pet. 5,8). Kao ptica grabljivica promatra iz visine svoj plijen i čeka najbolju priliku da nas prevari i zavede na grijeh (Efež. 6,12). Veoma često »uzima sliku anđela svijetla« (2. Kor. 11,14). On je zakleti neprijatelj i protivnik Boga i Krista i svakoga dobra. Sve njegovo nastojanje ide za tim, da osnuje kraljevstvo protivno kraljevstvu Božjemu, antikršćanstvo, kraljevstvo tmine i grijeha. Svoju vlast nad bijednim čovjekom pokazuje na vidljiv način, kad kojiput opsjedne ljudsko tijelo i tako se s njime služi, kao da je tobože on duša, koja tijelo određuje, upravlja i oživljava. Svoju vlast pokazuje i time, kad toliko na ljude upliviše, da ih priječi u njihovom vanjskom nastojanju i djelovanju, kako to često vidimo kod svetih, Bogu

odanih ljudi. Tko ne vidi moć đavolsku danas, u vrijeme, kad uvelike nestaje vjere u Boga i u Krista, kad se bezbožnička propaganda silno širi, kad se silne laži i prevare ponosno dižu, da Boga sruše s njegova prijestolja? Gotovo izgleda, kao da se brzim koracima približavam onim vremenima, kad će zloduh bezdana biti odvezan i pušten na slobodu (Otkr. 20,3), da čini znakove, kojima bi skoro zaveo i izabrane! (Mat. 24,11).

3. »Dođi, ne oklijevaj!« Gledaj, kako se današnje ljudstvo pokorilo sotoninom kraljevstvu! Sve dobre i svete sile umaknule su se od ljudskoga roda: pravednost, mir, međusobno povjerenje, ljubav. Utvrdi među nama svoje kraljevstvo, kraljevstvo istine, pravde, ljubavi, mira i sloge! »Dođi, ne oklijevaj!«

Dođi kraljevstvo tvoje!

M o l i t v a.

O korjene Jesin, koji stojiš kao znak narodima, pred kojim zanijem kraljevska usta, i koga poganski narodi traže: Dođi, spasi nas, i ne oklijevaj dulje!

20. prosinca: O clavis David.

»O ključe Davidov i žezlo doma Izraelova. Ti otvaraš i nitko ne može zatvoriti; ti zatvaraš i nitko ne može otvoriti. Dođi, i izvedi sužnja iz tamnice, u kojoj sjedi u tami i u sjeni smrtnoj.«

1. Uzvišene li sile Otkupitelja, koji dolazi! Njemu je povjeren ključ, upravljanje doma Davidova (Iz. 22,22), t. j. kraljevstva Božjega. On ima neograničenu i nesmetanu vlast nad milostima i blagom svete Crkve, nad dušama, nad duhom, nad voljom i srcem ljudskim. U njegovoj je ruci sudbina Crkve. On vlada nad olujama, koje bijesne protiv Crkve i duša, nad neprijateljima, nad krivovjerjima i krivim načelima, nad nevjerom, nad svime, što se protivi Bogu i Kristu, nad zlim neprijateljem i njegovim po-

moćnicima, nad svijetom, tijelom i strastima... Njemu »je dana sva vlast« (Mat. 28,18). Ti imaš moć, protiv koje je svaka druga sila nemoćna. Tebi je povjerena sudbina duša, pa i moje duše, sudbina svete Crkve. Ti si Gospodin. »Ključče Davidov«, ja vjerujem u tvoju moć, ja se uzdajem u nju usred tisuću zagonetaka povijesti Crkve, duša, a osobito moje duše.

2. »Dođi, izvedi sužnja iz tamnice.« Svojom moći, svojim ključem pristupa Otkupitelj tamnici, u kojoj bijedni i grešni čovjek čami u tami i smrtnoj sjeni: sužanj sotonin, sužanj grijeha, koji mu je oduzeo plemstvo djeteta Božjega, učinio ga sličnim životinji, strovalio ga u blato pokvarenosti; koji ga je obavio tminom, srce napunio zlim sklonostima i požudama, učinio ga stanom zlih duhova oskrvnuvši tako hram Božji. Sužanj strasti, putenosti, oholosti, zavisti, požude očiju, tijela i oholosti života. »Ključče Davidov, dođi i izvedi sužnja iz tamnice« na slobodu. Ovako moli Crkva za jakost, da se oslobodimo grijeha, pa i svake najmanje promišljene pogreške i nevjere; da nas Bog očuva od kazni za grijeh, od svoga gnjeva, od zle i nepripravne smrti, od vječnoga pakla. Tako se moli Crkva, da nas Bog oslobodi srca, koje je privezano uz svijet, od duha, koji se gubi u svjetskim stvarima; da nas oslobodi od ljudskoga ropstva, ljudskoga obzira, da ovako oslobođeni ne marimo za njihovo ruganje i preziranje, za njihovo klevetanje i progonstva, pa niti za njihovo priznanje i milost. Tako Crkva moli Otkupitelja, da nas oslobodi od nas samih; od našega sebeljublja i od svake skrivene prostote. Ovako Crkva moli Otkupitelja, da nas uzdigne iznad svake neuredne privezanosti uz zemaljske stvari. Samo onaj, koji uistinu nije povezan uz zemaljske stvari, prosuđuje ih onako, kakve uistinu jesu, samo takav je slobodan! A nitko nije slobodan, tko radosno sve ne daje i sve žrtvuje, što od njega traži bogoljuban život.

3. »Ključče Davidov, dođi izvedi sužnja!« Svojim dolaskom donesi nam slobodu od svih veza, koje nas priječe u

sjedinenju s Bogom. Donesi nam slobodu, duševno otkupljenje, potpunu odanost Bogu! Tako treba da molimo jedan za sve i svi za jednoga!

Blažena duša, koju je Gospodin iz sužanjstva izveo na kršćansku slobodu! Ona udiše nebeski zrak. Sve se događa po njezinoj volji, jer je uvijek jedna s voljom Božjom, koja sve upravlja i vodi, daje i uzima, naređuje i dopušta. Njezina je mudrost nebeska, i svijet je ne razumije. Njezin je mir staložen i bez ikakvih smetnja. Njezina je radost potpuna, jer posjeduje neizmjereno blaženi život Božji. »Ključ Davidov«, dođi daj nam svima slobodu, da nesmetano Bogu i Kristu služimo, i da visoko stojimo nad svime, što nije Bog, ni Krist! Kako će nas divnim nebeskim stvarima obdariti Gospodin prigodom svojega dolaska!

A što će tek biti onda, kad se po drugi put pojavi na koncu vjekova! Kad po uskrsnuću od mrtvih bude pobijeđen posljednji neprijatelj i kad padne posljednja zapreka. To će istom biti pobjeda i trijumf Crkve, njezine nauke i njezinog djelovanja, kad ju na sudnji dan i povijest i cijeli ljudski rod bude priznao za ono, što ona uistinu jest: tijelo Kristovo i kovčeg zavjetni, koji je spasio ljudski rod. Svi ćemo dobiti vječnu i blaženu slobodu, koji smo u zemaljskom životu bili uz Krista i njegovu Crkvu. Čut ćemo riječi: »Dođite blagoslovljeni Oca mojega, i primite kraljevstvo, koje vam je pripravljeno od postanka svijeta« (Mat. 25,24). »Dignite svoje glave, jer se približuje vaše izbavljenje« (Luka 21,28).

M o l i t v a.

O ključ Davidov i žezlo doma Izraelova, koji otvaraš i nitko ne može zatvoriti, zatvaraš i nitko ne može otvoriti: Dođi, i izvedi sužnja iz tamnice, u kojoj sjedi u tami i u sjeni smrtnoj.

21. prosinca: O Oriens.

»O Ishode, sjaju vječnoga Svijetla, i sunce pravde: dođi i rasvijetli one, koji sjede u tmini i u sjeni smrti.«

1. »Nekoć bijaste tama« (Efež. 5,8): tama, noć, smrt, ukočenost, neplodnost, kaos. Nije bilo svijetla, ničega nije bilo, jer nije bilo sunca. Tek je ono probudilo život, ono je dalo stvarima sjaj i ljepotu, oblik i boju, ono daje još i danas rast i plodnost fizičkom i duhovno-čudorednom svijetu. Bijedni ljudski rod, prepušten sam sebi, sjedio je u noći i u smrtnoj sjeni, u noći zablude, groznih sumnja, nesigurnosti, čudorednog zastranjenja, krivnje, zdvojnosti, užasnoga straha pred umiranjem, pred onim, što će doći: sjedio je u noći krajnje nutarnje stiske i bijede. Na pitanje: Odakle? Kamo? Zašto? Čemu život, trpljenje, umiranje? nije bilo odgovora. Sve je ostalo neriješenom zagonetkom. Ostala je i dalje noć poganstva, nevjere, života bez Krista. Čovjek je sve pokušao da riješi zagonetku, žrtvovao je i doprinosio najveće žrtve. Štovao je životinje, klanjao se zmijama, prinosio ljudske žrtve, žrtvovao je i samoga sebe, provodio je askezu, koja je vodila do potpunog nijekanja svijeta, naučavao je misticizam do potpunog uništenja duha i ludila. A uza sve to nije bilo otkupljenja, svijetla, mira ni pokoja. Nije bilo sunca, svijetla, nije bilo Krista!

2. Jedan je samo sunce, Otkupitelj, koga očekujemo: »Ja sam svijetlo (sunce) svijeta« (Iv. 8,12). On je svijetlo svijeta po svetoj vjeri, koju usađuje u duše, po svojoj riječi, kojom nas poučava, svojim primjerom u jasicama, u Nazaretu, na križu, u svetohraništu, po milostima, kojima kao svjetlom odjećom zaogrće našu dušu, po svojoj svetoj Crkvi, koju nam je dao. U ovom sunčanom svijetlu sve nam je svijetlo. U tom svijetlu posve sigurno znademo, odakle smo i kamo idemo, znademo da nam je Bog otac, koji nas ljubi i s nama postupa kao sa svojom djecom, koja imaju pravo na vječnu baštinu i vječno posjedovanje blaženoga života. Dao Baur, Rasvijetli se! I.

nam je da poznamo, kako ništa ne vrijedi, što je ljudsko i zemaljsko, kako je ništetno vremenito blago i zemaljske naslade. Dao nam je da spoznamo smisao rada, trpljenja, protivština i života s raskupom Kristom u siromaštvu, skrovitosti i poniznosti. Za svoga blišnjega znademo da je Kristov brat i dijete nebeskog Oca. »Ja sam svijetlo« t. j. sunce svijeta. »Sunce pravde«, od tebe potiče svaki pravi život, svako spoznanje, svaka sreća, svaka snaga, svako bogatstvo, svaka plodnost. Gdje ti ne izlaziš, ondje vlada noć, smrt i prokletstvo. Dođi, prosvijetli sve nas, koji sjedimo u tami i u sjeni smrti.

3. »A sada ste svijetlo u Gospodinu« (u Kristu) (Efež. 5,8). U svetoj Crkvi pojavilo nam se »svijetlo« na prvi dan Božića, u času našega krštenja, dnevno u svetoj Misi, kod primanja svete pričesti, u mnogim prosvjetljenjima, nadahnućima, poticajima i milostima. Kako bismo morali biti zahvalni! A ujedno da se i kajemo!

Kako bismo morali, da hodimo u svijetlu Ishoda, u Kristu našem suncu? U svijetlu vjere, pouzdanja u njegovu ruku i vodstvo, u njegovu promisao i providnost. A mjesto toga još nas često vodi koja ta strast, časovito uzbuđenje, sebeljublje, pa i nas svećenike, i redovnike! Kako moramo sa svetom liturgijom moliti i vapiti: O Ishode i sunce pravde, dođi i prosvijetli nas, koji sjedimo još u tami strasti, naravnog mišljenja, sebeljublja!... Potpuno ćemo biti »svijetlo u Gospodinu« istom onda, kad nas kod svoga drugog dolaska povede u kuću svojega Oca. Tada ćemo biti preobraženi i svjetlim preobraženjem »u Očevom kraljevstvu« sjati se poput sunca (Mat. 12,43). »Sije se u sramoti, a ustaje u slavi« (1. Kor. 15,43). Dane svjetlosti, osvani skoro!

M o l i t v a.

O Ishode, sjaju vječnoga svijetla, i sunce pravde: dođi, prosvijetli nas, koji sjedimo u tami i u sjeni smrtnoj.

22. prosinca: O Rex gentium.

»O Kralju naroda, iščekivanje pogana; i ugaoni kamene, koji sjedinjuje Židove i pogane: dođi, spasi čovjeka, koga si stvorio iz gliba.«

1. »Neki plemenit čovjek pođe u daleku zemlju, da primi kraljevsko dostojanstvo i da se vrati« (Luka 19,12). Taj čovjek plemenita roda jest Krist, Sin Božji, Kralj sviju naroda, sviju pokoljenja, svih jezika i vremena. Njegova se vlast proteže na sve stvari i na sve ljude, na tijelo i na dušu. Sve je u njegovoj ruci, ukoliko je on Bog i čovjek podjedno. Ali drugi je provalio u njegovo kraljevstvo i silom se postavio gospodarom ljudi: to je bio sotona, »knez ovoga svijeta.« Samo malen ostatak, izabrani narod Staroga zavjeta, nalazio se još pod žezlom pravoga kralja. I tada je ovaj kralj, Sin Božji, otišao u »daleku zemlju«: postao je čovjekom, da ovdje na zemlji oružjem poniznosti, poslušnosti, poniženja, siromaštva, svojevoljnog trpljenja i križa zbaci kneza ovoga svijeta i da, dosad đavlu podrđene, poganske narode ujedini s izabranim narodom u jednoj svetoj Crkvi. Kralju naroda, ugaoni kamene, koji vladaš žezlom poniznosti, milosrđa, križa i ljubavi, ja vjerujem u tebe!

2. »Dođi, spasi čovjeka, koga si stvorio iz gliba.« Što je čovjek? Šaka praha, sama bijeda i nevolja! Osim toga, još grijehom rastavljen od Boga, odijeljen od praizvora istine i pravoga života, zauvijek udaljen od Boga, predan je tami u vječnom prokletstvu! Ali i pod tom prašinom tinja iskra duha s neugasivom težnjom za istinom, za puninom svakoga dobra, za srećom, za pokojem, za Bogom. Tko će tome duhu dati Boga? Jedino Bog sam! Zato vapije Crkva Gospodinu: »Dođi, spasi čovjeka, koga si stvorio iz gliba zemaljskog.« Spasi ga, jer je tako slab i nemoćan, jer je samo šaka praha. Spomeni se njegove ništetnosti. Spomeni se mnogobrojnih neprijatelja, koji nastoje da mu otmu Boga i da ga zavedu na grijeh. Spomeni se njegova neznanja, njegove sklonosti

na zlo, zabluda, požude i strasti, kojima je podlošan. Spomeni se zamamljivanja ovoga svijeta, zavodačenja sa strane bližnjega, spomeni se došaptivanja đavla i njegovih pomoćnika. U ovim danima prije Božića Crkva živo osjeća veliku i duboku bijedu neotkupljenoga ljudskog roda, i zato vapi: »Dođi, spasi čovjeka!« U ime sviju vapi k nebu s psalmistom: »Smiluj mi se Bože, po velikom milosrđu svojem. I po prevelikoj dobroti svojoj, uništi krivicu moju. Posve me operi od krivice moje, i od grijeha mojega očisti mene. Jer gle, rođen sam u nepravdama i u grijesima me je začela majka moja. Odvrati lice svoje od grijeha mojih i sve krivice moje uništi« (Ps. 50,3 sl.). Pridružimo se molitvi svete majke Crkve!

3. Isus je Kralj naroda! »Ustaju kraljevi zemaljski i knezovi se skupljaju ujedno, protiv Gospodina i protiv Pomazanika njegova (protiv Krista).« »Raskinimo uze njihove, i zbacimo sa sebe jaram njihov. Onaj što sjedi na nebesima smije se, Gospodin im se potsmijeva, pa im govori u srdžbi svojoj: Ja sam postavio Kralja svojega (Pomazanika, Krista) na Sionu svetoj gori svojoj.« »Gospodin mi reče: Ti si moj Sin, ja te danas rodih. Pitaj u mene i dat ću ti narode u nasljedstvo i u posjedovanje tvoje krajeve zemaljske« (Ps. 2,1 sl.). Neki će Herod tražiti da ubije novorođenoga Kralja. Tijekom vremena, mnogi će se kraljevi i narodi pobuniti protiv Kralja, koga je Bog postavio, protiv Krista, ali on će ipak biti Kralj. Njemu »je dana sva vlast na nebu i na zemlji« (Mat. 28,18). Njemu će se pokloniti svako koljeno, i priznat će, da je on Gospodin (Filip. 2,10). Što se zemaljske sile i vlasti više udaljuju od kraljevstva Kristova, od Raspetoga i od Oca Proslavljenoga, tim ćemo vjernije stajati mi uz njega!

Sad dolazi u prilici ljupkoga djeteta. Jednom će pred namjesnikom rimske vlasti na pitanje: »Je si li ti Kralj?« muževno odgovoriti: »Da, ja jesam Kralj«, a zatim će našim očima nevidljivo i njegova čovječja narav dijeliti s Ocem vlast i slavu, te će kao Kralj ljudskoga roda sve upravljati i nad svima vladati. A u po sljednje dane svi ćemo ga vidjeti

odjevena u kraljevsku odjeću. On će opet doći s velikom silom i slavom. Cijelom ljudskom rodu objavit će Otac: »Ja sam postavio Kralja svojega na Sionu svetoj gori svojoj« (Ps. 2,6), t. j. u svojoj Crkvi. Njemu kao Kralju moraju se klanjati svi narodi, sva vremena, i sve kulture: »Ti si Kralj slave!«

Sa svetom Crkvom molit ćemo cijeli dan: »Spasi čovjeka, koga si stvorio iz gliba!«

M o l i t v a.

Kralju naroda, iščekivanje pogana i ugaoni kamene, koji sjedinjuješ Židove i pogane: dođi, spasi čovjeka, koga si stvorio iz gliba!

23. prosinca: O Emanuel.

»O Emanuele (Bog s nama), Kralju i zakonodavče naš, iščekivanje naroda i spasitelju njihov: Dođi, Gospodine, Bože naš, i spasi nas.«

1. Spasitelj, koji ima da dođe, naš je Emanuel, Bog s nama. Kao jedinorođeni Sin Božji, »rođen je od Oca prije svih vijekova. Bog od Boga, Svjetlost od Svjetlosti, pravi Bog od pravoga Boga, jedne biti s Ocem: po kojemu je sve stvoreno. Koji je radi nas ljudi i radi našega spasenja sišao s nebesa. I utjelovio se po Duhu Svetom u Djevici Mariji i postao čovjekom.« Bog s nama, iste biti i naravi s nama, u svemu nam je postao sličan, izuzev grijehu. Postao je siromašan s nama; on se moli s nama; on osjeća i trpi s nama; on je uzeo našu krivnju na sebe i kao naš brat, dragovoljno i u beskrajnoj ljubavi, umro za nas na križu! »Bog s nama«, dariva nam svoju ljubav, svoju istinu, svoje srce, svoju milost, svoju krv, samoga sebe sada u jaslicama, na križu, u žrtvi svete Mise, u svetohraništu, u svetoj pričesti, a jednom za sve vijeke u svome lijepom i blaženom nebu. On ne može biti bez nas. I sve ovo daruje nama, grešnicima, nedostojnima, koji smo stotinu puta ostavili i prezreli njegovu ljubav. Divi se, zahvaljuj, kaji se i klanjaj se!

2. »Dodi, spasi nas!« Veliki i sveti »Bog s nama« nalazi se u nama nedostojnim grešnicima, ali ne da nas uništi kao nekoć Sodomu i Gomoru, nego da nas spasi. I kako nas je spasio! Ne samo tako, da je mjesto nas zadovoljio za naše grijeha, a u svemu ostalom da nas je prepustio sebi samima. On nas je tako spasio, da nas je primio u sebe, učinio nas svojim udovima, uključio u svoj život, kao što drvo prima nakalamljenu grančicu. »Ja sam čokot, vi ste loze« (Iv. 15,5). Bog s nama! Mi smo dio Krista, kao što je ud dio tijela. Mi pripadamo Kristu, a ne pripadamo više sebi, više nismo osamljeni, niti upućeni na same sebe. Mi smo podjedno u svojoj zbilji, dio posvećene hostije, potpuno smo jedno s njime. Kolike li mudrosti, kolike veličine i plemenštine! Otac ne gleda više u nama bijednoga čovjeka, nego dio Krista. I kad pogleda Isusa, onda gleda u njemu sve nas, jedno stablo s mnogim granama. I onaj najviši listić, koji leprša na posljednjoj grančici poljuljan vjetrom, i on pripada drvetu i živi od životnog soka drveta. Zar nas je mogao savršenije spasiti, nego li time, što je i nas stavio i umetnuo u svoj vlastiti božanski život? O kad bismo na to htjeli misliti!

3. Dio smo Krista! Dio posvećene hostije, ako se smijemo tako izraziti! Zato Krist treba da u meni poprimi obličje! Na meni bi se uistinu morala ispuniti istina da je kršćanin drugi Krist! U mišljenju, u suđenju, u prosuđivanju, u svom htičenju i nastojanju, u odanosti prema Ocu, u otkidanju od svega, što nije Bog, od svijeta i svjetovnih taština. Kršćanin bi morao biti drugi Krist u djelovanju, trpljenju, molitvi, u svetoj ljubavi prema kršćanskoj braći. I u subratu mogu i moram gledati i štovati Krista. Bog je s nama i u našoj braći. Tako blizu, tako zbiljski!

Bog s nama! Zato je o prvom Božiću u Betlehemu došao, da me uzdigne iz prašine i uzvisi u svoj život. Zato će i sada o Božiću doći, da u meni ovo djelo bolje usavrši. Zato dolazi u svakoj svetoj Misi, i u svakoj svetoj pričesti, u mnogim prosvjetljenjima, nadahnućima i milostima. Zato će je-

dnom doći kod svoga drugog dolaska, da nas sve primi u svoje nebo, da ondje potpuno posjedujemo i uživamo njegov preobraženi život: u blaženom gledanju Boga, u blaženoj ljubavi, u blaženom, vječnom i neprekidnom uživanju Božjem.

Kako je dobar Gospodin!

M o l i t v a.

O Emanuele, Kralju i zakonodavče naš, iščekivanje naroda i Spasitelju njihov: dođi, Gospodine, Bože naš, i spasi nas!

Sveta Misa treće nedjelje Došašća.

1. Adventska ideja i raspoloženje znatno je pokročilo naprijed. Više se ne kaže: »Gospodin dolazi«, nego: »Gospodin je blizu.« Silna napetost zavladała je liturgijom. Ona se očituje u zahvalnoj i djetinjoj radosti. Sveta je Misa protkana psalmom otkupljenja (84. psalam) (ulaz i prikazanje); ružičasta boja misnog odijela izaziva radost.

2. »Gospodin je blizu!« To je temeljna misao današnje svete Mise, kao i kvaternih Misa, koje padaju u ovaj tjedan. Ulazna pjesma jasno i snažno ističe temu: »Radujte se uvijek u Gospodinu (Kristu). Gospodin je blizu. Ništa se ne uznemirujte, nego sve svoje molbe očitujte pred Bogom po molitvi i prošnji sa zahvalom.« On je blizu, i to kao Spasitelj i Otkupitelj. »Blagoslovio si, Gospodine, zemlju svoju, odvratio si ropstvo Jakovljevo« (t. j. Izraelskoga naroda, koji je čamio u babilonskom sužanjstvu, ropstvo cjelokupnog ljudskog roda i svake pojedine duše) (ulaz). »Gospodin je blizu.« Onaj isti, koji se nekoć kao Otkupitelj rodio u Betlehemu, kojega očekujemo u njegovom drugom dolasku na koncu vremena »kao Otkupitelja, koji će i naše poniženo tijelo preobraziti, da bude jednako slavnom tijelu njegovu« (Filip. 3,21). »Maran atha — Dođi Gospodine« (1. Kor. 16,22) vapili su kršćani prvih vremena. Ovu živu želju i čežnju izrazit ćemo danas u »Gospodine, smiluj se« i u molitvi: »Prikloni uho svoje našim molitvama, i milošću svoga pohoda prosvijetli tamu našega uma.« Poslanica nas iznova uvjerava: »Gospodin je blizu.« On nas ujedno uči, kako se imamo vladati u blizini svojega Boga i Otkupitelja. U prvom redu treba da budemo krotki i ljubezni i da ljubimo svojega bližnjega; zatim da svoje srce odvratimo od tjeskobnih briga i dušu posve upravimo Bogu u molitvi i zahvaljivanju; napokon da sveti mir Božji preobrazi naš duh i srce, mir, koji se temelji na nutarnjoj slobodi i duševnoj usklađenosti. Divan program za Došašće! Još jednom ćemo ganuto zavapiti: Probudi,

Gospodine, silu svoju i dođi (na stepenicama). I evo, on dolazi, već je sasvim blizu. Njegov vjesnik, Krstitelj najavljuje već njegov dolazak. Danas se Ivanov glas zaorio na Jordanu, da su ga čuli čak i u Jeruzalemu. Letimice hrli narod k Ivanu tako da se i svećeničko poglavarstvo moralo zanimati za ovu stvar. Ivan se morao pred njima legitimirati, što je on sjajno i učinio. Sada će biti svima jasno: »Gospodin je blizu« (evanđelje).

3. On je blizu, da, »on stoji među nama«, sada, u ovom času, u žrtvi svete Mise. U tom času ovjekovječuje i ostvaruje svoj prvi dolazak. Mi očekujemo i posjedujemo onoga, koji će nas izbaviti iz sužanjstva, koji će nas osloboditi od grešne krivnje (prikazanje). »Radujte se u Gospodinu, i opet: radujte se: jer Gospodin je blizu.« On boravi već među nama u oltarskom Otajstvu, i na njega ćemo kod prikazanja baciti svoju i svete Crkve brigu, molitvu i zahvalu. On boravi među nama u svome preteči, koji priznaje da nije dostojan odriješiti remen na obući njegovoj. On se napokon javlja među nama lično, u svetoj pretvorbi. »Radujte se u Gospodinu«, u Kristu. Sada moramo sve svoje misli i nagnuća osloboditi od zemaljske privezanosti i svu svoju ljubav, sile i sposobnosti posvetiti »Gospodinu.« »Ne brinite se«, ne brinite se tjeskobno za prolazne stvari, nego povjerite svoje brige i tjeskobe Gospodinu, koji je među nama, kao naš žrtveni dar i naš Otkupitelj. »Sve svoje molbe očitujte pred Bogom po molitvi i prošnji sa zahvalom« t. j. slaveći euharistijsku žrtvu po Kristu, koji je žrtveni dar i posrednik. »Po njemu i s njime i u njemu jest tebi, Bogu, svaka čast i slava«, a nama svaka milost i spas.

»Gospodin je blizu.« U svetoj će pričesti doći u našu dušu. Jesmo li dostojni, da odriješimo remen na njegovoj obući? »Recite malodušnima, da budu jaki i da se ne boje, jer gle, naš će Bog doći i spasit će nas.« Uslišana je naša molitva i vapaj, ispunila se naša želja: »Probudi, Gospodine, silu svoju, i dođi, da nas spasiš.« Njegov prvi dolazak u Betlehemu prije gotovo 2000 godina ponovio se u našoj duši, naša je

duša postala Betlehemom: njegov drugi dolazak otvorit će nam ulaz k blaženoj nebeskoj pričesti. Taj je dolazak već započeo s dolaskom, kojeg smo danas u svetoj žrtvi i u žrtvenoj gozbi doživjeli. Maran atha, dođi Gospodine!

13. prosinca: Sv. Lucija, utjelovljeno Došašće.

Snažan lik Došašća! Sv. Lucija, to znači »sjajna«, ona koja se »svijetli«, Lucija čeka dolazak Zaručnika, za kojega živi, koga željno iščekuje i hrli mu u susret sa svjetiljkom ljubavi u svojoj ruci, prezirući sve zemaljske stvari. »Živimo trijezno i pravedno i pobožno na ovome svijetu, čekajući blaženu nadu i dolazak slave velikoga Boga« (Titu, 2,13).

1. Lucija je s bolesnom svojom majkom hodočastila na grob svete Agate. Majka je ozdravila. A Lucija zamoli majku, da joj dopusti, da djevičanski živi, i da svoje blago smije podijeliti siromasima. Vrativši se kući u Sirakuzu, prodade svoje imanje i razdijeli sve siromasima. Ona se odrekla muža, kome su je roditelji protiv njezine privole obećali za ženu. Taj je radi toga optuži pred namjesnikom da je kršćanka. Lucija je postojano pretrpjela mučeništvo oko godine 304. Lucija se svega odrekla, što nije bilo u vezi s njezinim zaručnikom Kristom. »Ti ljubiš pravdu« Krista, Zaručnika, i »mrziš nepravdu« (ulaz). Daješ sve, što nije Krist, što ne vodi k njemu, ili te zadržava od njega: Lucija je utjelovljena čežnja za Gospodinom, koji će doći po svoju zaručnicu; Lucija je utjelovljeno Došašće. Prava kršćanka!

2. Sveta liturgija vidi u svetoj Luciji tip, sliku svete Crkve i kršćanske duše. U Luciji sveta Crkva, kršćanska duša čezne za Zaručnikovim dolaskom, za njegovim dolaskom u svetoj pričesti, na samrti, na sudnjemu danu. Lucija, Crkva, kršćanska duša ne mari za vremenito već je svoj pogled upravila »kraljevstvu nebeskom«; kraljevstvu sjedinjenja s Bogom i zaruka s Kristom, kraljevstvu milosti i svetosti, kraljevstvu vječnih zaruka s ljubljenim Gospodinom. Ona je upoznala, da je kraljevstvo nebesko slič-

no »sakrivenom blagu«: koje ako tko nađe, radosno daje sve drugo, samo da ga stekne. Ona je spoznala, da je to kraljevstvo kao »dragocjeni biser« koji je vrijedan, da sve za nj žrtvujemo, samo da ga zadobijemo (evanđelje).

3. Lucija, koja očekuje zaruke s Gospodinom, koja se u svome mučeništvu žrtvovala iz svete ljubavi prema Kristu, neka bude moj uzor. »Pratit će te kćeri kraljevske.« U žrtvenoj slavi svete Mise »pratit će kćeri kraljevske« svetu Luciju Kristu (prikazanje), pratit će je sveta Crkva i svi mi. Mi želimo, da u ovom svetom žrtvenom času i mi budemo žrtvovani s Lucijom, da s njome postanemo jednom žrtvom ljubavi. Sudjelovanje kod svete Mise nastavit će se i odraziti u iskrenoj i radosnoj spremnosti na dnevne žrtve, poteškoće, trpljenja i odricanja. Mi znamo da smo danas žrtvovani s Lucijom i s Kraljem mučenika, s Kristom, da smo mučenici ljubavi prema Kristu i prema Bogu.

»Ti ljubiš pravdu i mrziš nepravdu.« Ja moram postati kao Lucija. To bi bio pravi plod današnje žrtvene slave.

Slobodan i prost od svake zemaljske veze treba da sa svetom Lucijom, sa svetom Crkvom, očekujem Zaručnikov dolazak u Došašću zemaljskog života. On neka bude moje sakriveno blago, dragocjeni biser, da se samo za njega brinem, i samo njega da cijenim. »Što više (sve drugo) smatram kao blato, da Krista stečem i da se nađem u njemu« (Filip. 3,8 sl.).

M o l i t v a.

Usliši nas, Bože Spasitelju naš, kao što se radujemo o blagdanu blažene Lucije, djevice i mučenice tvoje, tako da nas ona pouči u pobožnoj bogoljubnosti. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

15. prosinca: Osmina blagdana bezgrešnog Začeca bl. Dj. Marije.

»G o s p o d i n s t o b o m.«

»Veliča duša moja Gospodina: jer mi velike stvari učini Svesilni, i sveto je ime njegovo.« »Radujem se u Gospodinu

i moja se duša veseli u mojemu Bogu, jer me odjenuo u haljine spasenja i ogrnuo plaštem svetosti (milosti), kao zaručnicu u njezinu nakitu« (ulaz).

1. Prvo čudo na Mariji. Crkva ga opisuje riječima sv. Epifanija (umro oko 403.): »Marija je uzvišenija od sviju izuzev samoga Boga... Ona je sjajnija od anđeoskih zborova. Ni jedan jezik, pa ni anđeoski je ne može dostojno hvaliti. O blažena Djevice, čista golubice, nebeska zaručnice, Marijo, nebo, hrame i prijestolje Božanstva, koja nosiš Krista, sunce, koje rasvjetljuje nebo i zemlju. Djevica je neokaljani ljiljan, iz kojega je iznikla neuvela ruža, Krist. Divno se čudo pojavilo na nebesima: krilo Djevice krije Sina Božjega: Gospodar anđela postao je Sinom Djevice. Marijo, milosti puna, ti si zlatna žara, koja nosi nebesku manu; milosti puna, ti si nepresušivo vrelo, koje napaja žedne slašću. Zdravo, sveta, neokaljana Majko, koja si rodila Krista, koji bijaše prije tebe! Zdravo kraljevski grimize, koja si ogrnula Kralja neba i zemlje! Zdravo, neshvatljiva knjigo, koja si dala svijetu da čita Riječ, Sina Božjega!«

2. Drugo čudo na Mariji: Marija nije bila ohola, nikada se nije neuredno pouzdavala u vlastite sile i htijenje. U svome začecu primila je Marija mnogo milosti: ali divno djelo Marijinog preodabranja temelji se na milosti duboke poniznosti, na milosti potpunog nepovjerenja u samu sebe, na budnosti, opreznosti i u bijegu! Divnog li čuda na zemlji! Marija nije bila nimalo ohola! Ona je sasvim ponizna, rado priznaje svoju ništetnost, posve zaboravlja na samu sebe. Elizabeta je upozorila Mariju na njezino dostojanstvo: »Blažena si!« Ali Marija se obratila Gospodinu: »Velika duša moja Gospodina.« Jer »velike mi stvari učini.« Ona ne traži ništa za sebe i ništa nema od sebe: sve za njega i sve je primila od njega! Njemu neka je sva čast! Za sebe priznaje samo, da je slaba, ništetna i nemoćna! Zato se ne pouzda u sebe, zato ljubi povučenu, budnost i bijeg. Na ovakvome zemljištu može milost da duboko pusti korijen i da visoko uzraste.

3. U bogoslužju pozdravimo danas Mariju: »Zdravo, Marijo, milosti puna, Gospodin s tobom, blagoslovena ti među ženama!«

Radi punine milosti bio je gotovo neizmjeran jaz između Marije i grijeha, a ipak je držala da će tu puninu milosti očuvati samo budnošću, povučenošću, odricanjem i vjernošću! A ja? Ne primam li i ja velike i bogate milosti: Da li dosta nastojim, da ih očuvam, i da li dopuštam, da se potuno u meni razviju?

Marija nije bila nimalo ohola, umišljena, naduta, niti se duhom uznosila. A mi? S pravom piše Scupoli, pisac knjige: »Duhovni boj«: »Kad bi koja duša imala toliko nepovjerenja u sebe, kao Marija, ona bi ustrajala u milosti, i nikada ne bi ni u čem ni najmanje pogriješila.«

M o l i t v a.

Marijo, bez grijeha začeta, moli za nas, koji se tebi utičemo!

Majko Otkupiteljeva, daj nam Otkupitelja, koji će nas osloboditi od svakoga grijeha i očuvati nas od nas samih, od naše prirodene oholosti i naše sebične umišljenosti, koji će nas čistima učiniti i čiste očuvati! Amen.

Zdravo Marijo...

Treća nedjelja Došašća.

»Radujte se u Gospodinu!«

Današnju službu slavimo u sv. Petru u Rimu, u kući Petrovoj, u zajednici sa svetom Crkvom, koja je na Petru utemeljena. Gdje je Petar, tu je Krist, Otkupitelj. »Gospodin je blizu.« Mi ne ćemo propasti. Ne moramo se plašiti, uza svu svoju slabost, nevrjednost i grešnost. »Gospodin je blizu.« On neprestano nastoji da usavrši naše otkupljenje i posvećenje.

1. »Radujte se u Gospodinu« (ulaz, poslanica).
Radost u Gospodinu je temeljno načelo pravoga, zdravoga,

kršćanskoga i duhovnoga života. Kad smo na svetom krštenju bili posvećeni za Kristove udove, za djecu Božju, i kad su nas povjerali Majci Crkvi, govorio je svećenik nad nama riječi: »Da u tvojoj Crkvi tebi (Gospodine), radosno služi.« To je bio tako reći nalog da se veselimo. »Gospodin je blizu« nama kršćanima. I zato se kršćanin, koji je dio i ud otajstvenoga Tijela Kristova, s pravom raduje, on se »raduje u Gospodinu« u svome Otkupitelju. Kako da se u njemu ne radujemo? »Nije li nam Bog s njime sve darovao« (Rim. 8,32). Budući da smo po svetom krstu i po posvetnoj milosti postali njegovim udovima i lozama na čokotu, zadobili smo oproštenje grijeha i postali djeca Božja. U njemu je Bog postao našim ljubljenim i brižnim Ocem, koji bdije nad nama, za ruku nas vodi i ljubezno i mudro upravlja. Po njemu imamo svetu vjeru, sigurnu istinu, svetohranište, svetu pričest, sigurnu nadu u vječni, blaženi život na Očevim grudima. I to uza svu našu nevrijednost i grešnost. Zar da se ne radujemo u Bogu, Otkupitelju našem? »Radujte se u Gospodinu vazda!«

2. »Radujte se uvijek« i u poteškoćama i stisci, u brizi i u potištenosti, u nevoljama i neugodnim životnim doživljajima, u napastima, borbama i u sadašnjem trpljenju. »Onima, koji Boga ljube, sve zajedno pomaže na dobro« (Rim. 8,28). Rad i napor; po njima dobivamo, ako se vrše iz ljubavi, prirast milosti i vječne slave. Trpljenje: Krist naime sam trpi u svojim sljedbenicima. Borbe: Krist se naime bori s nama da u nama pobijedi sotonu i da nam jednom uzmogne dati pobjedničku palmu; pa i sama naša bijeda, nesavršenost i duhovna nevolja služi nam na dobro, po njima upoznajemo sami sebe, učimo se utjecati molitvi, pouzdavati se više u Gospodina. Da, »onima, koji Boga ljube, sve zajedno pomaže na dobro.« »Gospodin je blizu!« Stradanje i poteškoće sadašnjega života ne smijemo zasebno i izolirano promatrati, nego ih treba gledati u njihovoj pravoj pozadini i okviru: naime u velikom Božjem životu, u kojem imamo i mi sudioništvo ukoliko »smo u Kristu.« »Gospodin

je blizu!« Mi živimo životom Kristovim, kao otkupljeni, kao djeca Božja. Naša povezanost s Kristom, naše sjedinjenje s Kristom jest onaj pravi okvir, u kojemu moramo promatrati svoj život, njegovo trpljenje i poteškoće. »Gospodin je blizu.« On, čokot, a mi loze. Zato je naš život, kao život uda i život loze, samo neprekidno »radovanje u Gospodinu« (Filip. 4,4) radostan »ponos u Gospodinu« (1. Kor. 1,31), pa i u trpljenju i nevolji zemaljskog života.

3. »Gospodin je blizu.« Mi smo otkupljeni u Kristu, njemu živi učlanjeni i pripojeni. Ud Kristov biti, osjećati se u Kristu, znati da smo otkupljeni, da u sebi nosimo život i snagu Kristovu, osjećati se djecom Božjom, a uz to provoditi žalostan, potišten, neveseo i tjeskoban život, bilo bi očito protuslovlje. To bi zapravo bila nepravda prema Bogu i prema Kristu, Otkupitelju. »Gospodin je blizu.« Kad bismo barem to dublje shvatili i živo u to vjerovali!

»Da ti radosno služi u tvojoj Crkvi.« Kršćanski je život doduše mrtvenje, umiranje, žrtvovanje i odricanje. Ali on je isto tako i životni dobitak i veselje, on je sveta radost u Gospodinu. To su zapravo dva lica, a samo jedna stvar, jedna bit.

M o l i t v a.

Prikloni, molimo te, Gospodine, uho svoje našim molitvama i milošću svoga pohoda prosvijetli tamu našega uma, koji živiš i kraljuješ u vijeke vjekova. Amen.

Ponedjeljak iza treće nedjelje Došašća.

»Ništa se ne uznemirujte!«

U bogoslužju osjećamo, da je Gospodin već blizu. Zato nas poslanica opominje: »Ništa se ne uznemirujte, nego sve svoje molbe očitujte pred Bogom po molitvi i prošnji sa zahvalom.«

1. »Ništa se ne uznemirujte!« Neobičnog li sokoljenja! Zar nismo po sebi potpuno nesposobni da se spasimo i da

izmaknemo vječnom prokletstvu? Nama treba svijetla, milosti, vodstva i snage našega Otkupitelja, već zato da se oslobodimo grijeha; a pogotovo da se očuvamo od ponovnog pada u grijeh, koji nam prijeti svaki čas; napokon da rastemo u milosti, da činimo što je nadnaravno dobro i pravo, da se molimo, da živimo bogoljubnim životom, da se vježbamo u kreposti, činimo zaslužna djela i tako da napredujemo. »Bez mene ne možete ništa« (Iv. 15,5). Sve mora milost da u nama i započne i izvrši i samo njezinim poticajem i uz njezinu pomoć možemo nešto učiniti i to još uvijek dosta bijedno! Tako smo sami po sebi slabi i nemoćni da činimo dobro, da se spasimo. A ipak nas sveta liturgija ne prestaje opominjati: »Ništa se ne uznemirujte!« Zašto? »Ta Gospodin je blizu!« On je blizu, da nas otkupi, da nam dade snage i svijetla. Gledaj u njega, vjeruj u njegovu blizinu, u njegovu ljubav, u njegovu brigu za tebe! A mi? Često se sami zakopamo u svoju bijedu, u svoju grešnost i u svoje neuspjehe u duhovnom nastojanju. Bavimo se samo sa sobom i svojom bijedom. I zato smo često malodušni, klonuli, smeteni, zato se tako udaljujemo od svoga Boga i Spasitelja. To uistinu nije duh Došašća! »Ne brinite se ni za što!«

2. »Sve svoje molbe očitujte pred Bogom po molitvi i prošnji sa zahvalom.« Vijest i opomena Došašća jest: Molite se! U molitvi imamo odlično sredstvo! Naša nemoć i čudoredna bijeda mora nas privesti k Bogu, i Otkupitelju. »Gospodin je blizu«, svojom ljubavlju, svojim milosrđem, svojim otkupiteljskim srcem. »Svu svoju brigu bacite na Gospodina!« Što smo nevoljniji po sebi, tim više se obratimo Gospodinu, tim više molimo, zahvaljujmo, prosimo! I kako lijepo kaže ulazni psalam, Gospodin će blagosloviti svoju zemlju, svoju baštinu, nas, te će nas izvesti iz sužanjstva naših grijeha, strasti, zlih navika. »Gospodin je blizu!«

3. »Gospodin je blizu«, — onome, koji se moli, koji se čista srca, ponizno, pouzdano i ustrajno moli Gospodinu. »Molite, i dobit ćete, kucajte i otvorit će vam se« (Mat. 7,7).

Utorak: »Vaša krotkost neka bude poznata svima!« 97

»Gospodin je blizu«: sada, u žrtvi svete Mise. U svetoj pričesti doći će među nas Krist, veliki svećenik i posrednik, da s pouzdanjem svoje potrebe povjerimo njegovim veliko-svećeničkim rukama: On će ih lično iznijeti pred svoga Oca i zagovarati nas kod njega. »Svu svoju brigu bacite na Gospodina, koji se žrtvuje u svetoj Misi.« On se zahvaljuje, zadovoljuje i moli mjesto nas prikazujući sada u svetoj Misi svome Ocu svoje zasluge, svoju muku i smrt, svoju krv, svoje srce, sve za nas, za našu korist, da primimo oprostjenje, milost, jakost i pomoć. Zašto da se još i mi brinemo? Njemu ćemo izručiti svoj ja, svoju nadu i bojazan, sadašnjost i budućnost, vrijeme i vječnost: sve će biti povjereno dobrim rukama! »Ništa se ne uznemirujte, Gospodin je blizu!«

M o l i t v a.

Prikloni, molimo, Gospodine, uho svoje našim molitvama i milošću svoga pohoda prosvijetli tamu našega uma. Koji živiš i kraljuješ u vijeke vjekova. Amen.

Utorak iza treće nedjelje Došašća.

»Vaša krotkost neka bude poznata svima ljudima!«

»Radujte se u Gospodinu. Krotkost vaša neka bude poznata svima ljudima: jer Gospodin je blizu.« Ovako nas opominje ulazna pjesma i poslanica treće nedjelje Došašća.

1. »Vaša krotkost neka bude poznata svima ljudima.« Naša radost u Gospodinu treba da se očituje i na van: da budemo ljubezni, krotki, blagi, susretljivi prema svomu bližnjemu, prema ljudima, prema svima. Poslanica nas na to izričito opominje: »Vaša krotkost neka bude poznata svima ljudima.« Tko je krotak, vjerno pokazuje na sebi krotkost utjelovljenoga Sina Božjega prema nama. Što više uznastojimo da živimo duhovnim životom, u sje-dinjenju s Bogom, tim nam je teže, da budemo uistinu blagi.

Baur, Rasvijetli se! I.

Intenzivno nastojanje za Bogom izoštruje naš sud o drugima. Imamo novu vjeru, kojom mjerimo; novo svjetlo, novo oko, kojim gledamo; nov način, na koji prosuđujemo stvari i događaje, ljudsko djelovanje i nastojanje. Zato često nismo blagi u svome mišljenju i prosuđivanju. Skloni smo, da strogo i bezobzirce mislimo o ljudima i okolnostima. Ne znamo da prijateljskim i dobrohotnim riječima predobijemo. Na nama se opaža neka hladnoća prema našoj okolini, mi se pravo za nju više ne zanimamo, druge potcjenjujemo, naše vladanje postaje namješteno, nenaravno, uvijek smo skloni da karamo, nastojimo da svakoga poučimo, ispravljamo, i to oholom i ponosnom šutnjom, odavajući da u sebi ne marimo ili čak preziremo druge. »Vaša krotkost neka bude poznata svima ljudima.« Neka svatko zna, osjeti i iskusi, da ste blagi u mislima i govoru. Budimo oprezni u govoru, i kad moramo o drugima govoriti, budimo blagi i priznajmo dobro, koje oni u sebi kriju ili čine. Budimo blagi u govoru, ljubezno i dobrohotno prosuđujmo. Ispričajmo način, a osobito vladanje našega blišnjega. Blagi budimo u poslu, u vladanju i u dnevnom životu. Blagi budimo pomažući i služeći svima ljudima. To je želja liturgije treće nedjelje Došašća.

2. »Jer Gospodin je blizu.« On nam je blizu u Mariji, u Djevici i Majci, koja je začela po Duhu Svetomu. On nam je blizu u žrtvi svete Mise, kod primanja svete pričesti. Da, ali mi veoma zaboravljamo, da nam je blizu i u našem blišnjemu, u svakomu, koga susrećemo ili s kojim imamo posla. »Među vama stoji, koga vi ne znate. On je bio prije mene (od vijeka), i ja nisam dostojan da mu odriješim remenje njegove obuće« (evanđelje). On stoji preda mnom u subratu i sestri, u blišnjemu, s kojim živim, radim, govorim ili općim, a nažalost, ja ga još ne vidim. On živi u mom blišnjemu, kao što živi glava u udu, ili čokot u lozi. A mi se često zaustavimo na vanjštini, kod tjelesnog čovjeka, na ovoj ili onoj navici, i zato ne vidimo u njemu Gospodina, glavu, čokot, ne vidimo, da je »on u Kristu.« »Štogaod ste učinili jednome od ovih najmanjih, meni ste učinili. I

što niste učinili jednome od ovih najmanjih, meni niste učinili« (Mat. 25,40,45). Kako lako zaboravljamo! Kamo sreće da čvrsto i živo vjerujemo poput kršćana prvih stoljeća! Oni su se vladali prema načelu: »Fratrem vidisti, Dominum vidisti — Ako si subrata vidio, Krista si vidio« (u subratu). U subratu, u bližnjemu treba gledati ud Kristov, samoga Krista! Na taj način ne će nas pobožnost učiniti tvrdim, hladnim, odbojnim ili nesusretljivim, nego naprotiv postat ćemo uistinu pobožni, ljubezni, blagi, krotki, rado ćemo oprostiti, podnositi i služiti. Bit ćemo kao nazaretska Djevica, koja čim je začela Sina Božjega, odmah je na njoj zasjala sva blagost i krotkost njezinog bića i srca: požurila se u goru, k Elizabeti, da joj služi, da joj pomogne, da joj iskaže svoju ljubav. »Koga si, Djevice, Elizabeti u pohode nosila.« Prvi plod i uspjeh Marijine krotkosti i blagosti bilo je posvećenje Ivanovo, koji se nalazio još u materinskom krilu.

3. »Vaša krotkost neka bude poznata svima ljudima; jer Gospodin je blizu.« Blizu je u našem bližnjemu, u Kristovu udu. Blizu nam je u nama samima, koji je kao glava u nama, u svojim udovima. Budući da on kao glava živi u nama svojim životom, zato treba da se u našem životu odrazuje sva dobrota i blagost njegova plemenitog bića. Došašće traži da budemo blagi, nesebični, dobrodušni i ponizni kršćani, koji će druge obradovati, upravo zato, jer Krist u nama živi, koji želi, da jasno u sebi odrazimo njegov Duh, njegov život. Mi često ne shvaćamo dovoljno svoje kršćanstvo i svoju povezanost s Kristom i sv. Crkvom. Mi smo još odviše upućeni na sebe, tjesnogrudni, sebični i neotkupljeni.

Liturgija treće nedjelje Došašća neka nas uzalud ne opominje: »Vaša krotkost neka bude poznata svima ljudima, jer Gospodin je blizu«, u bližnjem, u meni samomu. Ja hoću, i ja moram biti odraz dobrote i blagosti Kristove, ja želim da budem kao druga nazaretska Djevica. Današnja sveta Misa obećaje nam za to Božju pomoć i milost. Ja osjećam, da nijesam otkupljen, da nijesam dosta blag i krotak, da

sam slab. Ja osjećam, da još nikako nijesam prema svima ljudima živi, jasni i zorni odraz Isusove dobrote, koji u meni živi. Zato bez prestanka moram vapiti k njemu, da me oslobodi od okova, koji me sapinju, da me oslobodi od nesusretljivosti, hladnoće, sebičnosti. Ali se ipak uzdam u riječi pričešne pjesme: »Recite malodušnima, da budu jaki i da se ne boje, jer gle, naš će Bog doći (u svetoj pričesti) i spasit će nas.«

M o l i t v a.

Gospodine, koji stoluješ nad kerubinima, pokaži svoju silu i dođi! Čuj pastiru Izraelov (svete Crkve, kršćanske duše), koji vodiš Josipa kao svoju ovčicu. Probudi, Gospodine, silu svoju i dođi, da nas spasiš. Odvрати od nas nesreću, pokaži nam svoje milosrdno lice i bit ćemo spaseni. Amen.

Kvatrena srijeda u Došašću.

»Evo Djevice će začeti.«

Danas je zborna crkva kod svete Marije Velike u Rimu. Sveta nas liturgija poziva u kuću nazaretske Djevice, da budemo svjedoci njezina susreta s anđelom. S poštovanjem ćemo upraviti svoj pogled na Djevicu, slušat ćemo uzvišeno otajstvo utjelovljenja Sina Božjega.

1. Anđeo Gospodnji navijestio je Mariji: »Evo, začet ćeš i rodit ćeš Sina, i nadjeni mu ime Isus, i zvat će se Sin Svevišnjega. Kraljevat će u domu Jakovljevu u vijeke.« Kako će to biti? »Duh će Sveti doći na tebe, i osjedit će te sila Svevišnjega.« Marija je povjerovala. Ona je slijepo poslušala anđelovu vijest, potpuno se Bogu predala i povjerila: »Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po riječi tvojoj.« U tom je času »Riječ tijelom postala« — plod ljubavi Božje i ujedno plod djevičine čistoće, vjere i poslušnosti. »Blažena si, jer si vjerovala.«

2. »Riječ je tijelom postala« u krilu Marijinu, u kući koje smo se sakupili. Marija je postala »neбом«:

»Rosite, nebesa, Pravednoga«. Marija je »zemlja«, iz koje će izniknuti Pravedni, Otkupitelj (ulaz). Marija je svijetli »šator«, koji krije sunce, Krista (Psalam ulazne pjesme). U utjelovljenju se ispunilo, što je prorok Izaija prorekao prije sedam stotina godina: »Sam Gospodin će vam dati znak: Eto djevica će zatrudnjeti i roditi sina i nadjenut će mu ime Emanuel: Bog s nama« (druga poslanica). »I Riječ je tijelom postala« (Iv. 1,14) u Mariji Djevici. Ona je začela po Duhu Svetom. Dodite, poklonimo mu se! Nazaretska je Djevica onaj sveti šator, kovčeg zavjetni, u kojemu nam je Bog lično blizu. »U posljednje vrijeme t. j. u Mesijino vrijeme stajat će brijeg doma Gospodnjega (Sion, Marija, Božji dom) divan, povrh sviju bregova. On (Marija, koja nosi Krista) će nadvisivati sve brežuljke i k njemu će dolaziti narodi. I mnogi će narodi govoriti: »Pođimo i uspnimo se na brijeg Gospodnji, k domu Boga Jakovljeva (k Mariji). Jer iz Siona (iz Marije) će izaći zakon (t. j. Riječ, Krist), i Riječ Gospodnja (Krist) iz Jeruzalema (iz Marije). Dajte krećimo se u svijetlu Gospodina Boga našega«, koje nam je zasjalo u Mariji (prva poslanica). Dubokom vjerom uronimo u ovo otajstvo, klanjajmo se promatrajući djevičansko utjelovljenje Sina Božjega u Mariji. »Anđeo Gospodnji navijestio je Mariji i ona je začela po Duhu Svetom.« Klanjajući se prignimo koljena i divimo se: »Riječ je u Mariji tijelom postala i prebivala među nama!«

3. Mi smo se sakupili u sv. Mariji Velikoj, u kući Marijinoj. Marija je novi Jeruzalem, stan Božji i Spasitelj. Još nekoliko dana, i ona će nam poroditi blagoslovljeni plod svoje djevičanske utrobe!

»Evo Djevica će začeti«, pjevamo kod dijeljenja svete pričesti. U času anđelova navještenja i u času svoga začeca po Duhu Svetom, doživjela je Marija svoju prvu sretnu i svetu pričest; pričest punu milosti, najvećeg blaženstva, punu blagoslova kako za nju samu tako i za cijeli ljudski rod. Kadgod sveta Crkva u svojoj djeci pristupa k oltaru da pri-

mi euharistijsku pričest, obnavlja se u njoj djevičansko začće Božje: Evo, Djevica, Crkva, začeti će Sina Božjega, Krista, Spas! Po svetoj liturgiji mi smo kod primanja svete pričesti ona nazaretska Djevica. Mi proživljavamo isto začće Sina Božjega, koje danas slavimo u sv. Mariji Velikoj. Mi proživljavamo začće Sina Božjega, veliku pričest Marijinu, u kojoj primamo Sina Božjega, Sina Djevice i Majke. Mi ga uistinu primamo u svoje srce, kao što ga je Marija primila: »Evo, Djevica (Marija, Crkva, duša, koja prima svetu pričest) će začeti: i zvat će se Emanuel: Bog s nama.« O kad bismo duboko vjerovali i osjećali s liturgijom!

»Evo, Djevica će začeti.« Djevičanska duša! Ona živi potpuno i nepodijeljeno samo za Boga i za Krista! Ona širom otvara vrata, da uniđe Kralj slave. U nje, u Djevice, su nevine ruke i čisto srce (na stepenicama). Djevica, koja na poziv Božji samo odgovara: »Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po riječi tvojoj.« Kao nazaretska Djevica trebali bismo i mi svakiput pristupiti k svetoj pričesti! Kamo sreće, kad bi tomu bilo tako!

»Evo Djevica će začeti!« U svetom bogoslužju prepoznamo u djevičanskoj Bogorodici Mariji svetu Crkvu. Ona nosi u svome krilu Krista, istinu, otkupljenje, spas i milost. Ljudski će rod samo kod nje naći Krista. »Pođimo i uspnimo se na brijeg doma Gospodnjega (na goru sionsku), u jeruzalemski hram, u stan Božji, k Mariji, k Crkvi! On će nas (u svome hramu, u svojoj Crkvi) učiti svojim putovima. Stojmo zato vjerno uz svetu Majku Crkvu, koja donosi Krista!

M o l i t v a.

Bože, koji si htio, da po anđelovu navještenju Riječ tvoja uzme tijelo (ljudsku narav) u krilu blažene Djevice Marije, daj molimo te, da njezinim zagovorom nađemo pomoć u tebe, koji vjerujemo, da je ona doista Bogorodica. Po istom Kristu Gospodinu našem. Amen.

Četvrtak iza prve nedjelje Došašća.

»Evo Djevica.«

»U ono vrijeme posla Bog anđela Gabrijela u galilejski grad Nazaret, k Djevici zaručenoj s mužem, koji se zvao Josip, iz kuće Davidove, a Djevica se zvala Marija« (Luka 1,26 — evanđelje kvaterne srijede).

1. »K Djevici.« Ni prije ni poslije toga ne govori sv. evanđelje tako iscrpivo i svečano o poslanju kojega anđela. Zašto ovaj puta drukčije nego inače? Zašto ovako svečano? Bio je poslan k »djevici«, i »djevica se zvala Marija« (Luka 1,26). U tome je ona novost i veličina! I zato je sve tako opširno i svečano! »Djevica se zvala Marija.« Radi toga je naša vjera uzvišenija od svake druge vjere: kršćanstvo je tiho i neprimjetno ušlo na svijet; kršćanstvo je u svemu obično, ali u ovome jednome je neobično, naime u nebeskoj čistoći ovoga prvog časa! Čisti Božji anđeo pristupio je k čistoj Djevici. U ljudskome rodu još imade dakle pojbe nad tijelom i nad nečistim duhom. Ona nam je zajamčena u anđelovu navještenju nazaretskoj Djevici. Čisti je Bog poslao čistoga vjesnika k čistoj Djevici: čistim stazama, djevičanskim putevima unišlo je Božanstvo u čovječanstvo. Čistoća, djevičanstvo privlači samoga Boga.

2. »Zdravo, milosti puna.« Ne boj se, Marijo! Jer si našla našla milost u Boga! Evo: začet ćeš i roditi Sina. »Zdravo, milosti puna!« A Marija je šutjela. Ona je razmišljavala o anđelovim riječima. Ravnoteža Marijine djevičanske duše gotovo se na anđelove riječi poljuljala. Ta bila je gotovo previše počašćena i odlikovana. Ali anđeo joj je imao još mnogo više navijestiti. Najprije ju je osokolio: »Ne boj se!« A zatim joj najavi Božju poruku: »Evo: Začet ćeš i roditi sina.« Napokon joj otkriva cijeli naum Božji o otкупljenju: »On će biti velik, i zvat će se sin Svevišnjega. Gospodin Bog dat će mu prijestolje Davida, njegova oca. On će biti vladalac, Kralj i njegovu kraljevstvu ne će biti kraja«. Bog nije htio, da Marija znade samo to, da će postati Maj-

kom. Već u prvom času trebala je da znade potpunu Božju nakanu o otkupljenju roda ljudskoga. Svoje najdragocjenije i najsvetije nakane i tajne povjerio je Bog najprije i jedino Djevici. Kako je Bog štovao Djevicu Mariju! Kako je poštivao njezino djevičanstvo! Kako joj je povjerio sve, pa i svoje najskrovitije nakane! Bog povjerava svoje nakane čistim i djevičanskim dušama. »Blaženi čista srca, jer će Boga gledati« (Mat. 5,8).

3. »Evo Djevica!« Ona se nalazi na početku djela našega otkupljenja. Po ljudskom govoreći, naš je spas stavljen u Djevičine ruke. Sve o tom ovisi, da li će izreći svoj »fiat« ili će ga uskratiti. I ona je pristala. »Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po tvojoj riječi (anđelovoj).« Ali prije nego li je pristala, djevičanski je zapitala: »Kako će to biti, kad ja ne poznam muža?« Djevičanske li odlučnosti! Marija želi ostati djevicom. Ona je upoznala volju Božju, da živi djevičanskim životom predavajući se isključivo samo njemu. U punom svijetlu, kojim je Bog obasjao njezinu dušu, upoznala je neusporedivu vrijednost djevičanstva pred Bogom. Svom je dušom željela da radi Boga bude i ostane djevicom. U odluci dragovoljnog djevičanstva vidi Bog uključeno potpuno predanje, najdublju vjeru i najčišću ljubav.

»Evo službenice Gospodnje.« Za njezino djevičanstvo nema nikakve opasnosti. I samom Bogu, koji joj je poslao anđela, stalo je do toga, da njezino djevičanstvo ostane neokaljano. Marijino djevičanstvo ne će biti povrijeđeno, nego naprotiv, u njoj će sazidati Bog svoje čisto svetište. Duh je Sveti sišao nad nju i Sila ju je Svevišnjega osjenila. Sin se Božji spustio u njezino čisto, djevičansko i neokaljano biće. Božje svete ruke su je stvorile, čuvale i nosile, Bog ju je izabrao da mu bude djevičansko svetište, i zato je bila samo njegova svojina i njegova službenica. Ona je znala samo za svetu volju Božju, i za ono, što je njemu milo. Kao takova stoji još i danas na raskršću vremena, da pokaže ljudima

putove, po kojima je došlo i dolazi Božanstvo u čovječanstvo — i da nas svojim čistim bićem vodi putem, koji vodi k Bogu. »Evo službenice Gospodnje.«

I mi dnevno proživljavamo u sebi po svetoj pričesti začće Sina Božjega u nazaretskoj Djevici. Kolike li veličine, kolike li milosti! Kako moramo biti čisti i djevičanski, kad se približujemo pričesnoj klupi! Kako li moramo biti spremni na službu Gospodinu i na vršenje njegove svete volje! Morali bismo biti kao nazaretska Djevica!

M o l i t v a.

Ave maris Stella.

Zdravo, Zvijezdo mora, Nježna Majko Krista,
Vazda Djevo čista, Dveri rajskih dvora.

Anđeo ti nevin Pozdrav zbori lijepi,
Mirom nas okrijepi, Kvar naknađuj Evin.

Veze grijeha ništi, Ozdravlaj sljepoću,
Uklanaj teškoću, Sva nam dobra išti.

Majkom se pokaži: Onom, rad nas što je
Posto Dijete tvoje, Molbe nam prikaži.

Djevice nad svima, Smjerna ko ni koja,
Stvori čeda svoja Smjernim, nevinima.

Daj, da čisti, srećno Žićem putujemo,
K Spasu prispijemo U veselje vječno.

Ocu, Sinu, s njima Duhu Svetom dika
I čast prevelika, ista slava trima.

Kvaterni petak u Došašću.

Marija, nositeljica Krista.

»Blizu si, Gospodine, i svi su tvoji putevi istina (milost)« (ulaz). Danas nam je blizu u Djevici Mariji. Ona je začela Sina Božjega, da ga nama daruje. Danas vidimo, kako je ona donijela blagoslov u kući Zakarije i Elizabete; donijela im je Krista. Njezinim posredovanjem napunila se Elizabeta Duhom Svetim, a Ivan je Krstitelj posvećen još u materinskom

krilu. Marija, nositeljica Krista, posrednica je milosti. »Koga si, Djevice, Elizabeti u pohode nosila.«

1. **Povijesni događaji.** Marija, s Kristom u svom krilu, otiđe žurno u planine u grad Judin k Elizabeti i pozdravi je. »I kad je Elizabeta čula Marijin pozdrav, zaigra dijete (Ivan Krstitelj) u njoj. I napuni se Elizabeta Duha Svetoga« tako da je upoznala Djevičinu tajnu: »Blagoslovljena ti među ženama i blagoslovljen plod utrobe tvoje! Otkuda meni to, da k meni dolazi majka mojega Gospodina? Blago tebi, što si vjerovala...« Marija je živa pokaznica, koja nosi Krista, ona je posrednica milosti: Ivan je bio posvećen posvetnom milosti — posredovanjem Marijinim. Kako bi Marija poslije začeća Sina Božjega rado ostala u tihoj nepomućenoj skrovitosti i tišini, da se sasvim posveti razmatranju! Ali Bog ju je pozvao, da služi bližnjemu, da vrši apostolat ljubavi: i Marija pozna samo Božju volju. Blaženog li apostolata, blažene li djelatnosti duše, koja u sebi nosi Krista! Ona je neumorna, ne preza pred nikakvom zaprekom ni poteškoćom. Tko je pun Krista, on je revan, velikodušan, on ljubi! A ja?

2. **Ideja.** Crkveni zbor je u crkvi zvanj »Dvanaest apostola« u Rimu: Sveta liturgija gleda u Mariji apostola, koji nam nosi Krista i posreduje za nas. Marija je korijen, iz kojega je niknuo cvijet, Krist, koji je pun milosti i istine (poslanica). »I od njegove punine svi mi primismo« i bez prestanka primamo »milost za milost« (Iv. 1,16). Ali samo posredovanjem Marijinim. Mi smo danas kao Ivan, koji je Marijinim posredovanjem bio posvećen. Zato ćemo zahvalno pjevati u pjesmi na stepenicama: »Blagoslovio si, Gospodine, zemlju svoju (Mariju, a po njoj nas i svetu Crkvu), povratio si roblje Jakovljevo (nas).« Oslobodio si nas od ropstva grijeha, sotone i vječnoga prokletstva. Sve po Mariji.

3. »Evo, Gospodin će doći, i svi sveti njegovi s njime, i bit će u onaj dan svjetlost velika« (pričesna). Dolazak Gospodnji u svetoj pričesti je uvod njegovog dolaska na koncu

vremena. Tada će se pojaviti okružen svojim sjajnim anđelima i svetima, da nas i svetu Crkvu povede kući, k vječnoj pričesti, k vječnom, nebeskom Božiću. Sveta je pričest zalog blaženog uživanja i posjedovanja Boga u nebeskom »velikom svijetlu.«

Po Mariji spasava Gospodin duše. On ju je izabrao za svoju Majku, da u svojem zemaljskom životu kao nova Eva s drugim Adamom u potpunoj ovisnosti o njemu, sudjeluje kod djela našega otkupljenja. Kao što nam je sa svojim Sinom nekoć svaku milost zaslužila, tako nam opet sada kao posrednica sviju milosti daje svaku milost. Svojim sudjelovanjem u djelu otkupljenja, zaslužila je svaku milost s Kristom i Marija. Zato i sudjeluje kod dijeljenja milosti. Sve milosti primamo od Boga po Kristu i po Mariji, njegovoj Majci. Tako je Gospodin počastio svoju Majku. Tako treba da i mi budemo ovisni o Mariji, posrednici sviju milosti! To je ona ponizna i poslušna službenica Gospodnja, prečista Djevica!

Blažena Djevica Marija, nositeljica Krista i posrednica spasenja, svetoj je liturgiji slika i simbol naše Crkve. I sveta Crkva naime nosi Krista, Otkupitelja u svome djevičanskom krilu (u svetoj euharistiji, u svetohraništu). Daje nam ga u svetim sakramentima, u presvetoj žrtvi, u trajnoj prisutnosti i blizini u svetohraništu. »Zdravo milosti puna, Gospodin s tobom«, sveta Crkvo!

Prvi plod Marijinog začeća Sina Božjega, njezine svete pričesti, bila je ponizna služba ljubavi prema blišnjemu: »Koga si, Djevice, po Duhu Svetom začela.« I odmah slijedi: »Koga si, Djevice, Elizabeti u pohode nosila.« Pričest i ljubav prema blišnjemu su nerazdružive!

Marija sličići kovčegu zavjetnom. Iznutra i izvana zaodjevena je Bogom, iznutra svetom sabranošću i razmatranjem, a izvana poniznom službom prema Elizabeti t. j. ljubavi prema blišnjemu, karitativnim radom. Ona je Marija i Marta u jednoj osobi. Ali Marijino služenje temelji se na služenju

Bogu. »Evo, službenice Gospodnje.« Marija je govorila i djelovala samo na poticaj milosti i zato je bila sva u svojem Bogu i Spasitelju. Djevice divna, Djevice premudra!

M o l i t v a.

Molimo te, Gospodine, probudi svoju moć i dođi, da od svih protivština što skorije oslobodiš one, koji se uzdaju u tvoju blagost. Koji živiš i kraljuješ u vijeke vjekova.

Marijo, posrednice milosti, moli za nas, da oslobođeni svojih grijeha, slaboća i nesavršenosti, započnemo živjeti svetim životom.

Zdravo Marijo, milosti puna, Gospodin s tobom, blagoslovena ti među ženama, i blagosloven plod utrobe tvoje, Isus, koga si, Djevice, Elizabeti u pohode nosila.

Kvatrena subota u Došašću.

O t k u p l j e n j e !

Na današnji se dan slavila u prijašnjim vremenima služba Božja u noći, a završila se svetom Misom u osvanuće nedjelje. To je simbol: Crkva i u njoj cio ljudski rod čezne iza noći za svijetlom, za suncem, za Kristom.

1. Potreba otkupljenja. U bogoslužju osjećamo, da smo noć, mrak, pusta, bezvodna i neplodna pustinja, da smo slijepi, hromi, gluhi, nemoćni (druga poslanica); osjećamo da smo sužnji, koji stenjemo u okovima grijeha, neurednih sklonosti i navika, sebeljublja, sebičnosti i putenosti (četvrta poslanica); priznajemo da smo nedostojni, da nas pritište naša zloća (prva molitva), koji stenjemo pod starim sužanjstvom i grešnim jarmom (druga molitva). Svi mi, pa i mi svećenici i redovnici, koji bi po svome zvanju morali savršeno živjeti, koji dnevno slavimo svetu žrtvu, ili primamo svetu pričest, koji razmatramo, mnogo se molimo i čitamo: još nijesmo ono što bismo morali biti, jer smo sebični i puni sebeljublja. Mi nijesmo slobodni za Boga, za Krista, za savršenu ljubav, jer smo slijepi, hromi, neplodni.

I nama je zato prijeko potreban Otkupitelj! »Rosite nebesa s visine i oblaci neka dažde pravdu! Neka se otvori zemlja i nek iz nje nikne Spasitelj! I ujedno neka nikne pravda! Ja, Gospodin, činim to!« (četvrta poslanica).

2. Otkupiteljev blagoslov. Gospodin dolazi sada u svetoj Misi. On će doći i o Božiću, da prosvijetli našu sljepoću i tminu. Prosvijetlit će nam oči! On će doći, da preore neplodnu pustinju! »Ona će se rascvasti, zazeleniti, klicati od veselja. Krasota će joj se libanonska dati, ljupkost Karmela i Sarona (primorje). Otvorit će se oči slijepih i uši gluhih« (druga poslanica). Otkupit će nas! Pasti će okovi ropstva! Nestat će moći grijeha i sljepoće! Dobit ćemo oprostjenje i milost. Primit ćemo život! »Ja sam došao, da imadu život, i da ga imadu u izobilju« (Iv. 10,10). Život, koji smo primili, jest sudjelovanje u Božjem životu; jest posjedovanje i uživanje nada sve uzvišenog, čistog i blaženog života, onoga života, kojim sam Bog živi u svetištu presvetoga Trojstva. Jer smo djeca Božja po milosti, zato ćemo Boga posjedovati i uživati. Sin nas je Božji po svome utjelovljenju primio u svoju Osobu, sa sobom nas je sjedinio i tako nas uzvisio na slavni život Božji. Zar nam je mogao veće dobro iskazati, više nas usrećiti? Otac, Sin i Duh Sveti sjedinjuju se s nama, s prahom i stupaju s nama u pravu životnu zajednicu u kojoj nam je sve zajedničko. Mi smo doista otkupljeni: ne samo da smo od grijeha otkupljeni, nego smo postali dionicima Božjega života, oživljeni smo i prožeti Božjim životom. Mi smo ljubljena djeca Božja!

3. »Božja se ljubav k nama očitovala u tom, što je na svijet poslao svoga Jedinorođenca, da živimo po njemu. U tom je ljubav: ne kao da smo mi ljubili Boga, nego je on nas prije ljubio i poslao svoga Sina na pomirbu za naše grijehe« (1. Iv. 4,9).

To znači biti otkupljen! Kad naš život postaje božanskim životom! Silna bujica božanskog života, koji od Oca utječe u Sina, izlio se po utjelovljenju Sina Božjega i na čovječju narav, koju je na se primio. Kristova je čovječja narav po-

stala oceanom božanskoga života. A iz ovoga oceana teče opet božanski život k nama. Otvorimo svoju dušu bujici toga života u vjeri, strahopočitanju, ljubavi, zahvalnosti, živoj želji. I Bog će zaodjenuti našu dušu, on će je prožeti svojom ljubavi, svojom čistoćom i svetošću.

Vjerujemo i zahvalimo se! Budimo svijesni da smo otkupljeni i da živimo »novim životom«, koji nam je Spasitelj darovao.

M o l i t v a.

Dopusti, molimo, svemogućí Bože, da nas, koji stenjemo pod starim sužanjstvom i jarmom grijeha, oslobodi novo rođenje tvoga Jedinca, što ga očekujemo, koji s tobom živi i kraljuje u vijeke vjekova. Amen.

»Dodi, i pokaži nam lice svoje, Gospodine, i bit ćemo spašeni« (ulaz).

H i m a n (Dan. 3, 52—59).

Blagoslovljen si, Gospodine, Bože naših otaca, vrijedan hvale i slavan u vijeke!

Blagoslovljeno je ime tvoje slave, sveto, vrijedno hvale i slavno u vijeke!

Blagoslovljen si u svetom hramu slave svoje, vrijedan hvale i slavan u vijeke!

Blagoslovljen si na svetom prijestolju kraljevstva svoga, vrijedan hvale i slavan u vijeke!

Blagoslovljen si u žezlu Božanstva svojega, vrijedan hvale i slavan u vijeke!

Blagoslovljen si ti, koji stoluješ nad Kerubinima, gledajući u dubinu, vrijedan hvale i slavan u vijeke!

Blagoslovljen si ti, koji ideš na krilima vjetra, preko valova morskih, vrijedan hvale i slavan u vijeke!

Blagoslovljali te svi anđeli tvoji i sveti, hvalili te i slavili te u vijeke!

Blagoslovljala te nebesa, zemlja, more i sve, što je u njima, hvalili te i slavili u vijeke!

Slava Ocu i Sinu i Duhu Svetomu, vrijednom hvale i slavnom u vijeke!

Kako bijaše na početku tako i sada i vazda i u vijeke vjekova. Amen, vrijednom hvale i slavnom u vijeke!

Blagoslovljen si, Gospodine, Bože otaca naših, vrijedan hvale i slavan u vijeke!

Sveta Misa četvrte nedjelje Došašća.

1. Veliko slavlje koje se danas slavi na kvaternu subotu, vršilo se nekoć u noći između kvaterne subote i četvrte nedjelje Došašća. Noćna služba Božja u crkvi sv. Petra u Rimu trajala je sve do rane zore u nedjelju. Kod ovoga slavlja pjevali su kršćani psalme, čitali su razne poslanice, papa je propovijedao, vjernici su predavali desetinu od ubranog ulja, a zatim se slavila služba Božja i dijelilo sedam svetih redova. Kasniji naraštaji napustili su noćnu službu Božju prenijevši je sa skraćenim molitvama na subotu, a u nedjelju se čitala Misa s tekstom, koja se još i danas čita. Ta nova Misa ne razvija dalje ideju adventa, nego uzima misli prošlih kvaternih dana, osobito misli kvaterne srijede. Glavna ideja (misao) današnje nedjelje uzeta je iz prve nedjelje Došašća, o čišćenju i pripravljanju putova.

2. Mi smo u iščekivanju skorog dolaska Gospodnjeg. »Rosite nebesa, s visine, i oblaci neka dažde pravdu. Neka se otvori zemlja, i neka iz nje nikne Spasitelj« (ulaz). Nad nazaretskom Djevicom već se otvorilo nebo. Sila Svevišnjega već ju je osjenila. Ona je začela Spas iz visine, po Duhu Svetomu. Nebesa su dakle već rosila i oblaci daždili Pravednika! Još nekoliko dana, i zemlja će se otvoriti: djevičansko krilo Marijino dat će nam Spasitelja. Zato ćemo moliti, da Bog pospješi dolazak Gospodnji. Nama je silno potreban Otkupitelj i njegova milost. »Probudi silu svoju i velikom nam moći priteci. Tvoje smilovanje neka pospješi spasenje, koje priječe naši grijesi« (molitva). Poslanica nas sjeća novozaređenih. Oni su postali »sluge Kristovi i dijelitelji Božjih tajna« i zato su pozvani, da kao službenici Crkve, koja nosi Krista, u svojim djevičanskim rukama nose Krista, i da ga djevičanski pružaju dušama riječju, molitvom, u sakramentima i u svetoj euharistiji. »Tako neka nas smatra čovjek kao sluge Kristove«, pune milosti i odgovornosti pred Gospodinom. Njegovi posvećeni službenici odgo-

vorni su njemu. Zato nas ozbiljno opominje poslanica: »Ne sudite prije vremena t. j. dok Gospodin ne dođe (na sudnjem danu).« Gospodin neka sudi svoje slugе!« »On će rasvijetliti što je sakriveno u tami i objaviti odluke srdaca.« Gospodin će se na sudnji dan pojaviti kao sudac pred kojim će svatko morati polagati račun. Prvi dolazak u Betlehemu i dolazak na oltar u žrtvi svete Mise i u svetoj pričesti u naše duše, upućuje na drugi, na posljednji dolazak Kristov, kad će doći s velikom silom i slavom da svakoga nagradi po njegovim djelima. »Gospodin je blizu« (na stepenicama) u Kristovom slugi. Već je spreman da prikaže svetu žrtvu. S velikom i svetom ustrpljivošću vapijemo u stihu aleluja: »Dođi, Gospodine, i ne kasni; otpusti zloće nama.« I on će doći! Njegov preteča Ivan već propovijeda i krsti na Jordanu pokazujući na »Gospodina, kome mora poravnati putove.« Evanđelista neobično točno i svečano navodi vrijeme, kad je Ivan djelovao. Mi već osjećamo, da se nalazimo u važnoj vremenskoj prekretnici. Gospodin je blizu! Kod prikazanja pozdravit ćemo blagoslovljenu Mariju, koja je puna milosti. »Gospodin s tobom, blagoslovljen plod utrobe tvoje.« Gospodin je već tako blizu!

3. »Blizu je Gospodin svima, koji ga zazivaju« (na stepenicama). Kod prikazanja odvratimo se od svega prolaznoga i zemaljskoga i očekujmo samo Gospodina i njegovo otkupljenje. Kod prikazanja treba da budemo kao Crkva i kao Marija, Djevica i službenica: djevica t. j. slobodni od svega, što nije Bog i što ne vodi k Bogu; službenica, t. j. treba da se potpuno i ponizno predamo Bogu, da budemo posve slobodni i spremni da izvršimo njegove naloge. U svetoj pretvorbi otvara se nebo nad Marijom, nad Crkvom, sakupljenom u vjernicima oko oltara. Oblaci ga dažde u krilo svete Crkve, kao nekoć manu. I on se nalazi među nama s puninom svojga spasenja, s puninom svojega otkupljenja. On se moli za nas, on se za nas žrtvuje, on postaje našom žrtvom davajući Ocu zadovoljštinu i potpunu naknadu za sve što smo probaur, Rasvijetli se! I.

pustili. Sjedinimo se s njegovom žrtvom i prikažimo Ocu njega, njegovo tijelo, njegovu dušu, njegovu krv, kao svoju žrtvu klanjanja, hvale, časti i zadovoljštine. Ono što se s naših oltara, s naših ruku i iz naših srdaca vije u visine, vratit će se kao milost i blagoslov. »Oblaci neka dažde Pravednika« u naša srca! U svetoj pričesti postajemo kao Marija, djeвица, službenica. »Evo Djeвица, Crkva, kršćanska duša, će začeti.« »Rosite nebesa, s visine.« U svetoj pričesti proživljava Crkva, proživljavamo i mi Marijino začće Sina Božjega. Njegovo je ime »Bog s nama« (pričesna). »Blizu je Gospodin svima koji ga zazivaju, koji ga zazivaju u istini«, u poniznom priznanju svoga ništavila, u potpunom odreknuću svega, što nije Bog, u vladanju i osjećanju »Djevice-službenice!«

Četvrta nedjelja Došašća.

»Rosite nebesa, s visine!«

U današnjoj svetoj Misi javljaju se tri snažna propovjednika Došašća: Prorok Izaija u ulazu sv. Mise t. j. na putu u svetište; Ivan Krstitelj u evanđelju, t. j. u pripravi za svetu Misu, u predvorju žrtvene slave; napokon Marija, Djeвица i Majka, kod prikazanja i u pričesnoj pjesmi, dakle već u svetištu, usred žrtvenog slavlja. Sve troje nas opominje: »Gospodin je blizu, pripravite put Gospodnji.« Sve troje nam u svakoj svetoj Misi tumači smisao svete Mise.

1. Predmisa ili priprava za samu svetu Misu jest kao kucanje milosti na vrata naše duše. Milost kuca po Izaiji i Ivanu, po misnim tekstovima i pjesmama, po riječima poslanice i evanđelja. Sve to tajanstveno šapuće: »Anđeo Gospodnji navijestio je Mariji.« Milost stoji na vratima našeg srca, s anđeoskim pozdravom »Ave Maria« na usnama i ponizno čeka da joj otvorimo. Ona dolazi u priprosto odjeći ljudskih riječi, tekstova, molitava ili propovijedi. Slušajmo zato kao nazaretska Djeвица i promišljajmo što bi taj pozdrav milosti, pozdrav Božji, ta opomena ili pouka imala da znači.

2. Prikazanje je naš »Fiat«, naš radosni odgovor na onaj anđelov »Ave«, na kucaj milosti na vratima našega srca u molitvi i čitanju prvog dijela svete Mise. Kod prikazivanja kruha i vina recimo s Marijom i sv. Crkvom: »Evo službenice Gospodnje.«. Ja se posve predajem svetoj volji Božjoj: predajem svoju dušu i tijelo, vrijeme i zdravlje, sposobnosti i sile, sve to polažem na oltar svome Bogu i Gospodinu, samo da mogu potpuno vršiti njegov zakon i živjeti samo po njegovoj volji. »Pripravite put Gospodnji.« Zato ćemo prekinuti sve grešne veze i odreći se svega, što se njemu ne mili, da sve naše misli, osnove i putovi budu ravni, da se slegne svaki brežuljak naše oholosti i isticanja samoga sebe.

U svetoj pretvorbi gledamo sa strahopočitanjem »Spasenje Božje«, Isusa, Sina Božjega, Emanuela t. j. Boga s nama. »Riječ je tijelom postala« jednom u Djevičinom krilu, a sada dnevno i trajno u krilu svete Crkve, na oltaru u svetoj pretvorbi. Sada je on moje vlasništvo i svojina, kao što je nekoć kao dijete bio svojina svoje Majke. Ja vjerujem, ja mu se klanjam, s drhtavim rukama primit ću Emanuela u svoje ruke i prikazati ga u zajednici svete Crkve nebeskom Ocu. U svetoj pričesti primit ću ga u svoje srce.

»Evo Djevica, Crkva, moja duša će začeti« (pričesna). Sretnog li časa! S Marijom sam i ja »bлагословљен«. Svojim tjelesnim očima gledam Spasenje Božje, koje mi već sada daje obilje svoje milosti za zemaljski život, za uskrsnuće od mrtvih i za život vječni u nebu. Ondje ću nesmetano i otkriveno gledati Spasenje Božje, bez straha da ću ga izgubiti. Za tim Božićem čeznemo u bogoslužju Došašća kad kažemo: »Pokaži nam, Gospodine, milosrđe svoje i spasenje nam svoje daj«, potpuno spasenje za uskrsnuće od mrtvih i u blaženom uživanju Boga na nebesima. Naš Božić na zemlji samo je početak. Ali i zalog!

3. »Gospodin je blizu«. Ivan, preteča i vjesnik, već se pojavio i djeluje. »U petnaestoj godini vladanja cara Tibe-

rija, kad je bio Poncije Pilat upravitelj u Judeji, za svećeničkih poglavara Ane i Kaife, dođe riječ Gospodnja Ivanu u pustinji« (evanđelje). On je propovijedao pokoru. »Činite pokoru, jer je blizu kraljevstvo nebesko. Pripravite put Gospodnji!«

»Pripravite put Gospodnji«, da može nesmetano doći k vama! »Što je krivo, neka bude ravno i hrapavi putovi neka budu glatki.« Treba da vjerujemo u onoga, koji će doći, da se čuvamo svakoga grijeha i neurednosti, da činimo pokornička djela, da se kajemo i budemo ponizni, da se dobro ispovjedimo, naše misli i čuvstva da budu sveta, upravljena Bogu. »Gospodin je blizu!« »Evo Djevica će začeti« pjevamo kod dijeljenja svete pričesti. Djevičanski čiste treba da su nam ruke i srce. Upravo onako, kao u nazaretske Djevice. Plod Božjega začeca u nama mora biti »Emanuel«, novi čovjek, koji je prožet Bogom i Kristom, koji živi Kristovim životom.

M o l i t v a.

Probudi, molimo, Gospodine, silu svoju i dođi i velikom nam moću priteci, da pomoću tvoje milosti oprostjenje tvoga smilovanja pospješi spasenje, koje priječe naši grijesi, koji živiš i kraljuješ u vijeke vjekova. Amen.

Četvrta nedjelja Došašća.

»Rosite nebesa Pravednoga.«

»Djevica će začeti i roditi Sina i zvat će se ime njegovo: Emanuel, Bog s nama« (pričesna). Ta djevica, o kojoj se govori u bogoslužju, jest Marija, Crkva, naša duša. Svake se godine pomlađuje Crkva i naša duša u adventu, i to pokorom i mrtvenjem. Sve se više čisti i pripravlja da postane svakim danom savršenijom djevicom, kako bi što savršenije začela u sebi Boga. »Blizu je Gospodin svima, koji ga zazičaju u istini« (na stepenicama) t. j. ponizno i skrušeno pri-

znavajući svoju nevrjednost, nečistoću i grešnost i očekivajući sve od Boga, a od sebe ništa.

1. »Zdravo milosti puna, Gospodin je s tobom« (prikazanje). S tim pozdravom na usnama i u srcu prikazuje sveta Crkva žrtvu. Marija, čista Djevica izgovorila je puna vjere i poniznosti svoj »fiat«. Širom je otvorila svoju dušu. Zato je mogla začeti Sina Božjega. Sveti crkveni oci vele, da ga je prije začela duhom, t. j. vjerom, djevičanskom čistoćom, poniznošću, savršenim pokoravanjem Bogu, poslušnošću, priznavanjem svoje ništetnosti i nevrjednosti, a tek onda da ga je začela i tijelom. Prije je morala biti Djevica, slobodna od svega, što nije Bog, i službenica, koja se bez pridržaja predala Bogu i njegovoj svetoj volji, a zatim ju je Bog tako obuzeo, da ju je mogao pozdraviti: »Zdravo Marijo, Gospodin s tobom, i zato blagoslovljen plod tvoje utrobe.«

2. »Evo djevica će začeti« (pričesna). Da uzognemo korisno Božić proslaviti i plodonosno primiti u sebe Boga, moramo biti poput Marije: djevica i službenica. Poput Marije moramo biti djevica, čisti od svakoga grijeha, oholosti i sebljublja; moramo biti djevica: svagda spremni da primimo milost, svjetlost i nadahnuće. Poput Marije moramo biti službenica, t. j. da svagda najspremnije i s ljubavlju činimo što je njemu milo, da se čuvamo svake svijesne pogreške, da smo svagda spremni na žrtve, ne mareći što nas okolina krivo shvaća i osuđuje. »Gospodin je onaj, koji me sudi.« A ja »zato ni malo ne marim, da me sudite vi ili čovječji sud. A ni sam sebe ne sudim« (poslanica). Budimo službenice ponizno se pokoravajući »slugama Kristovim i djelateljima Božjih tajna« (poslanica). Prava službenica ne će u njima gledati čovjeka i slučajne slaboće ljudske, nego božanski poziv, gledat će samoga Krista, koji u njima i po njima, kao svojim zamjenicima, prikazuje žrtvu i dijeli sakramente. Gledat će Krista, koji u svojim i po svojim slugama oslobađa duše od grijeha, posvećuje i Bogu privodi.

3. »Evo, djevica će začeti.« Sve jače vapimo u bogoslužju: »Rosite, nebesa, Pravednika«, Krista Gospodina i s njim milost, snagu i Božanski život. »Neka se otvori zemlja i neka iz nje nikne Spasitelj« (ulaz). Djevičanska je zemlja krilo nazaretske Djevice! Djevičanska je zemlja naša duša i naše srce! Ovu smo zemlju u svetom adventskom vremenu prekopali i usitnili pokorom, pokajanjem, molitvom, željom za Otkupiteljem i mrtvenjem. Ako sada pšenično zrno, Krist i njegova milost, padne u pripravljeno zemljište, donijet će rod. Taj rod će biti »Emanuel!« Bog s nama, novi čovjek.

»Pripravite put Gospodnji, poravnite njegove staze. Svaka dolina neka se ispuni i neka se slegne svaka gora i brijeg. Neka se ispravi, što je krivo, i hrapavi putovi neka postanu glatki! I svi će ljudi vidjeti spas Božji!« (evanđelje).

M o l i t v a.

Probudi, molimo, Gospodine, silu svoju i dođi i velikom nam moću priteci, da pomoću tvoje milosti oproštenje tvoga smilovanja pospješi spasenje, koje priječe naši grijesi. Amen.

»Rosite, nebesa s visine, i oblaci neka dažde Pravednika! Dođi, Gospodine, i ne kasni, otpusti zloću puku svomu Izraelu« (Crkvi).

21. prosinca: Blagdan sv. Tome, apostola.

»Gospodine moj i Bože moj.«

»Ne bojte se: za četiri dana doći će Gospodin k vama!«
Ovako nam danas dovikuje sveta liturgija. S apostolom Tomom padamo ničice i priznajemo: »Gospodine moj, i Bože moj!« a Spasitelj danas govori nama, što je nekoć rekao Tomi: »Blago onima, koji ne vidješe, a vjerovali.« Gospodine, umnoži našu vjeru!

1. »Nekoć bijaste mrtvi prestupcima i grijesima svojim, u kojima ste nekada živjeli po duhu ovoga svijeta, po knezu, koji vlada u uzduhu (po đavlu), koji sad radi u sinovima nepokornosti (u onima, koji nisu pristali uz Kri-

sta). Među njima se i mi svi nekoć kretasmo u požudama tijela svojega, čineći tjelesne želje i pomisli; i bijasmo po naravi djeca srdžbe (Božje). Vi ste bili u ono vrijeme bez Krista, odvojeni, bez Boga na svijetu« (Efež. 2,1 sl.). To bi bio i naš život, da nije došao Sin Božji, da nas iz grešnoga ropstva i vječnoga pakla povede u očinsku kuću.

2. »Više nijeste stranci ni pridošlice, nego ste sugrađani svetaca i ukućani Božji (pripadate Božjoj obitelji, svetoj Crkvi). Nazidani ste na temelju apostola i proroka (koji su navješćivali Spasitelja), a ugaoni je kamen (temeljni kamen, temelj) sam Isus Krist. Na njega se i vi nazidajte u Duhu za stan Božji« (poslanica). Sve nam je to donio prvi Božić: po Kristu smo otkupljeni, po svetom smo krstu s njime povezani u jednome tijelu, s njime smo djeca Božja, koja mogu pristupiti k Ocu: »Oče naš!« Mi smo primljeni u Božju obitelj, t. j. u svetu Crkvu te smo dionici njezinog blaga i blagoslova. Kao djeca Crkve živo smo kamenje u velikoj i svetoj Božjoj građevini, kojoj je temelj sam Krist, temeljni zidovi apostoli, a veliki graditelj Duh Sveti sazida je u sveti hram: on nas kleše i udara svojim milostima, vodstvom, svakovrsnim kušnjama, da sve više i savršenije, kao isklesano kamenje, pristajemo Božjoj građevini.

3. »Bog tako ljubi svijet, da je predao jedinorođenoga Sina svoga, da nijedan, koji vjeruje u njega, ne pogine, nego da ima život vječni« (Iv. 3,16). »Bog je ljubav.« Kako je čovjek, kako sam i ja te ljubavi nedostojan? »Milosrđe je Božje, što nismo propali« (Jer. 3,22). Bože ja vjerujem u tvoju ljubav!

Mi smo apostol Toma. Gospodin nam se ukazuje i veli nam: »Ne budi nevjeran, nego vjeran.« Poći ćemo ususret Gospodinu, kad na Božić u svetoj Misi i svetoj pričesti bude došao da dovrši na nama ono, što poslanica obećaje. Jednom će doći u velikoj slavi i sili da dovrši ono, što je za prvoga svoga dolaska u nama započeo. Vjerujmo! »Blago onima, koji ne vidješe, a vjerovaše.«

»Gospodine moj i Bože moj!« Da, ti budi moj Gospodin i Bog moj, ti, maleno dijete u jaslicama; ti naš žrtveni daru na oltaru; ti naša hrano u svetoj pričesti; ti u blaženim časovima, u kojima nas pozivaš k svome svetohraništu, da nas usrećiš svojim svijetlom i svojom ljubavlju, ti jednom u nebeskim visinama, u blaženstvu, kad ćemo te potpuno i otkriveno posjedovati! Gospodine moj i Bože moj, sve moje u vremenu i u vječnosti! Blago onima, koji ne vidješe, a vjerovali! Jednom ćemo ga i mi vidjeti! Onda ćemo ga gledati licem u lice! To će biti nagrada naše vjere!

M o l i t v a.

Plaćamo ti, Gospodine, dugovanje svoje službe smjerno te moleći, da u nama sačuvaš svoje darove po zagovoru blaženoga apostola Tome, kojega časno ispovijedajući prinosimo ti žrtve pohvalnice. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

II. BOŽIĆNO VRIJEME.

1. Božić.

Uvod.

1. U središtu božićnog vremena nalazi se rođenje utjelovljenoga Sina Božjega, Isusa Krista. On je pravi Bog i pravi čovjek, naš Spasitelj i Otkupitelj »pun milosti i istine, od kojega punine svi mi primismo« (Iv. 1. 14,15). »Nitko ne dolazi k Ocu, do po meni« (Iv. 14,6).

Božić je blagdan milosrdne ljubavi Božje. »Bog tako ljubi svijet, da je predao jedinorođenoga Sina svoga, da svaki, koji vjeruje u njega ima život vječni« (Iv. 3,16). Toliko je stalo Bogu do našega otkupljenja i vječnoga spasenja.

Sveta liturgija božićnog vremena ne vidi u Betlehemskom djetetu nemoćno, slabo i slatko djetetašce, nego velikog uzvišenog Božanskog Kralja, nadnaravnog, nebeskog Krista Gospodina. Božić ima u liturgiji dogmatski karakter, ne onaj koji nalazimo u pučkoj pobožnosti. Pred jaslicama su opravdane obje vrste pobožnosti. Za liturgiju, za misnu knjigu jest Djevičin Sin, Sin Bcžji, samo Bog. On je Kralj i vladalac, koji se pojavljuje da u svojoj Crkvi, u ljudskom rodu, u kršćanskoj duši izобрази svoj lik i da u njoj postavi svoje kraljevsko prijestolje. Zato božićna i bogojavljenjska liturgija naglašuje uz vječno rođenje od Boga napose i kraljevsko dostojanstvo djeteta, koje nam se rodilo.

2. Što se jednom dogodilo o Božiću u Betlehemu, to je za liturgiju događaj ali ujedno i neprekidna sadašnjost. Kod svete pretvorbe slavi ona Božić. Naš je Betlehem oltar i kršćanska duša. Na prikazanju nosimo kao Betlehemski pastiri svoje darove k jaslicama, t. j. k oltaru. U jednoj svetoj izmjeni prima ih, kad naime kod svete pretvorbe dođe među nas, i vraća nam ih u svetoj pričesti oživljene njegovim životom i njegovim Duhom, da po ovoj svetoj izmjeni postanemo njemu slični (tajna prve božićne Mise). Ovdje u svetoj pričesti, polaže ga Marija, sveta Crkva, u jaslice našega srca. Gospodin želi da se u našoj duši iznova rodi, da u njoj živi i poprimi nov oblik. Stari čovjek mora nestati: jer ulazi

nov život, život i Duh utjelovljenoga Sina Božjega. U svojoj Crkvi, u našoj duši postavlja Gospodin svoje kraljevsko prijestolje i prožima, oživljava i provejava svoju Crkvu i sve nas svojim Duhom, svojim svjetlom, svojom silom i svojim životom. »Ne živim više ja, nego živi u meni Krist« (Gal. 2,20). To je smisao i dar svetoga božićnog otajstva.

Božić je svetoj liturgiji ujedno i zalag, predigra i početak budućeg dolaska Gospodnjeg, koji će uslijediti na sudnji dan za cjelokupni ljudski rod, a na smrtnom času za svakog pojedinca. O Božiću se pojavljuje među nama kao nebeski, preobraženi Gospodin, koji će »opet doći, da sudi žive i mrtve.« Ovo preobraženje je još sakriveno od naših očiju. Mi ga promatramo samo očima vjere u simbolu: u punom svijetlu, kojim sveta Crkva prosvijetljuje badnju noć!

U liturgijskom božićnom slavlju proživljavamo dakle dolazak, rođenje Boga-Kralja u tijelu, zatim proživljavamo njegov neprekidni milosni dolazak u Betlehemu naših hramova i naše duše i napokon njegov budući dolazak, njegovu paruziju. Tek će se u paruziji potpuno dovršiti dolazak Sina Božjega u tijelu. U paruziji ćemo doživjeti mi, otkupljeni, Crkva, sam Krist onaj žučeni pobjedonosni i radosni dan, dan, koji nema večeri, vječni Božić.

3. U božićnom vremenu susrećemo uz Božanskog Kralja i djevičansku Majku Mariju; mi promatramo ovu povijesnu, svetu i uzvišenu ličnost, koja je rodila Božanskog Kralja, kao Majka ga othranila i odgojila, prikazala ga u hramu, s njime bježala u Egipat, i od njega izmolila čudo u Kani Galilejskoj. Ona je zatim tip, slika svete Crkve, koja kao nova Marija s ljubavlju i saučešćem proživljava Gospodinova otajstva i zahvalno prima otajstvene milosti. »Ona je čuvala sve ove riječi (sve, što se s Isusom događalo) i razmišljala o njima u svom srcu« (Luka 2,19). Ona je napokon slika svake pojedine duše: duša se naime uživljuje u osjećaje i čuvstva Majke Božje, i s Marijinom ljubavlju i vjernošću sve prima i sluša, što joj sveta božićna

liturgija govori i pruža o Isusu, i živi kao nova Marija samo u Isusu, za Isusa i s Isusom.

4. Ono što nam u smislu svete liturgije donosi Božić, to je »novo rođenje«, preporod. Kao što je Marija Sina Božjega po njegovoj ljudskoj naravi rodila i darovala ga Crkvi, tako i djevičanska mati, Crkva po Duhu Svetom preporuča svoju djecu na novi život »u Kristu«. Zato tekstovi i molitve božićne liturgije uvijek ponovno govore o novom Kristovom rođenju. On se u nama prvi puta rodio u vodi preporoda, na svetom krštenju; zatim dnevno i savršenije, koliko je to do njega, kod primanja svete pričesti, koja je plod žrtve svete Mise, i u milostima, koje bez prestanka ulijeva u nas, u svoje udove. Kristovo rođenje po Mariji ujedno je zalog i jamstvo, da se Krist uistinu rodio i u nama, ono je jamstvo, da ćemo se uistinu preporučiti (2. Kor. 5,17), i primiti Kristov život, ono je zalog i jamstvo, da ćemo jednom uistinu uskrsnuti od mrtvih i primiti vječni život u Bogu, svoju baštinu, puninu svakoga dobra.

Badnji dan: Predvečerje božićnog blagdana.

Gospodin će doći.

Sveta liturgija nas danas vodi u svetište uzvišene Majke Božje, k svetoj Mariji Velikoj u Rimu, ona upravlja naše poglede k Mariji, od koje se nadamo, da će nam donijeti spasenje. Sutra ćemo ga već »vidjeti«.

1. Marija je po Duhu Svetom začela. »Što se u njoj začelo, od Duha je Svetoga« (evanđelje). Ovo je začće uzvišenije od svakoga drugog začća. Ovdje nedostaje svako ljudsko iskustvo i razumijevanje. Samo vjera promatra čudo, koje se dogodilo i priznaje: »Začet po Duhu Svetomu.« »Blagoslovljena ti među ženama...« Marija se svojevolumno odrekla svakoga ljudskog začća, zato je primila silu, da začne samoga Sina Božjega. Iz njezine biti stvorio je Duh Sveti krv, tijelo, srce, ruke, oči utjelovljenoga Sina Božjega. »On je pogledao poniznost službenice svoje. Velike mi stvari učini Svesilni.« Sretne li »službenice Božje!« Blago onome, koji se odriče iz ljubavi prema Bogu: »Tko izgubi život svoj, naći će ga« (Mat. 10,39).

2. Marija je začela Sina Božjega, da ga nama daruje. Već se uputila iz Nazareta u Betlehem. Ovdje očekuje čas, u koji će nam dati što joj je najdraže i najmilije. Za nas i za naše dobro začela je njega, devet mjeseci mu je iskazivala svoju materinsku ljubav. Kako ona živi, kako silno nastoji, da ga udijeli nama, meni! Prevalila je daleke naporene puteve u hladno zimsko vrijeme, pretrpjela je nemilosrdno progonstvo iz Betlehema, poslala je u hladnu noć, u siromaštvo, u bijednu štalicu: sve je pretrpjela, samo da nam dađe Spasitelja i Otkupitelja. Toliko nas ona ljubi, i želi da svoju sreću podijeli s nama!

3. »Dignite se i otvorite se širom vrata vječna (betlehemska, Crkve i duše): unići će Kralj slave« (prikazanje). Dobro promisli: isti onaj, koji će se noćas roditi u štatici Betlehemskej, isti, koji se nastanio u djevičanskom krilu, on će doći

sada u žrtvi svete Mise, on će se pojaviti na oltaru, da se za nas žrtvuje; on želi da se u svetoj pričesti rodi u Betlehemu moje duše, da u njoj poprimi oblik i da dnevno i svaki čas u njoj raste. Tu ću primiti onoga, koga je Marija nosila, koga je ljubila, kome je služila, kome je sve žrtvovala, za koga je živjela, koji je bio njezino sve. Kako moram dakle biti sličan Djevici, kad polazim u susret Božiću, kad pristupam k pričesnoj klupi. Kako je Marija živo vjerovala, kako je bila prožeta svetim strahopočitanjem, svetom ljubavlju! Kako je bila čista, umrtvena, u svemu sjedinjena s Bogom!

Kad budem primio Isusa u svetoj pričesti, ne moraju li se moje misli i moja ljubav posvetiti samo njemu kao što je to Marija činila? Ne moram li kao Marija njemu darovati sve svoje sile, svoje vrijeme, cijelo svoje potpuno srce?

»Danas ćete znati, da dolazi Gospodin, i da će nas spasiti; a sutra ćete ugledati slavu njegovu« (ulaz prema 2. Mojs. 16,6 sl., gdje je Mojsije ovim riječima puku javio, da će mu Bog dati manu). Krist, prava mana, koji u svetoj badnjoj noći silazi s neba u Betlehem, u Betlehem svete Crkve. On dolazi, da »nas spasi«. Božić je dan oproštenja i milosti. Zato neka navečerje Božića bude dan revne i iskrene pokore (crkveni post), kajanja, zadovoljštine, molitve, svete sabranosti, iščekivanja! Gore srca!

M o l i t v a.

Bože, koji nas svake godine razveseljuješ iščekivanjem našega otkupljenja, podaj, da Jedinorođenca tvoga, koga radosno primamo kao Spasitelja, sigurni ugledamo i onda, kad bude došao da sudi žive i mrtve, Gospodin naš Isus Krist, Sin tvoj, koji s tobom živi i kraljuje u vijeke vjekova. Amen.

Badnji dan.

I š č e k i v a n j e.

»Danas ćete znati, da dolazi Gospodin, da nas spasi, a sutra ćete ugledati njegovu slavu« (ulaz). To je temeljna

misao današnje Mise. To je dan napetog, željnog iščekivanja, a na sutrašnji dan, sve ćemo već gledati!

1. Gledat ćemo njegovu slavu tjelesnim očima u stvarnoj zbilji i sadašnjosti. »Dijete povijeno u pelene, gdje leži u jaslicama« (Luka 2,12), vani pred gradom, u nekoj štalici. Kraj njega mu se tiho klanja blažena Majka, djevičanska Majka, koja ga je netom rodila. A s njome promatra, šuti i klanja se i sveti Josip. Tiha noć, sveta noć! Promotrimo siromašno dijete, položeno na oštru slamicu, bez svake udobnosti, jer njegovi sugrađani i sunarodnjaci nijesu imali stana za njega. »K svojim dođe, a svoji ga ne primiše« (Iv. 1,11).

2. Njegovu slavu gledamo očima vjere. »U početku bijaše Riječ, i Riječ bijaše kod Boga.« Štoviše, sama Riječ bijaše Bog. Riječ je bila svijetlo, život. »I Riječ je tijelo postala, i vidjesmo slavu njegovu, slavu jedinorođenoga od Oca, puna milosti i istine« (Iv. 1, 1,14). U ovom djetetu u jaslicama »nalazi se blago mudrosti i znanja.« »U njemu prebiva sva punina Božanstva« (Kol. 2, 3,9). »On je slika Boga nevidljivoga, prvorodeni prije svakog stvorenja. Jer u njemu je sve stvoreno, što je na nebu i na zemlji, što se vidi i ne vidi: sve je po njemu i za njega stvoreno. I on je prije svega, i sve je u njemu postavio. I on je glava tijela Crkve, ta on je prvenac, prvorodeni od mrtvih, da bude on u svemu prvi; jer je htio da u njemu stanuje sva punina; i po njemu da pomiri sve sa sobom, učinivši mir krvlju njegovom na križu« (Kološ. 1,15 sl.). Promotrimo ovo dijete. Njegova je duša sva uronjena u slavu i sjaj Božanstva: uživajući blaženo gledanje Božje sva je puna znanja i mudrosti. Jasnim očima promatra budućnost, ona gleda i mene, ona se bez prestanka moli, žrtvuje i misli na mene. U ovim djetinjim rukama počiva sva vlast nad nebom i nad zemljom, nad anđelima i nad ljudima, nad duhovima i nad srcima. »Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji« (Mat. 28,18).

3. »On je (Bog) po tijelu rođen kao potomak Davidov, i unaprijed je određen da bude silan Sin Božji duhom svetosti (po svojoj božanskoj naravi) po uskrsnuću od mrtvih, Isus Krist, Gospodin naš, po kome primismo (apostoli) milost apostolstva, da pokorimo vjeri sve narode na čast imena njegova, među kojima ste i vi pozvanici Isusa Krista« (poslanica). Radosno priznajemo svoje odabranje, da smo se po vjeri pokorili časti njegova imena. Mi vjerujemo svom dušom, da je on pravi čovjek, rođen od našega roda, postao kao jedan između nas, naš brat. Isto tako vjerujemo, da je i pravi Bog, koji je svojim uskrsnućem od mrtvih očito i sigurno dokazao, da je Sin Božji.

»Unići će Kralj slave« u čovječanstvo, u narode, u obitelji, u srca, da svima donese otkupljenje. »Dignite se i otvorte se širom vrata vječna!« Unići će Kralj slave u nas po vjeri u njega, u živu čežnju za njim i u iščekivanju njegova kraljevstva, kraljevstva milosti, ljubavi, mira s Bogom, s ljudima, i sa samim sobom. Spremimo se! Očistimo svoju dušu, svoje misli i svoje srce! Budimo njegovim jaslucama u kojima će se radosno nastaniti.

»Unići će Kralj slave«, sada kao ponizan Otkupitelj, podložan trpljenju i smrti, a jedamput u slavi kao sudac cijeloga svijeta. Božić je početak dolaska Kristova na sudnjem danu. Blago onima, koji ga sada primaju u njegovom poniženju, koji vjeruju u njega i njega slijede, jer će ga ti s pouzdanjem smjeti očekivati kao suca.

M o l i t v a.

Bože, koji nas svake godine razveseljuješ iščekivanjem našega otkupljenja, podaj, da Jedinorođenca tvoga, koga radosno primamo kao Spasitelja, sigurni ugledamo i onda, kad bude došao da sudi žive i mrtve, Gospodin naš, Isus Krist Sin tvoj, koji s tobom živi i kraljuje u vijeke vjekova. Amen.

Djetešce nam se rodilo, u jaslje se položilo.

Isuse mili, Bože moj, Srce ti dajem, da sam tvoj.

Baur, Rasvijetli se! I.

Sin Boga Oca i Bog sam S neba na zemlju side k nam.
Čista ga Djeva rodila I svojim ga mlijekom dojila.
Isus mu ime Otac da, da nas otkupi, posla ga.

Badnji dan.

»Unići će Gospodin.«

»Otvorite se širom vječna vrata« (prikazanje). To je vapaj čovječanstva, koje vapi pred vječnim vratima. Iza vratiju se nalazi Sin Božji, naš Otkupitelj. On ih otvara i prolazi kroz njih, da nam donese otkupljenje

1. Sveta vrata, vrata, iza kojih znamo da se nalazi Gospodin, jest Djevica Marija. Sveta je liturgija naziva »Regis alti janua et porta lucis fulgida«, vrata kroz koja uzvišeni Kralj dolazi k nama, sjajna vrata, kroz koja će nam zasjati svijetlo, Krist, sunce naše. Kao svijetla vrata, kroz koja će Sin Božji kao Otkupitelj unići u svijet, da nam otvori rajska vrata, javlja nam se Marija u današnjem evanđelju: »Ona je začela po Duhu Svetom.« Anđeo govori Josipu: »Što se u njoj začelo, od Duha je Svetoga«, a ne od čovjeka. Onaj, koga je Djevica po Duhu Svetom začela, oslobodit će svoj puk od njegovih grijeha. Mi gremo k vratima kroz koja će proći Bog i čovjek, svijetlo i život, Stvoritelj svega« (božićni matutin), hrlimo k Mariji, k svetohraništu, u kojem on vlada. Mi vjerujemo, mi se nadamo, mi se molimo: »Pokaži, daj nam Isusa, blagoslovljeni plod utrobe svoje. O blaga, o slatka Djevice Marijo.«

2. Iza svetih vratiju stoji on spreman da dođe. »On je Sin Božji, a po tijelu je rođen (po ljudskoj naravi) kao potomak Davidov i unaprijed je određen (po svojoj božanskoj naravi) da bude silan Sin Božji duhom svetosti, Isus Krist, naš Gospodin« (poslanica). On je Bog i čovjek u jednoj osobi. On je ljubazni Sin, koji je Ocu omilio (Mat. 3,17). Sve mu je predao Otac (Mat. 11,27). On je bio prije Abrahama (Iv. 8,58) i svoju je slavu imao kod

Boga, prije nego je postao svijet (Iv. 17,5). Njemu je dana sva vlast na nebu i na zemlji (Mat. 28,18). Nebo i zemlja će proći, ali njegova riječ ne će proći (Mat. 24,35). On je Bog. On želi da bude Bog, on želi i hoće, da ga časte i slave kao i Oca. On traži, da u njega vjerujemo, da mu se klanjamo, da ga ljubimo. On ne trpi nad sobom nijedno drugo ime u kojem bismo se mogli spasiti (Dj. ap. 4,12). On je Bog, i on je čovjek, sin Djevice, tijelo od našega tijela, potječe od našega roda. Ima tijelo, dušu i živce kao i mi, osjeća i misli kao i mi. On je Sin čovječji, kako se to obično i sam nazivao, on je čovjek s nama. Naš brat, naš veliki svećenik i Otkupitelj, pun milosti i istine. »I od njegove punine svi primismo« (Iv. 1,16). On je Bog i čovjek, koji je već kod svoga rođenja učinio, da mu služe i zvijezde. On je Bog i čovjek kome se pokoravaju vjetrovi i valovi, koji zapovijeda bolestima, za koga svjedoče nebo i zemlja u času njegovog najdubljeg poniženja: sunce je pomrčalo, a zemlja se otvorila, i pećine su se raspukle. To je onaj, koji stoji za svetim vratima. Sutra će izaći i doći k nama, da nas spasi!

3. Misa današnje vigilije triput nam najavljuje, da će izaći i doći k nama: u ulazu, kod prikazanja i u pričesnoj pjesmi. Danas će se ostvariti ono, što smo u svetom Došašću živo očekivali. On će sigurno doći. On će sutra doći. »Širom otvorite svoja vrata« svoja srca, djeco svete Crkve, da može unići Kralj slave!

»Danas ćete znati, da dolazi Gospodin.« Njegov dolazak u svetoj Misi, i u žrtvenoj gozbi svete pričesti siguran je zalag, da ćemo »sutra gledati slavu njegovu« (ulaz). Božić je blaženo gledanje njegove slave, koja se zorno odrazuje u djevičanskom porođenju (evanđelje vigilije), u radosti anđela u djetinjoj nemoći, i dragovoljnoj slaboći, u siromaštvu štalice, u divnim očicama, kojima nas Spasitelj promatra. To je onaj, koga su navješćivali proroci Staroga Zavjeta. Rođen je po tijelu kao potomak Davidov, a unaprijed je određen

da bude silan Sin Božji (po svojoj Božanskoj naravi) duhom svetosti po uskrsnuću od mrtvih (poslanica), da bude pobjednik grijeha i smrti, da bude Kralj i gospodar svemira. On će još jedamput vidljivo doći, sa silom velikom i slavom, da sudi žive i mrtve. Onda će svi »vidjeti slavu njegovu«: »Sutra« naime, kod njegova slavnog dolaska. Obnovimo posve svoju duboku i živu vjeru u Isusa, koji je Bog i čovjek, Otkupitelj, Kralj, sudac i gospodar, i duhom promotrimo njegovu slavu, »slavu Jedinorođenoga od Oca, puna milosti i istine« (Iv. 1,14).

Podimo danas sa strahopočitanjem i u svetoj šutnji k vratima, k Mariji, k Djevici i Majci. Daj nam Isusa, Otkupitelja!

M o l i t v a.

Bože, koji nas svake godine razveseljuješ iščekivanjem našega otkupitelja, podaj, da Jedinorođenca tvoga, koga radosno primamo kao Spasitelja, s pouzdanjem ugledamo, kad bude došao da sudi žive i mrtve, Gospodin naš Isus Krist. Amen.

Daj nam, molimo, svemogući Bože, da kao što sada pretećemo časno rođenje Sina tvoga, tako da radosno primimo i vječne darove njegove. Amen.

»Godine 5199 od stvaranja svijeta,
 Godine 2759 od općega potopa,
 Godine 2015 od rođenja Abrahamova,
 Godine 1510 od izlaska naroda Izraelskoga iz Misira,
 Godine 1032 od pomazanja Davidova za kralja,
 U 65 tjednu prema proročanstvu Danijelovu,
 U Olimpijadi 194,
 Godine 752 od sagrađenja Rima,
 Godine 42 vladanja Oktavijana Augusta, kad je čitavim svijetom vladao mir
 U šestom razdoblju svijeta:
 htio je Isus Krist, vječni Bog i Sin vječnoga Oca, posvetiti svijet svojim mi-

losnim dolaskom. Bio je začet po Duhu Svetom, i sada poslije devet mjeseci

(sada svi kleknu)

rodio se u Betlehemu od Marije Djevice i postao čovjekom: Rođenje Gospodina našega Isusa Krista po tijelu.«

Treća božićna Misa.

1. Već od vremena pape Grgura Velikoga (umro 604.) slavi Rimaska Crkva o Božiću triput sv. Misu: u noći u sv. Mariji Velikoj, u ranu zoru u crkvi uskrsnuća kod sv. Anasztazije, po danu ispočetka kod sv. Petra, a sada opet kod sv. Marije Velike. Nad prvom Misom u noći leži još tajanstveni mrak Došašća: ljudski se rod još nalazi u mračnoj noći, čekajući i žudeći za Otkupiteljem; anđeli lebde nad zemljom, a od ljudi je jedna duša blizu utjelovljenja Sina Božjeg, a to je Marija. U jutro je već donekle nestalo mraka. Sunce je izašlo, jer se pravo sunce, Krist Otkupitelj objavio ljudskom rodu. Božićna je misao istaknuta u trećoj božićnoj Misi. U njoj gledamo ispunjeno za čim smo u Došašću tako čeznutljivo vapili. Došao je Sin Božji, na čijim ramenima počiva gospodstvo nad cijelim svijetom: Krist Otkupitelj, gospodar svemira!

2. Ulazna pjesma jasno naviješta temeljnu misao današnje svete Mise. »Dijete nam se rodilo«; ali ovo dijete u jaslucama je gospodar nad cijelim svijetom: »na svojim ramenima nosi znak svoje vlasti, a njegovo je ime: Anđeo velikoga savjeta«, t. j. posrednik, koji će izvršiti veliko djelo ljudskoga otkupljenja. Zahvalno i s udivljenjem pjevamo mu 97 psalam, u kojem se slavi Kristova kraljevska vlast nad cijelim svijetom. »Gospodine, smiluj se« je ona velika molitva u kojoj molimo Kralja Krista, da nas primi u svoje kraljevstvo milosti i Otkupljenja. Njemu radosno kličemo »Slava Bogu na visini«: »Sine Očev, koji uzimaš grijehe svijeta; koji sjediš s desne strane Očeve«, Kralju i Gospodaru ljudi i anđela, neba i zemlje: »Ti si jedini svet, ti jedini Gospodin, Ti jedini Višnji, Isuse Kriste, sa Svetim Duhom u slavi Oca.« U oraciji se opet vraćamo svojoj prošnji: molimo, da nas otkupi i oslobodi iz okova i vlasti đavla i grijeha te da nas primi u svoje kraljevstvo. Zatim se pojavljuje pred nama i otkriva nam silnu slavu Sina Božjega, koji

leži u jaslicama. On je Sin, on je »baštinik svega«, sve je njemu podloženo, on nosi cijeli svemir, on sjedi s desne strane Veličanstva na visini. Njegovo će prijestolje stajati u vijeke, njegova je vlast pravedna vlast. Nebo će i zemlja proći, ali »ti ostaješ«, ti Kriste, Kralju svemira (poslanica). Pjesma na stepenicama dobro tumači hvalospjev sv. Pavla, koji je izrekao u poslanici: Njegova je vlast vlast milosti, otkupljenja i oslobođenja bijednoga čovječanstva: »Svi krajevi zemlje vidješe spasenje Boga našega, Gospodin je objavio pravdu svoju pred svim narodima.« U stihu aleluja zasjao nam je sveti dan: »danas je sašla velika svjetlost na zemlju.« Evanđelje nastavlja istu misao. Blago onima, koji primaju svjetlo! Oni će dobiti milost, da po ovom svijetlu, po vječnom Sinu Božjemu, postanu djeca Božja. U tome se nalazi velika tajna božićnog blagdana: Sin Božji postaje čovjekom, da nas ljude svojom milošću učini djecom Božjom. To je Kristovo gospodstvo nad svijetom!

3. Zato uzmimo kod prikazanja svoje darove i položimo ih pred božanskim Kraljem Kristom: »Tvoja su nebesa i tvoja je zemlja.« Tvoje neka bude i sve, što imam, moje srce, moje tijelo i moja duša, sve što imam i što jesam. Sve ovo prinosim u darovima kruha i vina po svećenikovim rukama na oltar i stavljam u tvoje srce. Kao žrtveni dar Ocu, u sjedinjenju sa žrtvenim darom, koji si ti sam, i u zajednici sa cijelom svetom Crkvom na nebu i na zemlji. Duskora se nada mnogom otvara nebo: »Velika svjetlost silazi.« Oltar je postao prijestolje, s kojega svojim žezlom vlada svim ljudima, i s kojega im daje sve blago svoga spasenja. »Dijete nam se rodilo; na svojim ramenima nosi znak svoje vlasti.« Mi ga možemo promatrati, što više, i uzimati u svoje ruke i prikazati ga Bogu Ocu, kao svoj dar, mjesto nas samih, kao žrtvu zahvalnicu, žrtvu klanjanja, zadovoljštine i prošnje. »Nije li nam s njime sve darovao?« (Rim. 8,32). I nad našim vlastitim srcem otvara nebo. Po svetoj pričesti ulazi Božić u naše srce: On ulazi u naše srce da ondje osnuje kraljev-

stvo svoje milosti. »Svi krajevi zemlje« i moje srce, vidjet će spasenje Božje. »Dijete nam se rodilo; na svojim ramenima nosi znak svoje vlasti.« Vladaj i budi kralj i nada mnogom i nad svim krajevima i oblastima silnoga svijeta, naime nad mojim duhom i nad mojim srcem! Budi Kralj nad svim ljudskim srcima i udijeli svima svoje spasenje i otkupljenje!

Božić.

Dođite i poklonite se!

Liturgija nas danas uzima sa sobom u Betlehem, k jaslucama novorođenoga Božanskog Kralja. A mi je slijedimo. Klanjajući se padamo ničice i u svetom strahopočitanju i u dubokom uzbuđenju tepamo riječi »Vjervovanja« i Evanđelja.

1. »Vjerujem u jednoga Gospodina Isusa Krista, jednorodnoga Sina Božjega, rođenoga od Oca prije svih vijekova. Boga od Boga, Svjetlost od Svjetlosti, pravoga Boga od pravoga Boga. Koji nije bio stvoren, nego rođen, jedne biti s Ocem, po kojemu je sve stvoreno. Koji je radi nas ljudi i radi našega spasenja, sišao s nebesa. I utjelovio se po Duhu Svetomu, u Djevici Mariji, i postao čovjekom.«

2. »U početku bijaše Riječ, i Riječ bijaše kod Boga, i Bog bijaše Riječ. Ova bijaše u početku kod Boga. Sve je po njoj postalo i bez nje ništa nije postalo, što je postalo. U njoj bijaše život, i život bijaše svijetlo ljudima. I svijetlo svijetli u tami, i tama ga ne obuže. Poslan bi čovjek od Boga, komu bijaše ime Ivan. Ovaj dođe za svjedočanstvo, da svjedoči za svijetlo, da svi vjeruju po njemu. On ne bijaše svijetlo, nego da svjedoči za svijetlo. Svijetlo istinito, koje obasjava svakoga čovjeka, koji dođe na ovaj svijet. Na svijetu bijaše i svijet je po njem postao, i svijet ga ne upozna. K svojim dođe, i svoji ga ne primiše. A koji

ga primiše, dade im vlast, da budu djeca Božja, onima koji vjeruju u ime njegovo, koji nisu rođeni ni od krvi, ni od volje tjelesne, ni od volje muževljeve, nego od Boga. I Riječ je tijelom postala i prebivala među nama i vidjesmo slavu njegovu kao jedinorođenoga od oca, puna milosti i istine. I od punine njegove svi mi primismo, milost za milost« (Iv. 1,1 sl.).

3. Kad bismo barem sve ovo živo vjerovali! Ne bi li nas ova vjera raspalila ljubavlju prema onome, koji se radi nas odrekao svoje slave, ponizio i postao poslušan do smrti, do smrti na križu? A mi tako malo ljubimo!

Ne bi li nas živa vjera u božićno otajstvo morala nezrecivo usrećiti? Ta Sin nam je Božji dao vlast, da s njime budemo djeca Božja, dionici božanskog života, koji se izlio od Oca i Sina i po utjelovljenom Sinu Božjem u našu ljudsku narav! »Od njegove punine svi mi primismo, milost za milost.« Kako slabo živimo u toj zbilji.

U otajstvu svoga utjelovljenja Bog se sasvim predaje nama, sa svima što ima i što jest! On zna, da nas ništa drugo ne može zadovoljiti. A ipak, mi uza sve to prijanjamo uz prašinu i živimo tašto! On je tako velikodušan prema nama, a mi tako malo uzvraćamo njegovu ljubav!

M o l i t v a.

Podaj, molimo, svemogućí Bože, da nam danas rođeni Spasitelj svijeta daruje besmrtnost, kao što nam je darovao božanstveno rođenje (po milosti), koji s tobom živi i kraljuje u vijeke vjekova. Amen.

Božić.

M i s m o o t k u p l j e n i !

U drugoj božićnoj Misi pokazuje nam liturgija Kristove jaslice. »Svjetlost je danas zasjala nad nama: jer nam se rodi Gospodin. Ime je njegovo: Divni, Bog, Vladar mira, Otac budućega vijeka. I njegovu kraljevstvu ne će biti kra-

ja. Gospodin kraljuje okružen veličanstvom, odjeven jakošću i opasan snagom« (ulaz u drugu božićnu Misu). Upravivši svoj pogled na Božanskog Kralja, čije je prijestolje u jaslicama, slušat ćemo riječi sv. apostola Pavla.

1. »I mi bijasmo negda ludi, nepokorni, lutajući, robujući različitim požudama i slastima, živeći u pakosti i zavisti, mrski (Bogu), mrzeći jedan drugoga« (Titu 3,3 sl.). »Vi bijaste mrtvi prestupcima i grijesima svojim, u kojima ste nekad živjeli po duhu ovoga svijeta, po duhu, koji vlada u uzduhu, po duhu (po đavlu), koji sad radi u sinovima nepokornosti, među kojima se i mi svi nekoć kretasmo u požudama tijela svojega, čineći tjelesne želje i pomisli; i bijasmo po naravi djeca srdžbe, kao i ostali« (Efež. 2,1 sl.). To je bio čovjek, neotkupljen, daleko od Boga, bez Krista, bez božanskog života, bez milosti, koji nije bio dijete Božje. To smo bili, a to smo i sada sami po sebi, i prepušteni sami sebi.

2. »Tada se pokazala dobrota i čovjekoljublje našega Spasitelja Boga, koji nas spasi ne za djela pravde, što ih mi učinismo (radi dobrih djela), nego po svom milosrđu u kupelji preporoda i obnove Duha Svetoga (po sv. krstu), kojega izli na nas obilato po Isusu Kristu, Spasitelju našem, da opravdani milošću njegovom budemo baštinici po nadi vječnoga života« (poslanica Mise zornice). Mi smo otkupljeni! To je radosna božićna vijest! Naš nam je Gospodin svojim utjelovljenjem i svojim rođenjem iz Djevice donio spasenje.

3. Mi smo otkupljeni. Po Kristu, po Djetetu u jaslicama! On nam je stekao sve blago spasenja. Mi moramo samo u nj vjerovati, na nj misliti i sebi ga prisvojiti. Po svom milosrđu »izbavio je Bog nas, nedostojne, od tamne vlasti (grijeha, strasti đavla i pakla) i premjestio u kraljevstvo ljubaznog Sina svojega. U njemu imamo otkup, oprostjenje grijeha« (Kološ. 1,12). Razriještene su veze, u koje nas je đavao sputao. Mi smo izmakli njegovoj sili. Mi smo primljeni u

kraljevstvo Sina Božjega i zadobili blago otkupljenja: istinu, milost, prebivanje Božje u nama, ljubav Božju, živo sjeđinjenje s Kristom i s Crkvom kao njihovi udovi, sudjelovanje u životu božanskog čokota; primili smo sakramente, svetohranište, obećanje i zalog budućeg uskrsnuća tijela i posjedovanje vječnoga blaženstva. Sve je ovo naša svojina. Djetešce u jaslicama sve nam je to donijelo. »On nas je spasio ne za djela pravde, što ih učinismo, nego po svom milosrđu.« »Po tom se pokaza ljubav Božja prema nama, što Bog Sina svoga jedinorođenoga posla na svijet, da živimo po njemu. U tom je ljubav: ne da smo mi ljubili Boga, nego da je on ljubio nas i poslao Sina svoga kao pomirenje za grijeh-e naše. Bog je ljubav« (Iv. I 4,8 9).

»On je dao sam sebe za nas, da nas otkupi od svakoga bezakonja, i da očisti sebi narod izabrani, koji revnuje za dobra djela« (Titu 2,14). Bog želi, da se svijet očisti i posveti. I Sin je Božji predao samoga sebe, da to izvrši. U mucu i u smrti je pobjeda, otkupljenje, uskrsnuće i preobraženje. Po vodi preporoda, po sudjelovanju kod euharistijske žrtve, primajući svete sakramente daje nam Gospodin dio svoga preobraženoga bića, koje je Bogom prožeto. Zato on dnevno dobiva savršeni oblik u nama. S apostolom govori Crkva, a treba da govorimo i mi: »Ne živim više ja, nego živi u meni Krist« (Gal. 2,20). Mi smo spaseni! Kad bismo samo dopustili, da se na nama ispune njegove otkupiteljske namjere. Na njemu sigurno nije krivnja!

Kršćanin je drugi Krist! Upravo radi toga dolazi Krist danas na oltar i u svetoj pričesti u Betlehem kršćanske duše, da je obaspe svojim obilnim životom, i da je u sebi obnovi. Koliko me je on već obuzeo, i koliko je u meni svoju sliku izobrazio? Što mi na to kažu jasllice, ljubav prema siromaštvu, prema mrtvenju, prema križu, ljubav prema dušama, ljubav prema Bogu?

M o l i t v a.

»Iz dubine vapijem k tebi Gospodine, Gospodine, usliši glas moj. Nek slušaju uši tvoje glas molitve moje. Ako gledaš na bezakonja, Gospodine, (ako ih ne bi oprostio do sudnjega dana), Gospodine, tko će opstati? No u tebe je oprostjenje i radi zakona tvoga čekam tebe, Gospodine (ljubim tebe). Čeka duša moja riječ njegovu, ufa se duša moja u Gospodina. Od straže jutarnje sve do noći, neka se ufa Izrael u Gospodina. Jer je u Gospodina milosrđe i obilno je u njega otkupljenje. I on će otkupiti Izraela od svih bezakonja njegovih« (Ps. 129).

26. prosinca: Blagdan sv. Stjepana.

P u n D u h a !

Liturgija stavlja pred jaslice u prve redove sv. Stjepana, muža puna milosti i Duha Svetoga prvoga krvnog svjedoka za Krista. Sveta liturgija ne gleda u sv. Stjepanu samo povijesnu ličnost, on pretstavlja ujedno i neku ideju: dolazak Gospodnji, Božić, mora u Crkvi i u kršćanskoj duši imati jednake učinke kao i u sv. Stjepanu, iznutra puninu milosti i kreposti, a izvana silan Duh, odvažnost u ispovijedanju vjere, ljubav do Krista i spremnost na krvavo ispovijedanje i na mučeništvo. Krist mora u nama pobijediti. On traži najteže žrtve, pa i sam život!

1. Vjernici izabraše na poticaj sedam muževa »puni Duha Svetoga i mudrosti«, među njima i mlađahnog Stjepana, »puna milosti i Duha Svetoga.« Zatim ih dovedoše k apostolima, koji su se nad njima molili i polagali na njih ruke (zaredili ih za đakone). Među ovom se sedmoricom osobito istakao sv. Stjepan. »Pun milosti i Duha Svetoga činio je velika čudesa i znake među narodima.« Odvažno je propovijedao Krista. Radi njegove vjernosti prema Isusu kamenovali su ga na smrt oni, kojima je htio donijeti Isusovu ljubav. Obliven krvlju i već polumrtav molio je: »Gospo-

dine, primi duh moj. Gospodine, ne primi im ovo za grijeh.« Ovako je umro Stjepan, koji je imao živu vjeru i žarku ljubav prema Isusu i prema dušama, na samrtni je molio oprostjenje za svoje ubojice. Ovako se dakle odrazio dolazak Gospodnji, Božićno otajstvo na sv. Stjepanu!

2. Stjepan pred jaslicama je tip, slika svete Crkve, slika pravoga kršćanina. Dolazak Sina Božjega u tijelu nije samo neka ljupka idila, zanimljiva pastirska igra, ugodna šala, ili nešto što je bilo pa i prošlo; drugo: njegov je dolazak snaga i sila, koja se mora očitovati u životu i djelovanju svete Crkve i svakoga kršćanina. Tko Božić pravo, kršćanski slavi, taj će kod jaslica postati kao Stjepan, pun vjere, istine, milosti, sile i Duha Svetoga. Takav će svoj život posvetiti službi Isusa Krista, takav će iz ljubavi prema ljudima, prema neumrlim dušama postati Kristovim apostolom. Duskora će se dogoditi, da ga »njegovi ne će primiti« (Iv. 1,11), da ga ne će više shvaćati, jer je u njemu Kristov Duh. On će postati Kristovim mučenikom. On će duskora uvidjeti, da Krist nije došao »da donese mir, nego mač« (Mat. 10,34). Krist želi i Krist mora biti naš Kralj. On nas nemilosrdno rastavlja od starog čovjeka, od svjetovnih načela i nazora, prosuđivanja i nastojanja, od grešnoga čovjeka. »Tko nije sa mnom, protiv mene je« (Luk. 11,23). Tko je posve uz Krista, duskora će osjetiti, što je pisano za Krista, kad je o Božiću došao na svijet: »Svoji ga ne primiše« (Iv. 1,11). To će doživjeti Crkva, to ćemo doživjeti i mi, koji smo uz Krista! To je Stjepanovo svjedočanstvo u današnjoj liturgiji!

3. »Sjedoše knezovi i dogovarahu se protiv mene, i zločinci progoniše mene. (Ali) ja vidim nebesa otvorena i Isusa, gdje stoji s desne strane sile Božje« (na stepenicama): To je Stjepan, pravi kršćanin, sveta Crkva!

»Kamenje, koje je padalo na Stjepana, bilo mu je slatko: sve blažene duše ga slijede« (antifona kod lauda). Stjepan je simbol slika svete Crkve. Ona u sebi nosi njegov duh, a u njoj i mi svi, koji smo pravi kršćani!

Kod prikazanja u svetoj Misi prinesimo u darovima kruha i vina na oltar svoj ja, tijelo i dušu, krv i život, i rećimo kao drugi Stjepan: »Gospodine Isuse, primi duh moj.«
Primi sve moje i vladaj nada mnoom, Kralju i Gospodaru!

U svetoj pričesti postajemo danas pravi Stjepan. Očekivajući dolazak Gospodnji na smrtnoj postelji molit ćemo: Gospodine Isuse, primi duh moj! Uzmi me meni i daj me sebi!

M o l i t v a.

Daj nam, molimo, Gospodine, nasljedovati, što častimo, da naviknemo neprijatelje ljubiti, jer slavimo rođendan onoga, koji je znao i za progonitelje svoje moliti Gospodina našega Isusa Krista, Sina tvojega, koji s tobom živi i kraljuje u vijeke vjekova. Amen.

27. prosinca: Sv. Ivan apostol.

Svjedočanstvo je njegovo istinito.

Uz novorođenoga božanskog Kralja nalazimo danas s djevičanskom Majkom i djevičanskog Ivana u Marijinoj kući (Zbor kod svete Marije Velike), u Betlehemu, u svetoj Crkvi.

1. Ivan je živi odraz i prikaz dobara, koja nam je Gospodin prigodom svoga rođenja darovao. Djevičanski Ivan, muž razmatranja i onaj koji je počivao na grudima Spasiteljevim, bio je pun svete mudrosti. »Usred Crkve je otvorio Gospodin njegova usta i napunio ga duhom mudrosti i razuma, ogrnuo ga odjećom slave« (ulaz). On je živio posve u Kristu, u utjelovljenoj mudrosti Božjoj. »Ona će mu doći u susret kao časna mati. Hranit će ga kruhom života i razuma, i pojit će ga vodom spasonosne mudrosti. I utvrdit će se u njem, i ne će se pokolebati: ona će ga pridržati i ne će se smesti: i uzvisit će ga kod bližnjih njegovih, i usred skupštine otvorit će usta njegova, i napunit će ga duhom mudrosti i razuma, i zaodjenut će ga haljinama

slave. Milinom i radošću obogatit će ga, i ime vječno dat će mu u nasljedstvo Gospodin, Bog naš« (poslanica). Ove je milosti udijelilo Ivanu i svojoj Crkvi Djetešce u jaslicama, Božanski Kralj Krist, vječna Mudrost. O kad bismo i mi kod jaslica utjelovljene mudrosti bili ili bar postali Ivan! To bi morao biti plod Božića!

2. Ivan je sigurni i neporočni svjedok utjelovljenja i rođenja Božanskoga Kralja: Jučer je sveti Stjepan svojom riječju i svojom krvlju svjedočio za onoga, koga promatramo kao nemoćno Djetešce u jaslicama, a danas čujemo svjedočanstvo sv. Ivana apostola i evanđelista. On je u svojem evanđelju napisao: »U početku bijaše Riječ, i Riječ bijaše kod Boga, i Bog bijaše Riječ. I Riječ je tijelom postala i prebivala među nama, puna milosti i istine« (Iv. 1,1 14). »I mi znamo, da je njegovo svjedočanstvo istinito«, kliče današnja liturgija u pjesmi na stepenicama i u evanđelju. Ta Ivan se radi svoje čistoće i svoje žarke ljubavi više od svih apostola približio Isusovoj ličnosti i njegovim otajstvima. Današnja sveta liturgija naglašuje, da je on počivao na grudima Kristovim, i da je »svoje bogato evanđelje crpao iz neposrednog izvora, iz Božanskog Srca i da je milost Božje Riječi izlio na cijeli svijet« (matutin). Radi svoje ljubavi prema Spasitelju i radi svoga razmatranja dobro shvaća i razumije Kristova otajstva. Ivan je za nas vjerodostojan svjedok. Mi znamo, da je njegovo svjedočanstvo istinito: »U početku bijaše Riječ, i Riječ je tijelom postala.« Vjerujmo, klanjajmo se, zahvalimo se, ljubimo!

3. Na Ivanu se ispunilo obećanje današnje poslanice: »Koji se boji Boga, činit će dobro: i koji se drži pravde, dobit će ju, dobit će božansku mudrost. Ona će ga hraniti kruhom života i razuma. Ona će se utvrditi u njemu, i ne će se pokolebati.« U Ivanu prepoznajemo same sebe. U žrtvi svete Mise Gospodin nas hrani kruhom života i razuma.

U kući Marijinoj, u svetoj Crkvi, imademo neprevarljivu istinu. Ivan ju je posvjedočio svojim evanđeljem i svojim

životom: ona je odraz utjelovljene mudrosti, koja leži u jaslicama, a sastoji se u čistom životu, u mržnji na grijeh, u razmatranju, u neprestanom upravljanju svojega pogleda na Krista, naše svijetlo, u žarkoj ljubavi prema Kristu u trošenju svojih sila za Gospodina.

I mi, koji slavimo Božić, moramo sa Stjepanom i Ivanom biti svjedoci Gospodinova dolaska o Božiću. »Svijetlo svijetli u tami, i tama ga ne obuze« (Iv. 1,5). S Ivanom moramo biti svječnoše, nosioci svijetla i to svojom vjerom, svojim ispovijedanjem a osobito svojim životom, svojom ljubavlju prema Kristu, odričući se svega, što nije u skladu s jaslicama ili nije dostojno da bude u Marijinoj kući.

M o l i t v a.

Crkvu svoju, Gospodine, blago rasvijetli, da prosvijetljeni učenjem blaženoga Ivana apostola tvoga i evanđeliste, dopre do vječnih darova. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

28. prosinca: Blagdan nevine dječice.

I z u s t a m a l e d j e c e.

Sa Stjepanom i s apostolom Ivanom svjedoče danas za novorođenoga Kralja čak i nevina dječica. »Iz usta male djece i dojenčadi izvodiš sebi hvalu radi neprijatelja svojih« (radi Heroda) (ulaz). Djeca, djetinje i priproste duše izabrane su, da budu blizu Gospodinu. »Pustite malene k meni« (Mat. 19,14).

1. Isus ima svoje neprijatelje. »Svijetlo dođe na ovaj svijet, ali svijet ga ne upozna« (Iv. 1,9). »Dijete iz jaslica postavljeno je za znak, kome će se protiviti« (Luka 2,34). U nedalekom Jeruzalemu već je vrebao njegov neprijatelj. On je htio da ubije Dijete, i zato je naredio, da se pobijaju muška djeca u Betlehemu i okolici. Gdje god se Krist pojavi u svojoj osobi, u svojoj nauci, u svome Duhu, u svojim zapovijedima, u svojoj Crkvi, u svojim udovima, pogotovo u savršanim udovima, svuda nailazi na protivljenje i

mržnju. »Oni su zamrzili mene i na Oca moga« (Iv. 15,24). To je oznaka Kristova i pravog kršćanstva, prave Kristove Crkve i svakog pravog kršćanskog života. »Kad biste bili od svijeta, onda bi svijet svoje ljubio, a kako niste od svijeta, zato svijet mrzi na vas« (Iv. 15,19).

2. Isus ima i svoje svjedoke. Proroci, Ivan Krstitelj, anđeli, pastiri, siromaštvo, zvijezda, mudraci s istoka, nevina dječica, koja su radi Krista žrtvovala svoj život: svi ovi svjedoče za Krista. Ovi dječaci nadaleko navješćuju svojom okrutnom, ali nevinom smrću i jaukom netuženih majki i rascviljenih betlehemske obitelji dolazak onoga, na čiju se smrt okrutni Herod bio zakleo, ali koji mu je ipak sretno izbjegao. »Vi ćete biti moji svjedoci« (Dj. ap. 1,8).

3. Ili smo neprijatelji ili smo svjedoci, ili smo za Krista ili protiv njega (Mat. 12,30). Neutralnosti ovdje nema!

Sretne li betlehemske dječice, koja su svoj život dala za Božanskoga Kralja Krista, koji je bio omražen i proganjen: oni se sada nalaze među onim sretnicima, »koji na svojem čelu nose napisano ime janjeta i ime Oca njegovog. Oni pjevaju novu pjesmu pred prijestoljem. Ovo su, koji se ne okaljaše sa ženama, jer su djevice. Ovi su otkupljeni od ljudi, prvenci Bogu i Janjetu: ovi su bez mane pred prijestoljem Božjim« (poslanica). »Neprijatelj nikad ne bi nevinoj dječici više koristio svojom susretljivošću, nego što im je koristio svojom mržnjom« (sv. Augustin). Za Krista i njegovu stvar trpjeti i umrijeti nije gubitak, nego dobitak. »Tko mrzi na život svoj na ovome svijetu, sačuvati će ga za život vječni. Tko meni služi, neka ide za mnom i gdje sam ja, ondje je i sluga moj« (Iv. 12, 25—26).

U prikazanju svete Mise pretstavljeni smo u nevinoj dječici. Mi sami u svetoj Misi prinosimo na oltar svoj život, svoje tijelo i dušu, sve svoje dobro i posvećujemo Kristu, božanskom Kralju, da za nj svjedočimo. Mi smo sretni, što Baur, Rasvijetli se! I.

se možemo za nj žrtvovati. Po žrtvenoj i životnoj zajednici s njime oslobađamo se okova grijeha, svijeta, puti i svoga grešnoga ja. Zato mu i kličemo u prikazanju s nevinom dječicom: »Duša je naša kao ptica umakla iz zamke lovačke: zamka se raskide, i mi se izbavismo.«

M o l i t v a.

Bože, kojemu na današnji dan nevini mučenici priznaše hvalu ne riječima, nego smrću, umrtvi u nama sva zla opaćina, da vjeru u tebe, koju ustima priznajemo i život naš vladanjem potvrdi. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Nedjelja u božićnoj osmini.

D j e c a B o ž j a.

Nekoć je usred noći sišla Božja Riječ u sve egipatske kuće i poubijala sve prvorodeno. Na taj je način bio Izrael oslobođen iz egipatskoga ropstva. Na ovaj nas događaj potseća ulaz: »Kad je sve obuzimala duboka tišina, i kad se noć nalazila u sredini svog tijeka, sašla je s neba, Gospodine, tvoja svemoguća Riječ, s kraljevskog prijestolja« (Mudr. 18,14 sl.), i spase izraelski narod iz egipatskih okova, u kojima je stenjao. To je predigra i početak silaska Sina Božjega u svetoj božićnoj noći.

1. »Odasla Bog Sina svoga, pokorna zakonu« (poslanica). Da iskupi i nas, koji bijasmo pod zakonom, da primimo posinaštvo.« To je božićno otajstvo, t. j. otajstvo ljubavi, mudrosti, pravde i Božjega milosrđa. Mi smo bili robovi, stenjući u okovima i sramotnom ropstvu egipatskom, svjetovnom, putenom, strastvenom, grešnom i đavolskom ropstvu. I što je učinio Bog? Poslao je svoga ljubljenog Sina učinivši ga robom, da nas otkupi. Podložio ga zakonu ljudskoga rođenja, rasta, tjelesnosti, zakonu tjelesnih potreba i svakovrsne ovisnosti; zakonu trpljenja, umiranja, baš kao da je i on bio podložan grijehu. Napose ga je podložio Mojsijevom zakonu, koji je bio dan grešnom,

tvrdokornom i samovoljnom izraelskom narodu, da ga na svakom koraku veže, sputava, priječi i obuzdava. Danas susrećemo Sina Božjega, svemoguću Riječ, koja je sišla s nebesa, s Marijom i Josipom u hramu, da se na njemu ispuni Mojsijev zakon, kao da se i on začeo i rodio u grijesima, iz krvi ljudskih roditelja, iz želje tjelesne, iz volje muževljeve, a ne od Boga (Iv. 1,12). Sin se Božji radosno i svojevrijedno podložio Zakonu vezanosti i neslobode. On je postao robom, da nas, robove, oslobodi. On, Gospodin! Tko će shvatiti ovu svetu zamjenu! Ovu ljubav, ovo silaženje Riječi Božje. S kraljevskog prijestolja u okove zakona, koji je bio dan grešnom čovjeku! Da li smo to ikada dobro promislili?

2. »Da iskupi nas, da primimo posinaštvo.« Potpuno smo oslobođeni iz ropstva: izvedeni smo iz ropstva, da posjedujemo slavu Jedinorođenoga Sina Božjega. »Da primimo posinaštvo te da u našim srcima vlada Duh posinaštva, koji vapije: Abba, Oče! Dakle više nisi rob, nego sin, a ako si sin i baštinik si po Bogu.« Otkupljenje, koje je Božja Riječ nama donijela, nije samo oslobođenje iz zakonskog ropstva grijeha, putenosti, požude očiju i oholosti, nego je ujedno i uzvišenje u novu sferu, u novi red! »Svima, koji ga primiše, dade vlast, da budu djeca Božja, onima, koji vjeruju u ime njegovo (t. j. u njega) koji nisu rođeni ni od krvi, ni od volje tjelesne, ni od volje muževljeve (od dvostruke krvi ljudskih roditelja), nego od Boga« (Iv. 1,12 sl.). Kao djeca Božja rođeni smo djevičanskim porodom Božjim iz vode i iz Duha Svetoga, napunjeni smo i oživljeni Duhom »njegova života«, duhom posinaštva Božjega, u kojem vapijemo: Abba, Oče naš! Sveti se ime tvoje. Dođi kraljevstvo tvoje. Budi volja tvoja na nama i po nama. Ovo je otkupljenje, koje je mogla izmisliti i izvesti samo svemoć, mudrost i ljubav Boga Oca i Sina i Duha Svetoga. Nastalo je novo čovječanstvo, snagom božićnog Djeteta. Ono je podložno zakonu, ali ujedno i Kralj, koji u svojim slabim rukama drži

svoje svemoćno žezlo. Njegovo je prijestolje, po riječima današnjeg evanđelja, okruženo novim pokoljenjem, pokoljenjem, koje se od njega rodilo: djevičanska Majka Marija, sveti Josip, njezin djevičanski zaručnik, starac Simeon, koji se posve obratio k Bogu, koji je nadahnut i prosvijetljen Duhom Svetim prorokovao: »Ovaj je postavljen na propast i na uskrснуće mnogima u Izraelu, i za znak, kome će se protiviti; i tebi će samoj mač probosti dušu, da se otkriju misli mnogih srdaca«; napokon proročica Ana, čista udovica, koja bez prestanka Bogu služi mrtvenjem i molitvom danju i noću. Ovo je novo pokoljenje, uzdignuto u milosni život Duha Svetoga. To je novo vrijeme, vrijeme silnoga Božjega Duha, djevičanskog života i nastojanja, duhovnosti, život »koji obiluje dobrim djelima« (molitva). »Bog odasla Duha Sina svoja u srca vaša.«

3. Utjelovljeni se Sin Božji podložio zakonu, da nas oslobodi od ropstva zakona, i da nas svojom kraljevskom i vladarskom moći postavi iznad zakona, koji su dani grešnoj ljudskoj naravi i da nas postavi u svijet svojega Duha, Duha Svetoga i prenese u sjajno kraljevstvo svoje. Iako »zakonu podložan« ipak je on nad svakim zakonom, da nas izvede nad zakon grešne naravi do kraljevske slobode djece Božje, do svete mudrosti i sjedinjenja s Bogom.

Zahvalna se srca klanjamo i kličemo: »Gospodin caruje, odjeven u slavu, Gospodin se obuče u jakost i opaše se snagom« (stih ulazne pjesme). »Najljepši si, među sinovima čovječjim, razlilo se milje po usnama tvojim« (na stepenicama): slava božanskoga Kralja, Riječ Božja, veličanstvo Očevo odrazuje se u očima, u smiješku Djeteta u jaslicama, jedino-rođenoga Sina Božjega, našega brata i Spasitelja, koga je Otac radi nas podložio zakonu djetinjstva i djetinje nemoći. »Srce moje kipi dobrom riječi, posvećujem djela svoja Kralju« (na stepenicama). Sveta Crkva, zaručnica božanskog Kralja, posvećuje se njemu za žrtvu. U euharistijskoj žrtvi silazi na nevidljiv način svemoguća Riječ Božja na oltar, i

u svetoj pričesti ulazi u Betlehem svete Crkve i pojedine crkvene djece, da ondje izvrši, što čitamo u poslanici i evanđelju: On dolazi, pokoran zakonu (euharistijskog slavlja, koje je sam ustanovio, svećeničkim riječima), da u žrtvi i žrtvenoj gozbi »iskupi one, koji bijahu pod zakonom (grešne naravi), da primimo posinaštvo. A jer ste sinovi, odasla Bog Duha Sina svoga u srca vaša, koji vapije: Abba, Oče! Dakle više nisi rob, nego sin, a ako si sin i baštinik si po Bogu!«

»Učite se od mene«: dragovoljno se pokoravati zakonu poslušnosti, zvanja, zvaničnih dužnosti, pokoravati se volji Božjoj!« »Koji se ponizuje, uzvisit će se.«

M o l i t v a.

Svemogući, vječni Bože, upravljaj činima našim, kako je tebi pravo, da zavrijedimo obilovati dobrim djelima u ime ljubljenoga Sina tvoga, koji s tobom živi i kraljuje u vijeke vjekova. Amen.

Nedjelja u božićnoj osmini.

P o s i n a š t v o.

Poslanica nam pokazuje ljude Staroga zavjeta, koji su se nalazili pod strogim odgojiteljem Mojsijeveog zakona, koji je poznavao samo propise i kazne za prekršitelje, ali nije mogao dati nikakve nutarnje snage, da se ti propisi i ispunе. U zakonu je stajalo što je grijeh, ali on nije mogao očistiti ili očuvati ljude od grijeha. Porodom Kristovim, došla je »punina vremena«. I »Bog je odaslao Sina svoga, rođena od žene, pokorna zakonu, da iskupi one, koji bijahu pod zakonom, da primimo posinaštvo.«

1. Sin je Božji došao k nama ljudima, uzeo našu ljudsku narav i postao kao jedan između nas, da mi zajedno s njime postanemo djecom Božjom. Što smo po sebi? Ništa! A što smo po grijehu, kojim smo u Adamu sagriješili? Djeca srdžbe, prokleti od Boga, i vrijedni, da nas Bog za uvijek odbaci. I što je učinio Bog? Poslao je svoga jedinorođenoga,

ljubljenoga Sina, da nas potraži i da nas učini djecom Božjom. Sin je Božji postao Djetetom »žene«, Djevice. Čudnog li Božjeg djelovanja! Spasitelj u jaslicama siguran nam je zalog, da ne ćemo biti odbačeni, da nismo rođeni za vječno prokletstvo. S Kristom primamo čast i dostojanstvo, da budemo djeca Očeva, djeca koja su mu mila, za koju se brine očinskom skrbi, vodeći i upravljajući ih veoma mudro i s velikom ljubavlju. Dijete Božje! Što se od vijeka zbiva u krilu Božanstva, kad Otac rađa svoga jedinorođenoga Sina; što se zbilo u Betlehemu, na Jordanu, na Taboru, i što se tajanstveno zbiva u svetohraništu, kad Otac govori: »Ti si Sin moj (dijete moje)«; to se na krštenju i u svetoj pričesti i na nas proširuje i nad nama izriče: »Ti si dijete moje«, »smješteno u kraljevstvu Sina (moje) ljubavi« (Kološ. 1,13), ti si dionik imena, plemstva dobara i prava, baštine i radošti Sina Božjega. »Baštinici Božji, a subaštinici Kristovi« (Rim. 8,29). On je Sin po rođenju i po naravi, a ja sam dijete Božje po milosti posinaštva. To je radosna vijest iz jaslica!

2. A jer ste sinovi, odasla Bog Duha Sina svoga, u srca vaša, koji vapije: Abba, Oče! (poslanica). U nama, u djeci Božjoj, živi i djeluje Duh Djeteta i Sina Božjega, Duh Kristov, isti Duh, koji je Isusa napunjavao, poticao i vodio za cijeloga njegova života. On potiče i nas, da kao Isus i s Isusom pođemo k Ocu, da mu se povjerimo i da s Ocem govorimo s djetinjim pouzdanjem, s djetinjim strahopočitanjem i sa zahvalnom djetinjom ljubavlju. U molitvi, i u vršenju svojih dužnosti, u radosti i u žalosti, moramo biti svijesni, da nas svuda prati ljubav Božja, i da je nad nama svagda njegova mudra, svemoćna i brižna ruka. On se brine i bdije nad nama. On zna za nas, i on se brine za nas. Do njega nam je svagda slobodan pristup: njemu smijemo sve reći i sve mu povjeriti, on nas shvaća, on nas sluša, uvijek dolazimo u pravo vrijeme. Mi znamo, da smo i baštinici, jer smo djeca. Divne li baštine. »Sadašnja trpljenja nisu ništa prema slavi, koja nas čeka« (Rim. 8,18). Mi znamo, da smo kao dje-

ca Božja i braća Kristova. Znajmo to plemstvo i cijeniti. Vjerno i nepokolebivo ćemo ustrajati uz svojega prvorođenoga brata i s njime ćemo poći putem, kojim nam je prednjačio: putem poslušnosti do smrti, putem potpunog predanja Ocu, putem ljubavi do siromaštva, do poniznosti i do križa. Jedino taj put vodi k cilju.

3. »Vidite, kakvu nam je ljubav dao Otac, da se djeca Božja zovemo i jesmo« (1 Iv. 3,1). Zar nam je možda još malo, što smo, premda prah i pepeo, djeca živoga Boga, braća i subaštinici utjelovljene Riječi Božje? Koliki nažalost cijene zemaljsko blago i ljudsku naklonost više nego li posinaštvo Božje! Dosta žalosno!

Dijete Božje, oživljeno Duhom Kristovim, mora misliti, živjeti, nastojati i ljubiti u Duhu Kristovom. Taj Duh promatrajmo kod jaslca. Za taj Duh molimo Spasitelja, kad nam bude u svetoj pričesti došao u naše srce: on neka nas oslobodi od našega duha, od ljudskoga duha, od duha oholosti, sebičnosti i putenosti!

Djeca Božja: svi moji bližnji također su braća i sestre Kristove. Kamo sreće, kad bismo u svakoj ljudskoj prilici upoznali dijete Božje! Zar ja, dijete Božje, smijem prezreti brata Kristova? Grijeh moramo mrziti, ali brata u Kristu moramo ljubiti i cijeniti!

M o l i t v a.

Svemogući vječni Bože, upravljaj činima našim kako je tebi pravo, da zavrijedimo obilovati dobrim djelima u ime ljubljenoga Sina tvoga, koji s tobom živi i kraljuje u vijeke vjekova. Amen.

Nedjelja u božićnoj osmini.

»Uzmi dijete.«

»Uzmi dijete i majku njegovu i idi u zemlju izraelsku, jer su umrli, koji su tražili dušu djeteta« (Mat. 2,20). I Josip je poslušao anđelovu riječ i otišao je iz Egipta u izrael-

sku zemlju. »I nastanio se u gradu, koji se zove Nazaret.« Sveta liturgija povezuje danas ove riječi sa svetom pričesti i stavlja ih u odnos sa sv. euharistijom.

1. »Uzmi dijete!« Vrijeme progonstva u Egiptu je prošlo. Bile su to godine teškog odricanja u tuđoj zemlji, među stranim ljudima, s tuđim jezikom, s tuđim običajima i nazorima, s tuđom vjerom. Bile su to godine s mnogo neprilika i poniženja. Prije bijega u Egipat zapovijedio je anđeo Josipu: »Ostani ondje, dok ti ne kažem.« Marija i Josip su ustrajali u kušnji. Oni nijesu ništa poduzeli, da skrate vrijeme kušnje, ili da povratak u domovinu pospješe. Posve su se prepustili Božjoj providnosti. »Gle, anđeo se Gospodnji javi u snu Josipu u Egiptu, pa mu reče: Ustani, uzmi dijete i majku njegovu i idi u zemlju Izraelsku.« I Josip je smjesta učinio, što mu je anđeo naložio. Oboje, Marija i Josip napustiše sve drugo i priprostim pouzdanjem slijedili su glas Gospodnji. Gospodin se brine za one, koji se slijepo pouzdavaju u njega!

2. »Idi u zemlju izraelsku!« Sin je Božji došao, da nas oslobodi iz ropstva zemaljskog života i opet nas povede u obećanu zemlju vječnosti. »Uzmi dijete i majku njegovu«, opominje nas sveta liturgija dok primamo svetu pričest. Snagom svete pričesti, sjedinjen s Kristom, oživljen Kristovim životom idi u zemlju blažene vječnosti. »Tko jede tijelo moje i pije krv moju, ima život vječni, i ja ću ga uskrsnuti na sudnji dan. Tko jede tijelo moje i pije krv moju, ostaje u meni i ja u njemu. Tko jede ovaj kruh, živjet će uvijek« (Iv. 6,53 sl.). Sveta je euharistija zapravo sakramenat života, i milosti. I drugi sakramenti bude u nama život: ali oni ga bude samo po svetoj pričesti i obzirom na onaj sakramenat, koji jedini stvarno u sebi krije Početnika svakoga života. Bez svete euharistije, odnosno barem bez želje za svetom euharistijom ne može se nitko spasiti. »Ako ne jedete tijelo Sina čovječjega i ne pijete krvi njegove, nemate života u sebi« (Iv. 6,53). Samo i jedino po ovoj jakoj

hrani možemo prevaliti daleki i tegotni put u obećanu zemlju vječnoga spasenja. Zato nas sveta Crkva živo opominje, da uzljubimo i da primamo svetu euharistiju. »Uzmi dijete«, Sina Božjega u svetoj euharistiji, i »idi u zemlju izraelsku.«

3. »Uzmi dijete i majku njegovu i idi u zemlju izraelsku.« Ako želimo prispjeti k svome cilju, k blaženoj vječnosti, potreban nam je Krist u svetoj euharistiji. Marija, Kristova Majka po tijelu, naša je majka po duhu. Ona nam je rodila onoga, čije tijelo i krv primamo u svetoj euharistiji. Svojom vjernošću i sudjelovanjem u djelu ljudskog otkupljenja, i kao od Boga određena pomoćnica novoga Adama, Krista, u potpunoj ovisnosti i podređenosti svojem Sinu, stekla nam je s Kristom milost i nadnaravni život. Ona je majka i žena u kraljevstvu Božjem. Njoj se mora svatko obratiti, tko traži od Boga neku milost. Štogod od Boga primamo, primamo po Mariji. Uzalud ćemo tražiti milosti bez Marije. »Tako velika, tako milosti puna i izabrana ti si Marijo, da je netko, tko traži milosti bez tebe, kao onaj, koji bi letio bez krila pa nužno pao« (Dante, Raj 33,13 sl.).

»Umri su, koji traže dušu djetinjju.« Evo slike djelovanja svete pričesti u dušama. »Ja sam kruh živi, koji sam s neba sišao. Oci su vaši jeli manu u pustinji i pomrli su. Ovo je kruh koji s neba silazi, da tko od njega jede, ne umre« (Iv. 6,50). To je onaj kruh, koji nam daje snage, da se možemo protiviti napastima i slavno ih nadvladati. To je kruh, koji nam daje snage i jakosti, da odolimo mnogobrojnim neprijateljima kreposnog života. Ovaj je kruh »kao neki protuotrov, koji će nas očuvati od teških grijeha« (Sabor tridentinski), kruh koji hrani dušu i dnevno je sve više iscjeljuje od njezinih slaboća i koji napose u nama umanjuje zlu požudu. Tako i mora biti, jer blagujući svetu euharistiju postajemo s Kristom j e d n o g tijela i j e d n e krvi (sv. Ćiril Jeruzalemski). Sam se Gospodin po svetoj pričesti ulijeva u naše srce kao ognjena bujica, da ga k sebi privuče i posve obnovi. Tako u nama sve više umiru neprijatelji: naravno mišljenje,

naš duh, samovolja, oholost, lijenost. Tako postaje slobodan put po kojem možemo nesmetano ići u zemlju izraelsku!

»Uzmi dijete i majku njegovu!« U središtu crkvene pobožnosti nalazi se Krist u svetoj euharistiji i s njime njegova sveta Majka. Krist u svetoj euharistiji, s njime Marija, mora biti i središte pobožnosti svakog kršćanina. U prvom redu neka bude bitno: žrtva svete Mise i primanje svete pričesti, a s tim u vezi Marija, Majka Isusova i majka naša, posrednica sviju milosti. Zato nastojmo, da dnevno dobro sudjelujemo kod svete Mise, da dobro pripravljeni primamo svetu pričest, a nastojmo, da budemo dobra djeca Marijina, u zajednici otajstvenog tijela Kristova, u zajednici svete Crkve!

M o l i t v a.

Svemogući, vječni Bože, upravljaj srcima našim kako je tebi pravo, da zavrijedimo obilovati dobrim djelima u ime ljubljenoga Sina tvoga, koji s tobom živi i kraljuje u vijeke vjekova. Amen.

Kod jaslica.

Kristovo proslavljenje.

Sa svetom liturgijom upoznajemo u slabom djetetu u jaslicama velikog i silnog božanskog Kralja, Gospodara svega, osnivača »kraljevstva istine i života, posvećenja i milosti, pravde, ljubavi i mira« (pretslovlje o Kristu Kralju). Vjera vidi krunu i žezlo, što tjelesno oko ne može da vidi.

1. S udivljenjem ćemo promotriti kraljevsko ustoličenje Kristovo. Otac govori: »Ja sam te postavio Kraljem na Sionu svetoj gori svojoj« (u Crkvi, Ps. 2,6). A novi je Kralj najavio cijelome svijetu: »Gospodin reče meni: Ti si moj Sin, ja te danas rodih. Traži od mene, i dat ću ti narode u nasljedstvo, i krajeve zemaljske u oblast tvoju. Vladat ćeš nad njima gvozdenom šibom i razbit ćeš ih kao sud lončarev« (Ps. 2,7 sl.). Taj se kralj nalazi

ovdje u jaslicama. »Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji« (Mat. 28,18). Ja vjerujem u tvoje kraljevstvo, ja se klanjam tvojemu žezlu, ja sam sretan, što me ti vodiš i upravljaš. Posve se predajem tebi, tvojoj vlasti. Tebi ću služiti, u tvom svetoj kraljevstvu želim živjeti i umrijeti!

2. Temeljni stupovi kraljevstva, koje je betlehemsko Djeteta osnovalo među nama ljudima, nisu tijelo i krv, podrijetlo i plemeniti rod, oružje i vojska, nije ljudska naklonost niti inteligencija, obrazovanost, znanje i umijeće, dostojanstvo i služba, ni novac ni blago, nego Božja volja i ljudska spremnost, da prihvati milost. Prva je milost: »Nitko ne može doći k meni, ako ga Otac ne povuče« (Iv. 6,44). A zatim spremnost ljudi da slušaju i slijede poziv milosti. »Svaki, koji je čuo Oca, došao je k meni« (Iv. 6,45). To su oni, koji su od istine. »Svaki koji je od istine, sluša glas moj« (Iv. 18,37). Svaki koji je »čista srca« (Mat. 5,8), koji ljubi istinu i dobro, koji je dobre volje, doći će u Kraljevstvo Kristovo. Tako su silni, jednostavni i sveopći (univerzalni) temelji ovoga svetog kraljevstva. Velika je to utjeha, da svi koji su čiste i dobre volje dolaze u kraljevstvo Kristovo, u njegovu svetu Crkvu, u kraljevstvo milosti i istine, u kraljevstvo mira. »Ako ne postanete kao djeca, ne ćete ući u kraljevstvo nebesko« (Mat. 18,3). Na djetinjoj, golubinjoj čudi u ljudima osniva Betlehemsko djeteta svoje kraljevstvo. Traži samo to, da ljudi jednostavno i priprosto prime svjetlost, koja prosvjetljuje svakoga čovjeka. Na Bogu ne će biti krivnje. Ta on želi, da se »svi ljudi spasu i dođu do spoznaje istine« (1 Tim. 2,4). »Milost Božja pokazala se svima« govori sveti apostol Pavao Titu (Titu 2,11). Bog daje svima, pa i zaslijepljenima i okorjelima u svoje vrijeme posebnu milost. A zašto? Radi nas ljudi, koji smo samo prah i pepeo, koji smo veoma podložni taštini, te se iz taštine ponosimo i u zlu (Sir. 17,29); radi nas ljudi, koji već od svoje mladosti tražimo i težimo za zlim (1 Mojs. 6,5), da nas posini, da budemo njegova ljubljena djeca. Da po Duhu Svetom izlije u naša srca svoju ljubav, da budemo hram Duha

Svetoga, da posvećeni Duhom Svetim, budemo dionici božanske naravi, da posjedujući Boga i živimo njegovim božanskim životom. Velike li milosti i ljubavi Božje! I uza sve to, što je za nas i na nama učinio, još nas je počastio time što nam je povjerio, da u sebi nastavimo i dovršimo djelo, koje je u nama započeo. Bog želi da nas uzdigne u visine svoga života. Na tom djelu smijemo mi sudjelovati. Božji život ne posjedujemo samo po milosti, nego i na taj način, što ćemo u svojem životu nasljedovati Boga, što ćemo se obući u Isusa Krista, u novoga čovjeka, koji je po Bogu stvoren u pravdi i u pravoj svetosti (Kol. 3,9). Što kažemo na to?

3. Na Bogu nema nikakve krivnje! Ali zato smo mi tim veći i jedini krivci. »Svijetlo svijetli u tami, a tama ga ne obuže. K svojim dođe i ne primiše ga« (Iv. 1,5 11). Nemamo ponizne djetinje čudi. Današnji se čovjek ponosi svojom silom, svojim umijećem i znanjem. On je previše mudar. Nedostaje mu priprostote, jednostavnosti i poniznosti djetinje čudi. On nema smisla da bude dijete pred Bogom!

Živo vjerujemo u riječi sv. Ivana apostola: »Vidite, kakvu nam je ljubav dao Otac, da se djeca Božja zovemo i jesmo« (1 Iv. 3,1). To je vesela vijest iz jaslca.

Molimo se za one mnogobrojne ljude, koji danas ne mare da budu djeca Božja. Svojim dobrim životom pokažimo im, kako treba biti dijete Božje. To će biti prava katolička akcija i koristan apostolat u duhu božićnog otajstva.

M o l i t v a.

Pruži, Gospodine, s neba pomoć svoje mišice da te svim srcem tražimo te zadobijemo što ponizno molimo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

K o d j a s l i c a.

B o ž j a m u d r o s t.

Sa svetom liturgijom klečimo zadivljeni kod jaslca: »Kralj neba, koji obuhvaća svjetove, obuhvaćen je tijesnom štalicom, on leži u jaslicama, vlada kao Kralj u nebeskim

visinama.« »On leži na slamici, on se ne plaši jaslica. On, koji hrani ptice nebeske zadovoljava se s malo mlijeka.«

1. Po Adamu smo naslijedili trostruku neurednost, koja je uzrok svake ljudske nevolje: požudu očiju, t. j. privezanost uz zemaljska dobra; požudu tijela, t. j. zlu požudu i zle sklonosti na putenost u svim njezinim oblicima i vrstama; oholost života, t. j. želju za čašću, uplivom, vlašću, za ugledom, za dostojanstvom. Novi Adam, Dijete u jaslicama pokazuje nam drugi put: put dragovoljnog siromaštva i slobode od sve neuredne privezanosti uz zemaljsko blago i stvorove, kakogod se oni nazivali; pokazuje nam put poniznog podlaganja, trpljenja i nestašice, put poniznosti, jednostavnosti, neznatnosti. »Učite se od mene.«

2. U Djetetu u jaslicama pokazuje nam se zorno i na vidljiv način utjelovljena mudrost Božja. »Ovaj je Sin moj ljubezni, njega slušajte« (Mat. 3,17). »Dodite k meni svi, uzmite jaram moj na sebe, jer je jaram moj sladak i breme je moje lako. Ja sam krotak i ponizan srcem« (Mat. 11,29). Sveti Pavao apostol opominje svoje ljubljene Filipljane, a s njima i nas: »Ovo osjećanje treba da je u vama, kakvo je i u Kristu Isusu. On budući u biti Božjoj ipak je sebe poništio uzevši bit sluge i ponizio je sam sebe postavši poslušan do smrti na križu« (Filip. 2,6 sl.). Da, ovako je izgledala mudrost Božja, kad se pojavila među ljudima: »Dijete povijeno u pelene, leži u jaslicama« (Luka 2,12). Kako zasramljuje mudrost u Betlehemske jaslicama našu oholost i umišljenost, naše neprekidno i neumorno nastojanje za ugledom, za vremenitim dobrima, za udobnim životom. Ako nas ne izliječi božanska mudrost u jaslicama, tko će nas još iscijeliti? »Učite se od mene!«

3. Poklonimo se Djetetu u jaslicama i vapimo: »O sapientia — o mudrosti, dođi, da nas učiš putu mudrosti!« Pouči nas, da uvidimo, kako je sve, što se protivi tvojemu nauku i tvojemu primjeru, ludost, gubitak i smrt. Daj da upoznamo, kako je svaki ljudski duh i putena mudrost samo ludost i gubitak. »Što mi bijaše dobitak, to sam smatrao za

štetu radi Krista. Nego dapače i sve držim za štetu prema preznamenitoj spoznaji Krista Isusa, Gospodina mojega, radi kojega sve izgubih i smatram kao blato, da Krista stečem; i da se nadam u njemu nemajući pravde svoje. Htio bih da upoznam njega i silu uskrsnuća njegova, i zajednicu njegovih muka, da mu budem sličan u mucu, ne bih li kako dostigao uskrsnuće od mrtvih» (Filip. 3,7 sl.).

Božanski Kralj u jaslucama, mudrost Božja postala je čovjekom i izabrala je svojevoljno siromaštvo, zaboravljenost, slabocu, nestašicu, trpljenje. Ovim putem vodi on svoju Crkvu i svakoga, koji odlučno ide za njim. »Ja sam put« (Iv. 14,6). Nemojmo se spoticati o Crkvu, ako je siromašna, slaba pred svijetom, bez sile, ako mnogo trpi iznutra i izvana. To je put, kojim je Isus išao, i kojim ide i njegova Crkva!

M o l i t v a.

Djetešce u jaslucama, ti si kao Vječni rođen od Oca u sjaju svojih svetih, ti si se htio roditi u štalici. Ti posjeduješ nebeske visine i silaziš u dubinu. Tebi pjevaju i služe anđeli. Ti si se nastanio u štalici, gdje su te tražili i našli siromašni pastiri. Daj nam srce slobodno od svake neuredne vremenite želje, da samo tebe tražimo i uz tebe da vječno ustrajemo ovdje u vjeri, a jednom i u sjajnom blaženstvu. Amen.

Kod jaslucica.

Divne li zamjene!

»Divne li zamjene, Stvoritelj ljudskog roda, uzimajući ljudsko tijelo i dušu udostojao se roditi od Djevice. Postao je čovjekom, a za to nam je darovao svoje Božanstvo« (antifona na božićnu osminu).

1. Sin je Božji od našega roda tako reći posudio ljudsku narav. U betlehemskoj se štalici rodio kao maleno Djetešce. Pokraj njega se nalazila njegova Majka, a u pozadini sv. Josip. Marija i Josip dođoše u Be-

tlehem, da ih kao potomke Davidove unesu u listove popisa pučanstva. I došlo je vrijeme Mariji da rodi svoje Dijete. Ona ga je položila u jaslice, hranila ga, njegovala i odijevala, kao što se svaka druga majka brine za svoje dijete. Iza zastora slabog i nemoćnog djeteta, otkriva nam vjera puninu Božanstva: »Gospodin mi reče: Ti si moj Sin, ja te danas rodih« (ulaz ponoćke). Ovo nemoćno novorođeno dijete Sin je Božji, jedne biti i naravi s Ocem, stvoritelj, upravljač svega, sveznajući, koji sve uzdržava. On je uzeo naše tijelo, našu narav! Bog i čovjek u jednoj osobi!

2. Divne li zamjene! Sin je Božji od nas ljudi primio ljudsku narav! Uzeo je tijelo kao što je i naše, podloženo svakovrsnim potrebama i slabocama, gladi, žeđi, boli, trpljenju. Uzeo je i dušu, kao što je i naša, vrlo osjetljivu za sve plemenito, istinito, lijepo, ali isto tako osjetljivu za neplemenito, na uvrede, zapostavljanja, pogrdu i sramotu. Uzeo je i našu narav, pokvarenu istočnim grijesima, i zato bez svake ljepote i dostojanstva, zaslijepjenu, neurednu, sklonu na zlo, u vlasti požude, strasti, sebeljublja i najnižih nagona. »On je poništio sebe primivši bit sluge i postavši sličan ljudima« (Filip. 2,6). »U svemu je sličan braći, izuzev grijeha« (Hebr. 2,17). On je primio našu ljudsku narav, da je očisti, oplemeni, pobožanstveni, da je uroni u Božansku narav. O Djetešce u jaslicama, što da kažem na ovu zamjenu? Što te je na to navelo? Doista, ljubav prema nama te je navela!

3. Divne li zamjene! Sinu smo Božjemu dali svoju bijedu i ništavilo. A on nam je dao za to u posjed svoju božansku narav: posvetnu milost, posinjenje Božje, uskrsnuće tijela, vječno posjedovanje Boga i vječno sudjelovanje u slavnom i blaženom Božjem životu. »Što oko ne vidje, što uho ne ču i u srce čovječje ne uđe, ono pripravi Bog onima, koji ga ljube« (t. j. onima koji su u posvetnoj milosti, koji su djeca Božja; 1. Kor. 2,9). Divne li zamjene! Kod prikazanja u svetoj

Misi prinesimo na oltar u prilikama kruha i vina svoj ja, svoje srce, svoje tijelo, svoju dušu, svoju nevolju, svoje grijehe, svoju čudorednu bijedu. »Suscipe Domine« — »Primi, Gospodine, naš prinos!« I on će ga primiti. U svetoj ga pretvorbi pretvara i napunja svojom božanskom naravi, svojim svijetlom i svojim životom, da nam ga u svetoj pričesti opet povрати. Ali ne više kruh i vino, niti našu ništetnu nedostojnu ljudsku narav, nego nam vraća svoje presveto tijelo i krv, svoje Božanstvo i svoju ljudsku narav, čistu, svetu, punu božanske sile i života. »Tko blaguje tijelo moje i pije krv moju, u meni ostaje i ja u njemu... on će živjeti po meni, kao što i ja živim po Ocu... on će živjeti u vijeke« (Iv. 6,56).

M o l i t v a.

Neka ti bude prijatan, Gospodine, naš žrtveni dar današnje svetkovine i podaj, da tvojom izdašnom milošću po ovoj presvetoj zamjeni postanemo onome slični, po kome je naša narav s tobom sjedinjena. Amen.

Kod jaslica.

Dionici Božanstva.

»Divne li zamjene. Stvoritelj ljudskog roda, uzimajući ljudsko tijelo i dušu udostojao se roditi od Djevice. Postao je čovjekom i darovao nam svoje božanstvo.« Od nas je primio ljudsku narav. To je prvi dio zamjene. A zatim je uzvratio poklon tim što nam je dao svoje Božanstvo. To je drugi dio zamjene, o kojoj govori sveta liturgija.

1. »Darovao nam je svoje božanstvo.« Bog nam ništa ne bi dugovao, kad bismo mu uistinu nešto i dali. Ali što on čini, to čini božanski mudro. On nije od nas primio ljudsku narav bez jedne uzvišene i Boga dostojne nakane. Htio je naime, da nam daruje svoje Božanstvo, htio je da budemo dionici njegove božanske naravi, da uživamo i živimo njegovim božanskim životom. Divne li zamjene!

Za ljudsku narav, koju je od nas uzeo, dao nam, da s njime imamo i posjedujemo njegovu božansku narav. U Djetetu u jaslicama prebiva uistinu sva punina Božanstva (Kol. 2,9). »Ja sam život« (Iv. 14,6). »U njemu bijaše život, i od ponoćne njegove svi mi primismo, milost za milost« (Iv. 1, 4,16). Divne li zamjene! »Ja živim (božanskim životom) i vi ćete živjeti (njime)«, t. j. mojim životom. Taj Božanski život posjedujemo u posvetnoj milosti. Tim životom živimo, ako posjedujemo Kristove kreposti; Kristovu ljubav prema Ocu, prema ljudima, Kristovu poslušnost, poniznost, siromaštvo i čistoću.

2. Čovjek, prah i pepeo (1. Mojs. 18,27), podložan taštini i ništavilu (Rimlj. 8,20), čovjek, čije su misli i težnje od mladosti upravljene na zlo (1. Mojs. 6,5), taj čovjek u božićnom otajstvu ulazi u bujicu božanskog života. Grijeha nestaje. Duša se zaodjeva sjajem i ljepotom božanske biti i božanskog života, obuzimlje ju i prožima život, koji struji od Oca i Sina, a od Sina u poprmljenu ljudsku narav, a od ove po svetom krstu i euharistiji u nas, loze na čokotu Krista. »Ja sam čokot, vi ste loze« (Iv. 15,5). To je taj novi život, koji je iznad svijju potreba, zahtjeva, i sklonosti ljudske naravi, to je novo gledanje i nova spoznaja, novo oko, novo svijetlo, novo nastojanje, novo htijenje i traženje, to su nove, više sile. »Ne živim više ja, nego živi u meni Krist« (Gal. 2,20). Ovaj život treba da obuzima moje mišljenje, moje htijenje, moje djelovanje, svaki čas moga življenja, treba da ga pretvara i »posveti«, da postanemo dionici dostojanstva, vrijednosti, blagoslova i plodnosti Krista-čokota. Divne li zamjene! Mi mu dajemo svoju bijednu ljudsku narav, a on nam poklanja svoje Božanstvo!

3. Zato kleknimo sa svetom liturgijom kod jaslca, vjerujući, diveći se, zahvaljujući i razmišljajući o velikom otajstvu Božjeg silaska!

»Zahvalimo se dakle Bogu Ocu po njegovu Sinu u Duhu Svetomu, radi velike ljubavi, kojom nam se smilovao. Jer Baur, Rasvijetli se! I.

bijasmo mrtvi po grijehu, oživio nas je s Kristom, da u njemu budemo novo biće. Zato odložimo staroga čovjeka s njegovim djelima i, jer smo postali dionici Kristova života, odrecimo se tjelesnih želja. Upoznaj, kršćanine, svoje dostojanstvo! Postavši dionik božanske naravi, ne vraćaj se više po zlim djelima u staru prostotu. Promisli, da si ud tijela Kristova, naše glave...« (Sv. Leo).

Kao što Krist tako i Crkva i kršćanska duša živi dvostrukim životom. Kao što je u Kristu božanski život dominirao (bio jači), tako treba da i u Crkvi, i u meni dominira božanski život, život milosti, vjere, pouzdanja u Boga, svete ljubavi prema Bogu i prema bližnjemu. Tome višem životu treba da se podloži i da mu služi i razum i volja i požuda i nagoni i strasti!

Najmanji stepen ovoga nadnaravnoga života u Crkvi, i u duši, više vrijedi nego sve znanje i talenti umijeća, više nego li čast i blago, nego li zdravlje i djelovanje!

Bitna osobina našega duhovnog života jest rast u Krista, našu glavu, u čokot. Zato mora da nestane svake svjetovne i tjelesne mudrosti, treba da nestane svake naravne i sebične želje, djelovanja i nastojanja. Treba da uskrsne novi čovjek, koji je stvoren po utjelovljenom Sinu Božjem. Kako je uzvišen kršćanski život!

M o l i t v a.

Daj nam, molimo, svemogući Bože, da nova svjetlost tvoje utjelovljene Riječi, koja nas osvjetljuje, otsijeva i u našim djelima, kao što po vjeri sjaji u duši. Po istom Kristu Gospodinu našem. Amen.

1. siječnja: Blagdan obrezanja Gospodinova.

»I s u s.«

Sveta liturgija slavi danas osminu Kristova rođenja, obrezanja betlehenskog Djeteta, kad je prvi puta prolilo svoju krv. Kod obrezanja primilo je Dijete ime »Isus«, Spasitelj, Otkupitelj.

1. Kao gospodar zakona, nije mu bio podložan, a ipak se naš Spasitelj svojevolutno i savjesno podložio bolnom obrezanju po propisanim obredima. Sveti nad svim svetima, potpuno bezgrešan i grijehu nepristupačan, htio je da se ljudskim očima pokaže kao grešnik i da na svome tijelu nosi trag grijeha. Puninu milosti i kreposti, svoju svetost, koja sve nadilazi, sakrio je u prilici grešnika i dao se kao i svaki drugi grešnik obrezanjem očistiti od grijeha. Toliko se Sin Božji snizio do nas grešnika! Kolikog li poniženja samoga sebe, koliko li poniznosti! Tako je radila vječna mudrost!

2. »Nadjenuše mu ime Isus.« Svojim obrezanjem se duboko ponizio. Ali zato ga je Bog uzvisio. U istom času, kad se podložio obrezanju nadjenuše mu ime »Isus.« Ime, koje je nad svako ime. »U ime Isusovo neka se pokloni svako koljeno onih, koji su na nebu i na zemlji, i svaki jezik neka prizna: Isus Krist jest Gospodin« (Filip. 2,9). U času, kad se Gospodin u obrezanju tako duboko ponizio, nazvaše ga »Isusom«, Otkupiteljem. Njemu imaju da zahvale svi ljudi, od Adama pa do posljednjeg čovjeka, koji će se spasiti, svi koji primaju kakvu god milost, nutarnje prosvjetljenje, ili poticaj na dobro; svi, koji su oslobođeni od grijeha i uzdignuti u slavu posinaštva Božjega; svi, koji će ustrajati do konca i tako svoju dušu spasiti. Svi su o njemu ovisni. »On je prije svega, i sve (u redu milosti i vječnoga blaženstva) je u njemu (u Spasitelju) postavio. I on je glava tijela. Ta on je prvenac, prvorođeni od mrtvih, da bude u svemu prvi; jer (Bog) je htio, da u njemu stanuje sva punina (nadnaravnih darova i milosti)« (Kološ. 1,17 sl.). Ovako glasi zakon nadnaravni: »Koji se ponizuje, uzvisit će se« (Mt. 23,12).

3. Duboko potresena promatra Crkva svojevolutno poniženje utjelovljenoga Sina Božjega. Ona sluša njegove riječi: »Ja sam put, istina i život« (Iv. 14,6). »Tko ide za mnom, ne će hodati u tami, nego će imati svijetlo života« (Iv. 8,12).

»Učite se od mene!« Ne da tvorite čudesa! Niti da činite divna djela, koja će svijet pokrenuti! Nego da budete od srca ponizni. Gospodin je htio, da se tomu od njega naučimo. On poznaje našu bolest: ona se zove oholost. Tu počinje naša propast, naša neplodnost u duhovnom životu i nastojanju. »Bog se oholima protivi, a poniznima daje svoju milost« (1 Pet. 5,5).

To je svijetli putokaz na ulazu u tamu nove godine. »Koji se ponizuju, uzvisit će se.« Ponovno izaberimo Kristov put, put poniznosti! Toliko imamo Kristova Duha, koliko smo ponizni. Zato dolazi danas k nama sa svojim uzvišenim primjerom (evanđelje o obrezanju), s onom presvetom žrtvom i daje nam se u svetoj pričesti, da nas nauči putu poniznosti i da on u nama živi životom poniznosti. Poniznost je put k milosti, k sjedinjenju s Bogom.

O da već jednom prodremo u dubinu svete liturgije i da iz nje živimo!

M o l i t v a.

Bože, koji se suprotiviš oholima, a poniznima daješ milosti, podaj nam krepost prave poniznosti u kojoj je jedino-rođeni Sin tvoj svim vjericima uzorom, da se nikad ne uznesemo i tako izazovemo tvoju srdžbu, nego da radije podložni primamo darove tvoje milosti. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

1. siječnja: Nova godina.

N a š p r o g r a m.

Liturgija ne slavi danas početak nove godine. Međutim mi se ipak ne ćemo staviti na stranu, nego ćemo se staviti pod utjecaj čudoredne ozbiljnosti nove građanske godine. Pažljivo ćemo promotriti program, koji nam Crkva pruža na početku nove godine. On je negativan i pozitivan.

1. »Odrekaajući se bezbožnosti i svjetovnih želja, trijezno i pravedno i pobožno živimo na ovo-

me svijetu.« Ovako nas uči nauk i primjer Spasitelja, koji se pojavio među nama ljudima. Svojim dolaskom u tijelu dovikuje nam, da pred Bogom ima samo jedno neprolaznu vrijednost, a to je nadnaravni spas neumrle duše. Rad u novoj godini neka bude u prvom redu da spasimo i posvetimo svoju dušu i duše svojih bližnjih. Zato neka bude već jednom kraj sa zaboravljanjem Boga, kako je to u novije vrijeme sve više postao običaj. Moderni život nam se nameće tako glasno i bučno, da nam prijete propast, da će nas posve dovesti u svoje kolo. Zato zaboravljamo na dušu. Ljudi, pa i mi sami, postajemo samo brojem. Život se posve laicizira, sve se žrtvuje vremenitim interesima, a duša radi toga trpi. Zato nam poslanica daje pravi program: Najprije negativni: »Ođrecimo se bezbožnosti.« Ođrecimo se svjetovnih želja i naslada, koje nas rastresuju, otimaju nam ćudorednu ozbiljnost, i često postaju pravim napastima. Zatim pozitivno: »Živimo trijezno i pravedno i pobožno.« »Trijezno« u svojem mišljenju, u svojim odlukama, u svojem prosuđivanju, u govoru i u djelovanju, sve po načelima, nazorima i motivima razuma, prosvijetljenog vjerom, i u silnoj i svetoj ljubavi prema Bogu i prema Kristu. »Pravedno«, da uvijek živo nastojimo svakome svoje dati: Bogu, bližnjemu, sebi, tijelu i duhu, naravi i milosti. »Pobožno« t. j. vođeni djetinjim duhom prema Bogu, prema mudrom, jakom, svemoćnom i ljubljenom Ocu u nebu, čije sam dijete po Kristu, koji me radi Krista svojom velikom očinskom ljubavlju ljubi, vodi, spasava i posvećuje.

2. »Čekajući blaženu nadu, dolazak slave velikoga Boga i Spasitelja našega Isusa Krista.« Vremenito prolazi. On nas upućuje na ono što je gore, što je trajno, neprolazno. Jedini nam je vječni Bog dovoljan. Zato čekajmo dan, koji će nam donijeti blaženu vječnost, dan slavnoga dolaska Gospodnjega. On će doći na sudnji dan. Svakome pojedino me doći će već na smrtnom času. Zato živo vjerujemo u blaženu vječnost, koju će nam otvoriti smrt; vjerujemo u slavni dolazak Gospodnji na koncu vjekova, kad se bude naša pre-

obražena duša opet sjedinila s uskrsnulim tijelom; vjerujemo u konačnu slavnu pobjedu Gospodnju i njegove Crkve i svih onih, koji su vjerno slijedili Gospodina i njegovu Crkvu. Naša svagdanjica treba da bude preobražena blaženom nadom u dolazak Gospodnji, u vječni život, u blaženi Božić u neprolaznom svijetlu Božjem. U ovoj nadi imade nova godina i sve žrtve i napori, radosti i trpljenja, koje će nam sa sobom donijeti, duboki smisao i pravu, neprolaznu vrijednost.

3. Živimo daleko od svake zaboravi na Boga i svjetovnog duha, trijezno i pravedno i pobožno, kao djeca Božja, vođeni ljubljenom očinskom rukom, očekujući dan blažene vječnosti. Ovako pođimo u novu godinu!

Liturgija će nam ujedno dati i snage za ovo veliko djelo. Ona nam daje Krista. »Dijete nam se rodilo, i sin nam je darovan; na svojim ramenima nosi znak svoje vlasti.« Krist, Gospodar svega, rodio se nama, darovan je nama. On je naš po ljudskoj naravi, koju je od nas uzeo. On je naš u svetoj žrtvi: tu je on naš čisti život, neokaljani žrtveni dar Bogu, i ujedno naša žrtvena hrana. U svetoj pričesti postaje on našom svojinom i vlasništvom, i s njime sva njegova snaga i čistoća, njegov Duh i život. Oživljeni Kristom, loze na njemu, čokotu, ispunit ćemo sigurno svoj program. »Koji ostaje u meni, i ja u njemu, on rodi mnogi rod, jer bez mene ne možete ništa učiniti« (Iv. 15, 5).

O novoj godini obnovit ćemo svoj krsni zavjet. »Odričem se svijeta i svih njegovih taština. Odričem se đavla i grijeha. Vjerujem (posvećujem se) u Boga Oca, u Boga Sina, u Boga Duha Svetoga u zajednici svete Crkve Kristove.«

Sve za Boga, sve za Isusa! Sve po njegovoj svetoj volji. Sve u njegovoj sili, i po njegovim interesima, sve na njegovu čast.

Gospodine, uzmi me meni, i daj me sebi!

M o l i t v a.

Čuvaj nas, Gospodine, koji se posvećujemo tvojoj svetoj službi, da odani božanskim stvarima u novoj godini tebi dušom i tijelom služimo.

»Tvoja su nebesa i tvoja je zemlja; ti si osnovao zemaljski krug i sve što je u njemu« (prikazanje). Tvoj sam i ja. I tvoj hoću da budem u svakom času nove godine. Cijelu buduću godinu i sve njezine dužnosti, zadaće, muke, trpljenja i žrtve polažem na patenu i sjedinjujem s tvojom svetom žrtvom na čast Božju, na korist svete Crkve, na spas duša, za napredak u milostima i u kreposti.

Bože, koji si nam udijelio novu godinu, udijeli nam i svoju jakost, da u ovoj godini ne griješimo, nego u mislima, riječima i u djelima da živimo po tvojoj svetoj volji te tako tebi omilimo. Amen.

2. siječnja: Obrezanje Gospodinovo.

Danas ćemo se zadržati kod otajstva obrezanja našega Gospodina. Crkva toliko ističe majku u ovome otajstvu, da ovaj blagdan u liturgijskom časoslovu ima oznake Marijinog blagdana (antifone kod lauda i kod večernje).

1. Marija je s materinskom sućuti pribivala obrezanju svoga djeteta. Probudimo i mi sućut prema Božanskom djetetu i njegovoj Majci. Međutim mi sa svetom liturgijom ne gledamo Mariju u ovome času kao zaplakanu i u bol i žalost utonulu majku, nego je više promatramo kao jaku ženu, koja i ovdje sa svom svojom odlučnosti izgovara svoj »fiat« i sudjeluje u žrtvi svoga djeteta. Isus prikazuje krv, koju je prvi puta prolijevao, za nas ljude; Marija se sjedinjuje s Isusovom žrtvom i žrtvuje otkupiteljevu krv za naše otkupljenje. Ona rado trpi, samo da može da što-god doprinese našem spasenju. Ona ne misli na sebe, nego na nas i na naše spasenje. To je požrtvovna ljubav naše nebeske majke prema nama!

2. Marija je slika Crkve. S nježnom sućuti promatra Crkva, kako božansko dijete prvi puta prolijeva svoju krv. Kao druga djevičanska Majka Marija uzima presvetu žrtvenu krv Kristovu u svoje ruke i prikazuje je Bogu bez prestanka, dnevno, i svakoga časa, za spasenje bijednog, zalutalog i grešnog čovječanstva. Ona zna, da je Sin Božji došao na ovaj svijet da duše spasi! Ona zna, da je svaka duša vrijedna da se Crkva za nju brine. Ona zna, da je Isus za svaku dušu dao svoju krv i svoj život. Ona već dvije tisuće godina dopušta, da je svijet prezire, ne priznaje, da je kleveče i proganja. Za sve to ona ne mari, samo kad može duše spasiti. Zato ona u svojim brojnim svećenicima pristupa dnevno k oltaru i prikazuje Ocu presvetu krv Kristovu. »Oprostite nam dugove naše; ne uvedi nas u napast, nego izbavi nas, očuvaj nas od zla«, od grijeha, od vječne propasti. Zato nas potiče, da primamo sakramenat svete pokore i milosno otajstvo svete euharistije. Zato nas toliko potiče, poučava i upućuje. Zato se neprekidno moli u liturgijskoj molitvi svojih svećenika i redovnika. Zato je ustanovila mnoge vjerske redove, družbe i kongregacije, koje će za spasenje duša moliti, žrtvovati, pokoru činiti i davati zadovoljštinu. Mnoge redovničke kuće stavile su si zadaću, da bez prekida prikazuju Otkupiteljevu krv za spasenje duša.

3. Uživimo se u materinsku bol, koju je Marija pretrpjela kod obrezanja svoga djeteta. Zahvalimo se Mariji, što je i ona svojom boli sudjelovala u djelu našega otkupljenja, što je zaboravila na sebe i mislila samo na naše spasenje.

Budimo sretni, što smo članovi Kristove Crkve. Ona je uistinu druga djevičanska Majka Marija, posvema prožeta Marijinim duhom, te upravo tako pokazuje da je prava Crkva Kristova. Ona poznaje samo jedan cilj, a taj je, spasenje i posvećenje naših duša. Ovom cilju služe njezine dogme, njezino čudoređe i njezina liturgija. Kako visoko moramo cijeliti i dobro upotrebljavati ono, što nam Crkva nuda. Što budemo vjerniji Crkvi, tim ćemo se sigurnije spasiti!

Ne mora li revnost svete Crkve za duše živjeti i u nama, djeci iste Crkve? Neobuzdana revnost za dušama mora obuzeti svaku dušu, koja uistinu ljubi Krista. Revnujem li ja za duše? Proživljam li život Crkve? Ljubim li dakle iskreno Isusa?

Danas slavimo osminu blagdana sv. Stjepana. Kako je za spasenje duša revnovao ovaj prvomučenik, obuzet Duhom Svetim, i raspaljen ljubavlju prema Kristu! U borbi za duše stekao je i mučeničku krunu! I njegova muka i smrt urodila je divnim plodom. Onaj mladić, koji je ubojicama čuvao odijela, dok su ga oni kamenovali, bio je sam Savao. Poslije kratkog vremena, i Savao je postao Pavlom. Mučenička smrt sv. Stjepana i njegova molitva za duše urodila je plodom!

M o l i t v a.

Bože, koji si ljudskome rodu po plodnom djevičanstvu blažene Marije udijelio nagradu vječnoga spasenja, podaj, da osjetimo zagovor one, po kojoj smo zaslužili primiti početnika života Gospodina našega Isusa Krista. Amen.

Blagdan presv. Imena Isusova.

Isus je njegovo ime.

U dane poslije otajstva obrezanja Gospodinova, slavi sveta Crkva blagdan presv. Imena Isusova. Kod obrezanja »nadjenut će mu ime Isus« (evanđelje). Radosno pođimo Gospodinu, da slavimo njegov imendan.

1. »U ime Isusovo neka se pokloni svako koljeno onih, koji su na nebu i na zemlji i pod zemljom i svaki neka prizna, Isus Krist je Gospodin« (Filip. 2,10 ulaz). »Gospodine, Gospodine naš, kako je divno ime tvoje po svoj zemlji!« Tvome imenu, imenu, koje ti je nadjenuo Otac i uzvisio ga nad svako stvorenje, ima da se pokloni nebo i zemlja, svaka naobrazba, svaka volja, svako vrijeme i svaka kultura. »Samo u njemu je spasenje, jer nema drugoga ime na pod nebom danoga ljudima, u kojem bismo se mi mogli

spasiti« (poslanica). Isus je »kamen, koji zabaciše graditelji, ali on je postao kamen ugaoni« (poslanica). I »temelja drugoga ne može nitko postaviti osim onoga, koji je postavljen, a taj je Isus Krist« (1 Kor. 3,11). To je ime, koje je samo nebo nadjenulo, a anđeo Gabrijel ga donio s neba i kod Marijinog navještenja saopćio: »Rodit ćeš Sina, i nadjeni mu ime Isus« (Luka 1,31). Ime s divnim sadržajem. Isus znači Otkupitelj, Spasitelj. Ime Isus označuje biće, puno beskrajne ljubavi prema nama ljudima, koja mu daje snage, da se žrtvuje za nas nedostojne, označuje neizmjereno biće, čija je žrtva od neizmjerne vrijednosti i snage, da nas izmiri s Bogom, da ispravi našu krivnju pred Bogom, da nas napuni božanskim životom i učini djecom i baštinicima Božjim. »Gospodine, Gospodaru naš, kako je divno ime tvoje!« Divno je na nebu, gdje susprežeš pravedni gnjev Božji nad nama. Divno je na zemlji, gdje tvoriš nebrojena čudesa (i poslanica spominje jedno) i duše napunjaš svijetlom, odvažnošću, milošću, krepošću i svetošću. »Gospodine, kako je divno ime tvoje!« Ime Isus nam otkriva Sina Božjega, koji je za nas postao čovjekom; vječnog velikog svećenika, koji se jedamput na križu, a bez prestanka na nekrvni način prikazuje Ocu na našim oltarima: Boga-čovjeka, koji u svojoj Osobi sjedinjuje božansko veličanstvo s bijednom ljudskom naravi, koju je uzvisio i napunio božanskim životom, da sudjeluje u vlasti i u gospodstvu Božjem. Ime Isus nam otkriva bogatstvo i slavu otkupljenoga ljudskoga roda, Crkve i Crkvi povjerene istine, otkriva nam bogatstvo sakramenata, radosti svetih i nebeskih blaženika! Sveto je ovo ime i uzvišeno nad svako ime, koje može biti dano čovjeku!

2 »Ti si blag i krotak i pun milosrđa« (prikanje). »Tko Isusa spominje, izgovara ono, što je čovjeku najdraže i najslađe. Tko Isusa spominje, spominje svoga najvjernijeg prijatelja, prijatelja, koji ga potpuno shvaća za njeega se žrtvuje i njemu se predaje. On spominje svoga prijatelja, koji se za njega ljubezno i bez prestanka brine i skrbi. Spominje prijatelja, koji bez prestanka na nebu i na zemlji

zastupa pred Ocem njegove interese, dnevno se za njega u euharistijskoj žrtvi žrtvuje. Spominje prijatelja, koji se mjesto njega Bogu klanja, ljubi ga, zahvaljuje mu i ublažuje ga. Koji Isusa spominje, spominje odraz (sliku) Očev i ujedno poslušnog, poniznog i krotkog Isusa, svoga ljubimca, svoje utočište, Oca ubogih, dobroga pastira, neizmjernu dobrotu, utjelovljenu istinu, čudorednu snagu, nježnost, čistoću, svaku duševnu plemenštinu i svoju divnu krepost. Isuse, u ustima med, u ušima ljupka glazba, u srcu radost« (sv. Bernardo). Isuse, ti naše sve. Po njemu imamo spasenje! U njegovo se ime molimo Ocu i on nas uslišava (Iv. 16,23). U ime Isusovo dijeli sveta Crkva sakramente. U ime Isusovo vrši svoje molitve. U ime Isusovo blagosivlje i posvećuje kuće, polja, bolesnike. U ime Isusovo zapovijeda zlim duhovima i sili ih na bijeg. U ime Isusovo govori nad nama, kad se vraćamo u vječnu domovinu: »Pođi kršćanska dušo«, i »Pokoj vječni daruj mu, Gospodine!« »Svaki će se spasiti, koji prizove ime Gospodnje« (Dj. ap. 2,21). Isuse, sve naše!

3. Djela apostolska pričaju nam danas u poslanici o čovjeku, koji je bio hrom od poroda, koga je sv. Petar izliječio u ime Isusovo: »Srebra i zlata nema u mene, nego što imam, ovo ti dajem: U ime Isusa Krista Nazarećanina, ustani hodi!« (Dj. ap. 3,6). Petar je upotrijebio ovu neobičnu i izvanrednu zgodu, da progovori narodu i da mu navijesti Isusa. A glavari svećenički ga zato dadoše uhvatiti. Na to je Petar progovorio i glavarima svećeničkim i starješinama narodnim govoreći: »U ime Isusa Krista Nazarećanina, koga ste vi razapeli, ali koga je Bog oživio od mrtvih, po njemu stoji ovaj pred vama zdrav. Ovo je kamen, koga ste vi graditelji odbacili, ali koji je postao kamen ugaoni; i nema ni u jednome drugom spasenja« (Dj. ap. 4,10). Po mišljenju svete liturgije mi smo onaj hromi od rođenja. U imenu Isusovu izliječit će nas sv. Petar, sveta Crkva (krst, euharistija, pokora) od naše bolesti (istočni grijeh, osobni grijesi, strasti). Mi »ćemo se kao hromi od rođenja držati Petra« (Dj. ap. 3,11) i zahvalna srca ćemo ponoviti Petrove riječi: »Vjera u njegovo ime daje

ovome potpuno zdravlje pred svim vama (izliječeni smo i ozdravili). Nema ni u jednome drugom spasenje.«

Danas slavimo imendan našega Spasitelja. To je dan milosti i oproštenja. Stavimo svoje pokajanje i svoju zahvalu na patenu i recimo: »Slavit ću te, Gospodine, Bože moj, i veličat ću ime tvoje u vijeke, jer si ti, Gospodine blag i krotak i pun milosrđa za sve, koji te prizivaju. Aleluja« (prikanje).

M o l i t v a.

Svemogući vječni Bože, koji si nas stvorio i otkupio, ulij u nas milost svoju, da se pod slavnim imenom Isusovim, radujemo, što su naša imena upisana na nebesima. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

H i m a n.

Na Isusov se spomen sam U duši budi dragi plam,
Al vrh radostima je svim U društvu milom kad si s njim.

Što nježnije da zapjevaš, Što ljupkije da poslušaj,
Il što da draže promatraš, No što je Isus, Gospod naš?

O blag spram sviju, Isuse, Što mole ili kaju se,
Il traže te kroz žića vaj. Tko tebe nađe, nađe raj!

Govoriti je uzalud, Badava peru cio trud,
Tko kuša, taj tek pravo zna, Što znači ljubav Gospodnja.

Ti, Isuse, milinom svom I našom budi nagradom!
Naš ponos cijeli bio tek U tebi, Spase, zauvijek.

3. siječnja: Osmina blagdana sv. Ivana apostola.

Ljubljeni učenik.

»Prosvijetli, Gospodine Crkvu svoju, da prosvijećena učenjem blaženoga Ivana apostola tvoga i evanđeliste, dopre do vječnih darova« (molitva). Pomno ćemo slušati sveto evanđelje Ivana, koje je ostavio i predao Crkvi i nama, da njegove riječi prosvijetle našu tamu.

1. I v. 3,11: »Zaista, zaista ti (Nikodeme) kažem: Što znademo, govorimo i što smo vidjeli, svjedočimo. Nitko nije uzašao na nebo, osim koji siđe s neba, Sin čovječji, koji je na nebu. I kao što je Mojsije podigao zmiju u pustinji, tako treba da se podigne Sin čovječji, da ni jedan, koji u njega vjeruje, ne pogine, nego da ima život vječni. Jer Bog tako ljubi svijet, da je predao jedinorođenoga Sina svoga, da ni jedan, koji vjeruje u njega, ne pogine, nego da ima život vječni. Jer Bog ne posla Sina svoga na svijet, da sudi svijetu, nego da se svijet spase po njemu. Tko vjeruje u njega, ne sudi mu se, a tko ne vjeruje, već je osuđen, jer ne vjeruje u ime jedinorođenoga Sina Božjega. A ovo je sud: Svijetlo je došlo na svijet i ljudi su više ljubili tamu nego li svijetlo, jer su im djela bila zla. Jer svaki, koji čini zlo, mrzi svijetlo i ne ide k svijetlu, da se ne dokažu njegova djela.«

2. I v. 17,19 sl.: »Ja se posvećujem za njih (koje si mi dao), da i oni budu posvećeni istinom. Ali ne molim samo za njih, nego i za one, koji na riječ njihovu uzvjeruju u mene, da svi budu jedno, kao što ti, Oče u meni, i ja u tebi da i oni u nama budu jedno, da vjeruje svijet, da si me ti poslao. I slavu, koju si mi dao, dadoh njima, da budu jedno, kao i mi što smo jedno. Ja u njima, i ti u meni, da ih veže savršeno jedinstvo, da svijet upozna, da si me ti poslao i da si ih ljubio, kako si mene ljubio. Oče! Hoću da i oni, koje si mi dao, budu sa mnom, gdje sam ja, da gledaju slavu moju, koju si mi dao, jer si me ljubio prije nego li je stvoren svijet. I obznanio sam im ime tvoje, i obznanit ću, da ljubav, kojom si me ljubio, bude u njima, i ja u njima.«

3. »Tako je Bog ljubio svijet«, tako je ljubio mene. Već dugo on traži čovjeka, traži mene: u raj, u gorućem grmu, u pustinji, u munjama i gromovima na Sinaju, u propovijedima i čudesima starozavjetnih proroka. A sada je sam postao čovjekom. Više meni nije teško njega naći, a niti njemu nas. Prošla je sinajska opomena, zaboravljen je oganj, koji je na Ilijinu molitvu sišao s neba; zaboravljene su strahote,

kojima je Bog očuvao živi spomen na sebe u ljudskom razumu: on je ovdje, pred našim očima, u slici nemoćnog djeteta. Zar je mogao još više za nas učiniti, još nas više ljubiti? »Tako Bog ljubi svijet, mene!«

»Da budu jedno.« Jedno u predanju utjelovljenom Sinu Božjemu. On je došao, da po grijehu rastavljene duhove i ljudska srca opet sjedini. »Po tom će svi poznati, da ste učenici moji, ako budete imali ljubavi među sobom« (Iv. 13,35). Ali ne samo riječima ili čuvstvima, nego nasuprot u životu, u djelima milosrdne, spremne i ponizne ljubavi, kojom nam iz jaslica prednjači.

M o l i t v a.

Crkvu svoju, Gospodine, blago rasvijetli, da prosvijetljena učenjem blaženoga Ivana, apostola tvoga i evanđeliste, dopre do vječnih darova. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

4. siječnja: Osmina blagdana nevine dječice.

D u h o v n o d j e t i n j s t v o.

Sva u čudu promatra liturgija današnjeg dana čudesno upravljanje i providnost Božju. »Gospodine Bože, kako je divno ime tvoje po svoj zemlji« (ulaz). Herod je u silnoj srdžbi naredio, da se poubijaju sva muška djeca ispod dvije godine; majke plaću i jauču u silnoj boli, a djeca slave slavlje, u rukama drže mučeničke palme, glave su im urešene krunama, vječno uživaju u gledanju Boga Oca na nebesima, »Gospodine Bože, kako je divno ime tvoje!«

1. N e v i n a d j e c a još nisu bila sposobna da ljube. A ipak vodi Bog i nad njima brigu. U ljudskim su očima pretrpjela veliku štetu, bila su grozno pobijena, ništa nisu imali od ovoga života: »Glas u Rami ču se, plač i jaukanje mnogo, Rahela plače za sinovima svojim, i ne će se utješiti, jer ih nema« (evanđelje). Što ljudi smatraju za štetu, to bijaše djeci dobitak. »Duša je naša kao ptica umakla zamki lovčevoj« (na stepenicama). Herodova okrutnost, vojnički mač bio je

djeci samo na vječno spasenje. »Gospodine, Bože, kako je divno ime tvoje« tvoja providnost! »Onima koji Boga ljube, sve zajedno pomaže na dobro.« Čovjek snuje, a Bog određuje!

2. »Onima, koji Boga ljube, sve zajedno pomaže na dobro.« Sve, svaki udes i svaka sudbina Božjeg promisla, svako dopuštenje Božje, sve, i što se tiče zdravlja i posjeda i dobrog glasa sve prilike, u kojima se oni nalaze, sve neprilike, poteškoće, trpljenja, neuspjeh i svi događaji u duhovnom životu, suhoća, napasti, borbe, što više i pogreške i grijesi, za koje se kaju i radi njih se ponizuju, kao što je učinio David i Petar, sve im to služi na dobro. Iza svega stoji i djeluje ljubezna promisao nebeskoga Oca. Sve je u njegovoj ruci, sve upravlja i vodi svojom božanskom mudrošću i ljubavlju. Zato »onima, koji Boga ljube, sve zajedno pomaže na dobro.« »Gospodine Bože, kako je divno ime tvoje« tvoja promisao!

3. »Onima, koji Boga ljube, sve zajedno pomaže na dobro!« Dakle za mene će biti najbolje i najkorisnije, da se posve povjerim Božjemu vodstvu i svetoj volji Božjoj. »Koji nađe život svoj, izgubit će ga, a tko izgubi život svoj poradi mene, naći će ga« (Mat. 10,39).

Sve je to Bog za mene mudro izmislio, promislio, prosudio, izmjerio, odvagnuo i odredio. Sve se u mom životu, kao i u svakom času moga života, događa za mene, za moj vječni spas, to sve po jednom mudrom i ljubeznom naređenju Božjem. Kako bih mnoge stvari u svome životu, ljude, neprilike i t. d. sasvim drugačije promatrao, kako bih se sa svime izmirio, što više kako bih radosno pozdravio svaku neugodnost i gorčinu života, kad bih živo vjerovao, da je sve to Bog iz ljubavi odredio i da on sa svim tim upravlja.

Kad bih i ja bio »infans«, dijete, koje bi se kao nevina djeca sasvim povjerilo Božjem vodstvu; dijete, koje ne raspolaze sa sobom, koje ne stvara planove, koje ništa ne naređuje i ne određuje nego se u svemu podvrgava volji i odredbama Božjim; dijete, koje se ničesa ne plaši, koje ništa

ne traži, za ništa se plašljivo ne brine, nego se slijepo povjerava ruci nebeskog Oca, u svetoj, radosnoj, pouzdanoj i zahvalnoj ljubavi prema Bogu i prema njegovoj svetoj volji! To znači duhovno djetinjstvo. »Iz usta male djece izvodiš sebi hvalu« (ulaz). »Pustite djecu neka dolaze k meni, i ne branite im, jer je takvih kraljevstvo nebesko« (Marko 10,14).

M o l i t v a.

Bože, kojemu na današnji dan nevini mučenici priznaše hvalu ne riječima, nego smrću, umrtvi u nama sva zla opaćina, da vjeru u tebe, koju ustima priznajemo, i život naš vladanjem potvrdi. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

II. BOŽIĆNO VRIJEME.

2. Druga svetkovina božićnog vremena:
Bogojavljenje.

Uvod.

Nekoć je blagdan Bogojavljenja bio zapravo blagdan rođenja Kristova, i prema tome stariji od Božića. Danas je to druga velika svetkovina božićnog vremena. S blagdanom Bogojavljenja dovršuje se Božić: Onaj, koji je u noćnoj tišini, u skrovitoj štalici, u nemoći Djeteta neopaženo došao na ovaj svijet, sada se pojavljuje »u slavi« svoga božanskog kraljevskog dostojanstva, da vlada i da kraljuje. Svojom mukom i uskrnućem »ušao je u svoju slavu« (Luka 24,26), t. j. postavljen je i kao čovjek za gospodara i kralja svega. Kao vladalac i kao kralj ulazi on danas u svoj grad, u čovječanstvo, u svetu Crkvu i slavi svečane zaruke sa čovječanstvom, sa svojom zaručnicom, slavi blagdan svoje sve-mogućnosti i gospodstva svoje ljubavi prema nama ljudima. Na ovu svadbenu gozbu (zaruke) poziva po osobama svetih triju kraljeva sve narode zemlje: svi neka sudjeluju kod svadbene gozbe u vječnoj »slavi«. Put k ovoj svadbenoj gozbi vodi preko gozbe svete euharistije u gradu velikoga Kralja, u svetoj Crkvi.

Blagdan Bogojavljenja, epifanije, jest blagdan objavljivanja božanske slave i kraljevskog dostojanstva betlehenskog djeteta. U smislu svete liturgije objavio se Krist u pozivu sveta tri kralja, t. j. u pozivu poganskih naroda. Objavio se nadalje u svjedočanstvu, kojim je Otac posvjedočio za Isusa kod krštenja: »Ovo je Sin moj ljubljani, koji je meni omilio.« Objavio se napokon i u prvom javnom čudu, koje je Gospodin učinio na svadbi u Kani, kad je pretvorio vodu u vino.

Bogojavljenje jasno upućuje i na objavljenje Gospodnje na sudnji dan. Betlehensko će dijete jednoć doći kao Kralj svega i sudac sviju »s velikom silom i slavom« (Mat. 24,30). Svi će ga prepoznati, klanjati mu se i priznati, da je on Gospodin, Kyrios (Filip. 2,10). U svetoj liturgiji proživljavamo u bogojavljenjskom vremenu ovo klanjanje već unaprijed.

S trima mudracima dolazimo i mi, da se poklonimo Gospodinu i Kralju. Dolazimo u zajednici svete Crkve, da se Gospodinu poklonimo, da mu se posvetimo i da se s njime zaručimo. U žrtvenoj gozbi svete euharistije ispunit će nas Gospodin svojim Duhom, silom, životom, i osjećajima i tako nas primiti u svoju »slavu«. Njegovim, dakle, Duhom i bićem obuzeti i napunjeni postat ćemo živo bogojavljenje: bogojavljenje ili epifanija slave, t. j. snage jednoga svetoga i blaženoga Kristova života.

Kršćanin je vidljivo bogojavljenje, svijetlo od preobraženoga svijetla, Krista. Kao neku nadopunu Kristovog objavljenja promatra liturgija svetačke blagdane po Bogojavljenju. Po svetoj liturgiji predstavljaju sveci konkretno, živo i praktički preobraženi Duh Gospodinov. Oni su odraz jednoga silnoga Svijetla, koje je o Bogojavljenju izašlo nad Crkvom, i koje im sada otkrito svijetli u nebeskom Betlehemu, i sve ih napunja. »Pravednici će sjati kao sunce u kraljevstvu Oca mojega« (Mat. 13,43). Svecima bogojavljenjskog vremena posvetit ćemo posebnu pažnju, jer upravo oni veoma živo i jasno odražuju bogojavljenjski smisao svete liturgije.

5. siječnja: Navečerje Bogojavljenja.

Sveta šutnja.

Sutra slavimo Bogojavljenje, svečani ulaz Kralja i Gospodina u svoj grad, u svoje kraljevstvo t. j. u čovječanstvo, u svetu Crkvu, i u svaku pojedinu dušu. On hoće i mora da bude Kralj. Njegov neprijatelj Herod već je mrtav (današnje evanđelje). Sada je slobodan put Kralju.

1. »Kad je sve obuzimala duboka tišina i kad se noć nalazila u sredini svoga tijeka, sašla je s neba, Gospodine, tvoja svemoguća Riječ, s kraljevskog prijestolja« (ulaz). Sve što je Božansko, dolazi u tišini, u šutnji. Mir i sveta tišina mora svuda vladati: kako u zajednici tako u pojedinim dušama. Jezik, oči, srce, nagnuća, nagoni, strasti, sve to mora potpuno zamuknuti. Tek onda silazi Božansko i slavi u duši svoje ukazanje, Bogojavljenje. Ovako je sišla Božja Riječ s kraljevskog prijestolja, ali daleko od nemirnoga, bučnoga grada Betlehema, u kojem se gura i tiska veliko mnoštvo stranaca. Božanstvo je sišlo u tišinu čiste i od svake neuredne sklonosti i strasti slobodne Djevice Marije. »In pace locus ejus — U miru, u tišini je stan njegov« (Ps. 75,3). To je sveti zakon njegovog milosnog reda.

2. »Gospodin caruje, odjeven u slavu, Gospodin se obuče u jakost i prepojava se snagom« (psalam ulaza). U štalici, u jaslicama, u bijednom siromaštvu, u skrovitosti, u nemoći i u slabosti on je silni Kralj. On je silan i jak, da izvrši djelo našeg otkupljenja, da nas izvuče iz grešne bare, da nas oslobodi od đavolske vlasti, kneza ovoga svijeta. On je silan i jak, da nas podigne u visine posinaštva Božjega, da posjedujemo život Božji, slavu, koju je Isus stekao svojom mukom i svojim poniženjem. On neka nas obuzme i neka nas povuče u svoje nisko siromaštvo, u svoju poniznost, svoju poslušnost, u svoju nemoć. Tada će on u nama biti Kralj. Onda će biti silan. »Što je pred svijetom neplemenito i prezreno, i što ništa nije, odabrao je Bog, da uništi ono,

što jest, da se pred njim ne hvali nijedan čovjek« (1. Kor. 1,27). »Kad sam slab, tada sam silan« (2. Kor. 12,10).

3. Navečerje Bogojavljenja! Dan svete šutnje i tihog očekivanja! Kao sve veliko i uzvišeno tako i ovo Božansko ulazi u ljudsku dušu u šutnji, tišini i u samoći.

»Po Herodovoj smrti, javio se u snu anđeo Josipu, koji je bio u Egiptu, i reče mu: Ustani, uzmi dijete i njegovu majku i idi u izraelsku zemlju. I on se digne, uzme dijete i njegovu majku i dođe u izraelsku zemlju« (evanđelje). U noćnoj tišini saznao je sv. Josip radosnu vijest, da se navršilo vrijeme progonstva u Egiptu. U šutnji prima i duša nadahnuća i prosvjetljenja Gospodnja. Obdržavanjem šutnje postaje duša jaka, da se bez promišljanja, bez nemira, bez znatiželje i bez bojazni pokloni volji Božjoj. »I on se digne, uzme dijete i njegovu majku, i dođe u izraelsku zemlju.« Posve drugačije radi nemirna, znatiželjna i rastrešena duša!

Navečerje Bogojavljenja! Jedno navečerje, jedno bdijenje cio je naš kršćanski život. U povučeniosti, u molitvi, u posvemašnjem odricanju svjetovnih dobara i vremenitih naslada i svega što nam ovaj svijet može dati, treba da iščekujemo otkrivenje slave Gospodnje, koja će nam se otkriti na samrtnom času. Smrt će doći usred noći, kad i ne pomišljamo na nju, da nas povede u vječno blaženstvo, k blaženim zaručama i na nebesku gozbu. Blago nama, ako smo uvijek znali šutjeti, t. j. ako smo bili daleko od nemirnih i prekomjernih briga i poslova zemaljskoga života i držali u ruci goruću svjetiljku, očekujući dolazak Gospodnji!

Danas je vigilija Bogojavljenja! Na koncu zemaljskog vremena doći će on s velikom silom i slavom. Tada će uskrisiti i naše bijedno tijelo i sve svoje vjerne t. j. cijelu svetu Crkvu povest će kući, da prime i sudjeluju u slavi, koju je primio od Oca. Zato naš kršćanski život treba da bude neprestano očekivanje, iščekivanje objavljenja Gospodnjega, treba da bude trajna vigilija Bogojavljenja! Zato Crkva bez prestanka diže svoje oči i srce u visine, i vruće moli, da već jednom dođe po svoju zaručnicu. Kako malo mislimo na Bo-

gojavljenje! Kako malo očekujemo objavljenje njegove slave! Previše smo zapleteni u zemaljske stvari. Nimalo nismo slični svojoj Majci Crkvi!

M o l i t v a.

Svemogući, vječni Bože, upravljaj činima našima kako je tebi pravo, da zavrijedimo obilovati dobrim djelima u ime ljubljenoga Sina tvoga, koji s tobom živi i kraljuje u vijeke vjekova. Amen.

Blagdan Bogojavljenja.

»Rasvijetli se!«

Sveta božićna noć donijela nam je »novo svijetlo«! Kao što se poslije Božića sunce diže, tako se u bogoslužju bogojavljenjskog vremena naše duhovno sunce, Krist, sve više i više diže i rasvijetljuje i usrećuje svijet svojom svjetlošću i toplinom, t. j. svojim blagoslovom.

1. »Ustani Jeruzaleme, Crkvo. Raduj se i neka se raširi tvoje srce« (poslanica). Crkva se doista raduje! Čini se, kao da se ne može nasititi gledajući slavu Gospodnju. Čini se, kao da i ona proživljava blažene časove na Taboru, poput Petra, Jakova i Ivana. »Gospodine, dobro nam je ovdje biti« (Mat. 17,4). Sveti optimizam napunja srce svete Crkve, premda su na nekim mjestima i u našim vremenima crkvene prilike nepovoljne, i gotovo nas napunjavu malodušjem. Nitko ne trpi više od svete Crkve. Mnogima se ne sviđaju njezine naredbe i propisi. Mnogi odbijaju njezin nauk, njezine sakramente, njezino svećenstvo, njezinu vlast nad dušama. Mnogi traže od nje, da se prilagodi duhu vremena, da zaniječe svoje vjerske istine (dogme). A budući da ona to ne će, zato mnogi otpadaju od nje. Mnogi su se već udaljili od nje. Vrlo mnogo pisaca svake struke živo nastoji, da Crkvu omrazi pred narodom, da je učini smiješnom pred narodom, da je zablati. Crkva je danas postala kamenom smutnje. Gospodin ju je odredio da vodi, spasava i usrećuje

narode, a ti je narodi tako zapostavljaju. Kako se može Crkva u vrijeme današnjega bezvjerstva, bezbožnosti i otpada još radovati, kako može optimistički gledati, kako može pjevati svoje starinske pjesme kao u vremenima općeg vjerskog cvata?

2. »Gle, mrak će pokriti zemlju i tama narode; a nad tobom će zasjati Gospodin i na tebi će se vidjeti njegova slava.« To je bogojavljenjska vijest. Bogojavljenje otkriva bit i tajnu naše Crkve: ona nije samo neka ljudska veličina. U njoj živi Gospodin, utjelovljeni Sin Božji. On se samo u njoj i nigdje drugdje ukazao. I tko želi njega naći, taj ga mora potražiti u Betlehemu svete Crkve. On živi u svojoj Crkvi izvršujući i dalje djelo otkupljenja ljudskoga roda. Tko ponizno i vjerno živi sa svetom Crkvom, ima siguran udio u Kristu i u njegovom otkupljenju. To je radosna bogojavljenjska vijest: Gospodin se ukazao u Crkvi i samo u njoj. Crkva nije samo namjesnica Kristova, nego i vidljivo ukazanje Kristovo. Ona je Krist, koji prolazi ljudskom poviješću spasavajući ljude. »I nađoše dijete s Marijom njegovom majkom.« Po Mariji ugledala su tri mudraca s istoka dijete i smjeli da ga miluju. Samo po Mariji. Marija je Crkva. Po njoj primamo Krista i njegovo spasenje. »Slava Gospodnja na tebi, Crkvo, će se vidjeti. Jer gle, mrak će pokriti zemlju i tama narode, a nad tobom će zasjati Gospodin (sunce) i na tebi će se vidjeti njegova slava. I narodi će doći k svijetlu tvojem i kraljevi k sjajnosti, koja te obasja. Digni svoje oči i gledaj: Svi su se oni skupili i dolaze k tebi« (poslanica). Kod tebe, samo kod tebe moći će naći Krista, spasenje! »Evo ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta« (Mat. 28,20). »I vrata paklena ne će je nadvladati« (Mat. 16,18). Gospodina nalazimo u Petrovoj lađici, u lađici svete Crkve. Kad se podigne bura i oluja, tada će zapovjediti valovima i vjetru. Zato Crkva slavi slavlje bez bojazni, bez straha, bez uznemirenosti. Ona poznaje svoju tajnu.

3. »I na tebi, Crkvo, vidjet će se njegova slava.« Ta se slava odrazuje u Crkvi, kao »slava jedinorođenoga od Oca, puna milosti i istine« (Iv. 1,14). Kao što sunce izlazeći u jutro razbije mrak, tako će i Krist, duhovno sunce, izaći nad svojom Crkvom. Unaokolo vlada noć, mrak, zablude, nesigurnost, a u Crkvi se sjaji sunce istine i života. »Tko ide za mnom, ne će hodati u tmimi, nego će imati svjetlo života« (Iv. 8,12).

I mi treba da učestvujemo na optimizmu Crkve i njezinog bogoslužja. Kao što osjećamo njezinu bol, tako treba da s njome jednako čvrsto vjerujemo: »Nad tobom je izašao Gospodin, i njegova slava se u tebi vidjela.« »Eto dođe vladalac Gospodin« (ulaz) u svoju Crkvu. »Bog je usred nje, i ne će se pomaknuti« (Ps. 45,6). Mi vidimo i prepoznamo Gospodina u njegovoj Crkvi. On je oživljava, on je uzdržava i upravlja u svim burama i valovima života. Bogojavljenje! Mi smo upoznali bit svete Crkve, naime, da je Krist u njoj!

Molitva.

Podaj, molimo, svemogući Bože, da naša očišćena duša shvati svete tajne, što ih svečano slavimo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Bogojavljenje.

Zaručnica Gospodinova.

Krist je u svojoj Crkvi. Kao sunce »izišao je nad njom«. Još i više! Sa Crkvom je postao jedno: jedno biće, jedan milosni organizam, ili kako se bogoslovi izrazuju: ovo dvoje čini jednu otajstvenu osobu.

1. »Danas je s nebeskim Zaručnikom zaručena Crkva; jer je Krist u Jordanu (krštenje Kristovo) oprao njezine grijeha. Mudraci hrle s darovima na kraljevsku gozbu i gosti se krijepe vinom, koje je postalo od vode« (antifona za Benedictus). To je svadbena slika! »Digni, Cr-

kvo, svoje oči i gledaj: svi su se oni skupili i dolaze k tebi. Tvoji će sinovi izdaleka doći i tvoje će kćeri ustati sa strane. Tada ćeš vidjeti i sjati od dragosti« (poslanica). Ulazna vrata u svetu Crkvu sveti je krst (prva nedjelja po Bogojavljenju). Vrhunac bogojavljenjske ideje nalazimo u bogoslužju druge nedjelje po Bogojavljenju, gdje je govor o svadbi u Kani Galilejskoj, kako narodi ulaze po svetom krstu u svetu Crkvu, da sa Crkvom, po njoj i u zajednici s njome, budu zaručeni s Kristom Gospodinom i tako sudjeluju na svadbenoj gozbi. U prvom redu na svadbenoj gozbi svete pričesti, a zatim na svadbenoj gozbi u nebeskoj Kani. Ondje ćemo doživjeti savršeno bogojavljenje, epifaniju. Blagdan Bogojavljenja jest blagdan zaruka. Zato sveta Crkva i pjeva u današnjem bogoslužju svadbenu pjesmu: »Veselim se i radujem u Gospodinu i kliče duša moja u Bogu mome, jer me odjenuo odjećom milosti i ogrnuo haljinom spasenja, kao zaručnicu u svadbenom nakitu« (Iz. 61,10). U tome je tajna Crkve, a ujedno i naša tajna i veličina: po Crkvi smo stupili u životnu vezu s Kristom. Mi pripadamo Kristu. Istom po svetim zarukama između nas i njega postajemo potpuni Krist. Svjetovne zaruke označuju najviše jedinstvo volje, nastojanja, ljubavi i međusobnog predanja, a Kristove zaruke sa Crkvom i s nama sačinjavaju jedinstvo glave s udovima, čokota s lozama, stvaraju neku duhovnu životnu zajednicu. Ovo je jedinstvo kudikamo uzvišenije i uže od jedinstva svjetovnih zaruka, Krist i njegova Crkva, Krist i mi živimo jednim te istim životom. Kolike li milosti! Kolike li veličine! »Gaudens gaudebo — Silno se radujem u Gospodinu i duša moja kliče u Bogu, Spasitelju mome.« Ja sam primljen u život, u osobu Kristovu, jedno sam s njime, u svetoj Crkvi i po svetoj Crkvi.

2. »Digni svoje oči i gledaj.« Upoznaj tajnu: Sam Krist Gospodin živi i djeluje u Crkvi. Njegov božanski duh oživljava vjernike i povezuje ih sa sobom u svoje tijelo, koje se zove Crkva, kao životni princip Crkve, vrši po njoj, po svome tijelu, svoje djelo otkupljenja u ljudskome

rodu. Crkva je on sam, njegovo tijelo, Kristova vidljiva pojava na zemlji. Ona nije neka instancija između Krista i duše, nije neko novo posredništvo između Boga i ljudi, nego je ona samo forma ili oblik u kojem Krist, naš posrednik i Otkupitelj dolazi k nama ljudima, da ostvari svoje djelo otkupljenja. Ona je neprekidno bogojavljenje. Crkva se ne može odijeliti od Krista i od njegovog Duha i biti, kao što se ne može rastaviti živo tijelo od duše. Usprkos njezine ljudske pojave ona je ipak uzdignuta u božansku sferu. U njoj, u njezinom svećenstvu, u njezinom nauku, u njezinom djelovanju upoznajemo Krista, Kristovo svećeništvo, Kristovu istinu i milost, Kristovu vlast i ugled. »Tko vas sluša, mene sluša« (Luka 10,16).

3. »Eto dođe vladalac Gospodin: kraljevska je čast u ruci njegovoj i Gospodstvo« (ulaz). On, božanski Kralj, zaručio se sa svojom Crkvom. Jedino po Crkvi poistovjetovao je svoj život s našim životom. On živi u Crkvi i u svakome od nas, u djeci svete Crkve. »Ja sam čokot, vi ste loze« (Iv. 15,5). Čokot živi u lozama, on ih nosi, oživljava, prožima svojom snagom i daje im svoju plodnost. Loze žive životom čokota. U tome je veličina Crkve i naša veličina. Rasvijetli se! »Jeruzaleme, nad tobom je izašao Gospodin«, nad tobom Crkvo, kršćanska dušo!

»Eto dođe, vladalac Gospodin!« Eto, on je i u svakom članu svete Crkve, u svakome bližnjemu. Svaki je bližnji neka epifanija, neko Kristovo objavljenje. Krista moramo vidjeti, štovati i ljubiti u našem bližnjemu! Kristu moramo služiti u bližnjemu! »Što god ste učinili jednome od ovih najmanjih, meni ste učinili« (Mat. 25,4). »Eto dođe vladalac Gospodin!« U bogoslužju samo iščekujemo čas, kad će se Gospodin povratiti u svojoj slavi, da svoju zaručnicu, Crkvu, i svaku pojedinu kršćansku dušu, povede na vječne, nebeske zaruke! »Ustani, rasvijetli se, Jeruzaleme!«

M o l i t v a.

Podaj, molimo, svemogućí Bože, da naša očišćena duša shvati svete tajne, što ih svečano slavimo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

6. siječnja: Bogojavljenje.

K r i s t v l a d a l a c.

»Eto dođe vladalac Gospodin: kraljevska je čast u ruci njegovoj i gospodstvo« (ulaz). Na obelisku na trgu svetoga Petra u Rimu napisano je velikim zlatnim slovima, što se nadaleko vidi: »Krist pobjeđuje, Krist kraljuje, Krist vlada!«

1. Krist je Kralj svega vidljivoga svijeta. »Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji« (Mat. 28,18). »Njemu je sve pokoreno« (Ps. 8,8; Hebr. 2,8; 1. Kor. 15,27). S tom vlasti osnovao je svoje kraljevstvo na zemlji, svoju svetu Crkvu. Pozvao je i izabrao svoje učenike i apostole, davši im svoju vlast da naučavaju i da svojim silnim ugledom pokore duhove tim, što im je dao vlast, da vežu i da odrešuju. On je umro, ali svojom smrću i uskrsnućem pobijedio je smrt, grijeh, pakao, kneza ovoga svijeta. U sebi je proizveo ono preobraženje i savršenstvo, do kojega će dovesti cijeli vidljivi svijet. Nebeskim sjajem, kojim je sada odjeven, zaodjenut će jednom i svoje vjerne sljedbenike. Njegova pobjeda nad tamnom noći bit će i njihova pobjeda. »Još samo malo«, i cijeli će vidljivi svijet slaviti uskrsnuće »i kraljevstvu njegovu ne će biti kraja« (Luka 1,33). Sve one, koji su njegovi, kao proslavljeni Gospodin »privući će k sebi« (Iv. 12,33), dok mu ne bude sve pokoreno (1. Kor. 15,24). »Ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta« (Mat. 28,20), i gdje su dvojica ili trojica sabrani u moje ime, ondje sam ja među njima (Mat. 18,20). Kao Kralj, koji svojim Duhom vlada i upravlja sa svim stvorenim. Sve, što na zemlji za nečim čezne i želi, bori se i pouzdaje, sve je izašlo od njega, koji kao Kralj sa svim upravlja, svuda vlada, sve ljubežno štiti,

brani, svoj Duh šalje u srca i duše prožima božanskom snagom. »Eto dođe vladalac Gospodin, dođite poklonimo se njemu, pozdravimo ga i služimo njemu!«

2. Krist je Kralj duša. On nadahnjuje dušu i potiče je na dobro. On prožima duh svojim svjetlom i snažno ga podlaže svojoj istini i zakonima svete vjere. On vlada u savjesti zapovijedajući, nagrađujući i kažnjavajući. On nameće volji svoj zakon, po kojem se ima vladati. Svojim ostrim okom i jakom mišicom vodi i upravlja u svakom času svaku dušu. U duševnom životu nema slučaja: sve je u njegovoj silnoj ruci. On divno djeluje u dušama, koje je pozvao na vječno blaženstvo, svojom svemoćnom milošću prosvjetljuje oko, potiče srce, nadnaravnim svjetlom obasjava razum, u dušu ulijeva nadčovječnu snagu i volju privlači vječnom nagradom. »Svakomu je od nas dana milost po mjeri, koju je Krist darovao. Od njega (od Krista) je cijelo tijelo složeno i združeno svakim vezom, da jedan drugome pomaže silom, koja je odmjerena svakome pojedinom dijelu; a to čini da raste tijelo na usavršenje svoje u ljubavi« (Efež. 4,7 16). Kako se divno odražuje njegova kraljevska sila u dušama naših svetaca: oni su ponosni trijumf silnog djelovanja Kristove milosti. A kako će tek zasjati njegova kraljevska moć na dan velikoga suda, kad bude opet došao s velikom silom i slavom? Kako ćemo se zadiviti, kad budemo u vječnosti zorno i vječno gledali njegovo divno kraljevsko dostojanstvo!

3. Krist je Kralj! Cijeli je svijet njegovo kraljevstvo! Sva bića na nebu i na zemlji pripadaju Božanskom Kralju u jasicama, u tihom svetohraništu. Sve je njemu pokoreno i podloženo njegovim nogama, sve vodi i veoma mudro upravlja njegova svemoćna ruka. Mi vjerujemo. Mi mu se klanjamo.

»On je slika nevidljivoga Boga, rođen prije svih stvorenja. Jer je u njemu stvoreno sve na nebu i na zemlji, vidljivo i nevidljivo: sve je stvoreno po njemu i u njemu. On je prije svega, i sve postoji u njemu. On je glava tijela Cr-

kve. On je početak, prvijenac uskrsnuća od mrtvih, da u svemu bude prvi. Jer se svidjelo, da u njemu stanuje sva punina (božanskoga života, milosti i slave), i da po njemu pomiri sa sobom sve« (Kol. 1,15 sl.). Mi vjerujemo. Mi mu se klanjamo.

M o l i t v a.

»Sva djela Gospodnja slavite Gospodina, hvalite i uzvisujte ga u vijeke. Anđeli Gospodnji, slavite Gospodina, hvalite i uzvisujte ga u vijeke. Slavite nebesa, Gospodina, hvalite i uzvisujte ga u vijeke. Sve sile Gospodnje, slavite Gospodina, hvalite i uzvisujte ga u vijeke. Sunce i mjesече, slavite Gospodina, hvalite i uzvisujte ga u vijeke« (Dan. 3,57 sl.).

Bogojavljenje.

»Vidjesmo njegovu zvijezdu!«

Bogoslužje današnjega dana upućuje nas, da slavimo Kristovo objavljenje u Betlehemu. »Kad se Isus rodio u Betlehemu, došli su s istoka mudraci u Jeruzalem i pitali su: Gdje je židovski Kralj, koji se rodio? A glavari svećenički i književnici im rekoše: U Betlehemu, u Judeji. I oni pođoše i ušavši u kuću našu dijete s Marijom, njegovom majkom, padoše ničice te mu se pokloniše« (evanđelje).

1. U mudracima, koji su bili pozvani k jaslicama, prepoznajemo prošlo, sadašnje i buduće čovječanstvo, a u prvom redu sami sebe. I nas milost Gospodnja prosvjetljuje, potiče, i u svemu prethodi, da pođemo putem Kristovim. Sveta je vjera zvijezda vodilja u tamnoj noći zemaljskoga života, da nas ne bi zavela ili poplašila Herodova zloća. Sve je to njegova milost, koju nismo slušali. »Niste vi izabrali mene, nego sam ja izabrao vas« (Iv. 15,16). Njegova je milost, što smo ga našli. Njegova je milost, što ga uvijek nanovo nalazimo u svetom evanđelju, u svetoj Crkvi, u svetim sakramentima, a osobito u presvetoj euharistiji;

nezaslužena je milost što bez prekida osjećamo njegovu ljubljenu blizinu i njegovo vodstvo. Njegova je milost što ga sve savršenije nalazimo u sebi, kao čokot u nama lozama, kao glavu u nama udovima. Još malo, i zvijezda će se zastaviti zauvijek; i mi ćemo naći Isusa s Marijom, majkom njegovom, gdje kraljuje u silnoj slavi i veličanstvu s desne strane Očeve. »Gospodin nam se ukazao, dođite da mu se poklonimo!« Sretnog li časa, kad budemo gledali njegovu slavu, otkrito, sigurno i vječno. To će biti pravo bogojavljenje i svršetak Božića.

2. Svom dušom treba da priznamo svoj milosni poziv. Radosno treba da vjerujemo u zvijezdu svete vjere i slijedimo njezino svijetlo i vodstvo. Radost neka ispunja naša srca radi svetog krštenja, koje nas je prviput sjedinilo s Kristom. Priznajmo svoju svetu Crkvu, blagoslovljenu »kuću, u kojoj smo našli dijete i njegovu majku« i još uvijek nalazimo! S mudracima od istoka ostavimo sve zemaljske udobnosti, prijeđimo pokraj svega, što bi nas moglo udaljiti ili odvratiti od puta, koji vodi Kristu. Pođimo žurno Kristu ususret, da mu prikažemo svoje darove; zlato vjere i odanosti, tamjan klanjanja i hvale, miru spremnosti na sve muke i žrtve, na dužnosti i trpljenja, odricanje i križeve.

3. »Vidjeli smo na istoku njegovu zvijezdu i došli smo, da mu se poklonimo.« On je Bog i čovjek, u jednoj osobi, on je Sin Božji, koji ima u sebi život (Iv. 5,26). Jedan te isti božanski život, koji pripada Ocu, ispunja i Kristovo čovječanstvo. U djetetu, kojemu nas je dovela zvijezda, »stanuje sva punina božanstva« (Kološ. 2,9). Zato mu se smjerno poklonimo!

Taj božanski život, koji je u djetetu u jaslicama, treba da po njemu ispuni i oživi nas ljude. Posinaštvo Božje, koje njemu pripada po naravi, treba da po milosti prijeđe i na nas, tako da se Isus s pravom može nazvati »prvorodeni među mnogom braćom« (Rim. 8,29). Ono što je Krist po naravi, to smo mi po milosti, naime djeca Božja. Svoje posinaštvo

primamo od Isusa i po Isusu. Biti kršćanin znači dakle biti dionik Isusa Krista, posinaštva Božjega po Isusu i u Isusu. Samo onaj, koji ima Krista, koji k njemu dolazi, taj je dijete Božje i kao takav posjeduje milost i život vječni. Nas je k Isusu dovela zvijezda vjere i Božje milosti, ali ne radi naših zasluga, ili jer smo bili dostojniji nego drugi, nego jer se tako prohtjelo milosti i milosrđu Božjem. Budimo zato zahvalni! »Milošću Božjom jesam što jesam« (1. Kor. 15,10).

Mi smo se obogatili u Kristu! Zato moramo žarko moliti »Da se dostojiš sve, koji lutaju k crkvenome jedinstvu povratiti i sve nevjernike k svijetlu evanđelja privedi, tebe molimo usliši nas!«

M o l i t v a.

Bože, koji si na današnji dan po zvijezdi, koja ih je vodila, neznaošćima otkrio Jedinorođenoga svoga, podaj milostivo, da budemo privedeni do gledanja krasote visosti tvoje, koji te već vjerom spoznasmo. Po istom Kristu Gospodinu našem. Amen.

Nedjelja u osmini Bogojavljenja.

Isusovo hodočašće.

Danas ćemo u bogoslužju biti svjedoci prvoga Isusova hodočašća u Jeruzalem. Tada mu je bilo dvanaest godina. On mora »biti u kući svojega Oca«. Poslije opet se vraća u Nazaret, da u tihom obiteljskom krugu nastavi svoju žrtvu: »i bio im je poslušan«, veli sveto Pismo. Naglašuje se dakle poslušnost, rad i poniznost. Poslije dvadeset godina završit će svoju žrtvu u Jeruzalemu na križu. Pridružimo se i mi hodočašću maloga Isusa, kao što nas poslanica opominje: »Prikažite svoja tjelesa Bogu kao žrtvu živu, svetu, Bogu dragu, da bude razumna vaša služba.«

1. Isus žrtvuje. Već više vjekova hodočastilo se iz različitih izraelskih pokrajina u Jeruzalem i ondje prikazivalo žrtve. Bez prekida se k nebu dizao sveti žrtveni ogranj

u hramskom predvorju. Neprestano su klali nove žrtve i njihovom krvlju škropili oltar za žrtve paljenice. Bogu nijesu bile mile ove žrtve. Nijesu naime mogle osloboditi čovjeka od grijeha i opravdati ga pred Bogom. Nijesu mogle ni Boga dostojno častiti. Trebala je nova žrtva, koja je uistinu i došla. »Ovako govori Gospodin: Darove (žrtve) ne ću primiti iz ruku vaših. Od izlaska sunca pa sve do zapada bit će veliko ime moje među poganima i na svakom će se mjestu (a ne samo u Jeruzalemu) prikazivati mojemu Imenu žrtva, čista pomirnica« (Mal. 1,10 i 11). Danas je započela ta nova žrtva: utjelovljeni Sin Božji uspeo se prvi puta, kao punoljetni Izraeličanin, na sveto hramsko brdo, da ondje u skrovitosti i neviđeno prikaže svoju žrtvu. S Marijom i Josipom prikazao je neznatni darak jednog siromaha; ali u ovom je žrtvenom daru prinio svega sebe i pokazao se spremnim da ispuni želju Očevu. »Evo dolazim, da vršim volju tvoju, Bože« (Hebr. 10,7). Kako je sveta i kako mila morala biti ta žrtva nebeskom Ocu!

2. Isus nas vodi sa sobom na hodočašće. »Braćo, molim vas da svoja tjelesa prikažete Bogu kao žrtvu živu, svetu, Bogu dragu, da bude razumna vaša služba.« Sa Spasiteljevom žrtvom sjedinimo svoju žrtvu samoga sebe. U prikazanju svete Mise dat ćemo mu sve svoje. Svoj ja, svoje tijelo i dušu učinit ćemo »svetom« i čistom žrtvom. Žrtvom »razumnom«, prožetom milošću, vjerom i svetom ljubavlju. Naša žrtva ne počinje tek u svetoj Misi, niti se sa svetom Misom završava. Ona mora da obuhvati cijeli naš kršćanski život. To nam kaže poslanica, kad nastavlja: »I nemojte se izjednačiti s ovim svijetom (živjeti po svjetskim načelima, nazorima i djelima), nego se promijenite obnovom svoga uma.« »Nov duh«, Kristov Duh treba da uđe u nas i da nas posve obuzme: da uzljubimo, što on ljubi, da mrzimo, što on mrzi, da činimo, što on želi i zapovijeda, da živimo po onom primjeru, koji nam je on ostavio. »U novom duhu« upoznaj-Baur, Rasvijetli se! I.

mo, uzljubimo i činimo, što »je volja Božja: naime što je dobro i ugodno i savršeno« (poslanica). »Prikažite tjelesa svoja kao žrtvu živu, svetu, Bogu dragu« u najužoj zajednici s Gospodinom i Spasiteljem, koji se danas u našoj sredini s nama žrtvuje.

3. Biti kršćanin znači hodočastiti s Isusom u Jeruzalem, žrtvovati se s njime u svetoj Misi i u svagdanjem životu. »Ja sam vam dao primjer« (Iv. 13,15).

»Prikažite tjelesa svoja kao svetu žrtvu Bogu.« Naše je tijelo više nego tamnica duše; više nego sjedište pokvarenosti i putenosti; više nego neka zla materija, izvor sviju grijeha. Ono imade časnu zadaću, da postane svetom žrtvom Bogu. Duh, koji u njemu počiva, čini ga hostijom, koja će o uskrsnuću od mrtvih biti Bogu zauvijek posvećena. »Sije se u raspadljivosti, ustaje u neraspadljivosti« (1. Kor. 15,42).

M o l i t v a.

Ponizno te molimo, svemogućí Bože, da onima, koje krijepiš svojim otajstvima, blagostivo dopustiš, da ti služe i ugode svojim življenjem. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Nedjelja u osmini Bogojavljenja.

K r i s t K r a l j.

Bogoslužje nas dovodi silnome Kralju-Kristu, koji se objavio Crkvi, da mu se poklonimo. On kraljuje na uzvišenom prijestolju. Anđeli mu se klanjaju. »Evo onoga, kojega je kraljevstvo vječno! Poklikni Bogu, sva zemljo, služite Gospodinu veselo!« (ulaz).

1. Divno se božansko dostojanstvo objavilo u dvanaestgodišnjemu Isusu u hramu. On se nije povratio u Nazaret, kako su mislili Josip i Marija, nego je ostao u hramu. Pošao je među sijede učitelje i književnike izraelskoga naroda i sve ih zadivio svojim pitanjima i odgovorima. »Svi su se divili njegovu razumu i odgovorima.« Marija i Josip također se »začudiše«, kad su ga ugledali ovako u hramu.

Marija mu reče: »Sine, što si nam tako učinio?« Opomenula ga je njegove dužnosti kao djeteta. A on potsjeti majku na višu dužnost, koju imade prema svome nebeskome Ocu. »Zar nijeste znali, da ja treba da budem u kući svojega Oca?« To su prve Isusove riječi, koje su nam zabilježene u evanđelju. To su jedine riječi iz njegova djetinjstva. I te riječi, kao i one posljednje na križu, govore o Ocu, o njegovom Ocu. To je bila jedna epifanija, da je jednobitni Sin Očev. To je priznanje, da on pripada Ocu i da ispunja samo Očev nalog. Tim je priznao, da se predao Ocu i njegovoj svetoj volji. Još je bio dječak, a već je svojom neobičnom mudrošću zadivio književnike, jer je bio Sin Božji! I taj dječak, Sin Božji, pošao je s Marijom i Josipom u skroviti Nazaret, i »bio im je pokoran.« Ganuti i zadivljeni promatramo u bogoslužju Bogojavljenja dvanaestgodišnjega dječaka. »Poklikni Bogu sva zemljo, služite Gospodinu veselo! Idite pred lice njegovo s kliktanjem, jer je Gospodin sam Bog« (prikazanje). On dolazi ovaj čas među nas u žrtvi svete Mise. To je bogojavljenje na oltaru. »Evo onoga, kojega je kraljevstvo vječno!«

2. Bogojavljenje treba da bude poklonstveni blagdan božanskome Kralju Kristu! Mi mu se klanjamo svojom molitvom i liturgijskim slavljem svete Crkve na nebu i na zemlji. Njemu se klanjamo na taj način, što svoj razum podlažemo njegovoj riječi, njegovom nauku, njegovom evanđelju, njegovoj Crkvi i njezinim istinama. I kad bi ga svi ostavili, mi bismo govorili sa sv. Petrom, da ćemo mu biti vjerni. »Ti imaš riječi vječnoga života« (Iv. 6,69). Mi mu se klanjamo i na taj način, što svoju volju podlažemo njegovim zapovjedima, njegovim naredbama, njegovim sakramentima, njegovoj Crkvi. »Tko drži moje zapovijedi, taj je koji me ljubi« (Iv. 14,21). »Tko vas (Crkvu) sluša, mene sluša, i tko vas prezire, mene prezire« (Luka 10,16). Mi se klanjamo njemu, kad se pokoravamo njegovom djelovanju u nama i na nama, kad strpljivo primamo odredbe i dopuštenja, neprilike i poniženja, nutarnje čišćenje i usa-

vršenje, kad primamo dužnosti i zahtjeve svagdanjega života. Mi se klanjamo njemu, kad ono dobro, koje vršimo, ne pripisujemo sebi, nego kad s apostolom priznamo: »Bog čini u nama da hoćemo i izvršimo« (Filip. 2,13). Mi se klanjamo njemu, kad zahvalna srca kažemo: »Ne nama, Gospodine, ne nama, nego svojemu imenu podaj slavu« (Ps. 113,1). Mi se klanjamo njemu, kad u životu provedemo opomenu današnje poslanice, naime kad svoje tijelo i dušu učinimo žrtvenim darom Ocu, kad se obnovimo Kristovim Duhom, kad smo volju Božju tražimo i ispunjamo.

3. Krist je Kralj! To je vesela vijest Bogojavljenja! »I vidjesmo slavu njegovu« (Iv. 1,14), slavu kao Kralja, kao Gospodina. Tu slavu stekao je svojom žrtvom na križu. Zato bez žrtve i bez križa nema slave ni za Crkvu ni za njezine članove. »Nije li trebalo, da Krist sve to pretrpi (svoju muku i smrt) i tako uđe u slavu svoju?« (Luka 24,26).

Zato prinesimo na oltar kao žrtveni dar svoje tijelo, sve što imamo i što jesmo. S Gospodinom treba da trpimo i umremo i tako ćemo ući u svoju slavu. Sve je to izraženo u prikazanju, pretvorbi i pričesti. Prikažimo svoje tijelo kao živu, svetu i ugodnu žrtvu Bogu. Ne samo u času, kad se prikazuje sveta Misa, nego i u cijelom svojem djelovanju praktičnoga života. Nemojmo se ugledati u ovaj svijet, nego se duhovno obnovimo. Ispitajmo, što je volja Božja, što je dobro i Bogu milo. Budimo svijesni, da svi zajedno sačinjavamo jedno tijelo u Kristu, a svaki od nas da je ud jedan drugomu u Kristu Isusu, Gospodinu našem (poslanica).

Krist neka bude Kralj nada mnogim. Kralj mojih misli, moje volje, mojih čuvstava, mojih sklonosti, cjelokupnoga mog nastojanja i djelovanja!

M o l i t v a.

Molimo, Gospodine, prati prošnje naroda, koji se moli, nebeskom milostivošću, da vide, što treba činiti, i da ojačaju, te mogu vršiti ono, što vide. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Blagdan svete obitelji.**Kršćanska obitelj.**

Današnje nas bogoslužje vodi u Nazaret, da svratimo svoj pogled na život u nazaretskoj obitelji. I mi smo naime iz obitelji potekli, u obitelji smo odrasli, za obiteljski život smo određeni, bio taj život u naravnoj ili pogotovo u nadnaravnoj obitelji svete Crkve (po svetom krstu) ili kojeg samostana (po svetim zavjetima). Zato pođimo svi u Nazaret, da vidimo svoj uzor, koji moramo nasljedovati.

1. Današnje nam evanđelje slika život u nazaretskoj obitelji: cijela je obitelj pošla u jeruzalemski hram, da prinese propisane žrtve. Marija i Josip izgubili su dijete, s velikom ga boli tražili i napokon su ga u hramu opet našli. Isus je bio Mariji i Josipu pokoran. Život nazaretske obitelji nosi oznaku (karakteristiku) vjerske revnosti i molitve, međusobne ljubavi Marije i Josipa i napokon dirljive pokornosti dječaka Isusa prema svojim roditeljima: »I bio im je pokoran.« Dođite i vidite, usporedite i naučite se!

2. Poslanica današnjega blagdana pokazuje nam obiteljski duh i obiteljske kreposti. »Braćo! Kao Božji izabranici, sveti (po svetom krštenju) i ljubljani, budite od srca milosrdni, blagi, ponizni, čedni, strpljivi. Podnosite jedan drugoga, i kao što je Gospodin vama oprostio tako i vi praštajte jedan drugome, ako tko ima kakvu tužbu protiv drugoga. Nada sve pak imajte ljubav, koja je veza savršenstva. I Kristov mir, (ljubav prema slozi, kao što Krist hoće: da svi budu jedno!) na koji ste pozvani, neka zavlada u vašim srcima kao u jednom tijelu. Budite i zahvalni. Kristova riječ (nauk, evanđelje) neka se u vama nastani obilno. U svakoj mudrosti učite i opominjite jedan drugoga.«

3. Divnog li uzora! Dragocjene li pouke! Ali liturgija se time ne zadovoljava. Ona nam otvara i izvore iz kojih ćemo crpsti potrebnu snagu za obiteljski život. Ti su izvori: sveta Misa, sveta pričest i molitva.

Dragocjeno dobro za svaku naravnu kao i nadnaravnu obitelj jest obiteljski duh i obiteljske kreposti, a to je volja i iskreno nastojanje da budemo jedno srce i jedna duša. A to ćemo postići, ako budemo jedan drugoga ljubili i jedan drugome dobro željeli, ako budemo susretljivi i podnosili jedan drugoga, ako budemo opraštali i čuvali se, da ne povrijedimo međusobnu ljubav i razumijevanje. Obiteljski duh zahtijeva žrtvu, odricanje vlastitih želja i neprestano mrtvenje. On zahtijeva veliku krepost, iskrenu i duboku pobožnost, živu vjeru i sjedinjenje s Bogom.

M o l i t v a.

Gospodine, prikazujemo ti žrtvu pomirnicu i molimo te ponizno, da zagovorom djevičanske Bogorodice i svetog Josipa utvrdiš naše obitelji u svojem miru i milosti. Amen.

Gospodine, Isuse Kriste, koji si, podložan Mariji i Josipu, neizrecivim krepostima posvetio obiteljski život, daj da se pomoću njihovom ugledamo u primjer tvoje svete obitelji i da postignemo vječno zajedništvo s njom, koji živiš i kraljuješ u vijeke vjekova. Amen.

Prvi dan u osmini Bogojavljenja.

K r a l j e v s k i d a r o v i.

»I otvoriše mudraci svoje blago i obdariše ga.« U ovom događaju gledamo u bogoslužju svetu Crkvu i nas same, kad pod svetom Misom prikazujemo darove kruha i vina. O našim darovima pjeva se u prikazanju na blagdan Bogojavljenja ovo: »Kraljevi će Tarsa darove prikazati, kraljevi će arapski donijeti poklone; njemu će se pokloniti svi kraljevi zemaljski, svi će narodi služiti njemu.«

1. U darovima, koje su nekoć vjernici prinosili na oltar, a koje danas sam svećenik u ime svete Crkve prinosi, prikazujemo sami sebe Bogu za žrtvu. Dar je naime zamjena onoga, koji žrtvuje. Prikažimo danas zlato, t. j. ono najdragocjenije i najbolje što imamo: svoj ja, svoje srce sa svim

njegovim željama i sklonostima, svoju volju s njezinom slobodom i pravom da se sama odredi. »Evo dolazim, da vršim volju tvoju« (Hebr. 10,9). Njegovo je sve, što imamo i što jesmo. Prikažimo mu tamjan, t. j. priznajmo ga i poklonimo mu se kao svome Bogu, koji je sve naše. Naš život neka bude život molitve, jedan neprekidni »Sursum corda — gore srca.« »Neka uzade moja molitva, kao tamjan pred tvoje lice« (Ps. 140,2). Prikažimo mu napokon i miru, t. j. odrecimo se poput mudraca kod jaslica svake neuredne privezanosti uz tijelo i krv, uz oca i majku. Odrecimo se neuredne želje i sklonosti prema dobrima i nasladama zemaljskoga života. Nasljedujemo dragovoljno siromašni život božanskoga Kralja u jaslicama. Izaberimo život vanjskog i unutarnjeg mrtvenja. Onda ćemo moći reći s »Pjesmom nad pjesmama«: »Moj ljubljani mi je kao grančica mire« (Pj. n. pj. 1,12).

2. U pretvorbi je naš dar, kruh i vino, postao živi Krist. »Obazri se, molimo, Gospodine, milostivo na darove Crkve svoje, u kojima se više ne iznosi zlato, tamjan i mira, nego se žrtvuje onaj, koji se tim darovima očituje, Isus Krist, Sin tvoj, Gospodin naš« (tajna). I Crkva, a s Crkvom i mi primamo u svoje ruke »ovu čistu, svetu i neokaljanu žrtvu« i prinosimo je Ocu. Prinosimo zlato, t. j. jedinorođenoga Sina Očevog. Prinosimo tamjan, t. j. njegov sveti i Boga dostojni poklon, čast, zahvalu i slavu. Prinosimo miru, t. j. njegovu smrt na križu, koju je primio iz ljubavi prema Bogu i prema ljudima. Ovom presvetom žrtvom dajemo Bogu, što je Božje (Mat. 22,21). »Po njemu, i s njime i u njemu jest tebi, Bože, svaka slava i čast« (čin svete Mise), a nama oprostjenje naše krivnje i obilje svake milosti.

3. »Kraljevi će Tarsa i otoka, kraljevi arapski i Sapski donijeti darove.« Oni nisu žalili nikakav trud! Koliko li su toga žrtvovali i kod kuće sve ostavili samo da prinesu darove! S kolikom su samo vjerom i spremnošću na žrtve pošli na put! Kako su radosno dali najbolje, što su imali! A što mi darujemo i prikazujemo Bogu, kad dođemo k svetoj Misi? Da li smo mu se mi uopće kadgod bez ikakvog pridržaja da-

rovali? A on jedino to želi i samo to ima pred njim neku vrijednost.

Da možemo žrtvovati i sudjelovati kod svete Mise, zahtijeva se nešto više od praznih riječi i nesabrane molitve. Štoviše, prikazanje i pretvorba u svetoj Misi samo je početak i prvi korak naše žrtve, koja se i dalje nastavlja. Poslije svake Mise treba da se posvetimo svagdanjem životu, ali »drugim putem.« Tri mudraca vraćali su se poslije svoje žrtve u Betlehemu »drugim putem« u svoju domovinu, u dnevni život. Oni su napustili stare putove, dosadašnji način života i vladanja. Pravo sudjelovanje kod žrtve svete Mise stvara nov duh, novoga čovjeka. On ulazi odlučno u svoj svagdanji život, spreman, da sve žrtvuje za svoga Gospodina i Spasitelja. On prepoznaje svoga Gospodina u svojoj braći i u sestrama. On stvara blago svoga srca i žrtvuje svojoj braći u Kristu ljubav, vrijeme i sposobnosti. On je spreman da žrtvuje, ako je to potrebno, i svoj imetak. Njegova djela milosrđa prema nevoljnicima i potrebnima dokazuju, da je ozbiljno shvatio svoju žrtvu u svetoj Misi! Da li je s nama tako?

M o l i t v a.

Obazri se molimo, Gospodine, milostivo na darove svoje Crkve (na kruh i vino), u kojima se više ne iznosi zlato, tamjan i mira, nego se žrtvuje onaj, koji se tim darovima očituje, Isus Krist, Sin tvoj, Gospodin naš. Amen.

Drugi dan u osmini Bogojavljenja.

B e t l e h e m s k a z v i j e z d a.

Na blagdan Bogojavljenja, dok se dijeli sveta pričest, molimo u bogoslužju riječi triju mudraca: »Vidjesmo zvijezdu njegovu na istoku i dođosmo s darovima da se poklonimo Gospodinu.« Zato ove riječi dobivaju euharistijski smisao i karakter.

1. »Vidjesmo zvijezdu njegovu.« U zvijezdi promatra liturgija presvetu euharistiju. »Vidjesmo zvijezdu

njegovu«, kod svete Mise, kod primanja svete pričesti, u tihoj sabranosti pred svetohraništem. Naš je oltar Betlehem. Ova-
mo smo dovedeni svjetlom svete vjere i tu smo našli njega, zvezdu i euharistijsko sunce, koje oživljuje i dijeli svaki blagoslov i svaku milost. »Tko jede moje tijelo i pije moju krv, ima život vječni i ja ću ga uskrisiti na sudnji dan. Tko jede moje tijelo i pije moju krv, ostaje u meni i ja u njemu. Kao što je mene poslao živi Otac i ja živim po Ocu, tako tko mene jede, živjet će po meni« (Iv. 6,54 sl.). On je doista sunce, izvor nadnaravnog života, milosti spasenja! Sretnih li nas, koji vidjesmo zvezdu! Dnevno nam svijetli u svetoj Misi, u svetoj pričesti i u tihom svjetlucanju pred svetohraništem. Euharistija neka bude i našom zvezdom! Preko dana često podignimo svoje oči prema toj zvezdi! Često pođimo k svetohraništu, da gledamo zvezdu, da nas njezino svijetlo prosvijetli, ohrabri i prožme. U tome se sastojala najveća sreća triju mudraca, što su ugledali zvezdu! To neka bude i naša najveća sreća, naš naj sretniji i najuzvišeniji doživljaj, što svaki dan možemo kazati »Vidjesmo zvezdu i dođosmo, da se poklonimo Gospodinu« Isusu, u presvetoj euharistiji!

2. »Dođosmo s darovima, da se poklonimo Gospodinu.« U svijetlu zvezde, koja nam se već rano ujutro kod svete Mise i pričesti ukazala, bit će nam novi dan bogat svetim mislima, čuvstvima i djelima, bit će povećan odricanjem i mrtvenjem. Blagovanje svete pričesti iznova će raspaliti u nama žarku ljubav, koja će prožeti cijelo naše djelovanje i nastojanje, dat će najneznatnijem našem djelu najveću vrijednost. Sve će biti obavljeno na slavu Božju, na korist svete Crkve i vlastite duše.

3. »Vidjesmo njegovu zvezdu.« Sa žrtve svete Mise i žrtvene gozbe vraćamo se na svoje zvanične poslove. Zvezda, koju smo ujutro vidjeli, prati nas svuda. Iz pogleda na zvezdu, t. j. kad se sjetimo svete žrtve i svete pričesti, crpimo svježnu snagu, novu odvažnost i spremnost na žrtve!

»Vidjesmo njegovu zvezdu i dođosmo s darovima, da se poklonimo Gospodinu.« Zvezda svete euharistije izašla je i

nad našim bližnjim. Prisustvovali smo istoj svetoj Misi. Na istoj pričesnoj klupi ugledali smo u svojoj duši sjajnu zvijezdu. Vidjeli smo, kako je ta zvijezda i nad dušom našega brata u Kristu stala, da je ispuni svojim svijetlom, snagom i životom. Plod i učinak svete Mise i pričesti mora biti taj, da kroz otajstveni veo u svome bratu i sestri gledamo Krista, koji nas sve oživljava. Tada ćemo radosno doći »s darovima«, da mu se u njegovim udovima poklonimo. »Što ste učinili jednome od moje najmanje braće, meni ste učinili« (Mat. 25,41). Ako smo pravo shvatili smisao svete žrtve i žrtvene gozbe, onda se to mora odražavati u praktičnom životu, u ljubavi, u djelotvornoj i plodnoj ljubavi prema Kristovom udu. Kako je to većinom rijedak slučaj!

M o l i t v a.

Podaj, molimo, svemogućí Bože, da naša očišćena duša shvati svete tajne, što ih svečano slavimo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Treći dan u osmini Bogojavljenja.

»Dođite, poklonimo se!«

»Krist nam se ukazao, dođite, poklonimo se« (zaziv kod matutina). Danas se u bogoslužju neprekidno klanjamo božanskom Kralju: »Eto dođe vladalac Gospodin: Kraljevska je čast u ruci njegovoj i gospodstvo« (ulaz). U poslanici dolaze narodi u grad božanskog Kralja, da mu se poklone, a u evanđelju i kod prikazanja mudraci od istoka. Pridružimo se svetom bogoslužju, da mu se i mi poklonimo.

1. Poklonimo mu se u vjeri. Osjetila nas varaju, razum ne shvaća, samo se vjera ponizno saginje pred nemoćnim djetetom u jaslucama i klanja se u njemu vječnom Sinu Božjemu, Gospodaru svega, onome, »kome je dana sva vlast na nebu i na zemlji« (Mat. 28,18). »Vjerujem u Isusa Krista... Boga od Boga, svijetlo od svjetlosti... jedne biti s Ocem... koji je radi nas ljudi i radi našega spasenja sišao

s neba, koji je začet po Duhu Svetom, rođen od Marije Djevice, mučen, raspet, umro i pokopan; i uskrsnuo od mrtvih, uzašao na nebo, sjedi o desnu Boga Oca svemogućega.« Mi vjerujemo u njegovu osobu, u svaku njegovu riječ; u svako njegovo obećanje; u njegovu svetu Crkvu, u njezin nauk, u njezine sakramente. Mi vjerujemo »u uskrsnuće tijela i u život vječni.« Na tom temelju treba da se temelji naše mišljenje i nastojanje, naše htijenje i djelovanje. »Drugoga temelja ne može nitko postaviti« (1. Kor. 3,31).

2. Poklonimo mu se svojom voljom i svojim životom. Podložimo svoju volju njegovim zapovijedima, njegovom zakonu, njegovom evanđelju, njegovom vidljivom namjesniku, papi i biskupima. Slijepo se podložimo njegovoj providnosti, njegovim dopuštjenjima, naredbama, njegovoj volji. Sve ćemo učiniti, na sve pristati, jer je njemu tako milo, jer je to njegova sveta volja.

3. Mi smo oni narodi, koji, po riječima poslanice, hrle k božanskom Kralju! Mi smo oni mudraci, koji prema evanđelju dođoše s istoka! Mi smo kraljevi s otoka, koji se spominju kod prikazanja! Život kršćanina treba da je neprestano klanjanje Kristu Gospodinu. A savršeno mu se klanjamo, kad u molitvi i razmatranju prodremo u Duh Kristov, ali ne samo s tom nakanom, da ga upoznamo, nego da ispunimo njegove riječi i da slijedimo njegov primjer, koliko je to moguće. »Obucite se u Gospodina Isusa Krista« (Rim. 13,1). Ako Krista doista nasljedujemo, onda će se to već odraziti i na našoj vanjštini: bit ćemo blagi, skromni i čedni, kako to apostol veli: »da se i život Isusov na našem tijelu očituje« (2. Kor. 6,10). Nasljedovanje Krista odrazit će se napose u našoj nutrinji: posjedovat ćemo njegov duh sabranosti, njegovu ljubav prema Bogu i prema bližnjemu, njegovu revnost za slavu Božju i njegovu odanost u volju Božju, da tako ukorijenjeni i učvršćeni u njemu (Kološ. 2,7) možemo reći s Pavlom: »Ne živim više ja, nego živi u meni Krist« (Galać. 2,20).

U svakoj svetoj Misi treba da obnovimo i učvrstimo svoje klanjanje Gospodinu. U kruhu i vinu treba da predamo svoju volju i svoje želje Gospodinu i Kralju. On silazi u svetoj pretvorbi, da primi naše darove i da ih sjedini sa svojom molitvom i žrtvom. Na taj način primaju istom svoju punu vrijednost pred Bogom. U svetoj pričesti uzlazi na prijestolje našega srca, da otuda preko dana vlada našim mislima, čuvstvima, našim djelovanjem i nastojanjem. Tako je sve po Isusu posvećeno Ocu. Nema tako nezatnoga djela, koje ne bi moglo biti klanjanje Isusu i koje ne bi služilo Ocu na čast, a dušama na spas.

Dosta je, da svaki svoj čin, svako svoje djelovanje i nastojanje sjedinimo sa Spasiteljem i da tako sjedinjeno prikazemo Ocu.

M o l i t v a.

Podaj molimo, svemogući Bože, da naša očišćena duša shvati svete tajne, što ih svečano slavimo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Četvrti dan u osmini Bogojavljenja.

N o v i m p u t e m.

Pošto su mudraci od istoka našli Spasitelja i poklonili mu se, ispunili su svoju zadaću. »I u snu opomenuti, da se ne vraćaju k Herodu, vratili su se drugim putem u svoju zemlju« (Mat. 2,12).

1. »Drugim putem.« Sveti Grgur Veliki ovako tumači riječi svetog evanđelja: »Mudraci s istoka dadoše nam dragocjen nauk, vraćajući se drugim putem u svoju domovinu. Učinili su, što im je anđeo naložio i time pokazali, što i nama valja činiti. Naša je domovina raj. Ako smo jednom upoznali Isusa, ne smijemo se više vratiti u domovinu istim putem, kojim smo došli. Iz domovine smo pošli putem precjenjivanja samoga sebe, putem neposlušnosti i zabranjenog uživanja, a u domovinu se moramo vratiti putem suza poslu-

šnosti, prezira ovoga svijeta i putem mrtvenja. Uživanjem zemaljskih užitaka odvratili smo se od nebeske domovine, zato dolikuje, da se onamo povratimo putem pokore.«

2. »Zato, obuzeti svetim strahom, treba da uočimo s jedne strane svoju krivnju, a s druge strane strogi sud. Promislimo, kako je sudac strog! On se prijeti grešnicima, a ipak ih još čeka! On zato odgađa svoj dolazak, da što manje nađe na nama, što je vrijedno osude. Plačimo stoga nad svojim grijesima. Ne dajmo se zaplesti u zemaljske užitke i zavesti vremenitim nasladama. Sudac je pred vratima i govori: jao vama, koji se sada smijete i veselite, jer ćete plakati i biti žalosni. Ovo kaže i Salomon: »Svršetak (vremenite) naslade jest plač. I opet: Srce mudraca je ondje, gdje je žalost, a srce ludih ondje, gdje je radost.«

3. Promislimo dobro, opominje nas sveti papa. Bogojavljenje nas napose sjeća Gospodina, koji će jednom doći s velikom slavom, da sudi žive i mrtve, da sudi nas!

Tko je jednom upoznao i shvatio Krista, taj postaje drugim čovjekom. On ide »drugim putem«. On se pomalo oslobađa i uklanja zemaljskim nasladama i taštinama. On se razstavlja od Heroda i od Židova. Njegov pogled i nastojanje upravljeno je k nebu. On živi svetim i nadnaravnim životom. Tako su uradila tri mudraca iz evanđelja.

Uvid i spoznaja, koje su mudraci kod jaslica stekli, stavljali su im pri povratku mnogo poteškoća i zapreka. Oni su i dalje živjeli među poganima, ali su uspomenu na Gospodina i vjeru u njega duboko u srce usadili. Mnogi im nijesu vjerovali, dapače držali su, da su bili prevareni, da su se dali zavesti, ali oni su čuvali svoju vjernost Isusu, Mariji i Josipu i postali sveti! To su putevi Božji i njegove milosti.

Dnevno susrećemo Gospodina u svetoj Misi, otvaramo svoje blago i prinosimo mu zlato, tamjan i miru. U svetoj pričesti dotičemo se mi njega, a on nas. A gdje je plod? Vratimo se bar sada »drugim putem«. Napustimo dosadašnjeg

nesavršenog čovjeka, koji je zadojen zemaljskim, tjelesnim mislima. Živimo samo za Gospodina životom predanja i ljubavi.

M o l i t v a.

Podaj molimo, svemogući Bože, da naša očišćena duša shvati svete tajne, što ih svečano slavimo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

13. siječnja: osmina Bogojavljenja.

Kristovo krštenje.

U bogoslužju slavimo danas spomen Isusova krštenja u Jordanu. Nad Isusom se otvorilo nebo i čuo se Očev glas: »Ovo je Sin moj ljubezni, koji mi je omilio.« Duh je Sveti u vidljivoj prilici goluba sišao na njega: to je velika epifanija, bogojavljenje na Jordanu. To bogojavljenje jednako pripada prošlosti kao i sadašnjosti i budućnosti.

1. Krist se krsti. Neizmjereno sveti postavio se među grešnike. Sin Božji dragovoljno se prignuo pred Krstiteљem. S tim djelom objavio je Spasitelj svijetu, da je započeo njegov otkupiteljski rad u javnosti. Na krštenju u Jordanu posvetio se svome otkupiteljskom pozivu: »Evo Jaganjac Božji, koji odnima grijehе svijeta« (Iv. 1,29). On se u taj čas pokrio grijesima cijeloga svijeta i zakopao ih u valove Jordana. On je mislio na nas, na mene. On se posvetio teškom pozivu da spašava duše. Božanskom energijom pristao je na poziv, koji mu je Otac dao, da uz cijenu vlastitoga života spasi duše. On dapače želi da se što prije krsti: »treba mi se krstiti krštenjem (u svojoj krvi) i kolika mi je muka, dok se ne svrši« (Luka 12,50). U ovom je času uslijedilo veliko bogojavljenje. Nebo se otvorilo nad njim, i čuo se glas Očev: »Ovo je Sin moj ljubezni, koji je po mojoj volji.« Duh je Sveti sišao nad njega i počnuo na njemu. Sa svetim Ivanom Krstiteљem promatramo danas ovo bogojavljenje na Jordanu. I mi čujemo Očev glas. Mi se radujemo, što je naš Gospodin i Spa-

sitelj pred cijelim svijetom svečano proglašen Sinom Božjim. Poklonimo se i molimo u »Slavi«: »Gospodine Sine, Jedino-rođeni, Isuse Kriste, Gospodine Bože, Jaganjče Božji, Sine Očev. Koji odnimaš grijehe svijeta, smiluj se nama. Koji odnimaš grijehe svijeta: primi našu molitvu.«

2. Nekadašnje bogojavljenje na Jordanu trajna je sadašnjost. Ono se svakiput ponavlja, kadgod se koje dijete krsti. I ono treba da s Gospodinom zaroni u posvećenu vodu, da u njoj pokopa svoju krivnju i da s Kristom uskrsne na nov život djeteta Božjega. »Ovo je moje ljubljeno dijete, koje je po mojoj volji.« Duh Sveti silazi puninom svojih milosti i darova u dušu, koja je oprana u vodi krštenja. Ovo bogojavljenje se neprekidno ponavlja i u svetoj Misi. U prikazanju zaronjujemo u smrt Gospodnju, s njime umiremo grijehu i svakoj neurednoj sklonosti. U svetoj pretvorbi bivamo sa supstancijom (biti) kruha i mi pretvoreni i posvećeni u ljude Božje. Trajno bogojavljenje dolazi do izražaja na posebni način u svetoj pričesti: tu nas Krist napunja svojim životom i svojim Duhom. On nas najuže sjedinjuje sa sobom tako, da i za nas vrijedi Očeva izjava: »Ovo je moje ljubljeno dijete, koje je po mojoj volji.«

3. Konačno bogojavljenje ima da još uslijedi na nebu. Kad umremo, tada bivamo uronjeni u smrt Kristovu, da opet uskrsnemo na novi život djece Božje, na čisti, sveti i vječno blaženi život, na život potpunog posinaštva Božjega. Nama će se zauvijek otvoriti nebo i nebesko blaženstvo. I vječno će se oriti glas ljubljenoga Oca: »Ovo je moje ljubljeno dijete, koje je po mojoj volji.« To je bogojavljenje na nebesima.

Kad se Isus ponizio, nebo ga je proslavilo i uzvisilo. To su Božji putevi. »Koji se ponizuje, bit će uzvišen.«

Vjerujemo u Isusa, Sina Božjega. Budimo sretni, što u svetoj Misi i pričesti možemo dnevno na sebi proživljavati bogojavljenje na Jordanu. Molimo, da budemo dionici i vječnog bogojavljenja na nebu.

M o l i t v a.

Molimo, Gospodine, pretječi nas uvijek i svagdje nebeskom svjetlošću, da čistim okom gledamo tajnu, koje si htio da budemo dionici i da je primamo dostojnim poštivanjem. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Sveta Misa na drugu nedjelju po Bogojavljenju.

1. Na blagdan Bogojavljenja »ukazao« se Krist svijetu u kraljevskom sjaju i veličini. Na ovaj svijet došao je posve tiho i nečujno, a o blagdanu Bogojavljenja ušao je na naj-svečaniji način u svoj grad, u svoje vlasništvo, u čovječanstvo. Crkva i narodi svih zemalja i svih vremena pošli su na put, da mu se poklone i da mu prikažu svoje darove. Ove misli blagdana Bogojavljenja razvija liturgija, kad govori o dolasku triju mudraca s istoka. O drugom objavljenu Kristovom ili bogojavljenju govori drugo otajstvo blagdana: Isusovo krštenje. Nad poniznim krštenikom otvorilo se nebo i Otac ga pred cijelim svijetom naziva Sinom svojim: »Njega slušajte!« Treće objavljeno slave božanskoga Kralja izraženo je na svadbi u Kani Galilejskoj: »Ovaj početak čudesu učini Isus u Kani Galilejskoj i objavi svoju slavu, i njegovi učenici povjerovali su u njega« (Iv. 2,11). To su tri otajstva iz Kristova života, koja na posebni način očituju i kraljevsko dostojanstvo novorođenoga djeteta i svjedoče, da je to dijete pravi Bog.

2. To Kristovo objavljeno predmetom je i današnjeg bogoslužja. Ono je vezano uz čudo na svadbi u Kani. Stupimo u kuću Božju, da prisustvujemo svetoj žrtvi: Pred našim se očima odmah pojavljuje u neisporedivom kraljevskom dostojanstvu Kralj i Gospodin, kako sjedi na prijestolju svoje slave. Zemlja i cio svemir podloženi njegovim nogama, klanjaju se i pjevaju psalme imenu njegovu. Gotovo spontano dolaze nam na usne riječi: »Gospodine smiluj se«. Zatim slušamo anđeoski pijev: »Slava Bogu na visini, a na zemlji mir, spasenje, svim ljudima.« Pridružimo svoje glasove toj radosnoj i poklonstvenoj zahvalnici i nadodajmo joj sadržajnu zajedničku molitvu: »Podaj mir svoj vremenima našim, našoj Baur, Rasvijetli se! I.

crkvi, našoj općini, našim obiteljima, našem duhu i srcu« (molitva), podaj nam svoje spasenje, svoju milost i snagu. »Tvoj mir« daje snage, da se vrše zvanične dužnosti. »Tvoj nas mir« čini skromnima i zadovoljnima, čini, da iskreno ljubimo i za dobrim težimo, da blagosivamo i dobro činimo (poslanica).

Kako se iz kršćanskog života odrazuje slava i moć Krista Gospodina! Doista »Bog je poslao svoju Riječ (svoga Sina) i iscijelio ih« (na stepenicama), obnovio nas novim životom i oboružao božanskom snagom.

3. U svetom evanđelju udivljeni slušamo o čudu na svadbi u Kani: kako je »Gospodin« kao suvereni Gospodar zapovijedio vodi, da se pretvori u vino, u plemenito vino za svadbenu gozbu. Doista, on je Gospodin! Naravna počela pokorno se podlažu njegovoj volji i klanjaju se njemu. U prikazanju svete Mise prinesimo u simboličkoj kapljici vode svoje srce, svoje sklonosti, svoju volju, svoje djelovanje, molitve i trpljenje, sve je to kao neznatna i bezvrijedna kapljica. A zatim će u svetoj pretvorbi doći »Gospodin« i svojom svemoćnom riječi obnoviti čudo iz Kane: neznatna kapljica vode, koju smo ulili u kalež pretvorit će se s vinom u presvetu krv, bit će posvećena, a s tom kapljicom bit ćemo posvećeni i mi sami, naše srce, naše misli, naši poslovi, molitve i trpljenje; sve će to dobiti posebnu nadnaravnu vrijednost, sve će nositi na sebi Kristovu oznaku. I zato Otac s posebnim zadovoljstvom gleda na nas kao na savršeni odraz svoga Sina. U prošnji »Očenaša« ne gleda više našu prošnju, nego prošnju Kristovu. O blažene li pretvorbe! koja je samo početak naše konačne »pretvorbe« po uskrsnuću od mrtvih u nebu. Ondje ćemo na vječnim zarukama s našim Zaručnikom Isusom Kristom biti dionicima nebeske gozbe. Ondje će se u blaženom gledanju usavršiti naše bogojavljenje.

Druga nedjelja po Bogojavljenju.

Svadba u Kani.

Treće je bogojavljenje bilo na svadbi u Kani, u čudnoj pretvorbi vode u vino. »Ovako je objavio svoju slavu, i njegovi učenici povjerovaše u njega« (evangelje).

1. Nakon bogojavljenja u Betlehemu i na Jordanu proživljavamo danas bogojavljenje u Kani Galilejskoj. To je bilo prvo čudo u Isusovom javnom nastupu, izazvano potrebom i neprilikom mladenaca i molitvom Marije, Majke Isusove. Učenici, koje je dotad već oko sebe sakupio, trebali su da upoznaju njegovu slavu. Trebali su da vide u čovjeku Boga, u slaboj ljudskoj naravi silnu božansku narav, u neznatnoj vanjskoj pojavi Božju svemoć. »Učinite, štogod vam rekne«, opomenula je Isusova Majka slugu, zabrinuta radi nevolje mladenaca. A Isus im naloži: »Napunite sudove vodom!« Sluge spremiše šest sudova i napuniše ih vodom do vrha. Nato im Isus pristupi i naredi im: »Sada zahvatite i nosite nadstojniku stola.« A kad nadstojnik stola okusi vino, koje je postalo od vode, smete se, jer nije znao otkuda ovo odlično vino. Isus je u potpunoj tišini, bez riječi, bez galame pretvorio vodu u sudovima u vino. »Ovako objavi Isus svoju slavu.« Učenici su povjerovali u njega i slijedili su ga. Bili su svladani velikim događajem, koji su doživjeli u Kani. Liturgija vidi u povjesnom događaju i zbilji sliku onoga, što Crkva i mi, Kristovi učenici, dnevno proživljavamo. U pretvorbi kruha i vina u presveto tijelo i krv Gospodnju, obnavlja se Isusova pretvorba u Kani novom i živom i zornom stvarnošću. Mi smo svjedoci te slave i božanske sile. Vjerujemo u njega. Slijedimo ga nepokolebivom vjernošću, potpunim predanjem. Promotrimo »njegovu slavu kao Jedinorođenoga od Oca, puna milosti i istine« (Iv. 1,14) i kliknimo: »Sva zemlja neka ti se klanja, Bože, i neka pjeva tebi, neka pjeva psalme imenu tvojemu, Višnji« (ulaz).

2. »Čuvao si dobro vino sve do sada« protiv svakog običaja, prigovori nadstojnik stola mladoženji. »Svaki čovjek iznosi najprije dobro vino, a kad se ponapiju, onda slabije, a ti si čuvao dobro vino sve do sada.« U »dobrom vinu« prepoznajemo u bogoslužju presvetu euharistiju (pričesna). Bog ju je čuvao sve do sada, t. j. za nas, za milosna vremena u Novom Zavjetu, za vremena tajanstvene svadbe, za zaruke nebeskog Zaručnika sa čovječanstvom, sa Crkvom, s dušom. Te se zaruke temelje na utjelovljenju Sina Božjega i započele su onim časom, kad je Jedinorođeni od Oca primio našu ljudsku narav u krilu nazaretske Djevice. »Čuvao si dobro vino sve do sada.« Sveta je euharistija plod pretvorbe kruha i vina, ona je neprekidno bogojavljenje pod prilikama kruha. »Poklikni Bogu sva zemljo, pjevajte psalme imenu njegovu! Dođite, čujte svi, koji štujete Boga, da vam pripovijedam, što je učinio duši mojoj«, u presvetoj euharistiji (prikazanje). U presvetoj euharistiji gledamo njegovu slavu. Mi vjerujemo u njega. Mi ga slijedimo. U svetoj euharistiji svakim danom sve savršenije pretvara nas u sebe. Svetih li i milosnih zaruka! One su uvod i priprava za vječne zaruke u nebeskoj Kani.

3. »U ono vrijeme bila je svadba u Kani Galilejskoj i bila je ondje Isusova majka. Bio je pozvan na svadbu i Isus i njegovi učenici« (evanđelje). Kako je u tom lijepo izražena bogojavljenjska ideja našeg bogoslužja! Sin se Božji zaručio s nama ljudima, da nas pridigne iz naše nevolje do slave božanskog života u nama. Zahvalno priznajmo: »Posla Gospodin Riječ svoju (svoga Sina) i iscijeli ih (ljude). Zato neka slave milosrđe Gospodnje i divna djela njegova nad sinovima ljudskim« (na stepenicama).

Za svadbu trebamo i svadbenu ruho: »Ljubav neka bude nehinjena. Mrzite na zlo, držite se dobra. Ljubite jedan drugoga bratskom ljubavlju, pretječite jedan drugoga sa štovanjem. U skrbi ne budite lijeni, revnujte duhovno, služite Gospodinu, radujte se u nadi, u nevolji budite strpljivi, u molitvi postojani. Svetima (kršćanima) pomžite u potrebama,

budite gostoljubivi; blagosivajte one, koji vas progone, blagosivajte, a nemojte proklinjati. Radujte se s onima, koji se raduju, plaćite s onima, koji plaću. Jednako mislite među sobom. Ne težite za visokim stvarima, nego se zadovoljite neznatnima« (poslanica). Da li uistinu nosim svadbenu ruho? Mogu li se odvažiti da pođem na svadbu, kad se bude u sve-toj Misi i pričesti sa mnom htio zaručiti? Ozbiljno se ispi-tajmo prema opomenama u poslanici!

M o l i t v a.

Svemogući vječni Bože, koji upravljaš i nebeskim i zemaljskim stvarima, usliši milostivo molitve puka svoga i podaj mir svoj u vremenima našim. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Ponedjeljak iza druge nedjelje po Bogojavljenju.

S v e t a p r e t v o r b a.

»Sva zemlja neka ti se klanja, Bože, i neka pjeva tebi«, (ulaz) božanskom Kralju, koji se dnevno pojavljuješ među nama u svetoj Misi i čudesno nas hraniš u presvetoj gozbi svojim tijelom i krvlju. Mi u to vjerujemo i sa svetom Crkvom vapijemo: »Umnoži u nama djelovanje svoje moći, da se okrijepljeni božanskim otajstvima pripravimo po tvojoj milosti primiti ono, što obećavaju« (popričesna).

1. Što se zbiva u žrtvi svete Mise, slika je naše pretvorbe iz starog u novoga čovjeka. Iz čovjeka, opterećena grijesima, svjetovnim duhom, strastima i nesavršenstvima, u svetoga čovjeka, pravoga kršćanina. Tako naime tumači današnja poslanica smisao čuda u Kani. Svi, koji danas prisustvujemo svetoj Misi i primamo svetu pričest, treba da se vratimo kao drugi, kao novi ljudi. Poslanica to izriče ovako: »Mrzite zlo, držite se dobra. Ljubite jedan drugoga bratskom ljubavlju, pretječite jedan drugoga sa štovanjem, u skrbi ne budite lijeni, revnujte duhovno, služite Gospodinu. Radujte se u nadi, u nevolji budite strpljivi, u mo-

litvi postojani. Svetima (kršćanima) pomažite u potrebama, budite gostoljubivi, blagosivajte one, koji vas progone, blagosivajte, a nemojte proklinjati. Radujte se s onima, koji se raduju, plaćite s onima, koji plaču. Jednako mislite među sobom. Ne težite za visokim stvarima, nego se zadovoljite neznatnima.« Evo, to je novi, obnovljeni, pretvoreni čovjek! Da li on živi i u meni?

2. Što se zbiva u žrtvi svete Mise, to je zalog, da će se doista naše biće jednom obnoviti, kad se Gospodin na sudnji dan pojavi u velikoj sili i slavi. To će biti veliko i konačno bogojavljenje pred cijelim svijetom, ukazanje njegove slave pred svima! »Kako u Adamu svi umiru, tako će i u Kristu svi oživjeti, ali svaki u svom redu. Prvenac Krist, a potom oni, koji su Kristovi, na dan njegova dolaska. Sije se u raspadljivosti, ustaje u neraspadljivosti. Sije se u sramoti, ustaje u slavi. Sije se u slabosti, ustaje u sili. Sije se tijelo tjelesno, ustaje tijelo duhovno. Pa kao što smo nosili sliku zemaljskoga (prvoga Adama), tako ćemo nositi i sliku nebeskoga, drugoga Adama, t. j. Krista. Ovo raspadljivo treba da se obuče u neraspadljivost, i ovo smrtno obuče u besmrtnost« (1. Kor. 15,22; 42,53). On će »preobraziti naše poniženo tijelo, da bude jednako slavnom tijelu njegovu« (Filip. 3,21), istom moći, kojom je učinio čudo u Kani i kojom dnevno među nama čudesno pretvara kruh u vino. Vjerujem u uskrsnuće od mrtvih i vječni život duše i tijela.

3. »Radujte se u nadi!« Bog nas je »po svome velikom milosrđu preporučio uskrsnućem Isusa Krista od mrtvih, da se živo nadamo neraspadljivoj i neokaljanjoj i neuveloj baštini, sačuvanoj na nebu za vas, koje po Božjoj moći čuva vjera za spas, pripravan da se objavi na sudnji dan. Tada ćete se veseliti, što se sada malo žalostite radi različitih kušnja. Tada ćete uživati od neiskazane i proslavljene radosti, kad budete postigli cilj svoje vjere, spasenje svoje duše« (1. Pet. 1,3 sl.).

»Vi se sada žalostite, ali ću vas ja opet vidjeti, te će se radovati vaše srce, i vaše radosti ne će nitko uzeti od vas«

(Iv. 16,22). »I ja određujem vama kraljevstvo, kako je Otac moj meni odredio« (Luka 22,29). »Veselite se i radujte, jer je velika plaća vaša na nebesima« (Mat. 5,12).

Sve sadašnje prolazi. Bog stvara sve novo. »Tko malo sije, malo će i žeti, a tko sije obilno, i žet će obilno« (2. Kor. 9,6). »A Bog nade napunio vas svakom radošću i mirom u vjeri, da obilujete u nadi i jakosti Duha Svetoga« (Rim. 15,13).

Molitva.

Molimo te, Gospodine, umnoži u nama djelovanje svoje moći, da se okrijepljeni božanskim otajstvima pripravimo po tvojoj milosti primiti ono, što obećavaju. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Utorak iza druge nedjelje po Bogojavljenju.

Božanski Zaručnik.

»U ono vrijeme bila je svadba u Kani Galilejskoj i bila je ondje Isusova majka. A bio je pozvan na svadbu i Isus i njegovi učenici.« Bogoslužje druge nedjelje po Bogojavljenju slika je zaruka božanskoga Kralja Krista s čovječanstvom. To je jedna od najomiljenijih liturgijskih ideja: Crkva je Kristova zaručnica. To su, u smislu bogoslužja, zaruke, o kojima je govor u Pjesmi nad pjesmama, koju je sam Duh Sveti nadahnuo nekom pobožnom mužu u Starome Zavjetu. Na te zaruke mislimo, kad molimo riječi 44. psalma: »Iz mog srca izvire divna pjesma, pjesma je moja namijenjena Kralju!« Na te zaruke mislimo, kad starozavjetni proroci govore o Božjoj ljubavi prema izabranom narodu, kad na najrazličitije načine govore o braku, o ženidbenoj vezi i zarukama Božjim sa svetom Crkvom. »Evo, došlo je vrijeme ljubavi za tebe (Izraela). I ja Bog, stavih svoj plašt na tebe, i sklopih s tobom zavjet, i načinih s tobom (ženidbeni) ugovor« (Ez. 16,8). »Koji te stvorio, on je tvoj suprug. Gospodin te pozvao natrag kao ženu puštenicu, kao ženu, koja bijaše

ljubljena u svojoj mladosti. I ja ću te ljubiti vječnom ljubavlju« (Iz. 54,5 sl.). Bog je po Kristu zaručnik čovječanstva i Crkve. Zadubimo se u 44. psalam i u Pjesmu nad pjesmama, gdje je govor o Kristovim zarukama sa svojom Crkvom.

1. Krist — božanski Zaručnik. »Najkrasniji među sinovima ljudskim! Razlita je milost na usnama tvojim: stoga te je blagoslovio Gospodin uvijek. Pripaši mač tvoj o bok svoj; napni luk i nastupi za istinu, krotkost i pravdu. Prijestolje je tvoje, Bože, vječno. Ljubiš pravdu, a mrziš na nepravdu: stoga te pomaza Bog, Bog tvoj, uljem radosti, više nego drugove tvoje. Mirom i alojem i kasijom mirišu haljine tvoje, a u dvorovima razveseljuju te gusle. Kraljevske kćeri dane su ti u počast, a s desne tvoje stoji kraljica urešena Ofirskim zlatom, zaodjevena izvezenim ruhom.« To je opisan kraljevski Zaručnik, Bog i čovjek podjedno. Božanstvo prožima njegovu ljudsku narav svojim svijetlom i sjajem. Njegove usne navještaju dobrotu i čovjekoljublje Božje, koje nam se u njemu pokazalo (Titu 3,4). U ruci drži mač, što označuje sudačku vlast, kojim uništava sve Božje neprijatelje. On nastupa za istinu i brine se, da se ispune Božja obećanja u pogledu otkupljenja ljudskog roda i da osnuje kraljevstvo Božje na zemlji, t. j. Crkvu. On nastupa za krotkost: on će pridići, što je pognuto i uspraviti će slomljenu trsku, stijenj, koji tinja, raspaliti će novim plamenom. Nastupa za pravdu: izmiruje Boga s ljudima, a ljude međusobno i sadi na zemlju božansku pravdu. On je božanski Kralj i gospodar svjetova, ljudi, duhova i srdaca. On je svet i mrzi na svaku nepravdu. Sve je podloženo njegovoj vlasti i njegovoj volji. Zato ga je Bog odlikovao milošću i vječnom slavom više nego njegove drugove. Njegova ljudska narav odiše mirisom mire, aloje i kasije, t. j. obilnim milostima i slavom. »I u dvorima od bjelokosti razveseljuju te gusle, kraljevske kćeri dane su ti u počast«, naime narodi, koji su pozvani u Kristovo kraljevstvo. Ondje stoje »zaodjevene izvezenim ruhom«, u sjajnoj odjeći posvetne milosti, koju je Gospodin stekao na križu. Na počasnom mjestu, uz Kralja,

nalazi se kraljica, zaručnica, prva izabranica, Sion, Crkva Staroga Zavjeta, jer »Izraelcima pripada posinjenje i slava i zavjeti i zakonodavstvo i bogoštovlje i obećanja, njihovi su svi oci, i od njih je Krist po tijelu« (Rim. 9,4 5).

2. Crkva — kraljevska zaručnica. »S desne tvoje stoji kraljica zaodjevena izvezenim ruhom. Čuj, kéeri, i obrati k meni uho svoje, zaboravi narod svoj i dom oca svojega. I Kralju će omiliti ljepota tvoja, jer je on Gospodin tvoj: njemu se pokloni. Kéeri tirske doći će s darovima, da se poklone licu tvojem, a također i svi bogati u puku!« U Novom Zavjetu, u zarukama s Kristom, više ne vrijedi tijelo ili krv, potomstvo Abrahamovo, nego samo novo stvorenje (Gal. 6,5), život milosti, kreposti, ljubavi i svetosti. »Zaboravi svoj narod!« »Čezne Kralj za ljepotom tvojom.« On te je izabrao za zaručnicu svoju. Živi samo njemu kao Crkva Novoga Zavjeta! Sada promatra psalmist dugu povorku naroda, koji se klanjaju kraljici na dan njezinih zaruka. Na čelu nalaze se ponosne tirske kéeri. I one su došle da se poklone i obdare Kralja i kraljicu. Ali sav taj izvanji sjaj u kraljevskom dvoru malo vrijedi. »Sva ukrašena stoji kraljeva kéer unutra (u odaji), haljina joj je zlatom izvezena. U raznobojnom plaštu vode je Kralju.« Slava kraljevske zaručnice ne sastoji se u svjetovnoj raskoši i bogatstvu, niti u sjaju ili slavi. Njezina je slava nadnaravna, nadzemaljska, a sastoji se u bogatstvu, kreposti, milosti, svetosti. U tom svetom ukrasu vode je u kraljevu palaču. Došao je čas zaruka. Psalmist opet predstavlja jednu povorku, koja vodi kraljevu zaručnicu iz oćinskoga doma i polazi u kraljevski dvor, u zemaljski i nebeski Jeruzalem. Na čelu povorke prva ide jeruzalemska t. j. rimska Crkva. Za njom slijede odabrane druge crkve, koje će se zaručiti s Kraljem. Predvođeni kraljicom radosno i zahvalno ulaze u sjajnu kraljevsku palaču, sada u Sion milosti, a kasnije u Sion vječnoga preobraženja. Mjesto otaca, patrijarha i velikih muževa Staroga Zavjeta, »rodit će se tebi (Crkvo) sinovi« iz vode i Duha Svetoga, djeca kršćanske Crkve, nebrojeni sveci! Ljudi sviju vremena i sviju krajeva

priznavat će ih i častiti. Oni će pronijeti svijetom slavu Kralja-Zaručnika i kraljice-zaručnice. Uvijek nova pokoljenja radosno će slušati vijest o njegovom božanskom kraljevstvu i rado će se pridružiti dugačkoj povorci, koja se uspinje na Sion, da se pokloni božanskom Kralju i da se s njime u ljubavi i u vjernosti zaruči. »Sva zemlja neka ti se klanja, Bože, i neka pjeva tebi, neka pjeva psalme imenu tvomemu, Višnji« (ulaz). Hvala ti, Gospodine, što si se zaručio sa svetom Crkvom u svetoj ženidbi. Tu Kristovu zaručnicu ja ću poštivati, ljubiti, njoj ću se svim svojim bićem povjeriti i nju ću slijediti.

3. Kraljevske kćeri su i pojedine biskupije, župe, redovničke zajednice, pojedine duše. Što se ove čvršće i više sjedine s kraljicom, t. j. s Rimskom Crkvom, tim će savršenije biti zaručene s božanskim Zaručnikom Kristom.

Kraljevska palača, u koju vode zaručnicu k Zaručniku, jest kuća Božja. Prijestolje, na kojem obavljaju zaruke, jest oltar. »Zaboravi svoj narod i dom svojega oca!« Pusti sve, žrtvuji sve, daj sve! Tada ćeš i ti sudjelovati na svadbenoj gozbi svete pričesti. Sveta je pričest zalog, da ćemo sudjelovati na vječnim i blaženim zarukama u zemlji živih!

Djever je Duh Sveti, koji je ljubavna veza između kraljevskog Zaručnika i Oca. On odijeva dušu svadbenim ruhom: on joj daje zalog svete zaručničke veze s Kristom, zaručničku ljubav. Duh je Sveti i svjedok te zaručničke veze. »Ljubav se Božja izlila u srcima našim, po Duhu Svetom, koji nam je dan« (Rim. 5,5). Sretne li zaručnice božanskoga Kralja, sretne li Crkve, sretne li kršćanske duše! Upravo je obasuta zaručničkim darovima. Ona je sva njegova, a on je sav njezin.

»Zaboravi svoj narod i dom svojega oca!« Pusti sve zemaljsko, pusti sva stvorenja i živi samo za Zaručnika.

M o l i t v a.

Poklikni Bogu sva zemljo, pjevajte psalme imenu njegovu! Dodite, čujte svi, koji štujete Boga, da vam pripovijedam, što je učinio duši mojoj, aleluja (prikazanje).

Srijeda iza druge nedjelje po Bogojavljenju.

Marija je zaručnica Kristova.

»U ono vrijeme bila je svadba u Kani Galilejskoj i bila je ondje Isusova majka. A bio je pozvan na gozbu i Isus i njegovi učenici« (evanđelje). Na Kristovim zarukama sa čovječanstvom, na poseban način sudjeluje Marija. Bogoslužje gleda u Mariji zaručnicu, s kojom se Gospodin zaručio. Ona je druga Eva uz drugog Adama. S udivljenjem promatra Crkva u svojem bogoslužju sliku, koju je psalmist opjevao: »S desne tvoje stoji kraljica, urešena zlatom, odjevena vezenim ruhom« (Ps. 44,10).

1. Marija je kraljevska zaručnica, koju je nebeski Otac otajstveno zaručio sa svojim Sinom, slavnim Kraljem. Već od prvog njezinog časa počeo ju je Otac pripravljati, da mu bude dostojna zaručnica. Ni sjena grijeha ili nečistoće nije smjela da potamni sjaj buduće zaručnice božanskoga Kralja. Zato je bila bez grijeha začeta i slobodna od svake neuredne požude, zato je posjedovala najljepša svojstva uma i srca. Duh ju je Sveti obasuo obiljem svojih darova. Sin Božji odjenuo je svoju buduću zaručnicu odjećom svetosti i kreposti. »Sva si lijepa, Marijo, i ljage istočne nema na tebi. Zato i čezne Kralj za tvojom ljepotom.« Anđeo Gabrijel je kao poslanik poslan, da donese Marijin pristanak na zaruke. I zaručnica je pristala: »Neka mi bude!« Te zaruke Sina Božjega s djevičanskom zaručnicom proslavljene su na otajstven način. Trideset i tri godine trajale su te milosne zaruke. Druga Eva postavila se uz drugoga Adama, da vjerno sudjeluje u djelu našega otkupljenja. Prva nas je Eva s Adamom strmoglavila u propast, a druga Eva zajedno s drugim Adamom, s Kristom, donijela nam je, kao njegova djevičanska pomoćnica spasenje. Kao zaručnikova pomoćnica stajala je pod križem dijeleći s njim svaku bol i sramotu i prikazujući ga odvažno Ocu. Tako je ona kod našega bolnoga preporoda prva pomoćnica. »Ženo, evo ti sina« (Ivana). Tim je postala majka onih, koji su pod križem otkupljeni.

Pošto je uznesena na nebo, bila je okrunjena za kraljicu neba i zemlje. Kao zaručnica onoga, kome je dana sva vlast na nebu i na zemlji, postala je našom gospodaricom i kao kraljica i zaručnica postavljena je nad svim zaručnikovim blagom, te kao posrednica sviju milosti, raspolaže s blagom. Radujmo se, što je postala Kristovom zaručnicom i raspolaže srcem Kraljevim. Zato se neograničenim pouzdanjem možemo njoj utjecati znajući, da je zagovor zaručnice svemoćan.

2. »Nemaju vina.« Marija, ta djevičanska zaručnica i pomoćnica novoga Adama, imala je razvijenu sućut i budno oko, da uoči sve, što se oko nje zbiva. Ona je pravovremeno shvatila teški položaj. Zato je rekla Gospodinu: »Nemaju vina.« Prva dakle riječ na svadbi, koja nam je sačuvana o Mariji, bila je molitva za nevoljne ljude. Ta je prošnja čisto ljudska, ali ta ista prošnja u ustima zaručnice i majke prima posebno značenje. U toj prošnji slušamo još i danas njezin zagovor i svemoćnu prošnju. Ako je jednom dobro uočila vremenitu nepriliku mladenaca u Kani, zar da sada previdi našu mnogo veću nepriliku? Sve naše potrebe, brige i trpljenje, prinosi ona svome Sinu. I po njezinu zagovoru dobivamo što molimo.

»Učinite, štogod vam rekne.« To je bila druga riječ Marijina na svadbi u Kani. Tek što je Gospodina upozorila na našu nevolju, već se obraća k nama, da nam javi volju Gospodnju. Kao što je malo prije dobro zapazila našu potrebu, tako je sada zapazila, što Gospodin od nas želi. Zato je rekla: »Učinite, štogod vam rekne.« I sluge tako učiniše, kako im je Marija naredila. Poslušali su Isusovu riječ: »Napunite sudove vodom!« I za čas bila je Marijina prošnja uslišana. Nestalo je neprilike mladenaca. »Blago čovjeku, koji mene sluša« (posl. 8,34). Marija traži od nas, da činimo, što nam Isus nalaže. Ona poznaje samo njegovu svetu volju.

3. Marija je kraljeva zaručnica, izabrana prije svih. »Sva ukrašena stoji kćer kraljeva unutra, haljina joj je zlatom iskićena. U vezenoj haljini vode je Kralju.« U svojem životu bila je tako priprosta, siromašna i u ljudskim očima tako ne-

znatna, iako je bila kraljevskoga roda. Ali što je pred svijetom ništetno, neznatno i prezreno, to je Bog izabrao. »On pogleda na poniznu službenicu svoju, jer gle, odsad će me blaženom zvati svi naraštaji. Jer mi učini velike stvari onaj, koji je silan, i sveto je ime njegovo. I milosrđe je njegovo od koljena do koljena« (Luka 1,49). Marija je htjela da bude samo službenica, upravo zato je bila uzvišena i izabrana da bude kraljevom zaručnicom. To je tajna poniznosti. »Koji se ponizuje, uzvisit će se.«

»Za njom će se privesti Kralju druge djevice, drugarice njezine bit će dovedene tebi. Bit će dovedene s veseljem i radošću: privest će se u hram Kraljev« (Ps. 44,15 sl). Sve su to kraljičine drugarice, njezina pratnja i Kristove zaručnice, sve plemenite kraljevske kćeri, koje razveseljuju Gospodina: »One idu za Janjetom, kamogod ide, jer su djevice« (Otkr. 14,4). One su prezele zemaljske naslade, i zato bez zapreka hrle nebeskom Zaručniku ususret. »Cvati, (djevičansko) cvijeće poput ljiljana, širi svoj miris i zeleni se, pjevajte pjesmu i slavite Gospodina u djelima njegovim« (Sir. 39,13), u velikim stvarima, koje je vama učinio! Radujte se času, kad dođe, da vas povede na blažene zaruke u nebesima. O blaženo djevičanstvo i blažena čistoća, koja nas dižeš u rajske visine i vodiš na nebeske zaruke! »Blago onima, koji su čista srca« (Mat. 5,8).

»Prate je djevice.« Napose one sretne duše, koje je Bog pozvao u redovnički stalež. »Vječno ću se zaručiti s tobom u vjernosti i u milosrđu, i znaj, da sam ja tvoj Gospodin« (Oz. 2,19), tvoj Zaručnik. Doista »on te je blagoslovio u vijeke« (Ps. 44,3). Zato »čuj i pogledaj« samo Zaručnika. »Priljoni mu svoje uho. Zaboravi svoj narod i dom svoga oca.« Žrtvuj sve, i dobit ćeš sve i to zaručama s Kristom. Ugleđaj se u kraljevu zaručnicu Mariju!

»Djevice je prate!« Kolikogod ih bilo, ne gledaj u njima ljude, put! Upoznaj, cijeni, poštuji i ljubi u njima zaručnicu Kristovu!

M o l i t v a.

Štiti, Gospodine, nas, koji služimo svetim tajnama, da nastojeći oko božanskih stvari i tijelom i dušom tebi služimo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Četvrtak iza druge nedjelje po Bogojavljenju.

Z a r u k e s K r i s t o m.

»U ono vrijeme bila je svadba u Kani Galilejskoj i bila je ondje Isusova majka. A bio je pozvan na svadbu i Isus i njegovi učenici.« Čudne li svadbe, gdje mladoženja i mlada ne dolaze u obzir! Mladoženja je istina bio jednom spomenut, ali evanđelist nije držao potrebnim, da zabilježi, što je govorio. Zaručnica se uopće i ne spominje. Iz svega toga zaključujemo, da svadba u Kani ima jedan viši smisao, drugo značenje. Ona je samo pozadina, iza koje se odigrava jedna druga svadba, naime zaruke božanskoga Kralja sa čovječanstvom, s Crkvom, s kršćanskom dušom. To je bogojavljenjska misao izražena u bogoslužju.

1. Krist je Zaručnik kršćanske duše. On se nije zadovoljio time, što nam je brat, Otkupitelj, čokot, na koji smo kao loze nakalamljeni, i što nam je dao božanski život, nego je htio da stupi s nama u najužu zajednicu. »Zato će čovjek ostaviti oca i svoju majku, a prionuti uz svoju ženu i bit će dvoje u jednom tijelu« (Efež. 5,32). Velikom tajnom naziva sv. Pavao apostol ovu vezu između zaručnika i zaručnice. Ali odmah izričito kaže, da je ova veza samo zato velika i uzvišena, jer je slika zaručničke veze između Krista i Crkve i između Krista i naše duše. Istom se tu obistinjuju u svoj svojoj dubini riječi: »I čovjek će ostaviti oca i svoju majku, a prionuti uz svoju ženu« i ovo dvoje ne će biti jedno tijelo, nego jedan duh, jedno mišljenje, jedno srce i jedna duša, u potpunom međusobnom razumijevanju, ljubavi, posjedovanju i uživanju. Slatko je ime »otac«, slatko je ime »majka«, slatko je ime »prijatelj«: ali slađe i punije

zvuči ime »zaručnica« i »zaručnik«. Zaručnik i zaručnica imaju sve zajedničko: istu baštinu, istu kuću, isti stol, istu ložnicu, isto srce. Ideal svetoga apostola Pavla bio je taj, da nas dovede do ovih svetih zaruka s Kristom. »Ja revnujem za vas Božjim žarom. Zaručio sam vas jednom mužu, da vas privedem Kristu kao čistu djevicu.« Gospodin želi da se zaruči s našom dušom kao čistom i neokaljanom zaručnicom. On želi da bude Zaručnik naše duše. Jesmo li to ikad zrelo promišljali?

2. »Sve što je moje i tvoje je« (Luka 15,31). Naše zaruke s Kristom daju duši trostruko odlikovanje. Prvo se odlikovanje sastoji u uzvišenom zaručnikovom daru posvetne milosti, svrhunaravnih kreposti, darova Duha Svetoga i u obilju svrhunaravnoga života. »Sva ukrašena stoji kraljeva kćer unutra, haljina joj je zlatom iskićena, u veze-
noj haljini vode ju Kralju« (Ps. 44,14). Drugo se sastoji u zajednici dobara. »Što je moje i tvoje je«, govori božanski Zaručnik duši. On joj daje svoje zasluge, svoje molitve, svoje srce, svoje čovječanstvo, svoje Božanstvo. On joj daje svoga Oca, svoju Majku, svoju nebesku baštinu. On sebi ništa ne pridržava. Tako silno ljubi zaručnicu-dušu. Treće odlikovanje sastoji se u tom, što sa zaručnicom dijeli i dostojanstvo i vlast. I zaručnica, svaka duša, treba da bude kraljica, koja će imati udjela i u kraljevskoj vlasti svoga Zaručnika. Treba da bude iznad svakog zemaljskog ropstva, ljudskoga obzira i svjetovnoga duha. Treba da se uzdigne nad požudu očiju, požudu tijela i oholost života. Treba da kraljuje nad ljudskim strastima i neurednim sklonostima, da gospoduje nad grijehom, đavlom i paklom. »S desne tvoje (zaručnikove) stoji kraljica u odjeći pozlaćenoj, zaodjevena izvezenim ruhom« (Ps. 44,10). Ne osjeća li se naša duša potaknutom, da se posve preda čistom Zaručniku, koji ne će povrijediti njezinu čistoću, nego će je još posvetiti i usavršiti? Ne osjeća li nam se duša sretnom, što je postala svojina i zaručnica onoga, koji ju je vječnom ljubavlju ljubio, i za nju pošao u smrt, da je vlastitom krvi za sebe otkupi? »Čuj kćeri, pogle-

daj, obrati uho svoje k meni, zaboravi narod svoj i dom svojega oca i Kralju će omiliti ljepota tvoja« (Ps. 45,11). »U svojoj veličanstvenoj ljepoti sretno pođi, pohitaj prama pobjedi i kraljuj!« (na stepenicama iz mise »Ti ljubiš«). »Sve što je moje i tvoje je.«

3. »Poklikni Bogu sva zemljo, pjevajte psalme imenu njegovu! Dođite, čujte svi, koji štujete Boga, da vam pripovijedam što je učinio duši mojoj, aleluja« (prikazanje). Zaručite s Kristom! Zar je mogao Gospodin nešto više učiniti svojoj Crkvi, nama, nego što nas je zaručio sa sobom? Kako mu moramo biti iskreno zahvalni, što se u svome utjelovljenju zaručio s čovječanstvom; što nas je svojom smrću na drvetu križa oprao u svojoj krvi, što se u svetom krštenju i našim redovničkim zavjetima zaručio s nama! I sada u svetoj Misi i svetoj pričesti još uvijek dolazi, da produbi ovu zaručničku vezu i da još više postanemo zajedničari njegovog bratstva, kraljevske vlasti i dostojanstva. »Zaboravi svoj narod i dom svojega oca.« Daj sve, da samo njega posjeduješ.

»U svemu se obogatiste u njemu« (u Kristu) (1. Kor. 1,5). Zašto smo dakle potišteni, slabi, smeteni, malodušni? Zašto smo toliko privezani uz zemlju? Zašto mislimo gotovo samo na sebe, na svoju nevolju, na borbu, na muke, na žrtve? Zato, jer ne znamo za svoje bogatstvo u Kristu, za svoje zaruke s Kristom. Gospodin mora da nam se javi kao Zaručnik Crkve, kao Zaručnik naše duše!

M o l i t v a.

Molimo te, Gospodine, umnoži nad nama djelovanje svoje moći, da se okrijepljeni božanskim otajstvima pripravimo po tvojoj milosti primiti ono, što obećaju. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Petak iza druge nedjelje po Bogojavljenju.

Drugi Krist.

Čudesna pretvorba vode u vino na svadbi u Kani Galilejskoj ima u bogoslužju svoj duboki smisao: Kod žrtve sve-

te Mise lijeva se voda u vino. Kao što ova kapljica vode u kaležu prelazi u vino i s njim biva posvećena i pretvorena, tako i mi žrtvujući prelazimo u Kristovu žrtvu i bivamo pretvoreni i posvećeni. Poslanica nam prikazuje čovjeka, koji je s Kristom u svetoj Misi žrtvovan i pretvoren!

1. »Imamo različite darove prema milosti, koja nam je dana. Ako koji ima službu, neka služi, (neka je savjesno vrši), ako je učitelj, neka uči, koji iskazuje milosrđe (nevoljnima), neka čini s veseljem; koji upravlja, neka to čini brižno.« Moramo biti zadovoljni s prilikama i sa službom, koju smo primili, s talentom, silama i sa zdravljem, koje nam je Bog dao; vjerno vršimo svoje zvanične dužnosti; revno vršimo službu, koja nam je povjerena u otajstvenom tijelu Kristovu, u svetoj Crkvi. Jedino će tako odrazivati kršćanin na sebi Duh Kristov, on će biti »drugi« Krist, koji će predobivati duhove i srca za Krista, za Kristovu Crkvu, za nebesa. To bi bio pravi plod sudjelovanja kod svete Mise. Mi ne živimo samo za sebe: mi se nalazimo i u zajednici. Svuda smo »Kristov ugodan miris Bogu među onima, koji se spavaju i koji propadaju: jednima miris od smrti na smrt, a drugima miris od života na život« (2. Kor. 2,15). To bi bio čovjek, kršćanin, koji se svojom vanjštinom pretvara u Krista.

2. »Bratskom ljubavlju ljubite jedan drugoga. S poštovanjem jedan drugoga pretječite. U skrbi ne budite lijeni, revnujte duhovno, služite Gospodinu. Radujte se u nadi (u budući život), u nevolji budite strpljivi, u molitvi postojani. Pomažite svetima (kršćanima) u potrebama. Blagosivajte one, koji vas progone, blagosivajte, a nemojte proklinjati. Radujte se s onima, koji se raduju, a plačite s onima, koji plaču. Jednako mislite među sobom. Ne težite za visokim stvarima, nego se zadovoljite neznatnima.« To bi bio čovjek, koji je i svojom nutrinjom pretvoren i posvećen u Kristu.

Baur, Rasvijetli se! I.

3. Potpuni kršćani u vanjskom životu, potpuni kršćani u nutarnjem životu, u djelima i u mislima prema Bogu, prema sebi, prema bližnjemu, to je plod sudjelovanja kod svete Mise, žrtvovanja i prikazivanja samoga sebe! Krist u nama, a mi u Kristu!

I to ne samo u crkvi ili u tihoj sobici. Kršćanin treba da pođe u svijet i život, da i svijet i život prožme Kristovim Duhom. U životu i svijetu treba da se odrazuje Krist. Na kršćaninu se mora opaziti, da cijeni blago, vrednote, brige i interese svoje okoline, da se veseli prirodi, kulturi i napretku, ali da ujedno ima nešto u sebi, po čemu nikada ne će biti sličan svijetu. On je kod posla, u uredu, u tvornici i u radnici dalekovidniji, pravedniji, spokojniji nego li njegovi nekršćanski drugovi. On ne prima sve pod gotov groš, nego sve sam prosuđuje i vodi računa i s drugim činjenicama i vrednotama, koje su nekršćanima nepoznate. Kad se želi provešeliti, tad ne šalje Boga na dopust, nego poput mladenaca u Kani poziva Gospodina, da posveti njegovu radost. On je sličan Kristu, on je drugi Krist: životom po vjeri, nadom u vječni život i svetom ljubavlju!

Pravo kršćanstvo stvara i prima sve ono što je u čovjeku istinito dobro i plemenito: istinitost prema samom sebi, ozbiljnost, poštivanje, ćudoredno dostojanstvo i čestitost, vjernost, odvažnost, hrabrost, samostalnost i dužnost odgovornosti. To su one prečesto zaboravljene kreposti.

M o l i t v a .

Bože, koji si divno saznao dostojanstvo čovječjega bića i još ga divnije obnovio, daj, da se i mi otajstvom ove vode i vina združimo s Božanstvom onoga, koji se udostojao biti dionikom našega čovječanstva, Isus Krist, Sin tvoj, Gospodin naš. Amen. (Molitva, kad se voda lijeva u vino).

Subota iza druge nedjelje po Bogojavljenju.**Bogojavljenje ljubavi.**

Čudesna pretvorba u Kani bila je epifanija, ukazanje čudotvorne moći Spasiteljeve, ali ujedno i bogojavljenje ljubavi božanskog Spasitelja prema ljudima.

1. Gospodin je bio na svadbi priprostih ljudi iz puka. Htio je da počasti, razveseli i usreći mladence. Ta on rado boravi među priprostima. I dogodilo se — u Palestini je svadba trajala nekoliko dana — da je mladencima nestalo vina. Gospodin im je u neprilici pomogao poznatim čudom. To je čudo niklo u ljubavi i njegovoj nutarnjoj samilosti prema mladencima, niklo je iz želje da svuda pomogne. Sveto Pismo kaže da je prolazio zemljom »tvoreći dobro« (Dj. ap. 10,38). Ta on je utjelovljeno milosrđe Božje, i ljubav, koja je sišla na zemlju. Ljubav, koja se nije ograničila na maleni krug svojih vjernih; ljubav, koja je prostrana kao što je prostran zemaljski krug; ljubav koja suosjeća, koja sučuvstvuje, koja trpi i koja se raduje.

2. »Ovo je moja zapovijed, da se ljubite među sobom, kao što sam ja ljubio vas« (Iv. 15,12). Kako nas je ljubio? U jaslicama, na maslinskoj gori, u svetohraništu, u svetoj pričesti? On je »ljubio svoje do konca« (Iv. 13, 1), žrtvovavši za nas svoju čast, svoju slobodu, posljednju kapljicu svoje krvi, svoj život. Ovako je ljubio nas ljude, koji smo ga toliko vrijeđali i zaboravljali! »Oče, oprosti im« (Luka 23,24). I mi moramo ljubiti onako, kako je on nas ljubio. Ljubav prema bližnjemu je oznaka njegovih pravih učenika (Iv. 13,35). Za vremenite stvari nije se mnogo brinuo, ali nas je zato obvezao za »novu zapovijed«. I ja moram biti epifanija i odraz njegove ljubavi prema bližnjemu, žrtvovati se za svoga subrata u Kristu kao i on, opraštati kao i on, podnositi kao i on, revnujući za duševni spas svoga bližnjega, molitvom i žrtvom otvarati mu nebo, kako je i on to činio. Moram biti živa slika, kopija Spasiteljevog ljubeznog Srca! »Ovo je moja zapovijed!«

3. O toj epifaniji (očitovanju) ljubavi, govori poslanica tako silno. »Ljubite jedan drugoga bratskom ljubavlju! Blagosivajte one, koji vas progone. Jednako mislite među sobom.« Pravi se kršćanski život očituje u ljubavi, koja je strpljiva i revna, koja podnosi, oprašta i služi; u ljubavi i prema neprijateljima i kleveticima. »Novu zapovijed vam dajem« (Iv. 13,34): vama, novoj i na meni zasnovanoj zajednici, prožetoj mojim Duhom i mojom snagom.

»Communicantes!« U zajednici, u potpunoj slozi i međusobnoj uzajamnosti pristupimo k oltaru. Na čelu Krist, naš veliki svećenik, naša glava: a s njime cjelokupna Božja obitelj na nebu i na zemlji, svi jednog srca i jedne duše. Svi u istoj vjeri i s istom željom da se poklonimo, da se zahvalimo, da častimo, da se u žrtvi prikazemo, da zadovoljimo, da molimo za svijetlo milosti. Nitko ne može žrtvovati sam sebe, odijeljen od zajednice, nitko, tko se ne slaže s braćom, nitko tko mrzi na brata. Samo oko Krista u ljubavi sakupljena zajednica može da sudjeluje u žrtvi svete Mise i da bude dionica plodova svete Mise. »Ljubav nada sve« (Kol. 3,14), iz »čista srca i dobre savjesti i vjere bez pretvaranja« (1. Tim. 1,3).

»Vatrenim duhom.« U svijetu ima danas mnogo žara i ognja: žar mržnje, oganj strasti, žar putene ljubavi. Nama kršćanima dovikuje Crkva: »Vatrenim duhom!« Goreći nebeskim ognjem! Raspaljeni ognjem Duha Svetoga! U ovom ognju ljubavi, koji uništava i koji je sam Duh Sveti zapalio u našim srcima, »služit ćemo Gospodinu, radovat ćemo se u nadi, bit ćemo strpljivi u nevolji, postojani u molitvi, pomoći ćemo u potrebama svoga bližnjega, blagoslivat ćemo one, koji nas progone, radovat ćemo se s radosnim, i plakat ćemo s onima, koji plaču.« To je plod svete žrtve i svadbene gozbe svete pričesti! Kršćanin raspaljen Kristovim Duhom odraz je Gospodinov! Budimo revni u svemu što se odnosi na Boga, na Crkvu i na duše!

M o l i t v a.

Molimo, Gospodine, pretječi nas uvijek i svagdje nebeskom svjetlošću, da čistim okom gledamo tajnu, koje si htio da budemo dionici i da je primamo dostojnim poštivanjem. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Sveta Misa treće nedjelje po Bogojavljenju.

1. »Gospodin kraljuje!« Klanjajući se približuju se anđeli njegovom slavnom prijestolju. Zemlja stoji podaleko. Ali i ona je čula za Kristovo kraljevsko dostojanstvo: na Bogojavljenje se ukazao svojoj Crkvi kao Kralj i Gospodin. Zato je obuzela Crkvu radost i njezine kćeri kliću (ulaz). Crkva dolazi, da se u svetoj žrtvi svom dušom posveti Kralju. Uzvišeni Kralju neba i zemlje, smiluj se nama! (Kyrie), »obazri se milostivo na našu nemoć i pruži desnicu veličanstva svoga, da nas zaštititiš« (molitva). Dobro je, dá on vlada nad nama, i da u nama učvrsti svoje kraljevstvo. Ta u nama ima toliko pokrajina i gradova, koji još nisu njemu podložni. Poslanica spominje samo neka neotkupljena područja: »umišljenost, želja za osvetom, ljudski obzir, nepodnosljivost« i t. d. »Obazri se milostivo na našu nemoć!« Mi se ne možemo od nje osloboditi. Samo Kristova milost i njegovo gospodstvo nad nama može nas spasiti od nas samih. Zato neka on kraljuje u nama, kako u zajednici svete Crkve tako i u pojedincima. »Gospodin je sagradio Sion (Crkvu, kraljevstvo svoje milosti u Crkvi, u kršćanskoj duši), i pokazao se u slavi svojoj« (na stepenicama) time, što je našu neurednu narav podložio svojemu žezlu, izliječio je i oživio. »Pruži desnicu veličanstva svojega, da nas zaštititiš.« Te riječi crkvene molitve lijepo ilustrira evanđelje: »Gospodine, ako hoćeš možeš me iscijeliti«, rekao je gubavi bolesnik. On je gospodar i nad tjelesnim bolestima. Gospodin je htio — i gubavi se očistio. Nijesmo li mi sami taj bolesnik iz evanđelja? Krist ima vlast da iscijeljuje, saziđuje, oživljava! Tako je poganski oficir došao k Isusu i zamolio ga, da iscijeli njegovog na smrt bolesnog slugu. I Spasitelj je pokazao svoju moć i povratio mu život, a da ga nije ni dotaknuo. Doista »Gospodin je Kralj«. »Desnica Gospodnja pokaza moć: ne ću umrijeti, nego živjeti« (prikazanje).

2. Na prikazanje polazimo k oltaru, t. j. Kristu ususret. Predugo smo se vucarili i potezali sa svojim bolestima i ranama. Sada je vrijeme da prekinemo s dosadanjim životom, treba da živimo novim, zdravim, čudorednim životom. Zato idemo Kristu ususret. »Pruži desnicu veličanstva svojega, da nas zaštitiš.« »Kraljuj i nad nama«; nad našim duhovnim i tjelesnim životom, nad duhom i voljom, nad maštom, i vanjskim osjetilima! Sve položimo na patenu kao žrtveni dar. Duskora će on doći, da sjedini naš dar sa svojim presvetim žrtvenim darom, koji je on sam. Tako će nas osloboditi od naše bolesti i nemoći. »Desnica me Gospodnja uzvisi.« U zajedničkoj žrtvi sv. Mise usko nas je povezao sa sobom i sjeđinio naše molitve, poslove i trpljenje sa svojim. »Ne živim više ja, nego živi u meni Krist« (Gal. 2,20). Svoje gospodstvo u nama zapečaćuje svetom pričesću. U svetoj pričesti dolazi u bijedni stan naše duše. On želi da u njoj kraljuje, da je hrani svojim tijelom i krvlju, da je pretvori u sebe i da duša iz njega živi. »Svi su se divili milosnim riječima, koje su izlazile iz njegovih ustiju« (pričesna), božanskoj sili, koju proizvđa u duši euharistija. »Dođi kraljevstvo tvoje.«

Treća nedjelja po Bogojavljenju.

Desnica Gospodnja.

»Gospodin sagradi Sion (Crkvu): i javi se ondje u slavi svojoj« (na stepenicama). Još uvijek slavimo bogojavljenje, t. j. objavljenje slave Kristove kao Kralja u svojoj svetoj Crkvi. U njoj nam se ukazao i još se uvijek ukazuje, da među nama osnuje kraljevstvo svoje milosrdne i djelotvorne ljubavi. »Gospodin kraljuje, neka klikće zemlja« (Crkva, moja duša).

1. »Gospodin sagradi Sion i javi se u slavi svojoj.« »Neka se klanjaju Gospodinu svi anđeli njegovi.« »Čuje i veseli se Sion«, Crkva, crkvena zajednica sakupljena oko oltara. Ona se tiska do Gospodina, koji se u svetoj Misi ob-

javljuje, da mu se pokloni. U prvom redu dubokom vjerom rimskoga časnika u evanđelju: »Gospodine, reci samo riječ i ozdravit će sluga moj!« »Zaista vam kažem, da tolike vjere nijesam našao u Izraelu.« Zatim mu se Crkva klanja s pouzdanjem bolesnoga gubavca iz evanđelja: »Gospodine, ako hoćeš, možeš me očistiti.« »Hoću, budi čist!« A mi ćemo mu se klanjati svojim čestitim životom. »Braćo, ne gradite se premudrima. Ne vraćajte nikomu zlo za zlo. Nastojte oko dobra ne samo pred Bogom, nego i svima ljudima. Koliko je do vas, ako je moguće, budite u miru sa svima ljudima. Pre-drugi, ne osvećujte se sami, nego ako je tvoj neprijatelj gladan, nahrani ga, ako je žedan, napoji ga. Ne daj, da te nadvlada zlo (koje ti drugi nanose), nego zlo svladaj dobrim« (poslanica).

2. Božanske li vlasti Kralja Krista u njegovom kraljevstvu, u svetoj Crkvi, u pojedincima! Bog se spustio do najniže ljudske bijede, da pomogne, da iscijeli. »A Isus pruži ruku, dotače ga se i reče: Hoću, budi čist!« I odmah se očisti od svoje gube. U gubavcu iz evanđelja prepoznajemo sami sebe. Iz beskrajne ljubavi ispružio je jednog Isus ruku, kad smo bili kršteni i progovorio: »Hoću, budi čist!« Milosrdne li vlasti, koja se u ljubavi i pomaganju očituje! To je bogojavljenje Gospodinovo! Bog je ljubav! U Kristu je Božja ljubav postala čovjekom, da nas spasi, da nam pomogne, da nas iscijeli, da nas otkupi. Od nas ljudi tražio je samo vjeru jednoga rimskog časnika, prošnju i pouzdanje bijednoga gubavca: »Gospodine, ako hoćeš, možeš me očistiti!«

3. »Desnica Gospodnja pokaza moć, desnica me Gospodnja uzvisi: ne ću umrijeti, nego živjeti i kazivat ću djela Gospodnja«: čudesa njegove moći i ljubavi, koju mi je iskazao na svetom krštenju i tako često u sakramentu svete pokore, koju će mi i danas iskazati u svetoj Misi i pričesti. »Ne ću propasti, nego živjeti« (prikazanje) po ljubavi i milosrđu božanskoga Kralja Krista, koji se ukazao u svojoj svetoj Crkvi, koji u njoj živi i djeluje. »Mnogi, t. j. pogani, doći će s istoka

i zapada i sjesti će za stol u kraljevstvu nebeskom s Abrahamom, Izakom i Jakovom (sveta euharistija, pričest): a sinovi će kraljevstva (izabrani narod, Izraelci) biti izbačeni u skrajnju tamu« (evanđelje). Od pogana, od nas »sazida Gospodin Sion, Crkvu.« »Narodi (poganski) će štovati ime tvoje i svi kraljevi zemaljski slavu tvoju« (na stepenicama). Zahvalimo se od sveg srca i divimo se njegovoj milosti i nezahvalnoj ljubavi. Pokajmo se, što smo tako slabo upotrebljavali njegovu milost i njegovu ljubav!

M o l i t v a.

Svemogućí, vječni Bože, obazri se milostivo na našu nećmoć i pruži desnicu veličanstva svojega, da nas zaštitiš. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Ponedjeljak iza treće nedjelje po Bogojavljenju.

V j e r a.

»Zaista vam kažem, da tolike vjere nisam našao u Izraelu« (evanđelje). Izabrani je narod imao objavu, patrijarhe, Mojsijev zakon, proroke, Sveto Pismo, hram, žrtve i obrede, ali nije vjerovao u Isusa. A odmah pokraj nalazi se poganin, rimski časnik, koji živo vjeruje u Isusa. Nije ni potrebno, da dođeš u moju kuću, pa da tek onda izliječiš moga bolesnog slugu. Dovoljna je tvoja riječ, izrečena iz daljine, da ga izliječi: »Gospodine, reci samo riječ!« »Zaista, tolike vjere nisam našao u Izraelu!«

1. Isus traži vjeru. Svoje božansko veličanstvo sakrio je velom ljudske naravi i htio je, da bude ovisan o majci, o naravi, o različitim životnim potrebama. On je prikrío svoj božanski sjaj velom nemoći i trpljenja. Jedino vjera vidi u njemu slavu Božanstva. Zato Isus traži našu vjeru, potpunu vjeru! »Blago onima, koji ne vidješe, a vjerovaše« (Iv. 2029). Ovu vjeru nije našao kod svoga izabranoga naroda. Izrael je očekivao Mesiju, koji će ga osloboditi od teškog rimskog gospodstva, koji će ga ojačati politički, nacionalno, koji

će mu pribaviti zemaljska dobra i vremenito blagostanje. Narod je bio previše zauzet za vremenito, za zemaljsko, te je izgubio svaki smisao za ono, što uistinu može usrećiti ljude i narod i što ima trajnu vrijednost. Izgubio je smisao za vječno i božansko. To se dogodilo, premda su imali i proroke i Sveto Pismo! Tako se zbilo, da Izrael nije vjerovao u svoga Mesiju, štoviše da je od poganina Pilata zatražio njegovu smrt: »Raspni ga!« Radi toga je bio izabrani narod zabačen, a pogani su stupili na njegovo mjesto!

2. Rimski stotnik postao je predstavnikom poganskog svijeta, kao što su o Bogojavljenju mudraci bili predstavnici istočnih naroda. Sa stotnikom dolazimo i mi Gospodinu s istom živom vjerom. »Ti si Krist Sin Boga živoga« (Mat. 16,16). Mi poznajemo i pristajemo uz Isusa, njegovu Crkvu, njezin nauk, zapovijedi i sakramente. To je Spasitelj predvidio u današnjem evanđelju: »Mnogi (poganski narodi) će doći s istoka i zapada i sjesti će za stol u nebeskom kraljevstvu s Abrahamom, Izakom i Jakovom.«

3. Treba da se divimo vjeri rimskoga stotnika. On nije poznavao Sveto Pismo, ni proroke, ni divna djela, koja je Bog činio izraelskom narodu. A ipak je vjerovao u Isusa. On je vjerovao, da može izliječiti njegovog slugu iz daljine, samo činom svoje volje. I kakvo je samo poštovanje imao prema Gospodinu! On smatra da nije dostojan, da Isus dođe u njegovu kuću. Kako su se posve drugačije vladali Židovi! Oni su zatvarali svoje oči pred Gospodinovim čudesima. Oni su se vladali, kao da ne poznaju proročanstva Staroga Zavjeta. To je otajstveno djelovanje milosti: »Koga ću pomilovati, pomilovati ću, i kome ću se smilovati, smilovat ću se« (Rim. 9,15; 2. Mojs. 33,19). Prema tome, nastavlja apostol, »niti stoji do onoga, koji hoće niti do onoga koji trči, nego do Boga, koji se smiluje« (Rim. 9,16). Što smo dakle pozvani Kristu i njegovom bogatstvu i što vjerujemo, nije naša zasluga, nego jedino Božja milost i milosrđe.

Kome daje Bog svoju milost? Malenima, poniznima!
»Slavim te, Oče, Gospodine neba i zemlje, što si ovo (Isusove

riječi, propovijedanje) sakrio od mudrih i razumnih, a objavio malenima« (Mat. 11,25). Mudraci, književnici izraelskoga naroda i pismoznanci, uzdali su se i ponosili se svojim znanjem, pa im je Krist ostao sakriven. A ponizni i priprosti, koji se nisu mogli ponositi svojim ljudskim znanjem, koji su priprosto primali Isusove riječi, onako, kakve jesu, njima su jasne i razumljive. »Da, Oče, jer tako je bila tvoja volja.« »Oholima se protivi Bog, a poniznima daje svoju milost« (1. Pet. 5,5).

»Tko misli da stoji, neka gleda, da ne padne« (1. Kor. 10,12). Što se dogodilo Izraelu, ne može li se dogoditi i nama? Nismo li i mi nevjerni prema milosti i njezinim poticajima? Zar se ne čuvamo slabo »malenih« grijeha i nevjernosti? Mi ne shvaćamo ozbiljno Krista. Svoje želje, svoju volju često pretpostavljamo njegovim željama i njegovoj volji!

»Ako li se neke od grana odlomiše i ti se, koji si divlja maslina (iz poganskog svijeta), pricijepio među njih, i postao si zajedničar korijena i masti od masline, ne hvali se protiv grana (protiv zabačenog, izraelskog naroda). Nevjеровanjem se odlomiše, a ti vjerom stojiš. Ne ponosi se, nego se boj, jer kad Bog nije prirodnih grana poštedio, ne će ni tebe poštedjeti« (Rim. 11,17 sl.).

M o l i t v a.

Molimo te, Gospodine, dostoj se učiniti nas dostojnim, da primimo velike učinke tolikih tajna, kod kojih dopuštaš, da sudjelujemo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Utorak iza treće nedjelje po Bogojavljenju.

B o ž a n s k i g r a d i t e l j.

»Gospodin sagradi Sion« (na stepenicama), svoje kraljevstvo, svetu Crkvu; kraljevstvo po svome Duhu, kraljevstvo mira i ljubavi. To nam javlja poslanica treće nedjelje po Bogojavljenju.

1. »Ne vraćajte nikome zlo za zlo!« Samo neotkupljen i svjetovan čovjek misliti će na osvetu. Za takvog čovjeka popuštanje, opraštanje, mirno primanje uvreda nije krepost, nego slabost! Njegova je lozinka: to ne smiješ nipošto dopustiti! Oko za oko, zub za zub! »A ja vam kažem: da se ne opirete zlu. Nego ako te tko udari po tvom desnom obrazu, pruži mu i drugi« (Mat. 5,39). Krist nije ostao kod riječi. On je i svojim dobrim primjerom prednjačio. Tukli su ga, rugali mu se, popljuvali, nepravedno optužili i napokon osudili na smrt: a on je šutio! »A Isus je šutio«, govori evanđelje tako značajno! One, koji su nanašali zlo, ispričava kod svoga Oca i za njih se moli: »Oče oprosti im, jer ne znaju što čine!« »Gospodin sagrađi Sion!« On želi u kršćanima, u nama, osnovati svoje kraljevstvo. On želi u nama i dalje živjeti svojim životom. Gospodine, »Dođi kraljevstvo tvoje!« Živi u nama, zavladađ u nama svojim Duhom i osjećajem, da uistinu budemo tvoje kraljevstvo, živa slika i odraz tvoga bića, tvoje dobrote i tvoje ljubavi!

2. »Zlo nadvladađ dobrim!« To je Kristov Duh, to je pravo kršćanstvo i prava pobožnost! »Ako je tvoj neprijatelj gladan, nahrani ga.« Ta je osveta dopuštena: zlo, koje ti nanose, naplati dobrim, dobročinstvima, milosrđem! »Zlo nadvladađ dobrim!« »Dobro činite onima, koji vas mrze i molite se za one, koji vas progone« (Mat. 5,44). Kršćanin mora biti potpuno dobar! O svakome, koji mu zlo nanosi, treba da misli dobro; on mu dobro želi i zlo vraća dobrim. To zahtijeva poslanica: to je Kristov Duh, to je duh, koji mora obuzeti i voditi kršćane, udove Krista, glave!

3. »Gospodin gradi Sion«, svoje kraljevstvo, kad danas u svetoj Misi u svojoj Crkvi i u svetoj pričesti u našima dušama bude slavio bogojavljenje. Težak je njegov posao. Građa, koju upotrebljava kod gradnje, krhka je i neistesana, gotovo neupotrebljiva: naše srce i naš duh, pun je sebičnosti, oholosti i ogorčenosti; previše je osjetljiv i tijesan. Pun je zlobnih misli i krivog mišljenja. Samo kritiziramo i stavljamo neumjesne primjedbe. U svijetlu današnje poslanice opet

upoznajemo svoju pravu sliku: kako nismo dobrohotni, kako ne ćemo da rado oprostimo i dobro činimo. Zato molimo iz sveg srca: »Dodi kraljevstvo tvoje!« Gospodine, posve nas obnovi. Načini naše srce po svojem presvetom Srcu!

»Zlo nadvladaj dobrim«, iskrenošću i dobrotom. Dobrota je cvijet, kruna i plod ljubavi, najsavršenija oznaka kršćanske ličnosti, ona je potpuno nasljedovanje Kristovo. »Obucite se kao izabranici Božji u srdačno milosrđe, dobrotu, poniznost, krotkost i strpljivost« (Kol. 13,12). Dobrota neka se odrazuje iz naših riječi i djela. Dobrota neka bude plod života s Crkvom i osobiti plod sudjelovanja kod svete Mise!

Sveta je Misa zajednička žrtva. Kod žrtve svete Mise možemo samo onda plodonosno sudjelovati, ako nastojimo da s braćom u Kristu sačinjavamo jedno srce i jednu dušu. »Communicantes«. Stojeći u zajednici, ne toliko po tijelu, okupljeni oko jednog oltara, nego mnogo više po duši, po duhu i po srcu. »Kruh naš svagdanji daj nam danas. Otpusti nam dugove naše, kako i mi otpuštamo dužnicima našim. I ne uvedi nas u napast.« Ovako moli pravi kršćanin!

M o l i t v a .

Molimo te, Gospodine, dostoj se učiniti nas dostojnima, da primimo velike učinke tolikih tajna, kod kojih dopuštaš da sudjelujemo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Srijeda iza treće nedjelje po Bogojavljenju.

Životna zajednica s Bogom.

»Gospodin gradi Sion i javlja se u svojoj slavi« (na stepenicama). Stari Sion, Jeruzalem je pao. Novi se zida: Gospodin ga sazida iz poganskih naroda. Kako? On ih ozdravlja, t. j. daje im »novi život« kao gubavcu i bolesnom slugi u današnjem evanđelju. »Ja ću živjeti i kazivati djela Gospodnja« (prikazanje).

1. Novi je život sudjelovanje ili dioništvo u božanskom životu. Novi život, koji smo primili po Kri-

stu u njegovoj Crkvi, ne sastoji se možda samo u tome, što se sada klanjamo Kristu kao Bogu-čovjeku i Otkupitelju; još manje u tome, što ga častimo kao čovjeka, koji je čovječanstvo otkupio propovijedanjem novog čudoređa, pokazao mu nove putove vjerskoga života i dao primjer kreposna života. Novi se život sastoji u tome, što smo po Kristu postali dionici Božjega života. »Vidite, kakvu nam je ljubav dao Otac, da se djeca Božja zovemo i jesmo« (1. Iv. 3,1). »Po tom su nam darovana dragocjena i najveća obećanja, da po njima budete pričesnici božanske naravi, ako utečete od pogubne požude ovoga svijeta« (2. Pet. 1,4).

2. Novi je život životna zajednica s Bogom. »Tko mene ljubi, držat će moju riječ i ljubiti će ga moj Otac; k njemu ćemo doći i nastanit ćemo se kod njega« (Iv. 14,23). Otac i Sin i Duh Sveti stupaju u jednu trajnu milosnu zajednicu s dušom. Mi osjećamo i znamo, da smo u jedinstvu s Bogom, da smo djeca, izabranici i Božji ljubimci. Mi živimo samo za njega i ljubimo samo njega, jer je vrijedan svake ljubavi. S njime se razgovaramo kao djeca s Ocem. A on prosvjetljuje naš duh svojim prosvjetljenjima i volju hrani čudesnom snagom. Jedamput nas napunja neizrecivom slatkoćom, a zatim nas opet kuša duhovnom suhoćom i osamljenosti. On je zato ipak uz nas. On sigurnom rukom upravlja lađicu naše duše kroz sve magle i oluje poput vještog kormilara, koji se pouzda u sebe.

3. »Gospodin saziđuje Sion« t. j. Crkvu, novo čovječanstvo, kad ih napunja i obuzima svojim božanskim životom. Taj se život rađa u samom Bogu, a nama ga daje samo Krist i nitko drugi. U njem je izvor božanskog života. Otac mu je dao vlast nad svakim tijelom, da svakome, koji je njemu povjeren, dade vječni život.

»Koji jede od ovoga kruha, živjet će u vijeke« (Iv. 6,48). Novi život izvire iz Krista, a nama priteče u žrtvi svete Mise, u presvetoj euharistiji i ostalim sakramentima.

Budimo Kristu zato iskreno zahvalni. Ponavljajmo riječi iz bogoslužja: »Desnica Gospodnja pokaza moć, desnica me

Gospodnja uzvisi, ne ću umrijeti, nego živjeti i kazivat ću djela Gospodnja« (prikazanje).

M o l i t v a.

Svemogućí, vječni Bože, obazri se milostivo na našu ne-moć i pruži desnicu veličanstva svojega, da nas zaštitíš. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Četvrtak iza treće nedjelje po Bogojavljenju.

B u d i č i s t.

»Kad je Isus sišao s gore, išlo je za njim mnogo naroda. I dođe gubavac koji mu se klanjao i reče: »Gospodine, ako hoćeš možeš me očistiti!« A Isus pruži ruku, dotae ga se i reče: »Hoću, budi čist« (evanđelje). U tom se događaju očitovala dobrotá i vlast Gospodinova nad bolestima.

1. »Gospodine, ako hoćeš možeš me očistiti.« Guba čini nečistim i nagrđuje bolesnika. Naučitelji duhovnog života vide u njoj zornu sliku one strašne opáčine, koja više nego ikoja druga zarazuje, nagrđuje i ponižuje ne samo dušu nego i tijelo. Duboko u nama uvriježena je jedna silna, ludosti slična strast, ružan životinjski nagon, koji nas potíče na nečisti grijeh. To je vatra, koja ne izjeda samo vlastitu dušu, već želi da uništi i druge. Kako ta strast škodi onome, koji joj popušta, kako ga unesrećuje, kako mu sve oduzima! Ako tko želi da se u njemu nastani kraljevstvo Božje, onda je prvi zahtjev da bude čist. »Gospodine, ako hoćeš, možeš me očistiti.« »Hoću, budi čist.« Isus hoće, da budemo čisti, da budemo slobodni od grijeha nečistoće u mislima, željama, htijenju i djelima. Drukčije i ne može biti, jer smo po svetom krstu ucijepljeni na njega! Mi smo loze na njemu, čokotu, udovi Krista, glave, koji živimo njegovim životom. I tijelo pripada Kristu, i zato podložno Kristu, našoj glavi. Kao živi ud Kristov ne smije se podati djelima pohote i strasti. Istina, mi se moramo i dalje krvavo

boriti, ali na našoj je strani jaki, čisti Krist. »Hoću, očisti se!« Ja ću ti dati snage i milosti, da budeš čist!

2. »Blago onima, koji su čista srca« (Mat. 5,6). Gospodin traži od nas više nego to da se čuvamo grijeha nečistoće. On zahtijeva potpunu čistoću srca. On zahtijeva da ne budemo privezani ni uz koji grijeh, ma kako se on zvao. Zahtijeva da svojevoljno i promišljeno ne učinimo ni najmanji grijeh, da se s grijehom nikako ne pomirimo, već da ga istjeramo iz najtamnijeg kutića svojega srca. Čistoća srca traži od nas, da svijesno i odlučno pođemo uskim putem, koji vodi u život. Da budemo spremni poći kroz oganj trpljenja i kušnja, jer nas Bog na taj način čisti od svih neurednih sklonosti i želja. Čistoća srca traži od nas, da učinimo sve, kako bi se oslobodili silne putenosti, sebičnosti, oholosti i umišljenosti, da tako poput jasnog ogleđala odrazujemo u sebi Božju ljepotu. Potpuna čistoća srca stiže se pomoću Božjom neprekidnim žrtvama, ozbiljnim nutarnjim i vanjskim mrtvenjem. »Blago onima, koji su čista srca.« Blago onima, koji se ozbiljno mrtve, koji se tako iznad svega vremenitog i prolaznoga sve savršenije uzdižu k Bogu.

3. »Gospodine, ako hoćeš, možeš me očistiti.« »Gospodin će opet sazidati Sion (kršćansku dušu). I ondje će se javiti u svojoj slavi« (na stepenicama). On ljubi čistoću. On želi da u nama kršćanima i dalje živi svojim životom. On živo nastoji i želi, da mi, udovi, budemo slični njemu, glavi, da u svojem životu odrazujemo čistoću njegova bića. »Vi ste svijetlo u Gospodinu. Kao djeca svijetla živite« (Efež. 5,8). Vruće se pomolimo za sebe i za svoju braću po Kristu: »Gospodine, ako hoćeš, možeš me očistiti.« Učini, da budemo čisti.

Nas ljude može jedino da zadovolji blaženi život na Božjim grudima i blaženo uživanje i ljubav Božja u zajednici sa svetima i blaženima na nebu. Mi treba da budemo kao jedna posuda, u koju će se izliti božanski život, božanska čistoća i svetost, a slava će ju Božja ispuniti do vrha.

Da, mi ćemo biti jednom uronjeni u slavu Božju. Ona će nas tako obuzeti, da ćemo na sebi odražavati sjaj i ljepotu čistoće Božje. To će biti radost i užitek za samoga Boga i cijelo nebo. Kako bi dakle mogao Bog, da nešto nečisto trpi u svojoj blizini? Zato traži potpunu čistoću! Tko se želi približiti Bogu, taj mora biti čist, mora biti sličan Bogu. Božja blizina i sličnost Bogu stoje u tijesnoj vezi.

Danas ćemo poći na svetu Misu s velikom prošnjom nevoljnog gubavca: »Gospodine, ako hoćeš, možeš me očistiti.« On dolazi u svetoj Misi, da nas prožme svojim čistim bićem. U svetoj će pričesti dotaknuti naše tijelo svojim preobraženim tijelom, našu dušu svojom dušom govoreći: »Hoću, budi čist!« Tako treba da molimo i da se pouzdajemo. »Desnica Gospodnja pokaza moć, desnica me Gospodnja uzvisi, ne ću umrijeti, nego živjeti i kazivat ću djela Gospodnja« (prikanje).

M o l i t v a .

Svemogućí, vječni Bože, obazri se milostivo na našu nemoć i pruži desnicu veličanstva svojega, da nas zaštitiš.

Molimo te, Gospodine, dostoj se učiniti nas dostojnim da primimo velike učinke tolikih tajna (euharistije), kod kojih dopuštaš da sudjelujemo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Petak iza treće nedjelje po Bogojavljenju.

Čistim srcem.

I danas ćemo promotriti evanđeoske riječi o izlječenju gubavca. Prisustvovat ćemo svetoj Misi i pripraviti se, da primimo svetu pričest. Najsvetija nam je dužnost, da čisti pristupimo. »Hoću, budi čist!«

1. »Tko će uzaći na goru Gospodnju, ili tko će stati na svetom mjestu njegovu (u hramu)? U koga su nevine ruke i čisto srce. Koji ne provodi život svoj tašto Baur, Rasvijetli se! I.

(koji ne misli, ne čini zlo) i ne kune se lažno bližnjemu svome. On će primiti blagoslov od Gospodina i milosrđe od Boga Spasitelja svoga« (Ps. 23, 3 i 4). Ako je to vrijedilo već za stupanje u Jeruzalemski hram, koliko više vrijedi za sudjelovanje kod svete euharistijske žrtve i za primanje svete pričesti? Koliko ćemo biti dionici učinaka svete Mise i svete pričesti, to zavisi o stepenu naše duševne čistoće. Nikad nismo dosta čisti, kad polazimo k oltaru ili kad pristupamo k stolu Gospodnjemu. Uvijek je na nama dosta krivih navika, pogrešaka i neurednih sklonosti. Još uvijek živi u nama samoljublje, ta neprijateljica čiste ljubavi prema Bogu i bližnjemu. Još uvijek posve ljudski mislimo. Vlastita korist još je uvijek glavni motiv našega htijenja i djelovanja. Kod posla i rada još se uvijek zaustavljamo kod sebe, mislimo na užitak, na zadovoljštinu na radost, na svoju korist, na svoju čast: uvijek smo najprije mi, a tek onda Bog i Krist, naš Gospodin! Već nam je postalo navikom, da se ne čuvamo neurednosti, nečistoće i kaljanja duše ni onda, kad se ne radi samo o lakom grijehu. Zar se onda čudimo, što ne crpimo potpune koristi od sudjelovanja kod svete Mise i primanja svete pričesti? »Gospodine, ako hoćeš, možeš me očistiti.« Ovako ga molimo danas, kad bude u svetoj žrtvi došao na oltar, da nam udijeli milost potpune čistoće. »Srce čisto stvori u meni, Bože, i duh pravi obnovi u meni« (Ps. 50,12).

2. »U koga su nevine ruke i čisto srce.« Koji dnevno ili skoro dnevno primaju svetu pričest, moraju se odlikovati osobitom čistoćom. Uvijek je nešto veliko i sveto primati neki sakrament. Od sakramenta tijela i krvi Gospodnje, od svete pričesti nema uzvišenijeg sakramenta. Sveta je euharistija najkorisnije i najvažnije sredstvo milosti i posvećenja. »Dobro pripravljena duša prima u jednoj svetoj pričesti neisporedivo više revnosti, nego svi sveti zajedno u svim svojim viđenjima i objavama« (Lallemand). Ali zato mora biti duša pripravna, velika i široka. Da često i dnevno smijemo primati svetu pričest, traži Cr-

kva, da smo u stanju posvetne milosti pristupajući s pravom nakanom. Ako pristupamo svetoj pričesti samo iz navike ili taštine ili iz ljudskog obzira ili iz bilo kojega ljudskog razloga, ne pristupamo s pravom nakanom. Pravu nakanu imamo kad idemo na pričest, da se što više sjedinimo s Bogom i da se sve više oslobodimo svojih slaboća i pogrešaka. Pravu nakanu imamo i onda, makar da se još nismo potpuno oslobodili svih lakih grijeha. Međutim, ako dobro primamo svetu pričest, s vremenom ćemo se osloboditi promišljenih lakih grijeha. Ako neprestano padamo u iste promišljene lake grijeha i nevjere, sveta pričest ne će donijeti željenog ploda. Učitelji duhovnog života vele, da u tom slučaju nema prave nakane i čistoće duše, koja je potrebna kod onoga, koji često prima svetu pričest.

3. Iskreno se ispitajmo, da li uvijek s potrebnom čistoćom srca dolazimo na službu Božju i pristupamo k svetoj pričesti. O duševnoj čistoći ovisi i korist svete Mise i svete pričesti. »Po njihovim plodovima poznat ćete ih« (Mat. 7,15).

Mjerilo našeg prosuđivanja, mišljenja i govora obično je vlastita korist. Ljude, događaje, stvari ljubimo ili preziremo prema većem ili manjem zadovoljstvu, koje otud proizlazi.

Ljudska korist također je mjerilo naših sklonosti i želja. Upravo instinktivno osjećamo, što nam je kod ljudi i u stvarima ugodno ili manje ugodno, što nam se dopada, ili ne dopada, i prema tome tražimo ili izbjegavamo ljude, poslove i dužnosti. Znak je to, da u svojoj nutрини nismo čisti!

Što zapravo tražimo u molitvi i primanju svete pričesti? Utjehe! I to u tolikoj mjeri, da ovu ili onu vrst molitve pretpostavljamo drugoj, da smo u ovoj vježbi vjerniji, nego u drugoj. A zašto? Zar zato, što to Gospodin želi? Nipošto! Mi tražimo sebe. Kad u svetoj pričesti i molitvi nađemo ono što smo tražili, onda smo sretni, onda čestitamo na uspjehu! Onda smo uvjereni, da je bilo sve u redu. A kad

nastupi suhoća, onda napuštamo svoje vježbe, i mislimo da je sve izgubljeno. To je znak, da naša pobožnost nije čista, jer smo sebični i srce puno potajne oholosti. Zato se ne čudimo, što nam ni molitva ni primanje svete pričesti mnogo ne koristi!

Ovako recimo Gospodinu: »Gospodine, ako hoćeš, možeš me očistiti.« Ja ne mogu. »Pruži desnicu veličanstva svojega« i dotakni se mene, kao što si taknuo gubavca, i reci i meni svoju svemoćnu riječ: »Hoću, budi čist!« »Desnica Gospodnja pokaza moć« (prikazanje).

M o l i t v a.

Svemogućí, vječni Bože, obazri se na našu nemoć i pruži desnicu veličanstva svojega, da nas zaštitiš. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Subota iza treće nedjelje po Bogojavljenju.

»Gospodine, nisam dostojan.«

Još uvijek s udivljenjem promatramo rimskoga časnika, koji razlaže Gospodinu o teškoj bolesti svojega sluga. Spasitelj se pokazao spremnim da mu pomogne, zato je rekao: »Ja ću doći i izliječiti ga.« Stotnik svladan Spasiteljevom spremnošću i ljubavi, mislio je, da nije dostojan milosti, pa mu je odgovorio: »Gospodine, nisam dostojan, da udeš pod moj krov, nego samo reci riječ i ozdravit će moj sluga.« U bogoslužju se ponavljaju ove ponizne riječi, kadgod se dijeli sveta pričest.

1. »Gospodine, nisam dostojan.« Kad je Gospodin htio da sebi pripravi dostojan stan, uklonio je prije svega svaki grijeh. Jedina, koja bi bila dostojna da ga primi, bila je Bezgrešna, koja je bila osobitom milošću očuvana od svake ljage istočnoga grijeha. Uz milost bezgrešnog Začeca primila je i obilje svake druge milosti i kreposti. I tako je bila u milosti učvršćena, da se u svome životu nije nikada ni u najmanjoj stvari iznevjerila, da nije nikada ni

pomislila neurednu misao, niti je ikad učinila kakvo nesmotreno djelo, niti je ikad izgovorila kakvu nepromišljenu, krivu ili nesavršenu riječ. Ona je i u svojem htijenju i mislima bila posve savršena. Marijinu čistoću i neokaljanost jedva možemo dokučiti. Tolika je čistoća trebala da resi onu, koja je bila izabrana, da pruži Bogu dostojan stan. Kako ju je čuvao u njezinom djetinjstvu, u godinama koje je provela u Jeruzalemskom hramu i nazaretskom svetištu! Marija je bila dostojna da primi Gospodina! A i mi očekujemo i pozdravljamo u svetoj pričesti istoga Gospodina i Spasitelja! On doduše ne dolazi k nama s tom nakanom, da se utjelovi, ali još uvijek dolazi isti, neizmjenno sveti Gospodin Bog. On zaslužuje, da stan, koji mu nudamo, bude jednako čist i lijep, da bude svetište njega dostojno. A kako smo još daleko od čistoće i svetosti nazaretske Djevice! S punim pravom moramo priznati: »Gospodine, nisam dostojan, da uđeš pod krov moj.« Nismo posve čisti u mislima, htijenju i osjećanju; nevjerni smo i tako malo imade pravoga i istinskoga dobra, koje se bez daljnjeg može Bogu svidjeti. Kako su često puta naše misli ružne i kako nagrđuju našu nutrinu! Kako smo nedostojni, ako se usporedimo sa čistoćom i svećošu onoga, koga primamo kao gosta u svoju dušu. Kad bismo htjeli već jednom o tom ozbiljno razmišljati!

2. »Ali samo reci riječ i ozdravit će moja duša!« Svijesni svoje nevrjednosti podignimo k njemu svoje oči. Vjerujemo u njegovu ljubav! Uzdajmo se u njegovu moć i dobrotu. »Smiluj mi se, Bože, po velikom milosrđu svojem. I po prevelikoj dobroti svojoj, uništi krivicu moju. Posve me operi od krivice moje i od grijeha mogega očisti mene« (Ps. 50,3). Pripravljajući se na dolazak božanskoga gosta ponizno i skrušeno priznajemo u »ispovijedam se« svoju krivnju: moj grijeh, moj preveliki grijeh. Zatim se utječemo nebeskoj majci Mariji, apostolskim prvacima sv. Petru i Pavlu, slavnoj nebeskoj Crkvi, da se zauzme za nas i isprosi nam oprostjenje grijeha. Mi molimo i svećenika, zamjenika Crkve na zemlji, da nas zagovara kod

Boga. Crkva nas sa svoje strane uvjerava, da je Bog oprostio, otpustio i odriješio nas od naših grijeha i prestupaka. Na prošnju Crkve na nebesima i Crkve na zemlji progovora Gospodin svoju riječ, a naša duša ozdravlja. »Tijelo Gospodina našega Isusa Krista čuvalo dušu tvoju za život vječni. Amen.« Tolika je njegova ljubav da nas sam pripravlja za svoj doček, kao što je nekad priprazio svoju djevičansku Majku. Što ga dostojnije budemo primili, tim će silnije biti djelovanje njegove milosti u našoj duši. Zato sam izgovara riječ oprostjenja, riječ, koja dušu čini čistom, svijetlom i lijepom, tako da se s radošću u nju navraća.

3. »Gospodine, nisam dostojan.« Tim se više pouzdajemo u nj, kao i stotnik iz evanđelja. Kad je Isus čuo stotnikove riječi, začudio se i rekao onima, koji su išli za njim: »Zaista vam kažem, da tolike vjere nisam našao u Izraelu.« Gospodin je nagradio stotnikovu vjeru i njegovo savršeno pouzdanje: »Idi, i neka ti bude kako si vjerovao. I u taj čas ozdravi sluga« (evanđelje).

»Gospodine, nisam dostojan.« Potrebno je i korisno, da budemo svjesni svoje nevrijednosti, kad pristupamo k svetoj pričesti. Taj osjećaj vlastite nevrijednosti morao bi nas odvratiti, kad ne bismo znali, da se on raduje dušama, koje samo u njemu traže svoje jedino veselje.

Vjera i pouzdanje rimskoga stotnika najbolja je bliža priprava za svetu pričest; priprosta vjera, koja u ovom presvetom otajstvu gleda njega kao izvor svake milosti, kao puninu svakoga spasenja i svake sile, koja gleda njega, kako dolazi, da nam dade sebe i sve svoje blago, kako dolazi, da u nama tvori čudesa svoje ljubavi. Zato više mislimo na njegovu silnu i obilnu ljubav nego na svoju nevrijednost. Ovo jednostavno vježbanje u vjeri uključuje u sebi sve druge čine priprave. »S a m o reci riječ i ozdravit će moja duša.«

M o l i t v a.

Svemogući, vječni Bože, obazri se milostivo na našu nemoć i pruži desnicu veličanstva svojega, da nas zaštitiš. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Sveta Misa četvrte nedjelje po Bogojavljenju.

1. Danas slavimo novo ukazanje »slave« utjelovljenoga Sina Božjega u buri na moru. Silni valovi bacali su lađicu amo tamo, kao da je bila bez kormilara. Svuda unaokolo bila je duboka tama. Učenici, vični buri i oluji, ovaj puta izgubiše svaku nadu. Samo bi ih jedan mogao spasiti — a taj spava. Isus se pričinio kao da se njega ne tiče propast, kojoj su svi išli u susret. Onda im nije drugo preostalo, nego da pođu k onome, koji je spavao, da ga probude: »Gospodine, izbavi nas, pogibosmo!« I on je nato ustao. Istom je sada on ustao i očitovao svoju slavu, svoju neograničenu vlast nad bijesnim prirodnim silama. Samo jedan znak njegove volje i nastade velika tišina. A ljudi se čudili govoreći: »Tko je ovaj, da ga slušaju i vjetrovi i more?«

2. S tom slikom pred očima idemo danas u crkvu. Kao i prošle nedjelje, čujemo već kod ulaza: »Gospodin kraljuje.« Anđeli mu se klanjaju padajući ničice pred njim, a zemlja sa strahopočitanjem diže k njemu svoj pogled. Crkva mu kliče, a njezina se djeca vesele (ulaz), jer će u svetoj Misi oćutjeti na sebi silnu moć njegove desnice, koja spasava. »Bože, ti znaš, da radi ljudske slaboće ne možemo odolijevati tolikim pogiblima« (molitva). Mi, Crkva, mi smo ona lađica, nošena bijesnim valovima i kojoj prijeti propast, ako nas njegova ruka ne spasi i ne očuva. Ne ćemo moći prebroditi more zemaljskoga života i sretno prispjeti k vječnim žalima, ako ne bude on s nama u lađici. A on se nalazi u našoj lađici, doklegod ljubimo njega i doklegod se ljubimo međusobno: »Ljubite bližnjega svoga kao samoga sebe.« »Gdje su dvojica ili trojica sabrani u moje ime, ondje sam ja među njima« (Mat. 18,20). Crkva bez ljubavi, bila bi crkva bez Krista. Biskupija, župa, redovnička zajednica, koja nije vezana vezom ljubavi, ne izvršuje riječi današnje poslanice. Gdje su srca ljubavlju sjedinjena, ondje

je Krist. »Tu gradi Sion, svoje kraljevstvo, i javlja se u svojoj slavi« (na stepenicama), kao i u lađici na bijesnim valovima Genezaretskog jezera. Ljubav je ona, koja privlači Spasitelja među svoje vjerne i koja ga ondje zadržava. Ondje je njegovo kraljevstvo, ondje on kraljuje i vlada, ne da koga podjarmi, nego da spasi, da služi i daje život. »Gospodin kraljuje, neka klikće zemlja« (Crkva, duša) (aleluja). »Gospodin kraljuje«, potvrđuje evanđelje. Sjetimo se samo onoga dana, kad se Gospodin uspravio u lađici svoje Crkve i zapovijedio neprijateljskim silama, da umuknu. »Vrata paklena ne će je nadvladati.« Sjetimo se zahvalno onih blagoslovljenih časova, kad se Gospodin često podigao u krhkoj lađici naše duše i zapovjedio valovima i vjetru i »postala je velika tišina«. Onda smo na sebi iskusili Kristovu slavu: »Desnica me Gospodnja uzvisi« (prikazanje).

3. S čvrstom vjerom u jaku Gospodinovu desnicu, koja nas izbavlja iz pogibli zemaljskoga života, pođimo na prikazanje. Na oltaru će se zasjati njegova slava, kad bude, iako sakriven pod prilikama kruha i vina i naoko kao bez života i očuta, počivao u lađici svoje Crkve, da joj bude vjerni drug i pratilac na njezinom putu. Tu na oltaru posjeduje Crkva njega, njegove zasluge, molitvu, zadovoljštinu, njegovo presveto Srce, njegov neizmjereno dragocjeni život, njegovu silu i moć. U svetoj pričesti silazi u lađicu našega života kao vjeran prijatelj, čuvar i kormilar. U čijem se srcu on nalazi, ondje ne može neprijatelj pobijediti. Ako on u srcu stanuje, može mu duša s pouzdanjem pristupiti. »Gospodine, izbavi nas!« I ne će se prevariti u nadi. Ali ne smijemo zaboraviti, da će ga duša samo toliko imati, koliko bude obdržavala veliku zapovijed: »Ljubite jedan drugoga!« »Koji ljubi bližnjega, ispunio je zakon!«

Četvrta nedjelja po Bogojavljenju.

»Ne ću umrijeti.«

I danas slavimo opet Bogojavljenje, ukazanje Kristovo: Krist se ukazao u lađici, u svojoj Crkvi. On živi u njoj, on

je upravlja i štiti i sigurnom rukom vodi kroz buru i valove ovoga vremena k vječnim žalima. »Neka se klanjaju Bogu svi anđeli.« Raduj se, sveta Crkvo, jer je silni božanski Kralj uz tebe. »Bog je usred nje, ne će se pomaknuti« (Ps. 45,6).

1. Kad je Isus ušao u lađu, posli su za njim: njegovi učenici (evanđelje). Lađica, u koju je Gospodin ušao, u bogoslužju označuje svetu Crkvu. »Gospodin će opet sazidati Sion, i ondje će se javiti u svojoj slavi« (na stepenicama), u Sionu, u svojoj Crkvi. Ona je »Kristovo tijelo«, prožeto Spasiteljevom moći. Gospodin je njezina glava: on je oživljava i napunja svojom istinom, svetošću, snagom. On je sam zapravo subjekt Crkve, koji je s njom u najužoj bitnoj povezanosti. Kršćanin, koji želi naći Krista, njegovu istinu, milost, oprostjenje grijeha, mir srca, obilje sviju dobara i svake prave sreće, naći će ga samo u lađici svete Crkve. »Posli su za njim njegovi učenici«, naime u lađicu. Mi smo ti učenici, mi ćemo poći za njim i stupiti u lađicu. Jedino s njime možemo se odvažiti na put preko nemirnog i bijesnog mora. On je naš vođa. On je svagda među nama. I to vidljivo u svojim zamjenicima: u papi, u našim biskupima i svećenicima. On je s nama u svojem nauku, u svojim sakramentima, u svojoj svetoj žrtvi, u svojem otajstvenom djelovanju u nama, lozama na njemu, čokotu. Radi toga ćemo sretno prebroditi.

2. Usprkos bure i valova! »I nastala na moru velika oluja, tako da su valovi prekrivali lađu, a on je spašavao.« Tako mora biti, a tako je i bilo već od početka, da je Božje kraljevstvo, prava Crkva Kristova, neprestano na ovoj zemlji izvrgnuta burama i silnim valovima. Pravu će Kristovu Crkvu uvijek potvarati, klevetati, mrziti i proganjati. Zemaljske vlasti, prirodne nadri-znanosti, povijest, poredbe na znanost religija, bezvjerska štampa, umjetnost i književnost, sve se to bori protiv prave Crkve, protiv Krista. Koja Crkva nije izložena burama i valovima, koju ne mrze, ne progone, ne tlače, ne preziru, ta nije Crkva Krista Ra-

spetoga! »Ako su mene progonili, i vas će progoniti« (Iv. 15,20). U Crkvi, koju svijet mrzi, proganja, nanosi joj nepravdu i poruge, u lađici, koja je izložena buri i valovima, nalazi se Gospodin sa svojim apostolima i učenicima.

3. U žrtvi svete Mise silazi Gospodin svaki dan u lađicu svoje svete Crkve novom ljubavlju i očituje se u njoj svojom kraljevskom vlasti. On je nikada ne ostavlja: Evo, ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta« (Mat. 28,20). U svetoj se crkvi dnevno slavi novo bogojavljenje, novo ukazanje božanskoga Kralja Krista.

»Pošli su za njim njegovi učenici.« I mi smo njegovi učenici. Poučeni u lađici svete Crkve i okrijepljeni njezinim sakramentima, polazimo dnevno ususret novim suprotivštinama, poteškoćama i napastima. Ta on je uz nas, pa možemo svaki čas k njemu pristupiti i reći: »Gospodine, izbavi nas, pogibosmo!« I on će ustati i zapovijediti vjetrovima i moru. »Desnica Gospodnja pokaza moć, desnica me Gospodnja uzvisi: ne ću umrijeti, nego živjeti i kazivat ću djela Gospodnja« (prikazanje).

Danas opet oživimo svoju vjeru u svetu Crkvu. Produzbimo svoje pouzdanje u božanskoga Kralja Krista, koji u njoj živi i djeluje, koji je vodi i štiti. Ne trebamo se ničesa bojati, jer je on u svojoj Crkvi i »vrata paklena ne će je nadvladati« (Mat. 16,16). »Gospodin će sazidati Sion, svoju Crkvu, i ondje će se javiti u svojoj slavi.« On ustaje u pravi čas i zapovijeda vjetru i valovima.

M o l i t v a.

Bože, ti znaš, da radi ljudske slabosti ne možemo odolijevati tolikim pogiblima, podaj nam, dakle, molimo, zdravlje duše i tijela, da pomoću tvojom nadvladamo ono, što zaradi grijeha naših trpimo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Ponedjeljak iza četvrte nedjelje po Bogojavljenju.

»Desnica Gospodnja pokaza moć.«

Isus u lađici! Ta lađica označuje u bogoslužju svetu Crkvu, a jednako i našu dušu. Krist živi i djeluje u nama, Krist nas upravlja, vodi, pomaže i štiti. »Desnica Gospodnja pokaza moć, desnica me Gospodnja uzvisi, ne ću umrijeti, nego živjeti i kazivat ću djela Gospodnja« (prikazanje).

1. Krist živi u lađici naše duše. Kao što čokot oživljava i prožima loze, tako i Krist prožima cijelo naše biće. On sačinjava s nama jednu organsku cjelinu, baš kao čokot s lozama. On je u nama, u dubini našega bića i neprestano ulijeva u nas, svoje udove, svoju snagu, svoj život (Sabor tridentinski). On je povezan s nama božanskom brižljivošću, neizmjernom ljubavlju i neiscrpivim milosrdem. Nikada nismo sami, nikada osamljeni. On je naš putni pratilac i životni drug, koji nas shvaća i razumije, vazda spreman da nam pomogne. On bez prekida nastavlja u nama djelo otkupljenja i posvećenja. Njegovo je djelovanje posve mirno i tiho, bez ikakve buke te se čini, kao da spava ili kao da se za nas više ne brine, ali to se samo tako čini. On vješto upravlja lađicom naše duše. On nam daje snage, da se hrabro odupremo svima napastima i da izdržimo sve poteškoće, neprilike i trpljenje. To je očitovanje Gospodino-vo u svojim udovima. To je bogojavljenje u nama. Čvrsto vjerujemo da on djeluje u nama. Imajmo veliko pouzdanje u njega. Pristupimo k njemu, kadgod nas nešto muči i plaši pa ćemo vidjeti, da će »Desnica Gospodnja (koji u nama djeluje) pokazati moć. Ne ću umrijeti, nego živjeti i kazivat ću čudesna djela Gospodnja.«

2. Na svetom krstu stupio je u lađicu naše duše. Tom ju je zgodom zakapario i stavio na nju svoj znak, t. j. biljeg svetoga krsta. »Ti si moj«, rekao je. On će se pobrinuti za lađicu, da sretno prevali put. On će sam upravljati lađom. Svako jutro silazi ponovno u svoju lađicu, da je svojom vještom i snažnom rukom tijekom da-

na mudro vodi. Što je više njemu prepustimo i povjerimo i što se više u nj pouzdamo, to će nas sigurnije dovesti u luku spasa. »Desnica Gospodnja pokazala moć.«

3. Preobraženi je Gospodin u lađici naše duše! Ali često se podiže bura pa gubimo svoj pokoj. Mi se uzбудimo i preplašimo. Mi pitamo: pa gdje je on? On je tu, samo što spava! Zavijanje bure i buka valova ne uznemiruje i ne plaši. On nije kao mi! U tome se upravo sastoji njegova tajna, da u buri prepoznaje onoga, koji kao u igri sa svoja tri prsta podržava tisuće svjetova. »Ni vlas s vaše glave ne pada bez Oca vašega« (Luka 21,18). I »ni vrabac ne pada s krova bez volje Oca vašega« (Mat. 10,29). »Što se bojažljivi, malovjerni?«

Da bude svijetlo, potrebno je, da prije toga bude tama. Tako je potrebna i bura, da se iskuša i osigura spokoj i postojanost duše. Nije teško sačuvati duševnu ravnotežu, dok nam se život mirno i u redu odvija i dok imamo, što želimo. Ali kad se digne bura! Kad se pojavi nešto, što se protivi našim željama! Kako onda brzo nestaje našeg mira! A s mirom često i ljubavi! To je očit znak da naš mir ne počiva duboko. Često puta nalazimo taj mir samo u vremenitim stvarima, u ljudskoj naklonosti i laskanju, u udovoljenju svojih želja i svoje sebičnosti. U dubinu svoje duše, onamo, gdje on spava, koji uvijek bdije, onamo, gdje više ne bijesni zemaljska bura, ne možemo da prodremo! »Gospodine, daj da progledam!«

U burama se razbijaju mnoge sitničavosti u našem biću i našoj pobožnosti, a tako i treba. U buri treba da ojačamo i uzrastemo u Gospodina i to po vjeri, molitvi i pouzdanju u njega. Zar ne želimo postati veliki? Zašto se onda plašimo? »Naša vjera je ta pobjeda, koja pobjeđuje svijet« (1. Iv. 5,4): ona je naše svijetlo, naša zvijezda!

M o l i t v a.

Molimo te, Gospodine Bože, da nas tvoji darovi odalečuju od zemaljskih raskoši i nebeskom nas krepošću uvijek obnavljaju. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Utorak iza četvrte nedjelje po Bogojavljenju.**Velika tišina.**

»Nato ustane, zapovijedi vjetrovima i moru, i nastaje velika tišina.« Krist Gospodin drži sve u svojoj moćnoj ruci. Njega slušaju i vjetrovi i more.

1. Gospodin je u lađici. Sve je u njegovoj ruci. I to je naša utjeha. Nema dakle ni u naravnom životu čovječanstva ni u svrhunaravnom životu Crkve i duše tako zvanog slučaja. Sve, što nam dan donosi, sve je to njegova božanska mudrost prosudila, izvagala i odmjerila, kako najbolje odgovara cjelini i pojedincima. On je gospodar pojava i događaja kako u prirodi tako i u životu naroda i država, a jednako je gospodar i sitnog zbivanja našeg svagdanjeg života. U svakom događaju i u svakom t. zv. »slučaju« on je nazočan, iako za ljudsko oko i za ljudsko prosuđivanje nevidljiv. Čini se, kao da spava, kao da je nemoćan, bespomen. On mnogo dopušta, što je nama kratkovidnim zagonetno, što nas zbunjuje i u našu dušu usađuje sumnje o providnosti, mudrosti i pravednosti Božjoj. Mi bismo htjeli, da on ustane i progovori svojom silnom riječi, da kazni i uništi zlotvore. »Gospodine, hoćeš li da kažemo, da oganj siđe s neba i da ih uništi? A on okrenuvši se zaprijeti im (učenicima) govoreći: »Ne znate, čijega ste duha. Sin čovječji nije došao, da pogubi duše nego da ih spasi« (Luka 9,54). On misli na svakoga, on svakoga ljubi i upravo zato dobro zna, kako će na pojedincima najbolje ostvariti svoje Spasiteljske namjere. Da, mi vjerujemo, da je on ovdje, u životnoj lađici cijelog ljudskog roda i svakoga pojedinoga čovjeka. On sa svima upravlja i sve vodi.

2. »Malovjerni, što ste bojažljivi?« Isusovu dušu ništa tako bolno ne vrijeđa kao nevjera i nepouzdanje njegovih milih vjernih. Iza svijuju stvari i događaja ne krije se samo neka mrtva mehanika i neki, ukočenom nužnošću i apsolutnom zakonitosti naravni, zakoni ili zvijezde, nego se u svim stvarima i događajima očituje život i duh. U svemu

se tome očituje slobodna i ljubavljvu prožeta volja Očeva i volja našega božanskoga Otkupitelja, pred kojom svaka druga volja i nastojanje, pa i t. zv. naravni zakoni, ne znači ništa. »Što ste tako bojažljivi, malovjerni?« Ta zašto se tjeskobno bojimo i brinemo, kad je on u našoj lađici? A samo se jedno zahtijeva: da vjerujemo i da se slijepo u njega pouzdamo. Neka radi s nama što mu je drago. On radi uvijek ispravno i misli nam upravo božanski dobro. Učinimo što nam razum i vjera nalaže, a u ostalom se povjerimo njemu: u poteškoćama, u bolestima, u trpljenju, u neuspjehu i nesreći. Posve se prepustimo njemu, koji nevidljivo upravlja našom lađicom!

3. Zašto promišljamo? Zašto tjeskobno i nemirno uvijek nešto predviđamo? Zašto smo tako nemirni u stvari duhovnog života i napretka? Mi bismo se htjeli na taj način posvetiti slijepim predanjem i potpunim pouzdanjem u njega. Bog želi, da nas upravo onim posveti, usavrši, po čemu sami ne bismo htjeli. To je sveti zakon duhovnog života: »Kad si bio mlađi, pasao si se i hodio kad si htio, a kad ostariš, raširit ćeš svoje ruke i drugi će te pasati i odvesti kuda ti ne ćeš« (Iv. 21,18). To je tajna kršćanskoga života.

Povjerimo se Bogu i njegovom djelovanju u nama i na nama! On je u lađici. On je upravlja i vodi kroz valove. Nemojmo sami htjeti koracati, nego se prepustimo, da nas on vodi i napredovat ćemo uvelike. Na taj ćemo način postati sveti. »On treba da raste (u meni), a ja da se umanjujem« (Iv. 3,30).

M o l i t v a .

Čuj nas, Bože, Spasitelju naš, i čuvaj nas moću ove tajne od svih neprijatelja duše i tijela te nam u ovom životu daruj svoju milost, a u budućem svoju slavu. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Srijeda iza četvrte nedjelje po Bogojavljenju.

Ljubav je izvršenje zakona.

»Neka se klanjaju Bogu, anđeli njegovi« (ulaz). »Gospodin kraljuje, neka klikće zemlja« od radosti. On je uzvišeni Bog i Kralj, koji čini čudesa. Čudesa u prirodi (evanđelje), i čudesa neisporedivo veća, u ljudskim srcima. On ih sjedinjuje u međusobnoj ljubavi (poslanica). »Da svi budu jedno« (Iv. 17,21).

1. »Ljubav je izvršenje zakona.« Braćo, nikome ništa ne duguje, osim da se međusobno ljubite, jer koji ljubi bližnjega, ispunio je zakon.« Jer »ne čini preljuba, ne ubij, ne ukradi, ne svjedoči lažno, ne poželi, i ako ima još kakva zapovijed, uglavljuje se u ovoj: Ljubi bližnjega kao samoga sebe. Tko ljubi bližnjega, ne čini zlo. Izvršenje, dakle, zakona je ljubav« (poslanica). Prava ljubav prema bližnjemu počiva na ljubavi prema Bogu i uključuje ju u sebi. Da, ljubav se prema bližnjemu ne razlikuje po svojoj biti od ljubavi prema Bogu: Bližnjega možemo istinito samo toliko ljubiti, koliko ljubimo Boga, a bližnjega poradi Boga. Bez prijateljstva s Bogom i bez naravne i svrhunaravne ljubavi, koja iz tog prijateljstva s Bogom izvire, ne može se ljubav prema bližnjemu ni zamisliti. Ta u cijeloj naravi vlada samo mržnja i borba, jer svaki gleda u drugome neprijatelja svoga napretka i uspjeha te nastoji da ga ukloni s puta. Zato će se i ljudi međusobno nužno mrziti, doklegod se ne budu osjećali sjedinjeni u Bogu i u ljubavi prema Bogu i prema Kristu. Tako je međusobna ljubav ispunjenje cijeloga zakona, pa i prvih triju zapovijedi Božjih, koje se neposredno odnose na Boga i na čast Božju. Ona je dakle odlučna već i u kršćanskom, a pogotovo u duhovnom životu, ona je stožer, oko koje se sve okreće i mjerilo, kojim možemo i moramo sve drugo prosuđivati! Ljubav prema bližnjemu nikad ne ćemo dosta procijeniti i vježbati se u njoj.

2. »Desnica Gospodnja pokaza moć« (prikanje). Krist Gospodin osnovao je u svojoj Crkvi zajednicu ljubavi. Na prvi je dan Duhova poslao Duha Svetoga na cijelu Crkvu. Sad »bijaše u mnoštvu onih, koji vjerovali, jedno srce i jedna duša, i sve im bijaše zajedničko« (Dj. ap. 4,32). »Ovi bijahu postojani u apostolskoj nauci, bratskoj zajednici, lomljenju hljeba i u molitvama. A ude strah (poštivanje) u svaku dušu. I svi, koji vjerovali, bijahu zajedno, i imali su sve zajedno. Hvalili su Boga imajući ljubav u svega naroda« (Dj. ap. 2,42 sl.). Pogani su prstima pokazivali na kršćane govoreći: Evo, kako se međusobno ljubite. To je bilo bogojavljenje božanskoga Kralja u njegovoj Crkvi! Prije nego li je Spasitelj pošao na svoju muku, molio je Oca za svoje vjerne. »Da svi budu jedno, kao što ti, Oče, u meni i ja u tebi, da i oni u nama budu jedno, da vjeruje svijet, da si me ti poslao« (Iv. 17,21). Jer »svako će kraljevstvo, koje se razdjeli, samo po sebi opustjeti i kuća će na kuću pasti« (Luka 11,17). Zato Kristova Crkva mora biti kraljevstvo ljubavi. Zato »sam slavu, koju si mi ti, Oče, dao, dao njima, da budu jedno, kao i mi što smo jedno« (Iv. 17,22). Slavu posinjenja Božjega, slavu božanskoga života, koju on od vijeka prima od Oca, dao je nama u posvetnoj milosti, »da budu jedno, kao što smo i mi jedno.« Posvetna milost, posinaštvo Božje, nužno stvara zajednicu, koja sjedinjuje srce i duhove. Milost je ona, koja čini, da ljudi postaju jedno srce i jedna duša radi Boga, a ne iz nekakve čovječnosti i ljudskog prosuđivanja. »Jedno, kao ti, Oče, u meni, i ja u tebi! Tko može da u srcu proizvede ovu čudesnu milost? Samo Krist, božanski Kralj! I samo ondje, gdje sveta ljubav sjedinjuje srca, nalazi se on. »Gdje su dvojica ili trojica sabrani u moje ime, ondje sam ja među njima« (Mat. 18,20), u svetoj Crkvi! »Desnica Gospodnja pokaza moć!«

3. Ako je ljubav prema bližnjemu izvršenje zakona, onda ćemo veliku zapovijed ljubavi prema Bogu samo toliko ispuniti, koliko ljubimo bližnjega. Naša je ljubav prema bližnjemu tako usko povezana s ljubavlju prema Bogu, da za-

pravo čine jednu te istu krepost. Motiv ljubavi prema bližnjemu je Bog, a Bog je i motiv ljubavi prema Bogu.

Ljubav prema bližnjemu je izvršenje zakona, i zato je ona ne samo nenadoknadiivi dio kršćanske pobožnosti, života molitve, dobrog primanja svetih sakramenata, nego ujedno i njihov kamen kušnje. U našem vladanju prema bližnjemu očituje se naše nutarnje osjećanje i to mnogo očitiije, nego li kad molimo ili kad primamo svete sakramente. Tu može da nas lako zavede puka vanjština, dok je to u ljubavi prema bližnjemu isključeno.

Crkva kod svake svete Mise opominje svoju djecu, da moraju ljubiti bližnjega. Crkva, sakupljena oko oltara, zajednica je ljubavi. Tko u svome srcu goji mržnju ili neprijateljstvo prema svome bližnjemu, sam se isključuje od zajedničke žrtve i žrtvene gozbe, svete pričesti.

Nikomu ništa ne dugujete, osim da se među sobom ljubite. Kako je ljubav prema bližnjemu još nesavršena i među nama kršćanima-katolicima! Osuđivanje bližnjega i unutrašnja odvratnost uopće se ne smatra kao nešto ozbiljno. Pa i Bogu posvećene osobe, svećenici i redovnici griješe najviše neljubeznim osuđivanjem. Vladanje pobožnih ljudi veoma je često neljubezno, hladno, nepravedno, upravo odbija. Zar se onda čudimo, što ostaje milost bez ploda? Zar se onda čudimo, što nam molitva nije uslišana? Mi nemamo ljubavi! Zato zamolimo u ime svoje i svoje braće Krista: Umnoži u nama ljubav! Samo njegova ljubav može učiniti, da hodamo u ljubavi!

M o l i t v a.

Bože, ti znaš, da radi ljudske slabooće ne možemo odolijevati tolikim pogiblima, podaj nam, dakle, molimo zdravlje duše i tijela, da pomoću tvojom nadvladamo ono, što zaradi grijeha naših trpimo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Četvrtak iza četvrte nedjelje po Bogojavljenju.**Jakost u slabosti.**

U evanđelju o buri na moru gledamo u bogoslužju samu sliku bijede i nevolje, kojima smo na ovoj zemlji izvrgnuti. Gledajući tolike pogibli i poteškoće, koje snalaze ljude, moli sveta Crkva: »Bože, ti znaš, da radi ljudske slabosti ne možemo odolijevati tolikim pogiblima; podaj nam, dakle, molimo, zdravlje duše i tijela, da pomoću tvojom nadvladamo ono, što zaradi grijeha naših trpimo.«

1. »Radi ljudske slabosti ne možemo odolijevati tolikim pogiblima.« Ne smijemo se dati zavesti lažnom sigurnošću. Apostoli su se ukrcali na lađicu, da se prevezu preko Genezaretskoga jezera. Znali su dobro veslati i bili spremni i na buru i na vjetar, a ipak nisu mogli spriječiti, da im burni valovi prekriju lađicu izvrgavši ih smrtnoj opasnosti. I našem vjersko-ćudorednom životu prijetete odasvud pogibli.

Prijeti nam u prvom redu naš vlastiti ja, naša sebičnost, naravna oholost, zla požuda, sjetila, sposobnosti duha, umijeće pa i ono dobro, koje činimo. Osim toga prijeti nam zlo izvana: tuđi duh, tuđi upliv, riječi, djelovanje i nastojanje. Prijeti nam njihova ljubav i naklonost upravo kao i njihovo neprijateljstvo, njihova hladnoća i bešćutnost. Prijeti nam nadalje svijet, njegov duh i njegova načela, njegovi ideali i ciljevi, njegovo poštivanje i progonstvo! Napose nam prijeti đavao, veliki neprijatelj Božji i Kristov, jer je »ubojica ljudi od početka, i lažac i otac laži« (Iv. 8,44), jer, »obilazi kao ričući lav, tražeći, koga da proždre« (1. Pet. 5,8). On se obično javlja kao anđeo svijetla, da prevari ne samo one, koji se već nalaze u grešnom ropstvu, nego i one, koji uviđaju svoju nesreću te bi se htjeli spasiti, a napose one, koji nastoje oko duhovnog savršenstva.

2. »Radi svojih ljudskih slabosti izvrgnuti smo tim pogiblima.« »Život je moj kao ništa pred tobom, Bože, kao dah je svaki čovjek, koji živi, uistinu čovjek pro-

lazi kao sjena« (Ps. 38,6). Koliko slaboće i mekoputnosti osjećamo, čim smo malo neraspoloženi i bolesni! Mala groznica i već posrćemo. A kako je onda istom duh slab i volja nemoćna! Kako smo slabi, kad treba uskratiti tijelu malo hrane, sna ili kakve udobnosti! Kako smo slabi, kad se treba držati reda kod ustajanja, molitve i posla. Kako nam je teško suspregnuti radoznalost, oči ili jezik pa i onda, kad smo to čvrsto preduzeli. Jedna mala prilika i već smo se iznevjerili. Mi smo slabi i nemoćni prema putenim podražajima, prema silnoj taštini, prema želji za isticanjem, prema častohleplju, ljudskom obziru i prema ljubomoru, prema sklonosti i odvratnosti, prema osjetljivosti, nepostojanosti i neraspoloženju, nestrpljivosti i nesavladanju samoga sebe, prema rastresenosti i udobnosti! I uz to se neprestano kolebamo između revnosti i mlakosti. Svoju slabost očitujemo osobito u ove dvije činjenice: činjenica, da se ni jedan jedini dan ne možemo očuvati od pogreške i nesavršenosti, iako se veoma ozbiljno trudimo, i činjenica da se veoma često iznevjerimo svojim najboljim odlukama!

3. Što nam dakle preostaje? Treba da se vinemo u visine k onome, koji je jedini silan, da nas oslobodi naše slabosti i nepostojanosti! »Desnica Gospodnja pokaza moć, desnica me Gospodnja uzvisi: ne ću umrijeti, nego živjeti i kazivat ću djela Gospodnja« (prikazanje). S ovim uvjerenjem obaviti ćemo prikazanje i očekivati Gospodina u svetoj pretvorbi i u svetoj pričesti. Po sebi smo samo bijeda, zato pristupimo s pouzdanjem k njemu. On će nas u svetoj pričesti prigrliti u svoj život. »Ne ću umrijeti nego živjeti!« usprkos svih pogibila i neprijatelja. »Sve mogu u onome, koji me jača« (Filip. 4,13).

To je bogojavljenje Gospodnje i njegove sile u nama. »Sila se (milosti) u slabosti (ljudskoj) usavršuje« (2. Kor. 12,9). »Što se plašite, malovjerni?« Nato ustane, zapovjedi vjetrovima i moru, i nastaje velika tišina. A ljudi su se čudili i pitali: Tko je ovaj, da ga slušaju vjetrovi i more?« (evanđe-

lje). »Gospodin kraljuje, neka klikće zemlja. Gospodin će opet sazidati Sion«, čovjeka, koji se u svojoj slabosti nepokolebivim pouzdanjem povjerava Kristu. On je onaj, koji našu slabu narav u žrtvi svete Mise čisti od svakoga zla, nestano štiti i ispunja svojom snagom (tajna).

M o l i t v a.

Bože, ti znaš, da radi ljudske slabosti ne možemo odolijevati tolikim pogiblima, podaj nam, dakle, molimo, zdravlje duše i tijela, da pomoću tvojom nadvladamo ono, što zaradi grijeha naših trpimo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Petak iza četvrte nedjelje po Bogojavljenju.

P o t p u n o p o u z d a n j e u n j e g a.

Sv. evanđelje nam govori, kako je Gospodin na čudesan način utišao vjetrove i valove, koji su gotovo potopili lađicu u dubine Genezaretskog jezera. »Nato ustane, zapovjedi vjetrovima i moru, i nastala velika tišina.« S udivljenjem očekujemo u bogoslužju istoga Gospodina, koji će se sada u svetoj žrtvi pojaviti među nama. »Desnica Gospodnja pokaže moć. Ne ću umrijeti nego živjeti« (prikazanje), po svećenoj sili Gospodnjoj.

1. »Bez mene ne možete ništa učiniti.« »Kao što loza ne može roditi sama od sebe, ako ne ostane na trsu, tako i vi, ako ne ostanete u meni. Ja sam trs, vi ste loze, koji ostaje u meni i ja u njemu, on rodi mnogi rod, jer bez mene ne možete ništa učiniti« (Iv. 15,4 sl.). Sami po sebi ne možemo ništa! A ipak nas Bog poziva, da živimo njegovim uzvišenim životom. Poziva nas, da njegovom božanskom spoznajom spoznajemo i da njome gledamo i mjerimo. On nas poziva, da budemo jednog htijenja s njegovim svetim, mudrim i pravednim htijenjem, da se posve povjerimo njegovoj volji, i da tako u čistoj i nesebičnoj ljubavi budemo njemu posve odani. Kako ćemo moći odgovoriti na

taj uzvišeni poziv? Sigurno ne svojom vlastitom snagom. Doklegod se budemo previše pouzdavali u sebe, ne ćemo izaći iz sebe i vinuti se k Bogu. Ako nas je Bog u svojoj milosti već privinuo k sebi i sjedinio nas sa sobom, a mi se opet počnemo pouzdavati u sebe, a ne u njega, opet ćemo se sniziti do našeg običnog života. A što smo mi bez njega, bez njegova svijetla, bez njegove milosti? Suha loza na čokotu, koja nema snage da živi, niti da rod donosi. Zašto da si dakle nešto utvaramo? Da se nadimamo? Kadgod si što-god utvaramo, odijelimo se od trsa i sušimo se. Mi u onom istom času postajemo slabi, kad hoćemo da vlastitom snagom hodamo, molimo ili djelujemo, kad se pouzdajemo u samoga sebe. Sav se duhovni život temelji na dobro shvaćenom nepovjerenju prema samome sebi. Bez toga nepovjerenja nije moguće ići ni putem očišćenja ni putem prosvjetljenja, a pogotovo se nije moguće vinuti do savršene ljubavi prema Bogu. Bog u nama uvijek djeluje po načelu: »Bog se protivi oholima, a poniznima daje svoju milost« (1. Pet. 5,5). »Koji se upire u krhku trsku (koji se uzda u sebe), slomit će je, a trska će ga raniti i probosti mu ruku.« To je prokletstvo krivog samopouzdanja!

2. »Desnica Gospodnja pokaza moć, desnica me Gospodnja uzvisi: ne ću umrijeti, nego živjeti.« »Koji ostaje u meni i ja u njemu, on donosi mnogi rod« (Iv. 15,5). Nepovjerenje u sebe nužno nas potiče, da se pouzdajemo u Boga, koji u nama živi i djeluje, u Krista, čokot, čija životna sila u nama kola. »Sve mogu u onome, koji me jača« (Filip. 4,13). »Što se plašite, malovjerni?« (evanđelje). Naša je snaga u pouzdanju u njegovo milosrđe, u njegovu ljubav, u njegovu prisutnost, u njegovu neizmjerljivo mudru providnost i njegovu svemoćno djelovanje. Njemu je sve moguće, ništa mu nije teško, njegova je dobrota beskrajna, zato ima čvrstu volju, da nam uvijek dade sve, što nam je za spasenje i posvećenje naše duše potrebno. Po posvetnoj milosti postali smo dionicima božanske naravi (2. Pet. 1,4). Ne će li dakle Bog, koji nam se toliko približio, dati još i

to, da budemo potpuno dionici njegove dobrote i ljepote? Treba naime da i dovrši, što je u nama započeo davši nam posvetnu milost. Tim što nas je stvorio, a još više tim, što nas je svojim utjelovljenjem otkupio, pokazao je, da nas veoma mnogo ljubi. Upravo je ta ljubav razlog naše nade, da će u nama dovršiti svoje djelo otkupljenja. Iako smo grešni, ipak se smijemo u nj pouzdati. Njegova je silna ljubav i milost neograničena. »Desnica Gospodnja pokaza moć« u milosrđu i ljubavi prema dušama! Gospodin se Bog nalazi u skrovitom svetištu naše duše. Posve pouzdano i s povjerenjem možemo mu izručiti lađicu svoga života. Što mu se više povjerimo i u nj se u svemu pouzdamo, tim ćemo više osjetiti: »Desnica Gospodnja pokaza moć, desnica me Gospodnja uzvisila. Ne ću umrijeti (ne ću propasti), nego živjeti.«

3. Neprijatelj našeg pouzdanja u Boga je naša oholost i neka luda umišljenost, da možemo sami od sebe nešto dobro očekivati. Istom onda, kad budemo prožeti uvjerenjem, da smo u stvarima spasenja posve nemoćni, moći ćemo se bez bojazni povjeriti vodstvu Božjem. U samopouzdanju je naša slabost, a u slijepom pouzdanju u snažnu milost nalazi se naša jakost. »Kad sam slab, tada sam silan« (2. Kor. 12,10).

»Desnica Gospodnja pokaza moć.« S ovim osvjedočenjem približimo se k oltaru, na kojem se slavi sveta žrtva. Gospodin se snizuje do našeg ništavila i ulijeva nam u dušu našu bujicu svoga života i djelotvorne milosti. Mi smo loze na čokotu. »Desnica me Gospodnja uzvisi«, učinio me dionikom života i snage Kristove. »Ne ću umrijeti nego živjeti«: živjet ću životom Gospodinovim već ovdje na zemlji, a jednoc za uvijek na nebesima. Ondje ću jasno spoznati, kako je sve učinila desnica Gospodnja i vječno ću »kazivati djela Gospodnja.«

M o l i t v a .

Bože, ti znaš, da radi ljudske slaboće ne možemo odoljevati tolikim pogiblima, podaj nam, dakle, molimo, zdrav-

lje duše i tijela, da pomoću tvojom svladamo ono, što zaradi grijeha naših trpimo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Subota iza četvrte nedjelje po Bogojavljenju.

Zemaljske radosti.

»Desnica Gospodnja pokaza moć«, čudesnu moć u naravi i u milosti. Zato molimo u popričesnoj molitvi: »Molimo te, Gospodine Bože, da nas tvoji darovi odalečuju od zemaljskih radosti i nebeskom nas krepošću uvijek obnavljaju.« U toj je molitvi lijepo izražen plod sudjelovanja kod svete Mise i primanja svete pričesti: odreknuće zemaljskih radosti i nutarnja obnova duše.

1. »Neka nas tvoji darovi odalečuju od zemaljskih radosti.« Zemlja nam pruža mnogo radosti. Jedne su grešne, o njima ne ćemo govoriti, druge su dopuštene i čovjeku potrebne radosti. Na ove posljednje mislimo, kad govorimo o zemaljskim radostima. Mislimo na radosti, koje nam prouzrokuju naša osjetila, na radosti, koje nam pružaju prirodne ljepote, umjetnička djela, pjesma i glazba, ljupki miomiris cvijeća, prijatna hrana i ugodno piće. Veliku i plemenitu radost nalazimo u obitelji i iskrenom prijateljstvu. Radost nalazimo u poštivanju i povjerenju. Osjećamo radost, kad možemo svojemu bližnjem koristiti ili pomoći. Osjećamo radost u poslu, učenju, znanosti, otkrićima i promatranju istine. Sve su to samo zemaljske radosti. Čovjek se mora radovati: radost ga potiče i oživljuje, povećava odvažnost i snagu. Ona je za čovjeka ono, što je kapljica ulja za stroj. A ipak molimo, da nas Božji darovi, koje primamo u svetoj žrtvi i svetoj pričesti, odaleče od zemaljskih radosti! Zar da se više uopće ne radujemo? Zar je to plod svete Mise i pričesti? Nipošto! Mi treba da zapazimo i radosno prihvatimo sve one malene radosti, kojima je Bog obilno posuo naš životni put ali ne tako, da u njima otpočinemo, da se uz njih privežemo. Mi ih moramo

upotrijebiti kao sredstvo, koje će nas dovesti k Bogu, kao sredstvo, po kojem ćemo Boga savršenije upoznati, uzljubiti, častiti i poštivati. To treba da bude plod svete žrtve i svete pričesti, da se naime kod mnogovrsnih radosti, koje nam život pruža, ne zaustavimo s tom nakanom, da u njima uživamo, otpočinemmo ili tražimo svoje konačno zadovoljstvo ili svoju korist, nego da se, nasuprot, po njima vinemo k Bogu, da se po njima zadubemo u Boga, da ga još savršenije uzljubimo i njemu se veselimo. On treba da bude »sve u svemu« (1. Kor. 15,28). A kako se često i lako podajemo radosti i zadovoljstvu, koje nam pruža posao, učenje, djela ljubavi prema bližnjemu, duhovno djelovanje, ljepota prirode, umjetnost, kultura, a da i ne spomenemo niske radosti i užitke! Zato s punim pravom molimo Boga, da nas po svetoj pričesti odaleči od zemaljskih radosti.

2. »Neka nas tvoji darovi nebeskom krepošću uvijek obnavljaju.« Ma koliko bili naravni i svrhunaravni darovi Božji, ipak svi imaju svoje središte u nebeskoj hrani, u svetoj euharistiji. Sveta pričest ima svrhu, da nas neprestano obnavlja i napunja novom snagom, novom odvažnošću, novom žarkom ljubavlju prema Bogu, prema Kristu, prema bližnjemu. Drukčije ne može ni biti, jer je život vječne Riječi, koji u svetoj pričesti primamo, bitno život ljubavi. Taj se život sastoji u tom, da Sin ili vječna Riječ ljubi Oca i sve, što od Oca prima, s ljubavlju mu opet vraća kao svome izvoru. »Riječ je tijelom postala«: iz ljubavi prema Ocu i iz ljubavi prema nama, da naime Oca objavi ljudima, a nas ljude privede Ocu. Iz ljubavi je postao čovjekom. Ljubav ga je pribila na križ. Radi iste ljubavi sakriva se pod prilikama kruha i vina i silazi na naše oltare. Njegov život u hostiji život je ljubavi prema Ocu. U svetoj pričesti ulazi u nas i napunja nas svojim bićem. Zato je posve naravno, da sada Boga uzljubimo svim srcem, svom dušom, i svom svojom snagom. Zato je posve naravno, da ljubav određuje naše mišljenje, htijenje i djelovanje. U tome se i sastoji obnova, koju sveta pričest ima u nama da izve-

de, naime, da nas obuzme »revna ljubav«. Treba da nas obuzme revnost protiv svake i najmanje nevjere i nepažnje prema Bogu i njegovoj svetoj volji. Velika revnost za slavu Božju i savjesno vršenje svojih dužnosti, za molitvu, sabranost, mrtvenje, ljubav prema bližnjemu i spasavanje duša. Velika revnost za Boga, koja u svemu samo ono gleda i bira, što je Bogu milije i što Boga više časti. Žarka revnost, koja će dušu toliko uzvisiti, da posve zaboravi na ono, što joj je ugodno ili neugodno i brine se samo za ono što je Božje. Svrha svete pričesti je ta, da ostvari u nama ovu obnovu. Koliko ju je već ostvarila u meni?

3. Nama su radosti potrebne, zato nam ih Bog izobilno i daje, ali mi se nažalost veoma često zaustavimo kod užitka i zadovoljstva, koje nam radost pruža. Mi ne dovodimo radost u vezu s Bogom, mi je sebično uživamo. Tko će nas osloboditi od ove neurednosti? »Desnica Gospodnja!« Ispitajmo se, kako upotrebljavamo radosti, koje su vezane uz naše poslove, uz naš apostolat, uz naš svagdanji život. Da li nas one vode k Bogu? Ne tražimo li nešto i za sebe?

Da li dovoljno nastojimo, da ljubimo Boga i Gospodina i preko dana nakon jutarnje svete pričesti? Ništa na svijetu ne može se usporediti s ljubavlju prema Bogu. Učinci djela ljubavi mnogo su veći, nego li učinci ma kojeg drugog djela. I zato bismo mnogo više morali nastojati, da što češće probudimo čin savršene ljubavi! To je vrlo lako onome, čije je srce trajno upravljeno k Bogu. Tome je dosta da svoje srce uzdigne k Bogu, dovoljno je i najobičnije djelo, najmanja žrtvica, najobičnije zatajenje. Jer sve, što radimo iz ljubavi, jest ljubav: pa i sam posao, umor, bol i smrt, ako ih primamo iz ljubavi!

M o l i t v a .

Molimo te, Gospodine Bože, da nas tvoji darovi odalečuju od zemaljskih radosti i nebeskom nas krepošću uvijek obnavljaju. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Sveta Misa pete nedjelje po Bogojavljenju.

1. Kao što se prošle nedjelje slava Gospodinova očitovala u vlasti nad burom i olujom na moru, tako se i danas njegova slava očituje u vlasti nad kukoljem, koji je neprijatelj posijao po pšenici u kraljevstvu Božjem, u svetoj Crkvi. Kukolj i pšenica označuju dvije oprečne sile na zemlji, a te su dobro i zlo. Označuju dva neprijateljska tabora. Označuju Krista i antikrista. Na istoj njivi života. Kraljevstvo Božje na ovoj zemlji ima mnogo protivnika i mora se s mnogo poteškoća boriti. Ali je ipak utješno, da i kukolj, t. j. neprijatelj kraljevstva Božjega stoji u službi i pod vlašću božanskoga Kralja Krista. »Gospodin kraljuje!«

2. S tom vjerom podiže Crkva svoj pogled ka Gospodinu. »Neka se Bogu klanjaju svi anđeli njegovi. Neka čuje i neka se veseli Sion, i neka klikću kćeri Judine. Gospodin kraljuje, neka klikće zemlja« (ulaz). U oraciji Crkva moli, da je Bog očuva od zla i od neprijatelja: Čuvaj obitelj svoju neprestanim pomilovanjem, jer se oslanja samo na nadu nebeskih milosti (molitva). Ona se potpunim pravom uzda u »očinsku dobrotu« i Božje pomilovanje, jer je Božja obitelj. Njezina su djeca Božja djeca, dionici Božjega života. Na čelu te velike Božje obitelji stoji veliki molitelj Krist. Budući da svi kršćani sačinjavaju s Kristom jedno tijelo, treba da međusobno budu jedno srce i jedna duša. Svijest te međusobne povezanosti i jedinstva treba da se očituje u vladanju prema bližnjemu i u vladanju prema Bogu: prema ljudima se očituje u nježnom saučešću, u dobroti, strpljivosti, u međusobnom podnašanju i opraštanju; prema Bogu se očituje u radosnoj hvali i u posvemašnjem životu za Boga. Gradual govori da će »svi poganski narodi štovati ime Gospodnje« i da će mu se svi klanjati. Zato treba da mu se i mi klanjamo. Treba ujedno da strpljivo i s ljubavlju podnosimo kukolj,

koji oko nas raste. Pšenica su kršćani, koji slijede Krista; a kukolj su protivnici Božji i Kristovi, neprijatelji Gospodnji i njegove Crkve, a osobito oni, koji — iako kršćani, iako katolici — ne hodaju putevima Božjim, Kristovim i svoje svete vjere. »Ostavite, neka raste oboje.« Gospodin strpljivo čeka na kukolj sve do žetve. Tako moramo i mi! Imajmo sa- učešća i opraštajmo. Mi znamo, da »Gospodin kraljuje«, i da on jedini imade vlast i nad kukoljem. On može učiniti, da i kukolj služi na korist kraljevstva Božjega i spasenje du- ša (evanđelje). Na evanđelje kažimo radosno: »Vjerujem!« »Gospodin kraljuje!« »Desnica Gospodnja pokaza moć (na Crkvi, na nama), desnica me Gospodnja uzvisi« (prikazanje).

3. S čvrstim pouzdanjem u svesilnu moć božanskoga Kralja pođimo na prikazanje. Prikažimo Bogu »žrtvu pomir- nicu«. On će »oprostiti naša zlodjela i upravljati naša srca, koja se kolebaju« (tajna) radi našeg svetog žrtvenog dara, koji mu prinosimo u svetoj pretvorbi. U svetoj pričesti po- sijat će Otac dobro sjeme svete euharistije na njivu svoje Crkve, t. j. u duše. I sjeme će niknuti. Ali i neprijatelj će posijati svoje sjeme. Međutim, pšenično zrno, euharistijski Kralj dat će Crkvi i duši snage, da dobro sjeme ipak sazrije usprkos kukolja, usprkos svih nutarnjih i izvanjih protivno- sti. U Crkvi, u kršćaninu odrazivat će se Kristova mudrost, moć i snaga. »Svi su se divili riječima iz Božjih ustiju« (pri- česna): t. j. riječima, koje po svećeniku Gospodin govori u žrtvi svete Mise: »Ovo je tijelo moje, ovo je krv moja.«

Peta nedjelja po Bogojavljenju.

Slava Gospodnja.

»Neka se klanjaju Bogu, svi anđeli njegovi, neka čuje i neka se veseli Sion (Crkva), i neka klikću kćeri Judine. Go- spodin (Krist) kraljuje, neka klikće zemlja, neka se vesele brojni otoci« (ulaz). Krist je Bog, Krist je Kralj. »I vidjesmo slavu njegovu« (Iv. 1,14). Ta se slava očituje kako u pojedin- cima, tako u svetoj Crkvi, ukoliko je cjelina ili zajednica.

1. »Gospodin očituje svoju slavu u pojedinih kršćanima (poslanica). Prije su živjeli kao tjelesni ljudi i bili su odani »bludnosti, nečistoći, požudi, zlim željama i lakomstvu, srdžbi, ljutini, zloći, psovanju, sramotnom govoru« (Kološ. 3,5 sl.). A sada po sili, koju je Gospodin pokazao na njima, postali »izabranici Božji«, sveti i ljubezni, puni srdačnog milosrđa, dobri, ponizni, krotki i strpljivi podnoseći jedan drugoga.« U njihovom srcu vlada i slavlje slavi mir Kristov, koji svijet ne može dati, mir s Bogom, mir sa samim sobom, mir s bližnjim. Oni žive samo za Boga i slave ga psalmima, himnima i duhovnim pjesmama. Sve što govore i čine, sve čine u ime Gospodina Isusa Krista, u njegovom duhu i po njegovoj volji (poslanica). Uistinu, to je novi stvor, novi čovjek, koji je stvoren po Bogu u pravdi i u pravoj svetosti. On je živo sjedinjen s Bogom, koji u njemu stanuje i djeluje. Pun je Duha Svetoga, Duha ljubavi, koji ga prožima i sve savršenije preobrazuje u slavu Kristovu (2. Kor. 3, 17—18). Sve je to djelo Gospodinovo! On nas je otkupio! On je izlio u naša srca svoga Duha Svetoga i učinio nas djecom Božjom; on nam je dao novu snagu krepošću vjere, ufanja, ljubavi, pravednosti, jakosti, hrabrosti i postojanosti. Sve je to samo odraz Duha i silne slave Gospodnje, koji kao svojim životom prožima nas loze. »Vidjesmo slavu njegovu« i osjetili smo je na sebi. Opet će »Gospodin sagraditi Sion (duševni Jeruzalem) i objaviti se u svojoj slavi« (na stepenicama).

2. Gospodin očituje svoju slavu u svetoj Crkvi (evanđelje). »Nebesko je kraljevstvo kao čovjek, koji sije dobro sjeme na svojoj njivi. Kad su ljudi zaspali, dođe njegov neprijatelj, posija kukolj po pšenici i otiđe. A kad usjev uzraste i donese plod, tada se pokaza i kukolj.« Tako nam je eto sam Gospodin prorekao, da će u Božjem kraljevstvu, u svetoj Crkvi i uz pšenicu rasti i kukolj. »Krist je ljubio Crkvu i samoga sebe predao za nju, da je posveti, pošto ju je očistio vodenom kupelji (krstom) po riječi života, da sam sebi prikaže Crkvu slavnu, koja nema ljage ni mrlje niti

što slično, nego da bude sveta i neokaljana« (Efež. 5,26). Ona je sveta u svojoj vjeri, u svojim dogmama, u čudorednom nauku, u svojoj molitvi, u svojim obredima, u svojim sakramentima, u svojem bogoslužju. Ona je sveta u milionima svoje djece, svojih udova. On je posijao dobro sjeme na svojoj njivi, ali ni neprijatelj nije ostao besposlen. On je otišao i posred pšenice posijao kukolj. Brzo su prošla vremena, kad su vjernici raspaljeni žarom Duha Svetoga uistinu živjeli i mislili svrhunaravno, duhovno (Galać. 5,16), na nebeske stvari (Filip. 3,20), na ono, što je Božje (Kološ. 1,10). Prošla su vremena, kad su s radošću i iz ljubavi prema Kristu trpjeli poruge i progonstvo, kad su rado podnosili otimanje svojeg imutka, jer su znali, da će dobiti za nj trajnije i savršenije blago (Hebr. 10,33 sl.). Brzo je prošlo vrijeme savršenog kršćanstva, vrijeme mučenika. Mnogo ih se uguralo u općinstvo svetih, koji već nisu umjeli, da se obuku u Krista niti su znali da u Kristu žive. Oni su se doduše na krštenju odrekli đavla i njegovih djela, svečano su izjavili, da će slijediti Krista, ali doskora više nijesu shvaćali riječi: »Tko želi da ide za mnom, neka zataji samoga sebe« (Mat. 16,24). Nisu razumjeli riječi, da treba nositi križ, ljubiti siromaštvo i biti neznatan pred ljudima. S njima se uvukao kukolj u Crkvu! I raširio se i još se širi, skrovito i gotovo nezapaženo. Širi se kako među pojedincima, tako u cijelim općinama, kako u vjerskim zajednicama, tako u biskupijama, kako u vjerskim ustanovama, tako u katoličkim organizacijama! O kakvom sve korovu ne govori povijest Kristove Crkve!

»Hoćeš li, da idemo i da ga saberemo?« pitali su slugu. A gospodar im je odgovorio: »Ne! Pustite da oboje raste do žetve, a u vrijeme žetve reći ću žeteocima: Saберите najprije kukolj i svežite ga u snopove, da se spali, a pšenicu skupite u moju žitnicu!« Gospodin je gospodar i nad kukoljem. On je ostavio da oboje raste, jer može učiniti, da i kukolj bude od koristi za pšenicu. »Nemojte misliti, da su zlotvori na ovome svijetu beskorisni ili da Bog ne bi mogao

da i po njima učini nešto dobro. Zao čovjek živi zato, ili da se popravi, ili da se drugi po njemu posvete« (sv. Augustin). Crkvena povijest uči nas utješljivu istinu: Kadgod je Crkva bila ponižena uvijek se iza toga poniženja kao pomladila! Da ne znam koliko slaboća otkrijemo u Crkvi, to ipak u njoj živi i djeluje Gospodin. »Isus Krist danas, i jučer isti i do vijeka« (Hebr. 13,8). On je na različite načine dokazao, da u njoj živi i djeluje. »Gospodin kraljuje.« »Desnica Gospodnja pokaza moć, desnica Gospodnja me uzvisi: ne ću umrijeti, nego živjeti i kazivat ću djela Gospodnja« (prikazanje).

3. »Sila se (Kristova) usavršuje u (ljudskoj) slabosti« (2. Kor. 12,9). Crkva mnogo trpi radi kukolja, koji u njoj raste. Ona svim mogućim sredstvima nastoji, da ga odstrani i išču-pa, ali joj to na ovoj zemlji ne polazi za rukom, da bude Bo-žja njiva bez kukolja. No, zato ipak ne sustaje. Ona ponizno podnosi, što njezina mnogobrojna djeca nisu ono, što bi morala biti. Ona se tim čvršće pouzdaje u onoga, koji je rekao: »Ostavite, neka raste oboje.« Ona zna: da je on Gospodin. On će se brinuti za to, da u svetoj Crkvi uvijek uspijeva pšenica, iako će ju kukolj smetati.

I mi treba da sa svetom Crkvom tako vjerujemo i tako se pouzdajemo. Treba da žalimo, što je kukolj njivom tako zarastao, ali iza svega toga kukolja i zla gledajmo u Crkvi Krista Gospodina. »Ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta!« (Mat. 28,20). »Gospodin će opet (u svetoj Crkvi) sa-zidati Sion, i objavit će se u svojoj slavi.«

M o l i t v a.

Čuvaj, molimo, Gospodine, obitelj svoju neprestanim po-milovanjem, pa jer se oslanja samo na nadu nebeskih mi-losti, zaštićuj je vazda svojim okriljem. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Ponedjeljak iza pete nedjelje po Bogojavljenju.

Kukolj u pšenici.

Gospodin sije dobro sjeme, a neprijatelj dolazi i sije kukolj u pšenici. I Gospodin nalaže: »Pustite da oboje raste do žetve.«

1. Njiva je moja duša. Sam Spasitelj izabrao je ovu njivu za sebe, blagoslovio je, pripravo i posijao na nju dobro sjeme: posvetnu milost, krepost vjere, ufanja i ljubavi i druge svrhunaravne milosti, darove Duha Svetoga. Gospodar njive prestano je na njoj s blagom rosom svoje milosne pomoći, sunčanim svjetlom svoje ljubavi i tamnom noći svoga iskušenja. »Gospodaru, zar ti nijesi posijao dobro sjeme na svojoj njivi? Otkuda dakle kukolj?« Da, kukolj! Otkuda tolika pokvarenost u našim mislima, sklonostima, željama, porivima, nagonima i djelima? Otkuda tolika razorna djelovanja u nama: požuda, oholost, sebeljublje, neiskrenost, umišljenost, lijenost, ljudski strah. »Gospodaru, zar ti nijesi posijao dobro sjeme na svojoj njivi?«

2. »Hoćeš li, da idemo i da ga poberemo? Ne, pustite da oboje raste do žetve.« Ovako postupa Bog u svijetu, u Crkvi i u mojoj duši. Čovjek bi htio, da odstrani sve što nas ponizuje, umanjuje i što nam zadaje borbu. Htio bi, da bude bez ikakve pogreške, da nikad ne osjeti težinu svoje pokvarene naravi, njezinu sklonost na zlo. Htio bi, da bude njiva posijana dobrim sjemenom, bez ijednog kukolja. To je želja mnogih! Ali Bog drugčije misli nego ljudi. »Pustite da oboje raste do žetve.« To ne znači, da se ne moramo boriti protiv zla, koje je u nama. Bog je mudro odredio i htio, da i uz najsvetije svoje nastojanje dnevno molimo: »Oprosti nam dugove naše.« Htio je da priznamo: »U mnogim stvarima griješimo svi« (Jakov. 3,2). Tako smo eto pokvareni i zli, puni slabocća, pogrešaka i nesavršenosti: njiva puna kukolja.

3. »Dobro je, što si me ponizio« (Ps. 118,71). Čemu kukolj? Da se izliječimo od svoje oholosti i umišljenosti? Da

na svakom koraku nailazimo na svoju nemoć i grešnost, te da u sebi gledamo samo ono, što uistinu jesmo. Da se ponizimo i uvijek iskreno priznamo: »Gospodine, nisam dostojan!« »Smiluj mi se, Bože, po velikom milosrđu svojem!«

»Pustite da oboje raste.« Dobro sjeme u borbi s kukoljem ojačat će i silno uzrasti: kad se naime usprotivimo lošim mislima i porivima, čim ih opazimo, raste u nama dobro sjeme, t. j. krepost. U borbi protiv zla u sebi nalazimo put k molitvi: molit ćemo se onome, koji nas jedini može poduprijeti i pomoći nam. Borba protiv kukolja u našoj duši služi nam samo na dobro i napredak!

Dolazi »dan žetve«. Tada će se u žitnicama Božjim nalaziti samo dobra pšenica. Kako ćemo tada biti zahvalni, što smo morali dozrijeti u borbi s kukoljem! Istom ćemo tada uvidjeti, kako nas je divno vodio i morat ćemo sa svetim Pavlom priznati: »O dubino Božjega bogatstva i mudrosti i znanja! Kako su neistraživi njegovi putevi!« (Rim. 11,33). Divnog li bogojavljenja božanskoga Kralja u kraljevstvu otкупljenih duša! »Neka se klanjaju njemu, svi anđeli njegovi!«

M o l i t v a.

Čuvaj, molimo, Gospodine, obitelj svoju neprestanim pomilovanjem, pa jer se oslanja samo na nadu nebeskih milosti, zaštićuj je vazda svojim okriljem. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Utorak iza pete nedjelje po Bogojavljenju.

K u k o l j u C r k v i.

»Pustite da oboje raste«, kukolj i dobro sjeme! Izgleda dakle, da i kukolj mora biti uz pšenicu. To je tajanstveni životni zakon kako cjelokupne svete Crkve, tako pojedinih njezinih dijelova, pa zvali se oni biskupije ili župe, samostani ili obitelji. »Pustite da raste oboje.«

1. Gospodin je posijao dobro sjeme u svojoj Crkvi. Kako je sveta Crkva velika i uzvišena: ona posjeduje božansku istinu, svete sakramente, sredstva za spasavanje duša, pravu vjeru, svetu euharistiju, pravo svećenstvo i tolike svete na nebu i ovdje na zemlji. Ali je jednako istina, da na njivi svete Crkve ovdje na zemlji raste i mnogo kukolja. Crkvena povijest često nam govori o mnogim otpadima, o izdajama, o nevjerama, o čudorednoj nevrijednosti mnogih službenika i članova svete Crkve, govori o silnim sablaznima. K tome ima mnogo pobožnih ljudi u svijetu i u samostanu, koji su tako često bez ikakvog dostojanstva, snage i duhovne izgrađenosti. Oni su tjesnogrudni, sitničavi, neslobodni i neveseli. Njihova subjektivna (lična) pobožnost tako je neljubezna, tako odbojna, tako nezdrava, osjetilna i sebična! Toliko tih pobožnih vježba, a ipak tako malo prave, zdrave i iskrene kreposti, tako malo ljubavi, duhovne plemenštine, tako malo plemenitih ličnosti! Gospodine, zar je to tvoja sveta Crkva? Eto to je kukulj, koji je neprijatelj posijao po pšenici!

2. »Pustite da oboje raste.« Čini se, da tako mora biti i nikako drugačije. I upravo u kukolju dolazi Božansko djelovanje u Crkvi do svoga potpunog izražaja. Bog se, tako reći, odvažio da uđe u čovječanstvo, u mase, u nesvete, u grešnike. Božanske li odvažnosti! O trajnog li bogojavljenja! Da je koji čovjek osnovao Crkvu, nikad je ne bi opteretio kukoljem. On bi podlegao napasti, kojoj su podlegli i »sinovi groma«, Ivan i Jakov: »Gospodine, hoćeš li, da kažemo, da oganj side s neba i da ih uništi?« (Luka 9,54); napasti, kojoj su osim Montana i Tertulijana i toliki drugi podlegli, koji su tražili »Crkvu za duhovnu elitu« (samo za izabrane), crkvu »čistih«, crkvu »svetih«, »upućenih« i »nadahnutih«. Te je ljude vodio ljudski duh! Mudrac ovoga svijeta izbjegava grubu stvarnost, izbjegava čovjeka, kakav on doista jest, i pribjegava Bogu; stoik se sili, da mu sve postane odvratno, kako se ne bi odalečio od duhovnoga; Buda, govoreći o lotosovim cjetovima, uči mudrosti, kako treba Baur, Rasvijetli se! I.

izbjegavati svijet. Posve drugačije postupa Krist Gospodin. On pristupa čovjeku kakav jest, da ga obnovi, da ga spasi i posveti. On je osnovao Crkvu za sve, Crkvu koja svakome dopušta da ide putem savršenstva, pa imao on ma koliko nedostataka: nenadarenosti, loš ukus, nutarnju neuglađenost, ograničenost pa makar imao vjerolomnu i na svaki nespo-razum sklonu narav. Tako postupa Bog. »Pustite da oboje raste!«

3. Božanski Kralju Kriste, kako si silan u svojoj Crkvi, u kojoj raste i kukolj! »Neka se Bogu klanjaju svi anđeli njegovi« (ulaz).

Božanski Kralju Kriste! Kako je često tvoja Crkva posve obraštena kukoljem! A ipak je ona tvoja Crkva! Prosvijetli moje oči, da i u kukolju gledam odraz tvoje mudrosti i da priznam: »Desnica Gospodnja pokaza moć« u svojoj Crkvi... (prikazanje).

Sveta Crkvo! Kako si mi velika, draga i svake hvale dostojna, usprkos mnogog kukolja! Ti si se usudila u slije-
poj poslušnosti prema onome, koji te osnovao, primiti na sebe teret ljudi i njihove ljudske slaboće i posve se staviti njima na službu! Ti se odvažno izvrgavaš neprekidnom mučeništvu tvojih protivnika i tvoje nevrijedne djece — samo da budeš općenita Crkva i da sve sama spasiš. »Nisam do-
šao da zovem pravednike, nego grešnike na pokoru« (Luka 5,32). Vjerujem!

M o l i t v a .

Oprosti nam, Gospodine u svom smilovanju zlodjela naša i srca, koja se kolebaju, upravljaj. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Srijeda iza pete nedjelje po Bogojavljenju.

D a r i o b v e z a (z a d a ć a).

Krist Gospodin kraljuje u svojem kraljevstvu, u svetoj Crkvi. Mi smo tako sretni, što smo poslanici njegova kra-

ljevstva! Poslanica prošle nedjelje govori nam o ovoj milosti, o ovom daru i obvezi!

1. Dar. Poslanica nas naziva: »Izabranicima Božjim, svetima i ljubljenima.« Uistinu mi smo »izabrani« između tisuća i miliona! Izabrani, da po svetom krstu postanemo Kristovi udovi, da budemo dionici posinjenja Božjega i vječne baštine na nebu. Mi smo »sveti«. U svetom krstu i sakramentu pokore očišćeni smo od grijeha i krivnje za grijeh. Milošću smo Božjom posvećeni i obnovljeni. Obdareni smo nadnaravnim krepostima. Prosvijetljeni smo svjetlom svete vjere. Napunjeni smo darovima i silom Duha Svetoga. Pozvani smo, da činimo dobra djela i da sve više rastemo u milosti, u kreposti i blaženom sjedinjenju s Bogom. Mi smo »ljubljeni«. Samo smo zato izabrani, sveti, jer smo ljubljeni, jer nas je on, vječni Bog, ljubio vječnom, nezasluženom ljubavlju. »Bog je ljubav!« O, da »rasvijetli vaše duhovne oči, da biste uvidjeli, kojoj vas je nadi pozvao i kako je bogata slavna baština njegova u svetima (u kršćanima) i kako je izvanredna velika sila njegova (milost) prema nama, koji vjerujemo. Nekoć se kretasmo u požudama tijela svojega, čineći tjelesne želje i pomisli i bijasmo po naravi djeca srdžbe. Ali Bog, koji je bogat milosrdem, radi velike ljubavi svoje, kojom nas ljubi, i nas oživi s Kristom. Jer ste milošću spaseni po vjeri, i to nije od vas, dar je Božji« (Efež. 1,18 sl.).

2. Obveza. »Kao Božji izabranici, sveti i ljubljeni budite od srca milosrdni, blagi, ponizni, čedni i strpljivi. Podnosite jedan drugoga, kao što je i Gospodin vama oprostio, tako i vi praštajte, ako ima tko kakvu tužbu protiv drugoga. Nada sve pak imajte ljubav, koja je veza savršenstva! Ozbiljno se ispitajmo, da li imamo ljubav. Gospodin je naložio: »Ovo je moja zapovijed, da se ljubite među sobom, kao što sam ljubio vas« (Iv. 15,12). On je ljubav prema bližnjemu tako reći oplemenio, učinio je božanskom! »Što ste učinili jednome od ovih najmanjih, meni ste učinili« (Mat. 35,40). Dakle i najmanjom ljubavlju, koju radi Krista iskazujemo nekom siromahu, stičemo kod Gospodina

vječnu nagradu. Ako svome bližnjemu uskratimo djelo milosrđa, koje mu možemo učiniti, griješimo protiv samoga Isusa. Ako grubo i nemilosrdno postupamo s bližnjim, grubo i nemilosrdno postupamo s Gospodinom. Dobro se ispitajmo, da li se Gospodin može zadovoljiti s načinom, kojim postupamo sa svojim bližnjim. Ljubav je veza savršenstva. Toliko ljubimo Boga i toliko ljubimo Gospodina Isusa Krista, koliko ljubimo svoga bližnjega. Po tome ćemo biti suđeni, da li i kako smo ljubili bližnjega.

3. Bogojavljenje! Božanski Kralj ukazao se ili objavio čovječanstvu, da u njemu osnuje svoje kraljevstvo, da »opet sazida Sion«. To kraljevstvo jest ljubav. »Da svi budu jedno, kao ti, Oče, u meni i ja u tebi« (Iv. 17,21). Mi smo jedno po milosti, a Otac, Sin i Duh Sveti jedno su po naravi.

»Ja u njima i ti u meni, da ih veže savršeno jedinstvo« (Iv. 17,23). Po svetom krstu učinio nas je svojim udovima i živim lozama na sebi, čokotu. On živi u nama, glava u svojim udovima, da »i mi budemo jedno, kao što je Otac i Sin i Duh Sveti jedno!« Da li smo već na to ozbiljno mislili? Da li nam je već jasno, kako Spasitelj mnogo nastoji, da se ljubimo među sobom, i da »budemo jedno srce i jedna duša?«

Gospodin je osnovao svoje kraljevstvo u čovječanstvu. Ovom kraljevstvu se protivi kraljevstvo antikristovo. Ta dva kraljevstva nevidljivo dijeli jedno od drugoga samo posve različita ljubav. U Kristovu kraljevstvu vlada takva ljubav, koja radi Boga ljubi bližnjega. U kraljevstvu antikrista vlada sebeljublje, koje prelazi u prezir i mržnju na Boga i na sve, što je Bog naredio i obećao. Danas treba da se konačno opredijelimo za Kristovo kraljevstvo, za kraljevstvo svete ljubavi. »Ovo je moja zapovijed, da se ljubite među sobom, kao što sam ja ljubio vas.«

Plod svete pričesti treba da je međusobna ljubav. Mi varamo sami sebe, kad dnevno pristupamo k stolu Gospodnjem, a u svojem srcu podržavamo neljubezne i mrske osje-

ćaje protiv bližnjega, nelijepo o njem mislimo, sudimo i govorimo, prema njemu smo nemilosrdni i hladni! Po rodovima njihovim poznat ćete ih: po molitvi, po svetoj pričesti. Naš rad mora biti ljubav prema bližnjemu! Da li je tome tako?

M o l i t v a.

Ulij, Gospodine, duh svoj u srce naše, da svi po tvojoj očinskoj milosti budemo jedne misli. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Četvrtak iza pete nedjelje po Bogojavljenju.

»Mir Kristov.«

Sveto nas misno bogoslužje poziva, da u svojem životu odrazujemo i objavljujemo Gospodina. Kršćanin mora biti drugi Krist, »sličan slici njegova Sina« (Rim. 8,29). »Kao što je i Gospodin vama oprostio, tako i vi. I Kristov mir, na koji ste pozvani, neka zavlada u vašim srcima kao u jednom tijelu« (poslanica).

1. »Kristov mir neka zavlada u vašim srcima.« U svakom »Mir s vama!« što ga izgovori biskup, kad služi svetu Misu, u svakom »Gospodin s vama« što ga izgovara svećenik, želi nam sveta liturgija Kristov mir, »Mir Gospodnji bio vazda s vama« moli svećenik neposredno prije »Jaganjče Božji«. A i sam »Jaganjče Božji« prelazi u molitvu za mir: »Daruj nam svoj mir.« Ta prošnja za mir dolazi do vrhunca u molitvi za mir: »Gospodine Isuse Kriste, koji si rekao svojim apostolima: Ostavljam vam svoj mir, dajem vam svoj mir, dostoj se svojoj Crkvi darovati mir i jedinstvo.« Poslije ove molitve daje se poljubac mira. On znači, da euharistijska žrtva označuje i stvara mir, t. j. jedinstvo i slogu otajstvenoga tijela Kristova, Kristovih udova, Crkve. Očito je, da je Kristov mir veoma važan i značajan! Inače ga ne bi u bogoslužju toliko naglašivali. Mir Kristov je izmirenje s Bogom, sloboda od grijeha i od rop-

stva grijeha, strasti, požude, putenosti, sebeljublja. Mir Kristov je prijateljstvo s Bogom, sjedinjuje s Bogom, život s Bogom, pristupi k Bogu. Mir Kristov je prije svega jedinstvo i sloga među udovima Kristova tijela, »da budu jedno srce i jedna duša«, kako čitamo u Djelima Apostolskim o kršćanskoj općini u Jeruzalemu (Dj. ap. 4,32). »Kristov mir, na koji ste pozvani, neka zavlada u vašim srcima.« Ne-ka otjera svaku odvratnost, svaku neslogu i razdor. »Ta na to ste pozvani u jednome tijelu«, da svi jedno budete u Kristu. Nada sve cijenite jedinstvo, slogu, međusobni mir, koji je Krist donio na zemlju! To je kršćanstvo!

2. Što nas priječi u ozbiljnom nastojanju, da ostvarimo Kristov mir, jedinstvo i slogu, da budemo »jedno srce i jedna duša?« Prva je zapreka naša neuredna privezanost uz ove zemaljske stvari: uz novac i blago, uz sticanje imetka, uz znanje, uz uspjeh i ugled pred ljudima, ukratko, prva je zapreka naše sebeljublje! Radi njega smo zavidni, ljubomorni, neljubezni, oholi, rado se pravdamo i rado korimo, neljubezni smo u mišljenju, govoru i vladanju, tješnogrudni smo i samovoljni, nestrpljivi i grubi. To nas priječi, da sučustvujemo s drugima, da živimo sa zajednicom. Uspješno nastojanje za kršćanskom slogom i jedinstvom priječi i naše krivo procjenjivanje i prosuđivanje zemaljskih dobara. Da smo savršeni kršćani, prezirali bismo sve vremenite stvari. S Pavlom bismo smatrali za štetu, što nam je prije bio dobitak (vremenito blago i časti). »Pače sve držim gubitkom po uzvišenoj spoznaji Isusa Krista, moga Gospodina, radi kojega sam se odrekao svega i sve držim kao izmet zato, da stečem Krista, da poznam njega i moć njegova uskrsnuća i zajednicu njegovih muka, da mu postanem sličan u smrti, da na koji način dođem do uskrsnuća od mrtvih« (Filip. 3,7 sl.). Ovako govori kršćanin. Možemo li i mi ovako govoriti? Da, u tom je naša pogreška, što previše cijenimo i ljubimo vremenite stvari, zato premalo ljubimo Krista i ono, što nam on daje. U našem uspješnom nastojanju za Kristovim mirom priječi nas napokon i na-

še naravno shvaćanje o bližnjemu. On je samo neki drugi, tuđinac, mrski takmac i suparnik, a nipošto brat u Kristu, Kristov ud, sam Krist. Nemamo žive vjere, koja čini, da u bližnjemu gledamo, štujemo i ljubimo Gospodina. Među nama kršćanima »nema ni Grka, ni Židova, obrezana ni neobrezana, divljaka ni Skita, roba ni slobodnjaka, nego sve i u svemu Krist« (Kološ. 3,11). »Ako si vidio brata, vidio si Gospodina«, govorili bi kršćani u prvim stoljećima. A mi? Kako je malo u nama kršćanskoga, pa i kod onih pobožnih!

3. »Kristov mir neka zavlada i kraljuje u vašim srcima.« Nastojanje za slogom i jedinstvom neka svlada sebezljublje, precjenjivanje zemaljskih dobara i čisto naravno mišljenje. Krist želi da u nama i dalje živi svojim životom. On je utjelovljena ljubav prema dušama, prema nama ljudima. On je neprijatelj svake nesloge i svakog razdora. On je bez ikakvog sebezljublja. On prosuđuje i procjenjuje sve u svijetlu vječnih vrednota. Njegova je jedina želja, da sve predobije za nebo! On želi da svi budemo jedno, kao što su Otac i Sin i Duh Sveti jedno u presvetom Trojstvu. Kamo sreće, kad bi on potpuno živio u nama!

Četiri stvari, veli »Nasljeduj Krista«, vode nas k miru i slozi s bližnjim. »Nastoj, da više slušaš volju bližnjega nego sebe (ako se ne protivi koja druga dužnost). Uvijek radije imaj manje nego više! Želi svagda i moli da budeš potpuno pokoran volji Božjoj« (3. knj. 23 pogl.).

M o l i t v a.

Bože, od koga su svete želje, dobri savjeti pravedna djela, daj slugama svojim onaj mir, koji svijet ne može dati: da i srca naša budu tvojim zapovijedima podložna i vremena, pošto ukloniš strah od neprijatelja, tvojom zaštitom da budu mirna. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Petak iza pete nedjelje po Bogojavljenju.

Naše pogreške.

»Nebesko je Kraljevstvo kao čovjek, koji sije dobro sjeme na svojoj njivi. Kad su ljudi zaspali, dođe njegov neprijatelj i posija kukolj po pšenici« (evanđelje). Uistinu, Gospodin je na svetom krštenju posijao dobro sjeme na njivu duše: posvetnu milost i dragocjenu krepost vjere, ufanja i ljubavi, mnogo svrhunaravnih sposobnosti i snage. Te svrhunaravne klice umnožava i jača u nama, kadgod ga u svetoj pričesti pobožno primamo, kadgod nam dadne milost, da molimo da trpimo i pregaramo. On neprestano sije dobro sjeme u našu dušu. A uza sve to ipak niče posvuda kukolj dnevnih pogrešaka! I kad bismo ga zapitali: »Hoćeš li, da idemo i da ga poberemo«, odgovorio bi: »Pustite, da oboje raste!«

1. »Kad su ljudi zaspali, dođe njegov neprijatelj i posije kukolj po pšenici.« Dnevno razmatramo, svaki mjesec obavljamo duhovnu obnovu, svaki se tje-dan savjesno ispitujemo, kad idemo na svetu ispovijed. I svakiput odlučujemo, da ćemo biti još vjerniji, da ćemo se čuvati svake pogreške, da ćemo se uistinu popraviti. Pro-matramo primjer našega Gospodina, čitamo životopise sve-tih, molimo se i ozbiljno nastojimo, da se svladamo i mrtvi-mo: a ipak svuda pogreške, svuda kukolj! Nije da promi-šljeno i nakon zrelog razmišljanja i kod otvorenih očiju gri-ješimo, a opet s druge strane ne možemo reći, da smo po-griješili samo i jedino radi naglosti. Ipak osjećamo, da smo krivi, kad se sjetimo svojih pogrešaka. Ne opažamo pravi napredak. Svoje vanjske dužnosti vršimo vjerno i savjesno, a ipak opažamo u svojoj nutrinji neuredne motive. Sebe-ljublje je gotovo nerazdruživo povezano s našim mislima i nastojanjem oko kreposti. I to je svaki dan tako. Pa dokle nas to dovodi? Da li do kakvog savršenog i svetog djela? Jedva do nekog nepotpunog i nesavršenog dobrog djela! I sve to usprkos naših revnih odluka i smionih riječi i obe-ćanja u času molitve! A u vladanju odmah nestaje svaka

velikodušnost; kad treba podnijeti križ ili trpljenje, već nestaje velikodušja u mrtvenju. Kako malo činimo za Boga! Pa i radi te malenkosti moramo se toliko naprezati. A često se dispenziramo i od ove malenkosti, izmičući poteškoćama i žrtvama, te tako varamo sami sebe i svoju okolinu. To je kukolj među pšenicom! I kroz mnogo godina jedva se opaža kakav popravak, kakav zbiljski napredak!

2. »Pustite da oboje raste!« Sluge su se uzrujali radi kukolja, razljutili se na onoga, koji ga je posijao. Odmah su htjeli, da ga iščupaju, ali im je Gospodin zabranio: »Pustite, da oboje raste do žetve!« I svojevolljne pogreške, pogreške iz naglosti, iznenađenja, značaja i karaktera imaju svoju važnost u duhovnom životu. One su veoma važne u nastojanju oko savršenosti. Ako ih dobro promotrimo i prosudimo, one nas ne priječe, nego nas nasuprot potpomazu u nastojanju oko duhovnog napretka. One nam pomažu da upoznamo, kako smo slabi, kako smo neuredni i slavični. I najmanji povod dostatan je, da se naljutimo, da smo zavidni, neljubezni. Na svakom koraku opažamo, kako smo jcš silno daleko od Božje čistoće i svetosti, kako nimalo nismo slični svome Gospodinu i Spasitelju. Pogreške čine, da pravo gledamo, da se upoznamo, da se prema tome ponizimo. Prihvatimo svoju nevrjednost i grešnost kao križ. Kad bismo se radi pogrešaka uzrujavali, ljutili, klonuli ili malodušni postali, bili bismo još više žrtvom svoje oholosti i sebičnosti. »Pustite, neka oboje raste.« Bog dopušta, da pogriješimo. Ponizno se podložimo ovom Božjem dopuštenju. Budimo mirni radi svojih pogrešaka. To ipak ne znači, da smijemo biti ravnodušni prema njima! Mi ih moramo žaliti, a ne ljubiti. Ali ako već pogriješimo, ponizimo se i nastojmo, da nas Bog i ljudi upoznaju i s nama postupaju onako, kakvi uistinu jesmo. Nemojmo se zaustaviti kod pogreške ni kod sebe, nego se obratimo Gospodinu. Molimo ga za oprostjenje i budimo uvjereni, da će nam oprostiti. Molimo za njegovu pomoć, da mu u buduće vjernije i pot-

punije služimo novom i potpunom vjernošću. Pogreška nas je ponizila, očistila i potakla nas, da se pomolimo Gospodinu, da k njemu svratimo svoj pogled, da općimo s Bogom — dakle, nije bila na štetu, nego nam je koristila. Jedino se zahtijeva, da živo želimo i čeznemo za savršenstvom, da se ozbiljno i iskreno trudimo, kako bi se vinuli do čiste ljubavi, do savršenstva. U tom su nam slučaju i pogreške korisne.

3. »Pustite da oboje raste do žetve!« Ne budimo ravnodušni prema kukolju, nego mirni i postepeno čupajmo. Već je mnogo, ako tijekom vremena još ne povećamo vrste pogrešaka i nesavršenosti, na kojima danas bolujemo. Mnogo je, ako broj donekle poznatih i promišljenih pogrešaka ne povećamo. Mnogo je, ako u njih ne padamo svjesnije nego prije. Mnogo je, ako se jednako savjesno i odvažno suprotstavimo napastima. Mnogo je, ako u svojim najslabijim časovima ustrajemo u svojoj odluci, da ćemo Boga nada sve cijeniti i ljubiti.

»Pustite, da oboje raste«. Nutarnji život uspijeva samo u mirnim prilikama. Moramo biti mirni, da se sabrano pomolimo. Nemir, žestina, naglost samo to pokazuju, da nas ljudski duh i oholost potiče, da se mrtvimo. Mirna mora biti i naša ljubav prema bližnjemu, jer će se izvrgnuti u putenu ljubav. Mirni moramo biti napose prema kukolju, koji raste u našem srcu. Mirno i ponizno treba da podnosimo svoje slabosti i pokvarenosti. Nepokolebivo treba da se pouzdamo u Gospodina i u njegovu milost. Tako malo razumijemo put poniznosti, neznatnosti i strpljivosti sa samim sobom!

M o l i t v a.

Čuvaj, molimo, Gospodine, obitelj svoju neprestanim pomilovanjem, pa jer se oslanja samo na nadu nebeskih milosti, zaštićuj je vazda svojim okriljem. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Subota iza pete nedjelje po Bogojavljenju.**N a p a s t i.**

»Nebesko je kraljevstvo kao čovjek, koji sije dobro sjeme na svojoj njivi. I dođe njegov neprijatelj te posija kukolj po pšenici.« Kad Gospodin posije svoje dobro sjeme na njivu naše duše, dolazi za njim i neprijatelj, da i on svoje sjeme posije. To sjeme jesu razne napasti, kojima nastoji da zavede i od Boga otrgne kršćansku dušu.

1. »Smatrajte za čistu radost, kad vas snađe kakvo iskušenje.« Svi smo podloženi nevoljama i napastima. Mi smo uzrok napasti, naša sjetila, naša mašta, naše sjećanje, naše strasti i zle požude. Međutim uzrok napasti mogu biti i stvari, koje nas okružuju i ljudi s kojima općimo. Ipak je glavni uzrok napasti naš neprijatelj, đavao, koji obilazi tražeći koga da proždre: sad obilazi kao ričući lav (1. Pet. 5,8), koji nastoji da nas zaplaši i smuti, zatim opet kao nečujna zmija, da nas iz potaje ujede. Neprijatelj dobro poznaje puteve, mogućnosti i vjerojatnosti kojima se može poslužiti, da nas upropasti. On radi neumorno, oštromno i lukavo. Ali, gdje je napast, ondje je i Gospodin. Nema te napasti, koju on ne bi pripustio. Nema ni jedne jedine, pa dolazile one od đavla ili od svijeta ili od strasti, koja ne bi bila djelo ljubavi Božje. Svaka napast nosi oznaku njegove mudrosti. On je dobro proračunao njezino djelovanje. Svaku je napast odvagao i tako primijenio, kako je to za naše spasenje i duhovni napredak najbolje. Predvidio je posljedice napasti i nije mu izmakla ni jedna okolnost, koja prati napast. Neprijatelj se ne može približiti čovjeku, prije nego li mu Bog odredi uvjete i granice, kojih se mora držati i prije nego li je dao čovjeku milost, da može napasnika svladati ili odbiti. Zašto se dakle plašimo, ako navaljuju na nas napasti? »Bog je vjeran, i ne dopušta, da budete kušani više nego možete, a da biste mogli podnesti, učinit će kraj kušnji!« (1. Kor. 10,13).

2. »Pustite da raste oboje!« I napast služi rastu dobrog sjemena, milosti i kreposti. Napast nas kuša, prosuđuje i učvršćuje u vjernosti prema Božjim zapovjedima. Kakva je to uopće krepost, koja nije prokušana i trajna? Napast je odlično sredstvo, da nam svijet postane odvratan. Mi naime još uvijek ljubimo svijet mnogo više, nego li sami vjerujemo. Zato je napast prava milost, jer nas oslobađa od privazanosti na svijet. Napast je nadalje za nas i kazna za počinjene grijehе: boreći se protiv napasti zaslužujemo u kratko vrijeme više oprostjenя vremenitih kazna za grijeh, nego li dugogodišnjim mukama u čistilištu poslije smrti. Napast nam otvara oči, pokazujući nam našu slaboću i nutarnju pokvarenost. Ona nas dovodi k samospoznaji i k poniznosti. Pa možemo li uopće napredovati u pravoj kreposti i duhovnom životu, ako se svakim danom sve bolje ne upoznajemo i ne postajemo sve ponizniji? Napast nam daje priliku, da upravo onu krepost svjesnije i odlučnije branimo i u njoj se vježbamo, koju nam napasnik želi oteti. Napast nas čini budnim i tako nas čuva od mnogih grijehа. Ona nas sili, da se revnije molimo i trga nas iz stanovite površnosti u koju padamo, kad sve ide mirnim tokom i kad nema nikakvog napasnika, koji neprestano drži dušu na oprezu. Povećat će se naša čudoredna ozbiljnost i iskreno nastojanje. Uistinu sv. Jabov pravo govori, kad nam veli: »Držite da je prava radost, kad padnete u različite kušnje!«

3. »Nebesko je kraljevstvo kao čovjek, koji sije dobro sjeme na svojoj njivi. Kad su ljudi zaspali, dođe njegov neprijatelj i posija kukolj po pšenici i otiče. A kad usjev uzraste i donese plod, pokazao se tada i kukolj. I dođoše gospodarevi sluge i rekoše mu: Gospodaru, zar ti nijesi posijao dobro sjeme na svojoj njivi? Otkuda dakle kukolj? Hoćeš li, da idemo i da ga poberemo?« Ovako postupamo i mi prema neprijateljskom sjemenu, prema napastima. Mi se čudimo, što smo podloženi napastima. Svi se uzrujavaju: početnici, i napredniji, a osobito oni savršeni. »Hoćeš li, da idemo i da ga poberemo?« Mi tražimo radikalna sredstva da ne budemo na-

pastovani, a ne opažamo, da na taj način živimo samo po svome duhu i popuštamo svome sebeljublju.

Što nas Bog bude htio više sebi privući, očistiti i posvetiti, tim će nas više voditi kroz vatru napasti. »Svi su sveci prošli kroz mnoge nevolje i napasti pa su i napredovali. A oni koji nijesu odoljeli napastima, bili su odbačeni i propadoše« (Naslj. Krista 1. knj. 13. pogl.).

»Pustite da oboje raste do žetve« (do smrti). Ako hoćemo da rastemo u milosti i kreposti i da si stečemo zasluge za nebo, onda moraju ovdje na zemlji rasti i napasti i kušnje. Gdje ima više napasti, ondje ima i više kreposti. Bogu posvećene duše, koje su odane zemaljskom životu, više nastoji neprijatelj odvratiti od kreposti, nego li ih nagovoriti na veći grijeh. Pobožni naime ljudi manje mare za grijeh, koji se čine propuštanjem, nego li za druge grijeh, koji se čine prestupkom kakve zapovijedi. Zato ih neprijatelj lakše zavede na tu vrst grijeha, za koju se nikad tako duboko ne kaju kao za druge. Ali ako su budni i ako pozorno prate poticaje milosti, onda im napast služi samo zato, da si još više steknu kreposti.

»Desnica Gospodnja pokaza moć. Ne ću umrijeti (napasti mi ne će nauditi), nego živjeti i kazivat ću djela Gospodnja« (prikazanje). Po napastima, koje je poslao na dušu, učinio je silne stvari!

M o l i t v a.

Čuvaj, molimo, Gospodine, obitelj svoju neprestanim pomilovanjem, pa jer se oslanja samo na nadu nebeskih milosti, zaštićuj je vazda svojim okriljem. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Sveta Misa šeste nedjelje po Bogojavljenju.

1. Danas se opet na jedan novi način pokazuje svemoćno gospodstvo i vlast božanskoga Kralja Krista! Govor je o kraljevstvu Božjem, koje će se, iako u početku posve neznatno i neugledno, raširiti po cijelome svijetu, sebi podložiti sve duhove i sva srca i odolijevati svim burama. Toliko je unutarnje snage dao Gospodin svojoj ustanovi, svetoj Crkvi, na njezinom putu kroz stoljeća i tisućljeća. U svetoj Crkvi, na njezinoj unutarnjoj čvrstoći i nesavladivosti, u njezinoj sposobnosti da u sebe primi i posveti sve narode sviju vremena, odrazuje se slava Gospodnja. Gospodin doista kraljuje! Svojom unutarnjom životnom snagom postaje Crkva živo i trajno bogojavljenje, ukazanje Gospodnje!

2. S ponosnim osjećajem svoje unutarnje životne snage i punine života, okuplja se Crkva oko oltara. »Bogu se klanjajte. Gospodin kraljuje! Neka klikče zemlja« (ulaz). S njezinih se usana odvija prošnja Gospodinu: Daj da uvijek za onim, što je duhovno težimo i da riječima i djelima vršimo ono, što je tebi ugodno (molitva). Zato Crkva i živo nastoji, da u njezinoj djeci božanski život milosti bude djelotvoran i da se u svojem unutarnjem i vanjskom vladanju dadu uvijek voditi onim, što Bog želi i što je Bogu milo. Zato su pravi kršćani duhovni ljudi i poput solunskih kršćana za duhovnim teže. Njihova je vjera bila djelotvorna, a ljubav požrtvovna. Oni su neprestano iščekivali dolazak Gospodnji i živjeli samo za ono, što je vječno, neprolazno, nebesko. Od idola obratili su se živome Bogu (poslanica). Tako je silno djelovala milost Božja u njima. Zato se raduje Crkva. »Narodi će štovati ime tvoje, Gospodine, i svi kraljevi zemaljski slavu tvoju.« »Gospodin kraljuje« (stih aleluja). Sposobnost, kojom je Gospodin svoju Crkvu snabdio, čini je sličnom zrnu gorušice, koju neki čovjek posije po njivi. Ono je doduše neugledno i maleno, ali se razvije u veliko drvo. Nebesko kra-

ljevstvo, nadalje, sliči kvascu, koji žena uzme i pomiješa u tri mjere brašna i ubrzo sve uskisne. Tako i Crkva neprestano prožima čovječanstvo svojim naukom, svojim načelima, svojom vjerskom i duhovnom snagom (evanđelje). Sve je to djelo Gospodinovo, koji u njoj živi i djeluje. »Desnica Gospodnja pokaza moć, desnica me Gospodnja uzvisi« (prikazanje).

3. Na prikazanje radosno prinosi Crkva svoju zahvalu nad Gospodinovim djelovanjem u njoj. Kao svoj veliki žrtveni dar, daje svoje srce, koje će u svetoj pretvorbi Bogu prikazati. Htjela bi naime, da se njezin žrtveni dar sjedini s Kristovim žrtvenim darom. Zato i moli u tajni, da je Bog očisti i obnovi iznutra i izvana, jer se približuje čas, kad će se pojaviti Gospodin, koga će ona žrtvovati. U žrtvenoj gozbi, u svetoj pričesti ljubezno će se približiti našim dušama da ih ispuni božanskim životom. Sveta je euharistija sada kao zrno gorušice, posijano na njivu naše duše: Ono se mora razviti u veliko i rodno drvo. Sveta je euharistija kao kvasac, koji je uzela žena, Crkva, i stavila ga u duše: On treba da prožme naše srce i mišljenje, naše htijenje i nastojanje, naše cjelokupno djelovanje. Tada ćemo sve više misliti na ono, što je duhovno. Sve ćemo više postati bogojavljenjem, sve ćemo više odrazivati u sebi Krista. I svi, koji nas budu vidjeli, upoznati će, da je prst Božji na nama. Svi će se diviti silnoj riječi, koja je izašla iz ustiju Božjih: »Nebesko je kraljevstvo kao zrno gorušice, kao kvasac« (pričesna).

Šesta nedjelja po Bogojavljenju.

Prispodoba o zrnu gorušičnom.

Krist nam se u ovom bogojavljenjskom vremenu objavio kao Gospodin i Kralj! U svetoj božićnoj noći došao je kao slabo dijete na ovaj svijet. Trebao je dakle, da naraste, da se razvije u »potpunoga Krista«, koji će sve ljude u sebi i sa sobom sjediniti. On je zrno gorušice, koje će narasti u silno stablo svete Crkve. On je »kvasac«, koji svojom snagom i ži-

votom prožima cijelo čovječanstvo. »Bogu (Kristu) neka se klanjaju svi anđeli njegovi; čuje i veseli se Sion, i klikću kćeri Judine (djeca svete Crkve): Gospodin kraljuje« (ulaz).

1. »Kraljevstvo je nebesko kao zrno gorušice, koje čovjek uzme i posije na svojoj njivi. Ono je doduše najmanje od svega sjemena, ali kad uzraste, veće je od svega povrća i postane stablom tako, da dolaze ptice nebeske i gnijezde se na njegovim granama.« U smislu bogoslužja, gorušično je zrno sam Isus. On je živio posve skrovlito i povučeno. Tek poslije desete godine javno je nastupio. I zabacili su ga, raspeli i pokopali. Iz najdubljeg poniženja uzrastao je u silno stablo svete Crkve, u čokot, koji u svojim vjernim neprestano tjera nove loze i grane i razvija se u stablo, koje obuhvata nebo i zemlju, vrijeme i vječnost. On postaje »cijeli Krist«, glava na tijelu svete Crkve. On je »kvasac«, koji neka žena, sveta Crkva, uzima i pomoću presvete euharistije pomiješa s tri mjere brašna, t. j. sa čovječanstvom, dok sve ne uskisa.« Krist hoće i mora da raste, t. j. da vlada srcem i dušom svijuu, da sve ljude sa sobom sjedini, da ih svojim blagom i svojom snagom obogati, osnaži i usreći. Nitko nije isključen, nitko nije premalen. I ja mogu biti grana na velikom drvetu Krista! Otkuda meni tolika milost i čast? Kako da se zahvalim? Kako da se dosta nadivim njegovom čovjekoljublju i milosrđu?

2. Poslanica nam pokazuje, kako se u praksi može ova poredba ostvariti. Pavao javlja svojim ljubljenim solunskim kršćanima, kako je Krist, zrno gorušice, u njima uzrastao u drvo. Javlja im, kako je Krist, kvasac, uskiselio sve tijesto (njih). »Braćo, bez prestanka se sjećamo vaše djelotvorne vjere, požrtvovne ljubavi i postojeće nade u Gospodina našega Isusa Krista pred Bogom i Ocem našim, jer znamo, od Boga ljubljena braćo, da ste izabrani. Vi ste se ugledali u nas i u Gospodina, kad ste u velikoj nevolji primili nauku (evanđelje) s radošću Duha Svetoga, tako da ste postali uzorom svim vjernima. Svuda se pripovijeda, kako ste se obratili k Bogu od idola, da služite živomu i pra-

vomu Bogu i očekujete s neba Isusa, njegova Sina, kojega je uskrisio od mrtvih, koji nas je izbavio od buduće srdžbe.« Neka se i na nama obistini, neka se dnevno sve više obistini, što je sv. Pavao ovim riječima rekao za svoje solunske kršćane. Krist, zrno gorušice, želi da nas u sebe primi i da nas prožme. Krist, kvasac, želi i mora da u nama uskisne sve tijesto: razum, volju i čuvstva. On želi i mora u nama vladati, kraljevati!

3. Krist, zrno gorušice, pravi je kvasac u svetoj euharistiji, u malenoj i neuglednoj hostiji. »Žena«, sveta Crkva, stavlja u dubinu naše duše zrno gorušice, kvasac, da u nama uzraste i postane veliko. Kvasac, t. j. sveta euharistija, sveta pričest, mora nas posve prožeti (uskisnuti), da postanemo sveti i čisti »kruh Kristov«, slični svetoj hostiji. »Ne živim više ja, nego živi u meni Krist« (Galać. 2,20).

Svrha je svete Mise i svete pričesti, da se svakoga jutra sve dublje ukorijenimo u gorušično stablo, t. j. u Krista i svetu Crkvu; da svakim danom sve više prožeti kvascem, Kristom, poput Solunjana odrazujemo u sebi Krista. Kako smo još daleko od toga! Koliko toga moramo da žalimo, koliko se moramo moliti i boriti!

M o l i t v a.

Podaj, molimo, svemogući Bože, da uvijek za onim, što je duhovno, težimo, da riječima i djelima vršimo ono, što je tebi ugodno. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Ponedjeljak iza šeste nedjelje po Bogojavljenju.

Zrno gorušice: Crkva.

»Nebesko je kraljevstvo kao zrno gorušice, koje čovjek uzme i posije na svojoj njivi. Ono je doduše najmanje od svega sjemenja, ali kad uzraste, veće je od svega povrća i postane stablom, tako da dolaze ptice nebeske i stanuju na njegovim granama.« Crkva je nebesko kraljevstvo, o kojem Baur, Rasvijetli se! I.

govori današnje evanđelje. »Nemojte se bojati, malo stado, jer je vaš Otac odlučio dati vam kraljevstvo« (Luka 12,32).

1. »Ono je doduše najmanje od svega sjemenja.« Maleno i neznatno bijaše nebesko kraljevstvo, kad ga Gospodin osnovao. Židovski narod posve ga je drugačijim zamišljao. Oni su sanjali o Mesiji, kao o silnom zemaljskom vladaru, koji će osloboditi Židove od rimske vlasti i osnovati veliko zemaljsko kraljevstvo. Ti su ljudi mislili čisto zemaljski. A kraljevstvo, koje je on osnovao, u svojim je počecima posve maleno, slično onome, koji se — iako Sin Božji — odrekao izvanjega sjaja Božanstva, ponižio se i postao poslušan do smrti na križu. Maleni i neznatni bijahu počeci svete Crkve. To su putevi milosti. »Dok Židovi idu za čudesima, a Grci traže mudrost, mi propovijedamo raspetoga Krista, Božju moć i Božju mudrost. Jer što izgleda ludo od Boga, mudrije je od ljudi, i ono slabo od Boga, jače je od ljudi. Jer motrite svoje zvanje, one, koji su pozvani u svetu Crkvu, kako nema mnogo mudrih po tijelu, ni mnogo jakih, ni mnogo plemenitih« (1. Kor. 1,22 sl.), nego nasuprot, da su to siromasi, priprosti, ponizni i prezreni pred svijetom. Tako mora biti. »Pustite malene, neka dođu k meni, jer je njihovo kraljevstvo nebesko« (Mat. 19,4).

2. »Kad uzraste, veće je od svega povrća i postane stablom tako, da dolaze ptice nebeske i stanuju na njegovim granama.« Maleno je bilo stado, koje je Gospodin za vrijeme svoga trogodišnjega naučavanja, propovijedanja i djelovanja bio sakupio. Ali zato je tome malenom stadu mogao reći: »Nemojte se bojati, jer je Otac odlučio dati vam kraljevstvo« (Luka 12,32). Već na prvi duhovski dan »pridružilo im se oko tri tisuće ljudi« (Dj. ap. 2,41). »Apostoli su činili mnoge znake i čudesa među narodom i sve se više umnožavalo društvo muževa i žena, koji su vjerovali u Gospodina« (Dj. ap. 5,12 i 14). Brzo se raširila Crkva po Judeji i u Samariji, doskora se vjera u Isusa ukorijenila i u Damasku i u Antiohiji, u Maloj Aziji i u Rimu. Usprkos svih progonstva rimske vlasti raširilo se Kri-

stovo kraljevstvo nevjerojatnom brzinom i za kratko postalo velikom svjetskom Crkvom. »Koji se ponizi, uzvisit će se« (Luka 14,11). Sveti Pavao ovim riječima tumači tajnu nebeskoga kraljevstva: »Što svijet drži ludim, odabrao je Bog, da postidi mudre, i što je pred svijetom slabo, Bog je odabrao, da postidi jake; i što je pred svijetom neplemenito i prezreno i što ništa nije, odabrao je Bog, da uništi ono, što jest, da se pred njim ne hvali nijedan čovjek« (1. Kor. 1,27 sl.). Tako stoji ona Kristova Crkva, silnija od svake zemaljske vlasti, jača od svih kraljevstva i najslavnijih dinastija; trajnija od svih laži i kleveta, koje se o njoj šire i razglasuju. Ona je stup nepokolebive i neprevrtljive istine, mirni pol usred neprestanog kolebanja i mijenjanja nazora i načela, filozofije i nauke. Jedino ona posjeduje pravu znanost i nesavladivo junaštvo čudoredne čistoće, veličine, kreposti i svetosti. Zrno gorušice razvilo se u veliko stablo. »Desnica Gospodnja pokaza moć. Desnica me Gospodnja uzvisila (Crkvu). Ne ću umrijeti, nego živjeti i kazivati djela Gospodnja« (prikazanje).

3. To je božanski zakon, koji vlada u redu spasenja kako u svetoj Crkvi tako u pojedinim dušama. Zakon, koji je Gospodin naučavao već od prvoga časa svoga boravka na zemlji: kad se kao neugledno, bespomoćno i siromašno dijete pojavio u jaslicama, povijen u pelene. »Koji se ponizuje, uzvisit će se.« To je bila prva točka njegove propovijedi na gori: »Blago siromašnima u duhu, jer je njihovo kraljevstvo nebesko« (Mat. 5,3). Pred izraelskim učiteljima, književnicima i farizejima poziva svoje učenike i uči ih: »Učite se od mene, jer sam krotak i ponizan srcem« (Mat. 11,29). Radujući se u duhu govori: »Hvalim ti, Oče, Gospodaru neba i zemlje, jer si ovo (tajne kraljevstva nebeskoga) sakrio mudrima i razumnima, a objavio to malenima. Da, Oče, jer ti se svidjelo tako« (Mat. 11,25 sl.). »Što je pred svijetom neplemenito i prezreno i što ništa nije, odabrao je Bog, da uništi ono, što jest!«

»Gospodin kraljuje.« »Kamen, koji odbaciše oholi graditelji, posta kamen ugaoni (Krist, Crkva). Gospodin je to učinio i divno je u očima našim« (Ps. 117,23). »Da se pred njim (Bogom) ne hvali nijedan čovjek, a tko se hvali, neka se u Gospodinu hvali« (1. Kor. 1,29 i 31), a ne svojom moći i svojim djelovanjem!

»Tko je kao Gospodin Bog naš, koji prebiva na visini i gleda stvari neznatne na nebu i na zemlji? On diže ubogoga sa zemlje i iz blata uzvisuje siromaha, da ga posadi s poglavicama, s poglavicama puka svojega. On daje, da nerotkinja prebiva u kući i čini je majkom, koja se veseli djeci« (Ps. 112,5 sl.).

Radujmo se, što smo djeca, članovi svete Crkve, što »stanujemo na granama stabla«, koje je izniklo iz gorušična zrna. Mi znamo, što je za nas sveta Crkva! Dobro je živjeti kao katolik, dobro je i umrijeti kao katolik!

M o l i t v a.

Podaj, molimo, svemogući Bože, da uvijek za onim, što je duhovno, težimo i da riječima i djelima vršimo ono, što je tebi ugodno. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Utorak iza šeste nedjelje po Bogojavljenju.

Crkvena nauka.

»Nebesko je kraljevstvo kao zrno gorušice.« Maleno, neugledno. A kad se posije, brzo uzraste do velike i snažne vrtne uzrasline. To je slika! Sve, što Božjom pomoći treba da bude trajno i plodno, u početku je maleno i neugledno. Bog stvara sve iz ničega!

1. Kristovo kraljevstvo, sveta Crkva, slični zrnju gorušice jednostavnošću svoje nauke. Crkva propovijeda poniznost, podlaganje, ljubav do siromaštva, preziranje svijeta, ljubav do mrtvenja, trpljenja i do svega onoga, što se protivi svjetovnome duhu i osjećanju. Ona propovijeda, da je Bog stvorio sve, pa i čovjeka. Crkva naučava da postoji gri-

jeh, da nas je Krist otkupio, a Duh Sveti posvetio. Ona naučava, da je Bog posinio čovjeka i pozvao ga da sudjeluje na božanskom životu, da mu je dao pravo na vječnu, nebesku baštinu. Ona nam pokazuje, da smo po sebi grešni, neuredni, bijedni i da nas Bog ipak želi dovesti do sretnog života već na ovoj zemlji, a jednom i na nebesima. Sve je tako jednostavno i priprosto, da i dijete može lako shvatiti tu nauku. To nije ni tajna nauka, ni visoka filozofija, za koju se zahtijeva dugogodišnje školovanje. Prvi propovjednici ove nauke bili su neuki i priprosti ribari Galilejci. Kao što su jednostavno i priprosto Kristovu nauku svojim općinama navješćivali, tako su je jednostavno i priprosto napisali u svetim evanđeljima: Zrno gorušično, maleno i neugledno, od ljudi prezreno i omalovažavano.

2. »A kad uzraste, veće je od svega povrća.« Iako je nauka svete Crkve priprosta i jednostavna, to ipak uz pomoć Božje milosti proizvodi u dušama velika i divna djela. Ona uči ljude da sve stvari i događaje u životu promatraju u svijetlu mudre i ljubezne Božje providnosti. Na taj način izoštravaju, produbljuju i proširuju svoj sud. Dobivaju jasnu spoznaju, koja daleko nadilazi svaku naravnu spoznaju i znanje. Nauka svete Crkve daje snagu i odvažnost za žrtve, oplemenjuje čovjeka i čini ga velikodušnim kao nijedna druga stvar ili naravna sposobnost. Snagom ove nauke nalaze sluge Božji dosta jakosti i snage u trpljenju, u progonstvima, u preziru. Nalaze snage da podnose zapostavljanje i uvrede i to bez opravdanja i samobrane, bez želje za osvetom, bez hvastanja, bez isticanja. I to ne iz oholog preziranja svoga neprijatelja, nego na temelju znanja o Božjoj providnosti i dopuštenju, ugledavajući se u poniženoga, prezrenoga i raspetog Gospodina. Snagom ove nauke šalio se sv. Lovro na užarenom željezu, kao da počiva na samim ružama. Sv. Katarina Sijenska izabrala je trnovu krunu, premda je mogla birati i zlatnu krunu. Pavao i njegovi sljedbenici hvale se nevoljama i mukama (Rim. 5,2). Snagom ove nauke treba da svaki pravi kršćanin bude

spreman na žrtvu, koja se od njega traži. Treba da izbjegava i da se čuva svake nevjere te svakog i najmanjeg grijeha. Dnevno treba da nastoji svim silama, da napreduje u ljubavi prema Bogu i bližnjemu, da postane sve čišći, blaži, ljubezniji i svetiji. Tisuće i tisuće ostavljaju u svojim mladim godinama oca i majku, dom i obitelj, odriču se svake životne ugodnosti i raskoši, biraju dragovoljno siromaštvo, čistoću i poslušnost i slijede Spasitelja. Ta nauka odgojila je i posvetila naše svece. Ima li savršenijeg, čišćeg i dostojnijeg junaštva od onoga, koje nalazimo kod naših svetaca? Doista, malena i neugledna je crkvena nauka i posve jednostavna i priprosta: »ali kad uzraste, veća je od svega povrća.« Božja moć djeluje u njoj.

3. Bog stvara sve iz ničega. Tu »pokazuje desnica Gospodnja svoju moć«. Onima, koji Kristovu i crkvenu nauku primaju jednostavnom i djetinjom vjerom i po njoj žive, »u njima će Gospodin sagraditi Sion, i javit će se u svojoj slavi« (na stepenicama).

Nauka naše svete vjere je kao zrno gorušice. Ljudi je zaboravljaju, potcjenjuju, preziru i zapuštaju! Opća pozornost i samih kršćana upravljena je danas na najnovije vijesti, na novine i na radio, na svjetovne knjige i čitanje. Mi ne poznajemo više evanđelje, katekizam i ne znamo, što bismo s njima započeli. Mi ne cijenimo, ne ljubimo i ne mislimo na te stvari i njima ne posvećujemo onoliko vremena, koliko bismo morali. Kako će dakle zrno gorušično u nama uzrasti u veliko drvo?

»Svi su se divili milosnim riječima, koje su izlazile iz njegovih ustiju« (pričesna). Radi svoga prevelikog znanja i premnogog čitanja ne možemo se više ni diviti Božjoj riječi, evanđeoskim riječima, tajnama svoje svete vjere. Zato se tako malo brinemo za njih i malo ih cijenimo. Zato je i plitka naša molitva, naše razmatranje i naš život. Zato moramo s pravom moliti u popričesnoj molitvi: »Daj, Gospodine, da vazda težimo za svetim tajnama, koje nam daju pravi život.«

M o l i t v a.

Podaj, molimo, svemogući Bože, da uvijek za onim, što je duhovno, težimo i da riječima i djelima vršimo ono, što je tebi ugodno. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Srijeda iza šeste nedjelje po Bogojavljenju.

N u t a r n j a s n a g a k r š ć a n s t v a.

»Nebesko je kraljevstvo kao kvasac, koji žena uzme i pomiješa s tri mjere brašna, dok sve ne uskisne« (evanđelje). Prispodoba o zrnju gorušice pokazuje, kako se kraljevstvo nebesko, kršćanstvo, Crkva Kristova brzo raširila, a prispodoba o kvascu pokazuje nutarnju snagu kršćanstva i Crkve, da prožme, preobrazi i obnovi cijelo čovječanstvo i svakoga pojedinca. Upravo je u tom očit dokaz, da je kršćanstvo i Crkva božanska ustanova, Kristova ustanova. »Gospodin kraljuje«. »Opet će Gospodin sagraditi Sion (čovječanstvo): ondje će se objaviti u svojoj slavi.«

1. »Nebesko je kraljevstvo kao kvasac.« Potrebno je samo nekoliko grama kvasca, da uskisne mnogo tijesta. Jedva je kvasac s brašnom pomiješan, već počinje tijesto uskisavati. Nevidljivo rastvara kvasac brašno, povećava ga za trostruko i čini ga tijestom. To je zorna slika onoga, što nebesko kraljevstvo, koje je Gospodin osnovao na zemlji, čini. Nevidljivo i skromno ušlo je u betlehemskom Djetetu u ovaj svijet. U skrovitosti je započelo svoje djelovanje: u tihoj molitvi i žrtvi. Posve tiho i neupadno započeo je Gospodin svoje javno djelovanje. Po ljudski sudeći, uspjeh je bio neznatan. Ni same apostole nije uspio da duševno obnovi i preobrazi. I nadošao je duhovski dan, dan osnutka nebeskoga kraljevstva na zemlji. U obliku ognjenih jezika sišao je Duh Sveti na Crkvu, koja je upravo nastajala. Od toga časa postala je Crkva kvasac, koji prožima i obnavlja čovječanstvo. S tim primanjem opisuje sveti Luka u djelima apostolskim unutarnju snagu i obnoviteljsku dje-

latnost Božjega kraljevstva, mlade Crkve. Dva puta govori o prvoj, o Jeruzalemskoj crkvenoj općini: »Oni bijahu postojani u apostolskoj nauci, bratskoj zajednici, lomljenju hljeba i u molitvama. A uđe strah (strahopočitanje) u svaku dušu, jer su apostoli u Jeruzalemu činili mnoga čudesa i znak-e, i veliki strah (poštivanje kršćana) bijaše u svima. I svi, koji vjerovahu, bijahu zajedno i imali su sve zajedno. Tečevinu su i imanje prodavali i dijelili svima, kako je koji trebao. I svaki dan bijahu jednako jednodušni u hramu i lo-meći kruh po kućama, primali su hranu s radošću i pripro-sta srca, hvaleći Boga i imajući ljubav u svega naroda« (Dj. ap. 2,42 sl. isp. 4,32 sl.). U svakoj svojoj poslanici svjedoči sveti Pavao, kako je kršćanstvo obnavljalo ljudska srca i duše, njihovu nutrinu i vanjštinu. »Nekad ste bili tama, a sad ste svjetlost u Gospodinu. Jer plod svetosti je svaka dobrota i pravda i istina« (Efež. 5,8 sl.). »Plod je Duha: ljubav, radost, mir, strpljivost, blagost, dobrota, vjera, krot-kost, uzdržljivost. A koji su Kristovi, svoje su tijelo raspeli s manama i požudama« (Galać. 5,22). U tome se sastoji po-ziv i unutarnja snaga kršćanstva, da sve što susretne pro-žme i obnovi svojim duhom i svojim životom. »Nebesko je kraljevstvo kao kvasac.«

2. »Dok se sve ne uskisne.« Kršćanstvo, Crkva, nema drugoga cilja, osim vjersku i čudorednu obnovu čovječanstva i pojedinaca i to u vjerskom, čudorednom, soci-jalnom, privrednom i opće kulturnom životu. I pogani štiju Boga, no oni ga štiju samo iz straha i jer očekuju od njega kakva vremenita dobra. Ali to je čisto izvanjski kult, bez ikakvog utjecaja na unutarnju čovjekovu religioznost i ču-dorednu obnovu. Stari je Zavjet pošao korak dalje. Židovi su istinski štovali pravoga Boga, jer im se sam Bog objavio. Ali taj kult (štovanje) ostao je nacionalan, ograničen samo na izraelski narod i bitno prožet strahom. Uz to je bio samo priprava na Novi Zavjet, dakle, privremen. Istom su Krist i njegova Crkva poučili ljude o pravom vjerskom životu; životu, koji obuzima cijelog čovjeka i obnavlja njegovu nu-

trinju. Taj vjerski život stavlja čovjeka pod zakon ljubavi prema Bogu: »Ljubi Gospodina Boga svojega svim srcem svojim« (Mat. 22,37). On ga podlaže i zakonu ljubavi prema bližnjemu i to nadnaravnoj ljubavi prema bližnjemu, koja se temelji u Bogu i u Kristu, koja obuhvaća sve ljude, svaku ljudsku nevolju i potrebu. Kršćanstvo daje cijelom ljudskom životu svrhunaravni smjer i upravo sili čovjeka, da svim svojim silama živo teži za onim, što je vječno i neprolazno, da zadobije samoga Boga. Kako je neizmjeran broj dobrih djela, izvanje i unutarnje samozataje, strpljivosti, trpljenja i podnašanja teških životnih prilika, kako je silan taj broj u životu miliona i miliona vjernika, koji već gotovo dvije tisuće godina žive po načelima Kristovim i njegove Crkve! A kako je tek neizmjeran taj broj u životu onih mnogih Bogu posvećenih duša, savršenih i svetih muževa i žena! Uistinu, kraljevstvo je nebesko kao kvasac, koji je uzela žena, Crkva i pomiješala s tri mjere brašna, t. j. s ljudskim naraštajem i narodima. Neumorno je njezino djelovanje usprkos mnogih neuspjeha, zapreka i protivničkog djelovanja!

3. Crkva je preduzela da i na nama izvrši čudorednu obnovu. Prvi korak je učinila na svetom krstu, kad smo postali »novi stvor« (Galać. 6,15) (2. Kor. 5,17) i obukli se u »novoga čovjeka«, koji je »stvoren u pravdi i u pravoj svetosti« (Efež. 4,23). U svetom smo krstu bili oprani, posvećeni, opravdani (postali smo pravedni) u imenu Gospodina našega Isusa Krista i u Duhu našega Boga (1. Kor. 6,11). Tu »se ljubav Božja izlila u srcima našim po Duhu Svetom, koji nam je dan« (Rim. 8,15). Dnevno nas poziva Crkva, da sudjelujemo kod svete žrtve i da pristupamo k žrtvenoj gozbi svete pričesti, kako bi nas Gospodin oživio i svojim Duhom posve prozeo. Sveta je euharistija božanski kvasac, koji nas svrhunaravncom snagom ispunja. Istu svrhu trajne duhovne obnove imaju i drugi sakramenti, mnoge pobožne vježbe, koje nam sveta Crkva preporuča i savjetuje. Ako poslušamo želju svete Crkve i ako se spremno odazovemo, posve će nas prožeti kvasac božanske snage i milosti. Tada će se

na nama obistiniti apostolove riječi: »Ne živim više ja, nego živi u meni Krist« (Galać. 2,20). Toliko nas mora uskrisnuti božanski kvasac.

Koliko je kršćanstvo i Crkva dovršila svoje djelo u mojoj duši? Koliko smo odložili staroga čovjeka, čisto naravno ljudsko mišljenje i nastojanje, naviku da radimo samo iz sebičnosti i sebeljublja? Koliko smo »se obratili k Bogu od idola, da služimo živomu i pravomu Bogu i da očekujemo s neba Isusa, njegova Sina, kojeg je uskrisio od mrtvih, koji nas je izbavio od buduće srdžbe?« (poslanica).

M o l i t v a.

Podaj, molimo, svemogući Bože, da uvijek za onim, što je duhovno, težimo i da riječima i djelima vršimo ono, što je tebi ugodno. Po Kristu, Gospodinu našem. Amen.

Četvrtak iza šeste nedjelje po Bogojavljenju.

Snaga i plodnost Kristove nauke.

»Nebesko je kraljevstvo kao kvasac«, koji, iako ga samo malo ima, zakratko uskisne mnogo brašna. To je slika snage i plodnosti Kristove nauke. Ona je kvasac, koji mora prožeti i oploditi cijelo naše djelovanje i nastojanje. Ako smo svoj duh i mišljenje posve njoj podložili, onda nosimo doista u sebi Božje kraljevstvo, nebesko kraljevstvo na zemlji.

1. Čovjek, koji nije prožet kvascem svete vjere, krivo i neistinito promatra i sud i. On se zaustavlja kod vremenitih stvari i sav se u svome životu izrani i iskrvari. On ne osjeća Božju ljubeznu blizinu, prisutnost, providnost i ljubav. On ne poznaje Božje djelovanje i mudro upravljanje, Božje dopuštanje i naređenja. On računa samo s ljudskom milošću i nemilošću. Njemu je više stalo do ljudske sklonosti, nego da je Bog s njime. Ljudske nemilosti više se plaši nego li Božje. Njegov je život jedan lanac trajnog uzbuđenja, neurednih misli, planova, nada i strahovanja. Nigdje ne nalazi čvrsto uporište ili sigurno uto-

čište, gdje bi se osjećao sretnim i spokojnim. Kao kakav beskućnik nemirno luta unaokolo. Više ne shvaća smisao života niti može da podnese kakvu nesreću ili križ. Naporima i zahtjevima teškog života nije uopće dorasao. Težina života samo da ga ne smlavi. A istom smrt! Bez vjere i bez ozbiljnog i savjesnog života po vjeri, nije stekao nikakva dobra djela, ništa, što bi imalo za vječnost kakvu vrijednost. Sve samo kao nedonoščad, gubitak i šteta! »Vi mnogo sijete, a malo žanjete. Mnogo jedete, a ipak se ne nasitite, mnogo pijete, a niste radosni, vi skupljate, ali u probušenu, poderanu vreću« (Agej 1,6).

2. »Nebesko je kraljevstvo kao kvasac, koji žena uzme i pomiješa s tri mjere brašna, dok sve ne uskisne.« Ako naše mišljenje, prosuđivanje, precjenjivanje, nastojanje i djelovanje bude posve obuzeto i prožeto kvascem Kristove nauke i vjere, svaki dan neprestano ćemo proživljavati nebesko kraljevstvo. Sve ovisi o životu po vjeri, o intenzivnom vjerskom životu, o tome, da nadnaravni svijet bolje i življe u sebi proživljavamo, nego ovaj vidljivi svijet, u kojem se krećemo. Naš zemaljski život pretvorit ćemo u sretno nebesko kraljevstvo, ako u svemu, što se oko nas događa i zbiva budemo gledali Boga i njegovu ljubav i nakanu da nas obogati i vječno usreći. U svemu, što nam se dogodi, upoznajmo pravu stvarnost, koja se iza svega toga krije, naime Boga, Božju mudrost i njegovu neizmjernu ljubeznu providnost. U svakoj svojoj dužnosti gledajmo klanjanja vrijednu volju Božju. Svaki križ i nesreću, koja nas zadesi, šalje nam ljubav Božja, makar ona i neposredno dolazila od ljudi ili kakvog pukog slučaja. Manje marimo za vremeniti gubitak ili dobitak, nego li za gubitak ili dobitak Božje ljubavi, milosti i ljubeznog općenja s Bogom. Sudimo po vjerskim načelima i pazimo na to, kako Bog i Krist prosuđuje naše djelovanje i nastojanje. Vječno ćemo živjeti, zato sve u svome životu mjerimo mjerilom Kristovim i mjerilom svetog evanđelja. Ne sabirajmo blago na zemlji, koje će izjesti moljci i rda i tatovi iskopati i ukrasti. Sabirajmo blago

na nebesima (Mat. 6,19). Znajmo, da smo djeca Božja, izabranici Božji i živi udovi Krista, Sina Božjega. Radi njega nas Bog toliko ljubi. Tako treba da Kristova nauka i vjera obnovi naš duh, naše osjećanje, naše cijelo biće, naše djelovanje i nastojanje. To je kvasac, koji uzme žena, sveta Crkva i pomiješa s tri mjere brašna, t. j. s našom dušom, dok sve ne uskisne.

3. Ako je Gospodin kralj, onda treba i da potpuno vlada. Treba da nas posve prožme kvascem vjere. Još uvijek mislimo previše po ljudsku i zemaljski. Još uvijek ne proživljujemo dostatno u sebi i izvan sebe prisutnost i djelovanje Božje. Još uvijek cijenimo vremenito, prolazno i zemaljsko više od vječnoga i neprolaznoga. Evandjelje i kršćanstvo još je uvijek za nas više mrtvo slovo nego duh i život. »Gospodin kraljuje.« On želi i on mora da potpuno zavlada nama, našim duhom i osjećajem. Kršćanin je drugi Krist! To je zapravo njegova nakana, kad ga primamo u svetim sakramentima, napose u pričesti. Po njoj postajemo jedno s Kristom. Što se bolje pripravljamo za svetu pričest, što ga iskrenije i pobožnije primamo, to će savršenije biti njegovo djelovanje na nama, to će nas više pretvoriti u sebe!

M o l i t v a.

Podaj, molimo, svemogući Bože, da uvijek za onim, što je duhovno težimo i da riječima i djelima vršimo ono, što je tebi ugodno. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Petak iza šeste nedjelje po Bogojavljenju.

K v a s a c m i l o s t i.

»Nebesko je kraljevstvo kao kvasac, koji žena uzme i pomiješa s tri mjere brašna, dok sve ne uskisne.« Ovaj kvasac, koji cijeloga čovjeka obuzima, slika je milosti svrhnaravi.

1. »S tri mjere brašna.« To je slika tromer i neplodne ljudske naravi, prepuštene samoj sebi, s kojom se mi-

ješa milost Božja. Sami po sebi nismo sposobni da učinimo nešto uistinu dobro. Duboko u našoj duši uvriježena je sebičnost, koja zarazuje sve naše mišljenje i nastojanje i tako nas udaljuje od Boga i ljubavi prema Bogu. Uz sebičnost nalazi se u nama i prirodna sklonost k putenosti, k niskim nagonima, koji otežavaju duh, odvrćajući ga gotovo nesavladivom silom od Boga i od svega što je duhovno, kako bi ga zakopali u zlo. To smo eto po naravi, da smo, naime, sami po sebi nesposobni za svrhunaravno dobro, a uz to živi u nama gotovo nesavladiva sklonost na zlo. Svako nastojanje naše naravi, koje nije potaknuto i nošeno milošću Božjom, puteno je i sebično i tašto. »Sve, što je na svijetu požuda je tijela i požuda očiju, (koja se ne može nagledati zemaljskih stvari), i oholost života« (1. Iv. 2,16): putenost, sjetilnost, pohlepa i oholost. To su tri mjere brašna. Što nas najviše potiče na grijeh, jesu zapravo dvije stvari: putenost i oholost. Što se više uzdiže oholi ljudski duh, tim više gubi svoju sigurnost i uporište. Što dublje putenost zalazi u blato, tim biva teža. U oholosti i u putenosti razilaze se duh i tijelo. Što se više razilaze, tim veća napetost i praznina nastaje među njima. Ta se praznina mora ispuniti, a ljudi je ispunjavaju pohlepom za zemaljskim stvarima i gadnom požudom za blagom. Ta je pohlepa kao ulje, koje neprestano hrani stijenj dviju glavnih opačina: oholosti i putenosti. Ona je protuteža razočaranju, koje je nužno spojeno s ohološću i putenošću. Uz nemir i uzbuđenja, koja je prate, ona je glavna zapreka, da se duša ozbiljno u sebe ne zamisli i ne obrati Bogu. I sada dolazi Crkva, kršćanstvo, ona žena iz evanđelja, i stavlja nezatni kvasac u tri mjere brašna. Ona je odlučila, da tako dugo radi, dok sve ne uskisne, svaki čovjek i cijelo ljudsko društvo, dok milost potpuno ne obuzme i ne prozme našu pokvarenu narav, njezinu putenost i požudu, njezinu oholost i taštinu. To je nebesko kraljevstvo, to je Crkva, to je kršćanstvo ovdje na zemlji!

2. »Dok sve ne uskisne.« Prvi korak duhovnoj obnovi naše — tako na zlo sklone — naravi čini sam Bog.

On je stavio u našu narav mnogo lijepih i plemenitih sposobnosti uma i srca. Te plemenite sposobnosti u nama odlučno se protive nižim nagonima naše naravi i tako umanjuju onu napetost, koja vlada između duha i tijela. Ali ipak glavni i odlučni korak u toj duhovnoj obnovi jest i ostaje djelo milosti, svrhunaravi. Tu je ponajprije milost koja »iscijeljuje«. Njezino je svojstvo, da požudu i prirodenu nam sklonost na zlo slabi, a naravnu sklonost na dobro, da jača tako, da se uspješno možemo suprotstaviti svima zaprekama u našem čudorednom djelovanju. Tu milost, koja iscijeljuje, potpomaže i upotpunjuje druga milost, koja nas uzdiže. Ona nam uzdiže dušu i oplemenjuje sposobnosti, razum, volju i pamćenje. Ta nas milost uzdiže na dvostruki način: kao posvetna milost i kao prigodna milost. Kao posvetna milost prožima nam dušu, kao što oganj prožima hladno željezo. Ona nam pretvara dušu u sliku Božju. Po njoj postajemo djeca Božja, jer nas uzvisuje na božanski život. Po njoj stupamo u posve novi odnošaj s Bogom, sa svojim bližnjim i sa samim sobom. Po njoj živimo Kristovim životom, životom glave i čokota. Kao što milost preobrazuje i uzvisuje dušu, tako preobrazuje i njezine sposobnosti, tako da možemo djelovati na jedan mnogo uzvišeniji način od svakog naravnog djelovanja. S posvetnom milosti primamo i ulivenu krepost vjere, novo oko i zato promatramo Boga i svijet Božjim okom. S posvetnom milosti primamo i ulivenu krepost božanske ljubavi: sveti oganj, koji neposredno izlazi iz samoga Boga, plamen one ljubavi, kojom je sam Bog raspaljen. S posvetnom milosti primamo i ulivenu krepost ufanja: našoj daje božanska snaga, koja nas potiče, hrabri i jača, da odlučno, usprkos svih zapreka, težimo za najvećim i neizmjernim dobrom. Ona nam ujedno daje potpuno pouzdanje, da ćemo sigurno postići ono dobro, za kojim težimo. Ta krepost ufanja uznosi nas iznad svih stvorova k Bogu tako, da pouzdano na njegovom srcu otpočinemmo i da se na njegovu svemoćnu ruku oslonimo. S te tri božanske kreposti daju nam se i ostale svrhunaravne kreposti i sposobnosti, da se uznesemo k Bogu

i otkinemo od svoje slabe naravi. Drugi oblik milosti, koja nas uzvisuje, nazvali smo prigodnom milosti. Ona pretječe našu spoznaju i htijenje potiče, prati i pomaže. Ona razum prosvjetljuje, a volju potiče. Ona se služi svim mogućim sredstvima i dnevnim događajima, da naše mišljenje i težnje usmjeri prema Bogu i vječnosti. Tako eto radi milost, da našu narav uskisne, oplemeni i posveti. Naše srce treba da bude već na ovoj zemlji kraljevstvo nebesko, kraljevstvo u kojem će Bog vladati, a Krist kraljevati.

3. »Nebesko je kraljevstvo kao kvasac, koji uzme žena (Crkva) i pomiješa s tri mjere brašna, dok sve ne uskisne.« Taj proces (rad) duhovne obnove po milosti događa se samo u Božjem kraljevstvu svete Crkve. Samo je ona pozvana i ona jedina ima vlast da posreduje za milost. I samo je u milosti naš spas. Kako moramo biti Bogu zahvalni, što smo djeca te Crkve! Budimo joj vjerni!

Milost je kvasac. Ali ni ona ne čini sve sama, ne djeluje nikad sama, ništa bez našega sudjelovanja. Mi moramo dopustiti, da nas milost obuzme, prožme, obnovi, posveti i k Bogu uzdigne. Veoma često protivimo se pozivu i poticaju milosti!

M o l i t v a.

Podaj, molimo, svemogući Bože, da uvijek za onim, što je duhovno, težimo i da riječima i djelima vršimo ono, što je tebi ugodno. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Subota iza šeste nedjelje po Bogojavljenju.

D u h o v n i !

Crkva moli na svršetku bogojavlenskog vremena, da nam Bog dade, da težimo za onim, što je duhovno i da vršimo ono, što je Bogu ugodno.

1. »Podaj, da uvijek težimo za onim, što je duhovno!« »Duh je ono, što oživljava, tijelo ne koristi ništa. Riječi, koje sam vam ja rekao, duh su i život« (Iv.

6,63). Sveta liturgija nastoji, da naša srca i misli i duh prosvijetli i uzdigne k Bogu. Liturgijska molitva nije drugo nego gledanje u sunce, u Krista, da nas on rasvijetli i učini duhovnima. »Nekada bijaste tama, a sad ste svijetlo u Gospodinu. Kao djeca svijetla živite« (Efež. 5,8). Kod svetoga krštenja molio je svećenik nad nama: »Svemogući Bože, istjeraj iz njegova srca svu sljepoću, da bude obilježen znamenjem tvoje mudrosti i da napreduje od dana do dana. Dostoj se njega prosvijetliti svjetlošću svoga razuma i daj mu pravo znanje.« U dnevnoj službi svete Mise imaju poslanice i evanđelja tu svrhu, da nas prosvijetle, da sve stvari i događaje duhovno prosuđujemo i gledamo u vrhunaravnom svijetlu. »Ako smo uskrsnuli s Kristom« — a to se dogodilo na svetom krštenju — »tražite ono, što je gore, gdje Krist sjedi s desne strane Božje. Težite za onim, što je gore, a ne što je na zemlji« (Kol. 3-1 sl.). Za duhovnim moramo težiti, kako nas to Spasitelj obvezuje u propovijedi na gori: »Blago siromašnima u duhu, blago žalosnima, blago krotkima, blago onima, koji gladuju i žedaju pravde, blago čistima u srcu, blago milosrdnima, blago mirotvorcima, blago progonjenima radi pravde, blago onima, koji su progonjeni radi Krista.« Onaj je duhovan, koji je spreman da iskopa oko, odsiječe ruku, ako ga oko ili ruka želi zavesti na grijeh. Duhovan je, koji pruža i lijevi obraz, kad ga tko udari po desnou, koji daje i kabanicu, kad mu tko uzme kaput. Duhovan je, koji iskreno ljubi svoga bližnjega, koji radi Boga i radi Krista ljubi svoje neprijatelje, i onima dobro čini, koji ga mrze, kleveću i progone (Mat. 5,3 sl.). Duhovni smo i mi, ako se »ugledamo u Gospodina«, ako smo se obratili k Bogu od idola, da služimo živom i pravom Bogu i da očekujemo s neba Isusa, njegova Sina, kojega je uskrisio od mrtvih, koji nas izbavlja od buduće srdžbe, od suda (poslanica).

2. »Daj da vršimo ono, što je Bogu ugodno.« Bit ćemo duhovni i težiti za onim, što je duhovno, ako vršimo ono, što je Bogu ugodno. Nemojmo zato nikad svijesno činiti, što se ne može Bogu ni Spasitelju svidjeti, pa ni

onu najmanju nevjeru i svijesnu nepažnju. Činimo samo, što mu se dopada, podnosimo sve, primimo sve i trpimo sve, što nam nanesu prilike, ljudi i događaji života. I to sve iz čiste i savršene ljubavi prema Bogu, jer je njemu tako milo. Tako nastoji pravi kršćanin. On živi samo za Boga. Sebe, svoje želje i svoje htijenje posve zapostavlja onome, što je Božje. On ne živi više sebi, nego Bogu i Gospodinu. Na to smjera cijelo bogoslužje, da i mi možemo reći sa Spasiteljem: »Moje je jelo, da vršim volju Oca mogega« (Iv. 4,34). Da nas što više sjedini s Duhom i voljom Božjom, dnevno nas poučaje liturgija u svetoj Misi i časoslovu (poslanica, evanđelje, lekcije), a uz to nas i hrani u svetoj pričesti. Ta sveta hrana treba da poveća u nama Duh Kristov, da svagda vršimo ono, što je Bogu ugodno (Iv. 8,29). U tom slučaju bit ćemo doista duhovni, bit ćemo bogojavljenje, odrazivat ćemo u sebi Duh Kristov, koji nevidljivo u nama djeluje. Tada će on kraljevati u nama. I opet će sagraditi Sion, »svoje svetište, svoj hram u nama, i ondje će se javiti u svojoj slavi« (na stepenicama) i u svojoj sili!

3. Ovako se u bogoslužju misli i govori o nama kršćanima. Ovo nas želi obnoviti, da budemo duhovni ljudi, puni milosti, svijetla i vjere, da budemo u neprekidnom tijesnom i ljubaznom jedinstvu s Bogom i njegovom svetom voljom. Ispitajmo se, koliko smo crpli koristi iz bogoslužja.

Kako malo težimo mi kršćani, katolici za onim, što je uistinu duhovno! U nama previše vlada svjetovni duh i niska sebičnost, previše smo vezani uz ono, što je zemaljsko (Kološ. 3,1). Kako je slaba naša čežnja »da umremo i budemo s Kristom« (Filip. 1,23). Kako naš duh malo sliči duhu propovijedi na gori, duhu osam blaženstva, duhu odreknuća vremenitih stvari, duhu duboke vjere i savršenog pouzdanja u Boga! Kako smo još daleko od toga, da s Pavlom možemo uvjerljivo govoriti i priznati: »Mi znamo, da onima, koji ljube Boga, sve zajedno pomaže na dobro, koji su pozvani po Baur, Rasvijetli se! I.

odredbi.« On nas je preodredio, da budemo slični slici njegova Sina. Zato nas je opravdao i zato će nas proslaviti sa svojim Sinom. »Ako je Bog za nas, tko će protiv nas? Kad nije vlastitoga Sina poštedio, nego ga je predao za sve nas, kako dakle ne će nama s njime sve darovati?« Ako nas Bog opravdava, ako nas Krist Gospodin zagovara kod Boga, tko će nas drugi osuditi? »Tko će nas rastaviti od ljubavi Kristove? (t. j. tko će nam oteti ljubav, kojom nas Bog ljubi radi Krista). Nevolja ili stiska ili progonstvo ili glad ili mač? Nipošto! Nego u svemu pobjeđujemo po onomu, koji nas ljubi« (Rim. 8,28 sl.).

M o l i t v a.

Podaj molimo, svemogućí Bože, da uvijek za onim, što je duhovno, težimo i da riječima i djelima vršimo ono, što je tebi ugodno.

Štiti, Gospodine, nas, koji služimo tvojim tajnama, da nastojeći oko božanskih stvari i tijelom i dušom tebi služimo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Svetački dani poslije Bogojavljenja.

17. siječnja: Sv. Antun.

Ono što nam današnja liturgija pred oči stavlja u svetom Antunu pustinjaku, pravo je bogojavljenje, ukazanje Kristovo.

1. Antun je dao sve. Jednom je u crkvi čuo riječ Božju: »Ako hoćeš biti savršen, idi prodaj svoju imovinu i podaj siromasima i dođi i idi za mnom« (Mat. 19,21). Potaknut milošću Božjom upoznao je sv. Antun, da su ove riječi njemu namijenjene. Bez krznanja ode i proda svoju imovinu, a novac razdijeli siromasima, te se na to povuče u egipatsku pustinju. »Blago čovjeku, koji ne ide za zlatom niti se uzda u novac i blago« (Sir. 31,8). Tako je našao nov uzvišeniji ideal! »Neka budu vaši bokovi opasani i upaljene svjetiljke u vašim rukama. A vi sami budite kao oni ljudi, koji čekaju svoga gospodara, kad se vraća sa svadbe, da čim dođe i pokuca, smjesta mu otvore vrata. Blago onim slugama, koje gospodar došav nađe budne« (evanđelje). To je sveti Antun, pustinjač. On je dao sve zemaljsko, sve vremenito i čeka dolazak Gospodnji, objavu njegove slave, vječno blaženstvo: bokovi su mu opasani pasom čistoće, mrtvenja i stroge pokore, a u rukama drži svjetiljku svete ljubavi prema Bogu i prema Kristu, pogled mu je upravljen na dolazak Gospodnji i blaženi vječni život. »Što koristi čovjeku, ako sav svijet zadobije, ali duši svojoj naudi?«

2. Antun je sve dobio. »Gospodine, ti si mi ispunio želju srca njegova« (prikazanje). U samoći pustinje postao je mudar: sve je promatrao u svijetlu Božjem, u svijetlu vječnosti. Vremenite stvari smatrao je za blato i štetu. »Samo je jedno potrebno« (Luka 10,42). »Pravednikova usta govore mudrost i njegov jezik kazuje pravdu«, (što je pravo, sveto). »Zakon je Božji u njegovom srcu« (ulaz). »Mio bijaše Bogu i ljudima, blagoslovljena je njegova uspomena. Gospo-

din mu je dao slavu kao svecima. Posvetio ga i izabrao ga od svih ljudi. Jer čuo je Bog njega i njegov glas i doveo ga u oblak« (kao nekoć Mojsija na Sinaju) u blaženom gledanju i općenju s Bogom. Noć je posvetio molitvi, prerano je za nj, koji se molio, izlazilo sunce, kad je morao ostaviti molitvu. »Molio je život od tebe« (na stepenicama). Antun je žeađao za životom iz Boga. I »ti si mu ga dao, dao si mu puninu dana u vjekovječne vjekove.« S udivljenjem i ganućem promatrali su savremenici na Antunu čudesa milosti, kreposti i uzvišenu kršćansku ličnost. Tisuće mladih ljudi ostavilo je svijet, prodalo svoju imovinu, pošlo u egipatsku pustinju i okupilo se oko Antuna, da se od njega nauče mudrosti života. Antun je postao učiteljem, vođom i ocem velikog naraštaja asketa, pustinjaka i redovnika. Čudo milosti! Bez nauka, bez knjiga, u tihom općenju s Bogom, u dubokoj šutnji pustinje! »Dao si mu puninu dana u vjekovječne vjekove.« Naporni život, mrtvenje, borbu i žrtve zamijenio je sada blaženim gledanjem i vječnim uživanjem Boga. Antun je sve dao, i sve je dobio. Što je izgubio, postalo je za nj dobitak. To je kršćanska mudrost!

3. »Tko hoće da spasi svoj život, izgubit će ga (za uvijek), a tko izgubi svoj život radi mene, naći će (vječni život). Jer što koristi čovjeku, ako dobije sav svijet, a izgubi svoju dušu? Ili kakvu će zamjenu dati čovjek za svoju dušu?« (Mat. 16,25).

»Ako tko hoće, da ide za mnom, neka se odreće samoga sebe, uzme svoj križ i slijedi mene« (Mat. 16,24).

Sa svetim Antunom dat ćemo sve u današnjoj svetoj Misii. Bit ćemo potpuna žrtva Gospodinu. Što više u žrtvi damo, tim više ćemo u svetoj pričesti primiti.

M o l i t v a.

Molimo, Gospodine, da nas zagovor blaženoga Antuna, opata, tebi preporučí te njegovim odvjetovanjem zadobijemo ono, što nijesmo zavrijedili našim zaslugama. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

18. siječnja: Katedra svetoga Petra u Rimu.

Danas se u bogoslužju sjećamo velikog događaja, kad je sveti apostol Petar, po predaji oko godine 42. prviput došao u Rim i stupio na biskupsku katedru u Rimu. Po Petru, prvom biskupu, dobila je rimska crkva prvenstvo (primat) nad svim istočnim i zapadnim crkvama. Rim je postao središte Crkve i njezinog jedinstva. »Ti si Petar i na toj stijeni sagradit ću svoju Crkvu« (Mat. 16,16). Poslušajmo riječi prve poslanice sv. Petra, koje se čitaju u poslanici. One nam javljaju bogatstvo naše svete vjere i sjećaju nas na posljedice, koje izviru za naš praktični život.

1. Naše bogatstvo u kršćanskoj vjeri. »Petar... izabranim po predznanju Boga Oca u posvetu od Duha, da slušaju i budu poškropljeni krvlju Isusa Krista. Blagoslovljen Bog i Otac Gospodina našega Isusa Krista, koji nas je preporučio po svom velikom milosrđu, da se živo nadamo neraspadljivoj, neokaljanjoj i neuveloj baštini, sačuvanoj na nebu za vas, koje po Božjoj moći čuva vjera za spas (kršćanska vjera u svim zemaljskim pogiblima), pripravan da se objavi na sudnji dan. Tada ćete se veseliti, što se sada malo žalostite radi različitih kušnja, da se prokušana vaša vjera, mnogo dragocjenija od zlata (koje se kuša u vatri), nađe na hvalu i slavu i čast, kad se pojavi Isus Krist, naš Gospodin... Njega (Krista) niste vidjeli, a ljubite ga, kojega ni sad ne gledate no vjerujući u njega, klikujete od radosti neiskazane i proslavljene, sigurni, da ćete steći, kao nagradu svoje vjere, spasenje duše.«

2. Praktične posljedice. Svet život: »Zato opasavši bokove uma svojega, budite trijezni i savršeno se nadajte milosti... Kao pokorna djeca (Božja) i sami budite sveti u vašem vladanju.« Ljubav prama bližnjemu: »Očistite duše svoje pokoravajući se istini kršćanske vjere, za bratstvu ljubav bez pretvaranja, od čista srca ljubite jedan drugoga... Odbacite dakle svaku zlobu i svaku lukavštinu i himbu i zavist i svako klevetanje.« Vjernost Kristu: »Pristu-

pite dakle k njemu, kamenu živome, koji je istina od ljudi i zabačen, ali je od Boga izabran i predragocjen. I sami kao živo kamenje uzidajte se kao kuća duhovna i svećenstvo sveto, da prinosite Bogu žrtve duhovne, predrage Bogu po Isusu Kristu.«

3. Sjajne darove i veselu nadu donijelo nam je utjelovljenje Sina Božjega, božićni blagdan. K tome i snagu, da se dnevno sve više vraćamo k svetom životu. Taj se životu očituje napose u ljubavi prema bližnjemu, u vjernosti i odanosti crkvenoj zajednici, koja je tijelo Kristovo. U crkvenoj zajednici, koja je osnovana na svetom Petru, pridružiti ćemo se živom kamenu, koji su graditelji odbacili, ali ga je Bog izabrao. U Crkvi ćemo biti na njega nadozidani kao živo kamenje u nadnaravan, duhovan hram Božji. Tu nas čeka »neraspadljiva, neokaljana i neuvla baština«, sačuvana na nebesima. U svetoj Crkvi dat će nam Bog svoju milost i jakost, pa ćemo postići svoj spas, koji nam je pripravljen. Zato »se veselite, što se sada malo žalostite radi različitih kušnja« (poslanica).

»Ti si Petar i na toj ću stijeni sagraditi svoju crkvu. I paklena vrata ne će je nadvladati. I tebi ću dati ključeve nebeskoga kraljevstva« (prikazanje). U Crkvi, osnovanoj na sv. Petru, i samo u njoj, imamo euharistiju, svete sakramente, a napose svetu pričest. Ne ponavljaju se u bogoslužju bez razloga kod primanja svete pričesti riječi: »Ti si Petar!« Mi stojimo u zajednici s Petrom, s Petrovom katedrom. Svakom svetom pričesti, koju primamo, dublje smo utemeljeni u Petrovoj pećini: »Ti si Petar i na toj ću stijeni sagraditi svoju Crkvu.«

M o l i t v a.

Bože, koji si blaženom Petru, apostolu svomu, dao ključeve kraljevstva nebeskoga i vrhovnu vlast vezati i razriješiti, podaj, da se njegovim zagovorom izbavimo od naših grijeha. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

21. siječnja: Sveta Agneza.

Trinaestgodišnja Agneza bila je optužena od Simfronija, kome je odbila ruku, radi svoje kršćanske vjere, pa kad im nije uspjelo da je odvrate od kršćanske vjere, odrubiše joj glavu. Svom zemaljskom ljubavniku dobacila je ove riječi: »Odlazi, hrano smrti (smrtniče), jer sam već našla drugoga ljubimca!«

1. S udivljenjem promatramo oduševljenu vjernost i odanost djevice Agneze prema Kristu, Zaručniku njezine duše. Svijet u kome ona živi jest Krist, ona misli na njega, njemu je odana, sretna je što ga ima, što ga može ljubiti i blaženo s njim općiti. »Svojim se prstenom zaručio Gospodin Isus Krist sa mnom, med i mlijeko primila sam iz njegovih ustiju, (novopokršteni primali su odmah poslije svete pričesti med i mlijeko) i svojom je krvlju zaručio moje obraze«, (u staro su vrijeme kršćani euharistijskom krvlju škropili svoje čelo i obraze). »Kad ga ljubim, ostajem nevina, kad ga se dotaknem, ostajem čista. Kad ga primim, ostajem djevica: njemu ću biti vjerna, njemu ću se predati svom odanošću.« Tako je Agneza živjela samo za svoga nebeskog Zaručnika! Nije se brinula za vremenito, za sebe (za zdravlje i ljepotu), za poteškoće, za nutarnji napredak, za poslove, za prošlost, za budućnost. Agneza je poznavala samo Krista i njegovo divno djelovanje na njoj po svetoj pričesti. Ona je poznavala samo neizmjernu sreću, što posjeduje vjeru, Krista i svetu Crkvu. Zato je bila tako jaka, tako muževna.

2. Sveta je Agneza u bogoslužju slika svete Crkve. U djevičanskoj mučenici prepoznaje Crkva kršćanske duše, samu sebe, pozvanu na ljubavne i milosne zaruke s Kristom. S Agnezom ćemo kod današnje svete žrtve za cijeli svoj život ostaviti svijet, koji nas hoće upropastiti: zemaljske ćemo stvari smatrati za prolazne i tašte, »hrana crvima«. S Agnezom ćemo svoj pogled upraviti ka Kristu, k Zaručniku, koji se po svetoj pričesti svojoj Crkvi,

nama, dnevno iznova predaje i zaručuje, da nas jednom povede k vječnom ljubavnom sjedinjenju. Mi očekujemo blaženu vječnost, koja nam je pripravljena. »Evo, za čim sam žudila (u životu), zagrlila sam već (umirući, na samrti). S njime sam na nebesima sjedinjena, kojemu sam na zemlji služila svom odanošću.«

3. Agneza se toliko veselila što je bila kršćanka, da je veselo sve žrtvovala, tjelesnu ljubav, roditelje, blago, krv pa i sam život. Radosnog li kršćanstva! Agneza je svijetao primjer nama kršćanima, koji tako teško obavljamo svoje dužnosti, koji smo puni straha i skrbi, bez odvažnosti, bez radosti, bez heroizma.

Otkuda ova razlika? Krist se zasjao, ukazao Agnezi! Ona je postala čisto bogojavljenje! I sada gleda u Kristu svoje sve. Ona se u svetom krštenju i u svetoj pričesti osjećala bogatom, jakom i neizmjereno sretnom, jer je znala, da je Krist njezin, a ona njegova. A mi? Mi gledamo samo na sebe i na svoju ličnu djelatnost. Nikad ne dižemo svoj pogled iznad sebe. Nama još nije zasjao Krist, naše sunce. Zato i nemamo pouzdanja u njega, niti ga oduševljeno ljubimo. Zato se u našoj pobožnosti još uvijek ističe naš ja. O da već jednom i u nama zasja Krist, kao što je zasjao mlađahnoj mučenici Agnezi!

M o l i t v a.

Svemogući vječni Bože, koji izabireš ono, što je slabo pred svijetom, da postidiš one, koji su jaki, dopusti milostivo, da mi, koji poštujemo spomen blažene Agneze, djevice i mučenice tvoje, osjetimo njezin zagovor kod tebe. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

25. siječnja: Obraćanje svetoga Pavla.

Od silnog mrzitelja i progonitelja Krista i njegove Crkve postao je Pavao pred Damaskom najveći revnitelj za Krista, posuda odabranja. U svetoj Misi veselo ćemo izgo-

varati riječi: »Znam, komu sam vjerovao i uvjeren sam, da je kao pravedan sudac kadar poklad moj (nagradu za njegovo naporno djelovanje) sačuvati za onaj dan«, t. j. za dan odlaska (2. Tim. 1,12).

1. Pavao je dušom i tijelom ljubio svoj narod, vjeru i otačku predaju. Zato je mrzio mlado kršćanstvo i nastojao svim silama da ga uništi. Najprije je sudjelovao kod kamenovanja svetoga Stjepana, zatim je progonio kršćane sve do Damaska u Siriji, da ih stavi u okove i dovede pred veliko vijeće u Jeruzalemu. Takav je bio Pavao, čovjek strastven i netrpeljiv, u najboljoj nadi, da služi dobroj stvari, što više, da je bio dužan ovako raditi. Ali najednom mu se pred Damaskom objavio Krist. To je bilo njegovo bogojavljenje. Pavao je na to samo ovo upitao: »Gospodine, što hoćeš da činim?« I već je bio obnovljen, postao je Pavao, apostol Kristov. To je bila moć bogojavljenja, ukazanja Kristova! To je bilo djelo silne Kristove milosti!

2. Pavao je shvatio veliku milost, koju je na tako neočekivan i nezaslužan način primio pred Damaskom. Zato je za uzvrat žrtvovao sve, žrtvovao je i ono najsvetije, što je imao, svoju dosadašnju vjeru, svoje dosadašnje uvjerenje, svoje dosadašnje ideale, svu svoju prošlost i sav svoj ugled, koji je uživao kod svojih sunarodnjaka. On je znao, da će ga sada prezreti, izbaciti i smatrati ga izdajicom, ali Pavao za sve to nije mnogo mario. Bilo mu je dosta da posjeduje Krista. »Znam, komu sam vjerovao« i komu sam se povjerio. S Kristom sam sve zadobio. S Kristom se nijesam prevario. Jedino s Kristom ima moj život i smrt neki smisao i samo će s njime biti i moja muka vječno nagrađena. Prevaren sam u svemu dosadašnjem svojem radu i nastojanju. Samo je u Kristu spas i svako pravo dobro. Zato ću se njemu povjeriti, za njega živjeti, njemu služiti, njemu i umrijeti. Pavao je na sebi osjetio, kako je istinito Kristovo obećanje dano onima, koji radi njega »sve ostavljaju i njega slijede«. Sto puta će onoliko primiti i baštinit će život

vječni« (evanđelje). Doista, Pavao je u Kristu, koga je vjerno nasljedovao, primio stoput onoliko!

3. Pred Damaskom upoznaje progonitelj Savao Krista. To je bio najveći i najodlučniji doživljaj u Pavlovu životu! Od toga časa on je postao drugi, novi čovjek, s novim idejama, idealima, ciljevima, motivima i sposobnostima. Odmah se povukao u samoću, molio i postio, dao se pokrstiti i živio novim životom, s kojim ga je Krist obogatio. Bio je to život za Krista, za Crkvu, za duše. Ne možemo se dosta nadiviti veličini milosti u sv. Pavlu. Zahvalimo se Gospodinu, što je svojoj Crkvi, nama, dao jednog Pavla. Poštujemo u svetom apostolu »izabranu posudu« milosti i s poštovanjem slušajmo njegove riječi, koje tako često na nas upravlja u svetoj Misi.

U svetom Pavlu prepoznajemo danas sami sebe. Doživljaj pred Damaskom i sami smo doživjeli. Prvi puta već na svetom krštenju, kad se Bog smilovao nama grešnicima i dao nam nezasluženu milost. Tada smo i mi pitali: »Gospodine, što hoćeš da činim?« I Gospodin je tražio vjeru: »Vjerujem u Boga, u Isusa Krista, u Duha Svetoga!« Ovaj se damašćanski doživljaj kasnije još mnogo puta obnovio u časovima milosti: stupali smo krivim putem i najedamput smo čuli njegov glas: Zašto me progoniš? I u tren oka smo shvatili: »Gospodine, što hoćeš da činim?« A on bi nam govorio: »Idi u grad«, pođi k svetoj Crkvi, k svećenicima moje Crkve, »pa će ti se kazati, šta ti treba činiti.« Svećenik je blagosivljajući ispružio svoju ruku nad nama i izgovarao utješljive riječi: »Ja te odriješujem od tvojih grijeha!« Damašćanski doživljaj dnevno proživljujemo i kod svete Mise. Kadgod naime žrtvujemo, ostavljamo sve i stavljamo u kruhu i vinu svoj ja na oltar. »Gospodine, što hoćeš da činim?« Kao nekoć kod svetoga krštenja, tako i sada izabiremo Krista, koji je bio žrtvovan i raspet. Postanimo s njime jedan žrtveni dar volji Očevoj. Kad dakle tako u svetoj Misi sve žrtvujemo, onda u svetoj pričesti primamo »sto puta onoliko«, naime Krista, njegov život, njegove zasluge, njegovo Srce i njegovu ljubav prema Ocu. Primamo Krista i njegovu moć

nad Savlom, t. j. nad grešnim čovjekom u nama. Obuzeti poput Pavla Kristom, vraćamo se u svagdanji život kao apostoli pravoga kršćanstva. Poput Pavla donosimo svima Krista i postajemo svima sve, da sve predobijemo (1. Kor. 9,19 sl.). Sigurni u pobjedu pouzdano ćemo reći s Pavlom: »Znam, komu sam vjerovao i uvjeren sam, da je kao pravedan sudac kadar poklad moj sačuvati za onaj dan« smrti, kad će me pozvati k vječnoj pričesti. Vječno ću se radovati, jer će se na meni ispuniti riječi: »Vi, koji ste sve ostavili i koji ste pošli za mnom, primit ćete stoput onoliko i baštinit ćete život vječni« (pričesna). Da i ja ću slijediti Pavla. »Znam, komu sam vjerovao!«

M o l i t v a.

Bože, koji si cio svijet poučio propovijedanjem blaženoga Pavla, apostola, podaj molimo, da se i mi, koji danas svetkujemo njegovo obraćenje, približimo tebi slijedeći njegov primjer.

Posvećeni, Gospodine, milosnim tajnama (svete Mise), molimo, ne uskrati nam nikad zagovor onoga, koga si nam dao, da nas vodi i čuva. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

25. siječnja: Obraćanje svetoga Pavla.

Današnji je blagdan kao neko bogojavljenje: ukazanje Kristovo u sili i jakosti. Mnogo divnije i čudnovatije od pretvorbe vode u vino bila je pretvorba Savla u Pavla, ljutog neprijatelja Kristova i njegove Crkve u revnog i požrtvovnog Kristova apostola, u izabranu posudu, koji će pred nezna-bošće iznijeti ime Gospodnje.

1. U o n e d a n e Savao, dok je još prijetnjama i pokoljem bijesnio na Gospodnje učenike, pristupi velikomu svećeniku i od njega zatraži pisma za zbornice u Damasku, da dovede vezane u Jeruzalem muževe i žene, ako nađe da pri-staju uz ovu nauku. I na putu, kad se približavao Damasku, najednom ga obasja svjetlost s neba i pade na zemlju i ću

glas, gdje mu govori: »Savle, Savle, zašto me progoniš?« On upita: »Tko si ti Gospodine? A on: Ja sam Isus, kojega ti progoniš; teško ti se praćati protiv bodila. A on drhéuć i zapanjen upita: Gospodine, što hoćeš, da činim? Gospodin mu odgovori: Ustani i uđi u grad i ondje će ti se kazati, što ti treba činiti. A Savao se digno sa zemlje i kraj otvorenih očiju nije ništa vidio. Zato su ga pratioci vodili za ruke i uveli u Damask. I bio je ondje tri dana ne videći, niti je jeo niti pio.« Krist se eto objavio Pavlu. Otsad se više nije brinuo ni za što, osim za Krista. Samo je postio i molio. Tri dana mu je Bog držao duhovne vježbe u samoći, a onda je došao Ananija, poslan od Gospodina. »I odmah spadoše kao ljuške s njegovih očiju i progleda. I ustane i pokrsti se. I kad je založio, okrijepio se.« Time je bilo Savlovo obraćenje dovršeno. Savao je postao Pavao. Još je ostao nekoliko dana u Damasku, ne da pohvata kršćane i da ih preda jeruzalemskom sudištu, nego da propovijeda Židovima po zbornicama. A što im je propovijedao? Dokazivao je iz Svetoga Pisma, da je Isus Mesija, koga oni očekuju. On ga je našao na putu u Damask. O čudnovata li bogojavljenja i ukazanja Kristova Savlu! Zapanjeni promatramo u bogoslužju to milosno ukazanje Kristovo Savlu! Kako je silna njegova milost! Ta Savao je snovao sasvim druge stvari. Međutim: čovjek snuje, a Bog određuje! Gospodin je ukrotio i svoga najljućeg neprijatelja, žestokog progonitelja svoje Crkve! Doista! On je Gospodar nad duhovima i nad srcem. »Ecce advenit Dominator Dominus — Eto dođe vladalac Gospodin: kraljevstva je čast u ruci njegovoj i gospodstvo« (ulaz na Bogojavljenje).

2. »Scio cui credidi — Znam, komu sam vjerovao« (2. Tim. 1,12). »Gospodine, što hoćeš da činim?« Gospodin se objavio Pavlu i zasjao u njem svojim svijetlom. Sada je imao sve. Gospodin mu je bio dovoljan. Zato je Pavao, čim je našao Krista, ostavio sve, što je dosad cijenio i ljubio, što mu je dosad bilo sveto, domovinu i rodnu kuću, oca i majku (evanđelje), svoju cijelu prošlost, što mu je bilo najdraže: vjeru svojih otaca. »Ja sam obrezan osmi dan, od

roda Izraelova, od plemena Benjaminova, Hebrejin od Hebreja, po zakonu farizej, po revnosti i po pravdi zakonskoj (Mojsijeva zakona) bio sam bez mane. No što mi je bilo od koristi, to sam držao gubitkom radi Krista. Pače sve držim gubitkom po uzvišenoj spoznaji Isusa Krista mogega Gospodina, radi kojega sam se odrekao svega i sve držim kao izmet zato, da Krista stečem i da se nađem u njemu (opravdan)« (Filip. 3,5 sl.). »Evo mi smo sve ostavili i pošli za tobom« (evanđelje). Kako je Pavao vjerno ustrajao uz Krista! Kako je vjerovao u njega! Kako je mnogo radio za nj i za njegovu Crkvu i kako ga nije plašio nikakav napor! »Od Hebreja primio sam pet puta četrdeset manje jedan udarac. Triput su me šibali, jedamput kamenovali, triput sam doživio brodolom, noć i dan proveo sam u morskoj dubini, često na putovanjima u pogibeljima od rijeka, u pogibeljima od razbojnika, u pogibeljima od suplemenjaka, zemljaka, od pogana, u pogibeljima u gradu, u pogibeljima u pustinji, u pogibeljima na moru, u pogibeljima od lažne braće. U trudu i mucu, u mnogom bdijenju, u gladu i žeđi, u mnogom postu, u zimi i golotinji. U Damasku je namjesnik kralja Arete čuvao grad Damask, htijući me uhvatiti. I spustiše me kroz prozor u košari po zidu. Tako izbjegoh njegovim rukama« (2. Kor. 11,23 sl.). Za Gospodina je Pavao rado sve podnosio i učinio. Zato je radosno mogao uskliknuti pod konac svoga života u pismu svome ljubljennomu učeniku Timoteju: »Znam, komu sam vjerovao i uvjeren sam, da je kao pravedan sudac kadar poklad moj sačuvati za onaj (sudnji) dan« (ulaz). Ja se nisam prevario, što sam vjerovao u njega i sve dao, samo da njemu živim. On je primio moju vjeru, moju ljubav, moju vjernost, moje djelovanje, moje žrtve i kad bude (kod moje smrti) došao kao sudac, dat će mi nagradu zato, što sam mu vjerovao i za nj živio!

3. »Zaista vam kažem, da ćete vi, koji ste sve ostavili i koji ste pošli za mnom, primiti stoput onoliko i baštinit ćete život vječni« (pričesna).

Na prikazanje u svetoj Misi dat ćemo i mi sve, kao što je i sveti Pavao dao sve. »Gospodine, što hoćeš da činim?« Položimo na oltar u ruke velikog svećenika Isusa cijelo svoje biće, svoju brigu, svoje grijehe cijelog svoga života, svoju pokoru i kajanje, svoju spremnost i vjernost. »Znam, komu sam vjerovao i komu sam se posvetio. Uvjeren sam, da je kadar sačuvati moj zalog, koji sam njemu povjerio«, za veliki sudnji dan. U svetoj žrtvi sve ću dati i sve ću opet primiti, kad bude po svetoj pričesti sa svojom milošću i ljubavlju došao pod krov moje duše; a pogotovo kad me jednom pozove na vječnu i slavnu sv. pričest na nebesima, kad me primi u svoju slavu i blaženstvo!

Savlu, koji je u srcu gojio osvetu, ukazao se Krist. On se kao farizej previše zanašao svojim znanjem i previše pozdavao u svoj »pravednički« život. Zato ga je obuzela tama i bilo je potrebno, da Gospodin rekne: »Rasvijetli se, Savle, jer je došlo tvoje svijetlo i obasjala te Gospodnja slava! Jer evo tama te dosad pokrivala i mrak, ali sad će nad tobom zasjati Gospodin i na tebi će se vidjeti njegova slava. I ho-dat će narodi u tvom svijetlu i kraljevi, kada sine tvoje svijetlo« (Iz. 60,1 sl.) (poslanica na Bogojavljenje). »On mi je izabrana posuda, da moje ime ponese pred neznabošce, kraljeve i sinove izraelove« (Dj. ap. 9,15 sl.). O, kad bi se Krist i nama »ukazao«, kako bi nas vjera i mnoge milosti, koje dnevno primamo, brzo obnovile, kako bismo brzo postali novi ljudi, potpuni kršćani. Sveti Pavle, moli za nas!

M o l i t v a.

Bože, koji si cio svijet poučio propovijedanjem blaženoga Pavla apostola, podaj, molimo, da se mi, koji danas svetujemo njegovo obraćenje, približimo tebi slijedeći njegov primjer. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

29. siječnja: Sveti Franjo Saleski.

Nosimo danas s liturgijom u srcu i u pameti sliku velikog sveca Franje Saleskoga, crkvenog naučitelja, ženevskog

biskupa, utemeljitelja Reda od pohođenja, pisca knjige »Filotenje« (Bogoljuba) i drugih duhovnih spisa. Umro je 28. prosinca 1622. godine.

1. Sveti je Franjo živio u Crkvi: »In medio Ecclesiae« — »Usred Crkve otvorio je Gospodin njegova usta i napunio ga duhom mudrosti i razuma« (ulaz). On je sol zemlji, svijetlo svijetu. Njegovo svijetlo nam svijetli u njegovom nauku, u njegovim djelima, u njegovim krepostima, da ih vidimo i da slavimo Oca, koji je tako veličanstveno djelovao u svojem svecu. On je vjerno i s ljubavlju obdržavao zapovijedi Božje pa i onu najmanju i najneznatniju, i kako je živio, tako je i naučavao. »Tko tako bude vršio i naučavao, taj će biti velik u nebeskom kraljevstvu« (evanđelje), u svetoj Crkvi ovdje na zemlji i u Crkvi na nebesima. U svetoj Crkvi, u otajstvenom milosnom organizmu, u kojem živi Krist i odgaja sebi svece, postigao je sveti Franjo svoju veličinu i slavu. I to je mogao postići samo u Crkvi i po Crkvi.

2. Sveti je Franjo živio za Crkvu, za cjelinu, za Krista u dušama i u svojoj Crkvi. Zato ga danas u bogoslužju slavimo kao crkvenog učitelja, urešena nadnaravnim mudrošću i znanjem (ulaz, poslanica). Slavimo ga kao velikog svećenika, koji danas nevidljivo sudjeluje u općinstvu svetih kod svete žrtve i uz naš žrtveni dar prilaže svoje kreposti, zasluge i zagovor (tajna). Slavimo ga kao vjernog i mudrog upravitelja milosti, kao onoga, koga je Bog postavio »nad svojom obitelji«, nad svetom Crkvom, da nam bude moćni zagovornik (pričesna).

3. »Vi ste sol zemlji; Vi ste svijetlo svijetu. Ne može se sakriti na gori sazidan grad. Niti se upaljuje svijetlo i postavlja pod posudu, nego na svijećnjak, da svijetli svima u kući. Tako neka svijetli vaše svijetlo pred ljudima, da vide vaša dobra djela i slave vašega nebeskoga Oca« (evanđelje). Sveti je Franjo Saleski postavljen na svijećnjak, da svijetli svima u kući svete Crkve. S udivljenjem promatramo njegovu dobra djela, njegovo djelovanje u dušama, gledamo one

tisuće, koje je s Kalvinova krivovjerja povratio Kristovoj istini, one nebrojene tisuće, kojima je svojim spisima postao vođom i izbaviteljem; s udivljenjem promatramo njegovo čudo kreposti i bogatstvo milosti. U njemu gledamo bogojavljenje, ukazanje Gospodinove mudrosti, jakosti i milosti. Radi njega ćemo u žrtvi svete Mise slaviti našega nebeskog Oca.

S udivljenjem promotrimo svijetlo, koje je Gospodin postavio na svijećnjak u svojoj svetoj Crkvi i pristupimo k tome svijetlu, da na njem upalimo i hranimo svoj plamićak. Sveti je Franjo Saleski jedan od najvećih u kraljevstvu nebeskom, među prvacima učitelja kršćanskog i duhovnog života. On je »vršio, što je propovijedao« (evanđelje).

»Pravednik cvate poput paome i raste poput libanonskog cedra« (prikazanje). Pođimo danas na prikazanje s istim predanjem i odanošću prema Bogu, kojom je nekoć sveti Franjo Saleski pristupao. Time ćemo biti kao grane i graničice na paomi, koja se visoko uzdiže, crpeći hranu iz nauka, primjera, duha i zagovora svetoga biskupa Franje Saleskoga. U tom smislu kažemo, da će i »pravednik rasti poput libanonskog cedra.« Tako po mišljenju svete liturgije stojimo u općinstvu svetih.

Na žrtvenoj gozbi prepoznat ćemo u svećeniku, koji bude dijelio svetu pričest, biskupa i velikog svećenika Franju Saleskoga. On će kao vjeran sluga, kao vjeran upravitelj Kristov, koga je Bog kao oca postavio nad obitelji i nad nama, da nam u »pravo vrijeme« dadne euharistijsku hranu (pričesna).

M o l i t v a.

Bože, koji si poradi spasenja duša htio, da blaženoga Franju, priznavaoca svoga i biskupa, učiniš sve svima, dopusti blagostivo: da prožeti slatkošću ljubavi tvoje, upravljani njegovim opomenama i zagovarani zaslugama, dostignemo vječne radosti. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

1. veljače: Sveti Ignacije Antiohijski.

Ljubavlju raspaljeni i oduševljeni Kristov borac. izgarao je sveti Ignacije, antiohijski biskup, od želje, da za Krista prolije svoju krv. Umro je u Rimu razderan od lavova, oko godine 107.

1. »O blagoslovljene zvijeri, koje u Rimu mene čekaju! Kada će doći? Kada će ih pustiti na mene? Samo želim, da budu vrlo gladne, da se ne bi ustezale razderati moje tijelo, kako su to već češće učinile. Sada počinjem biti Kristov učenik! Neka dođe na mene vatra, križ, divlje zvijeri, trganje udova, mučenje tijela i sve muke, koje može izmisliti paklena zloba, samo da Krista steknem« (poslanica sv. Ignacija Rimljanima). Čuvši riku lavova, povikao je pun čežnje, da se s Kristom sjedini: »Kristova sam pšenica, neka me samelju zubi divlje zvjeradi, da postanem čisti kruh.« »Bože sačuvaj, da se ja čim drugim hvalim, osim križem Gospodina našega Isusa Krista, po kojemu je meni svijet razapet i ja svijetu« (ulaz). Samo da Krista steknem. »Moja je živa želja, da se Krist proslavi na mojem tijelu, bilo u životu, bilo u smrti. Jer meni je Krist život, a smrt dobitak.« Ovako misli, ovako živi i ovako umire pravi kršćanin.

2. Otkuda Ignaciju toliki heroizam? Iz žive svijesti, da je povezan s Kristom i iz žarke ljubavi prema Isusu. Krist je »zrno pšenično, koje je u trpljenju, smrti i pokopu palo u zemlju, istrunulo i donijelo obilan plod« (evanđelje). Ignacije je znao, da pripada ovom pšeničnom zrnu, što više, da je on sam dijelić njegov i zato da mora biti sličan Kristu: u poniženju, u trpljenju, u utamničenju pa i u krvavoj smrti. Pšenično zrno o kojem govori evanđelje, cijeli je Krist, s glavom i tijelom i udovima. Krist mora i u svojim udovima, u nama kršćanima, pasti u zemlju i umrijeti. Ta svi smo mi u njegovoj smrti kršteni (Rim. 6,4), t. j. kod krštenja smo uronjeni u njegovu smrt. Kao udovi na životom tijelu, sudionici smo i u smrti Kristovoj. Ali jedino »ako Baur. Rasvijetli se! I.

pšenično zrno umre, daje mnogo ploda.« Zato je Ignacije radosno pošao u smrt, jer je živo želio da za Krista trpi i umre. On je shvatio, što znači »biti u Kristu«, biti živo povezan s Kristom. On je znao, što u Kristu i s Kristom dobiva. On zna, da je Otac »s Kristom nama sve dao«. On zna, da je Krist umro i uskrsnuo, da sjedi s desne strane Boga Oca i da nas zagovora. Ako je dakle Bog, ako je Krist s nama, ne može nam nijedna svjetska sila otetiti ljubavi, kojom nas Bog radi Krista ljubi?) Možda nevolja ili stiska ili glad u Kristu ljubi božanskom, svemoćnom i silnom ljubavlju. »Tko će nas rastaviti od Kristove ljubavi (od ljubavi, kojom nas Bog radi Krista ljubi?). Možda nevolja ili stiska ili glad ili golotinja ili pogibao ili progonstvo ili mač? Ni smrt ni život ni sadašnjost ni budućnost ni sile (neprijateljske) ni visina ni dubina niti kakav drugi stvor ne će nas moći rastaviti od Božje ljubavi, koja je u Kristu Isusu, Gospodinu našem« (poslanica).

3. »Evo, velikog svećenika, Ignacija, koji je za svoga života bio Bogu mio. I nitko mu nije bio ravan u obdržavanju zakona Višnjega.«

»S Kristom sam razapet na križ, ne živim više ja, nego živi u meni Krist« (na stepenicama).

»Fru mentum Christi sum — Kristova sam pšenica; neka me samelju zubi divlje zvjeradi, da postanem čisti kruh« (pričesna). Tako je Ignacije, slaveći euharistijsku žrtvu, bio često željom i voljom sa žrtvovanim Kristom jedno pšenično zrno, jedan kruh, jedna hostija! I on je htio i morao, da i u životu postane jedna žrtva, jedna hostija. Na današnji dan, kad je bio rastrgan od lavova, dovršio je krvavim mučeništvom svoju žrtvu s Kristom. Sudjelujući kod svete žrtve svaki kršćanin treba da sve više bude jedno pšenično zrno, jedan kruh, jedna hostija s Kristom, koji se žrtvuje. Što je u liturgijskoj žrtvi započeo, treba da nastavi u dnevnim mukama, trpljenju, poteškoćama, gorčini i križevima: treba da se žrtvuje s Kristom. »Kristova sam pšenica.« »Tko ljubi svoj život, izgubit

će ga, a tko mrzi na svoj život na ovome svijetu, čuva ga za vječni život« (evanđelje). Svakim se danom sve više približava čas vječne svete pričesti. Ako smo kao udovi Kristovi s njime trpjeli, s njime ćemo i uskrsnuti i biti proslavljeni. »Gdje sam ja, ondje će biti i sluga moj!«

»Sjeti se, Gospodine, Davida i sve njegove pobožnosti« (ulaz). Sveta Crkva živo prosi Boga i Krista: Sjeti se danas svetoga biskupa i mučenika Ignacija i sve njegove molitve, borbe, žrtve i trpljenja. Radi ovoga pravednika pogledaj milostivo na nas, na svoju svetu Crkvu i udijeli nam danas oprostjenje naših nevjera i grijeha i daj nam milost, da odvažno kao Ignacije budemo mrtvi svijetu i tražimo jedino Krista. »Samo da Krista stečem!«

M o l i t v a.

Obazri se, Gospodine, na slabost svojih vjernika, koje pritište teret vlastitih čina i podaj, da nas zaštiti slavni zagovor blaženoga Ignacija, tvoga mučenika i biskupa. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

2. veljače: Svijećnica.

Sveta nas liturgija poziva danas, da s gorućim svijećama pratimo Mariju na njezinom putu u Jeruzalem, gdje je prikazala svojega Sina. U hramu nas čeka Simeon, u čije će drhtave ruke položiti svoje dijete. I mi treba da proživimo u duši svu zbilju starca Simeona: »Oči su moje vidjele tvoj spas, koji si pripravio svima narodima.« I mi ćemo čuti proročanstvo, što ga je rekao Mariji: »Ovaj je postavljen na uskrsnuće i na propast mnogima« (t. j. svih ljudi).

1. U svijetlu, koje nosimo u ruci, prepoznamo u bogoslužju pravo svijetlo, Krista. U simbolu svijetla nosimo danas Krista u svojim rukama. S Marijom i Simeonom osjećamo se sretni, što smijemo nositi Krista i radosno priznati: »Moje su oči vidjele tvoj spas« (Iv. 1,14). Radosni smo, što

posjedujemo Krista, »puna milosti i istine«. On je apsolutna punina svete istine, čistoće, svetosti i sreće. On jedini može ispuniti naš duh, naše srce, našu čežnju. On je naše blago, bogatstvo. On nam je dosta. Njega posjedujemo, u njega vjerujemo i u nj se uzdamo, njemu posvećujemo svoje srce. Nosimo to svijetlo u svojem životu, svijetlo, koje nam svijetli, pokazuje put, tješi i razveseljuje. Unesimo ga u naše obitelji, u naše radionice, u urede, u javnost, na ulice, u svoje cijelo djelovanje i nastojanje. Budimo svijesni, ponosni i odvažni i požrtvovalni kršćani. »Vi ste svijetlo svijetu« (Mat. 5,14). Držeći u rukama svijetlo, koje označuje Krista i sami postajemo priznavaoci, apostoli, misionari Kristovi, »svijetlo na prosvjetljenje narodima«.

2. Iz ruke svete Crkve primamo goruću svijeću, Krista. Jedino Crkva ima vlast blagosivljati i posvećivati svijeću i po svijeći nas slikovito položiti u Kristove ruke, kao što je na današnji dan Marija svoje Dijete položila u Simeonove ruke. Samo nam Marija može dati Krista, svijetlo, milost, život. Liturgija vidi u Mariji sliku i zastupnicu svete Crkve. Posvetom i dijeljenjem svijeća zorno nam predočuje liturgija istinu, da samo Crkva ima vlast dati nam Krista, njegovu istinu, njegovu milost, njegove sakramente. Ako želimo primiti milost, ako želimo posjedovati Krista i po Kristu zadobiti život i spasenje, moramo se obratiti k svetoj Crkvi. Ta Crkva je hram, »njegov hram«, u koji će »doći Gospodar« (poslanica). U ovom hramu primit ćemo milosrđe Božje, t. j. utjelovljenu samilost Božju, Krista, spasenje. Zato zahvalno priznajemo u ulazu: »Primili smo, Bože, tvoje milosrđe (Krista, Otkupitelja) usred tvojega hrama«, u tvojoj svetoj Crkvi.

3. Svijećnica, prikazanje u hramu, prošli je događaj, ali ipak još uvijek traje. Mi smo sami po svetom krstu, a osobito po otajstvenom sjedinjenju s Kristom, svijetlo u Gospodinu. »Nekada bijaste tama, a sad ste svijetlo u Gospodinu (t. j. kao živi udovi Kristovi). Kao djeca svijetla živite«, noseći Krista, pozvani da odrazujete njega i njegov duh. »A

plod je svijetla svaka dobrota i pravda i istina. Istražujte, što je Gospodinu veoma ugodno i ne budite zajedničari nerodnih djela tame« (Efež. 5,8 sl.).

Svijećnica! Držeći svijetlo u rukama idemo s Marijom u hram. S Kristom u duhu po vjeri, s Kristom u srcu po ljubavi, s Kristom u djelima po odanosti njegovim zapovjedima, njegovoj svetoj volji, njegovim naredbama i dopuštenjima, polazimo s Marijom, s majkom Crkvom, u hram nebeskog Jeruzalema! Marija, Crkva, dobro nas i sigurno vodi. Gore nas očekuje naš Krist, svijetlo, u svojoj slavi. Ondje ćemo vječno se zahvaljivati i klicati: »Moje su oči vidjele tvoj spas.«

M o l i t v a.

Gospodine Isuse Kriste, koji si bio, ukazavši se u današnji dan, u biti tijela našega u hramu od roditelja prikazan; kojega je Simeon, časni starac, prosvijećen Duhom Svetim upoznao, primio i blagoslovio: podaj milostivo, da milošću istoga Duha Svetoga prosvijećeni i poučeni, istinito upoznamo i vjerno ljubimo tebe, koji s Bogom Ocem u jedinstvu istoga Duha Svetoga živiš i kraljuješ u sve vijeke vjekova. Amen.

2. veljače: Prikazanje u hramu.

Pratit ćemo Mariju, Majku Božju, iz Betlehema u jeruzalemski hram. Na svojim rukama nosi Dijete, da ga prikaže Gospodinu Bogu. »Koga si, Djevice, u hramu prikazala!«

1. I s u s ž r t v u j e. Zakon, koji je obvezivao majku, da svakoga muškog prvorođenca prikaže Gospodinu u hramu (Luka 2, 23; Izl. 13,2), nije vrijedio za Isusa. Ta Isus je kao Bog bio zakonodavac; a i njegovo je rođenje bilo potpuno sveto. Uz to je Isus bio Jedinorođeni od Oca pa zato nije bilo potrebno, da ga još prikažu Bogu. A ipak je dopustio, da ga Marija i Josip prikažu u hramu. Tada se ispunio onaj veliki čas, koji je prorok prorekao: »Evo, ja šaljem svoga glasni-

ka (preteču), koji će pripraviti put preda mnogom. Gospodin, kojega vi tražite, i Anđeo zavjeta, kojega želite, doći će odmah u svoj hram« (poslanica). U »svoj« hram! Hram je njegov! Njemu se s pravom moraju ondje prikazivati sve žrtve. Ali on je došao kao dijete na majčinim rukama, tiho, neopaženo, skrovito. Ništa nije odalo svetost njegove duše. Ništa sjaj njegova Božanstva. Ovdje u svome hramu ponovio je Isus onu posvetu Ocu, koju je obavio u prvom času svoga utjelovljenja, u krilu materinjem: »Evo, dolazim Bože, da vršim tvoju volju« (Hebr. 10,7). Danas je zapravo započeo s prikazanjem svoje velike Mise, koju će jednom završiti na Kalvariji. On se prikazao kao žrtva klanjanja, zahvale, zadovoljštine i prošnje: To je prva žrtva, koja se u Jeruzalemskom hramu prikazala, Boga uistinu dostojna. Od tog časa morale su prestati dosadanje žrtve junaca i jaraca: danas je u hramu prikazana prava žrtva, koja je Boga jedino dostojna. »Primili smo, Bože, tvoje milosrđe usred tvojega hrama« (ulaz). »Velik je Gospodin i slavan veoma, u gradu Boga našega, na gori svetoj svojoj« (psalam ulaza). To je slika i početak onoga, što dnevno proživljavamo u žrtvi svete Mise.

2. Marija prikazuje. Isusova žrtva u hramu prikazana je po Marijinim rukama. Prosvijetljena svijetlom Duha Svetoga znala je Marija, što se događalo u ovom času. Ona je shvatila smisao i vrijednost žrtve, koju je prikazala. Posve se sjedinila s osjećajem Djeteta, koje se prikazivalo i s istim osjećajem posvetila ga nebeskom Ocu. Velikodušno, potpuno i spremno izgovorila je svoj »fiat«, prikazala je za žrtvu ono, što joj je bilo jedino, najsvetije i najdraže: u ime i kao zastupnica cijeloga ljudskog roda, u naše ime i za naše spasenje. To bijaše velik čas u Marijinom životu, u životu ljudskoga roda i u našem životu. Budući da je Marija prikazala Bogu svoje Dijete kao prvinu one buduće žrtve na Golgoti, sudjelovala je i na djelu našega otkupljenja! S udivljenjem promatramo Mariju, kako žrtvuje, što joj je najdraže. I s udivljenjem promatramo, kako u žrtvi svojega Djeteta prikazuje i sebe s Isusom kao jedan žrtveni dar

Ocu. Kao ona, koja žrtvuje, kao ona, koja je žrtvovana, započela je današnjim danom svoj pravi križni put. Simeon ju je upozorio na njezin poziv, da sebe samu žrtvuje: »Ovaj je postavljen na propast i na uskrsnuće mnogima i za znak, kome će se protiviti; i tebi će samoj mač probosti dušu« (Luka 2,35). I Marija je nato ipak izrekla svoj »fiat«. Pristala je dakle, da i sama bude žrtva. Brzo je osvanuo dan, kad je morala pod križem dovršiti žrtvu, koju je danas s Isusom započela: »Neka mi bude po volji tvojoj!«

3. Dnevno se prikazuje naš Spasitelj među nama u žrtvi svete Mise. Svijećnica je trajna sadašnjost. On se prikazuje po Marijinih rukama, t. j. po rukama svete Crkve. U svetoj Crkvi primamo u svoje ruke sveti žrtveni dar, njegovo tijelo, njegovu presvetu dušu, njegovo srce, njegovu krv, njegove molitve, njegove zasluge i prikazujemo kao naš žrtveni dar Ocu. To je Bogu dostojna i presveta žrtva klanjanja, zahvale, zadovoljštine i prošnje. Sa svojim žrtvenim darom, s Kristom, prikazujemo i sebe u želji, da budemo žrtva paljenica svete ljubavi prema Bogu, vjernosti prema njegovim zapovijedima.

»Primili smo, Bože, tvoje milosrđe (utjelovljenu samilost Božju, t. j. svojega Spasitelja) usred tvojega hrama« (u žrtvi svete Mise). Vjerujemo i zahvalimo se! Budimo kao Marija, koja je žrtvovala i bila žrtvovana!

M o l i t v a.

Svemogući, vječni Bože, veličanstvo tvoje smjerno molimo, učini, kao što se Jedinorođeni tvoj na današnji dan sa biti našega tijela prikazao u hramu, tako da se i mi tebi prikazujemo očišćenim dušama. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

2. veljače: Svijećnica.

Sveta nam Crkva na Svijećnicu stavlja u ruku goruću svijeću. Time nas poziva, da Krist zavlada našim duhom, našom voljom.

1. Krist mora vladati našim duhom, t. j. našim mislima, našim sudom i našim načelima. Mi smo kršćani i kao takvi moramo biti svjesni, da nas nosi Kristov Duh, Kristov život. Zato ne smijemo promatrati život s naravnog, zemaljskog gledišta, nego sa svrhunaravnog. Poput Isusa i vođeni Duhom Isusovim treba da gledamo malo i veliko, kako u svijetu, tako u običnom životu, ne samo površno i izvana, nego temeljito i u bitnom odnošaju s voljom Božjom, objavom njegove mudrosti, sile i ljubavi. S Isusovim očima gledajmo u svemu i posvuda djelotvornu očinsku ruku. Nje- ga treba da svagdje susrećemo. Mi treba da se uzdignemo iznad vanjske pojave i slučajnosti stvari, iznad križeva i poteškoća života do našega dobrog Oca, koji sve to s najboljom namjerom radi, dopušta i šalje. Njegova ljubezna providnost treba da i nama kao i Kristu, bude prva stvarnost i tajni smisao svega zbivanja. S Isusom se moramo uzdignuti iznad današnjice do budućeg svijeta te se vjerno i ustrajno držati načela propovijedi na gori: »Blago siromašnima duhom, žalosnima, krotkima, onima, koji gladuju i žedaju pravde, čistima u srcu; progonjenima radi pravde: Radujte se i veselite se, jer je obilna vaša plaća na nebesima« (Mat. 5,2 sl.). Postoji vječnost i pravda! Svatko će primiti po svojim djelima. Prije svake svoje odluke i opredjeljenja pitajmo se: »Što koristi čovjeku, ako dobije sav svijet, a izgubi svoju dušu« (Mat. 16,26). Živimo po načelu: »Samo je jedno potrebno« (Luka 10,42). Na taj način vladat će Krist našim duhom. »Neka svijetli vaša svjetlost pred ljudima: jer vi ste svijetlo svijetu« (Mat. 5,14).

2. Krist mora vladati našom voljom, našim srcem, našim djelovanjem i nastojanjem, cijelim našim životom. Njemu treba da živimo slijedeći njegovu nauku i njegov primjer, znajući da smo s njim živo povezani i da on u nama živi i djeluje, kao glava u udovima, kao trs u svojim lozama. »Sve mogu u onomu, koji me jača« (Filip. 4,13), koji u meni živi. Njemu treba da živimo imajući u srcu žarku ljubav. Iz te ljubavi rado ćemo prinijeti svaku žrtvu i moći

ćemo svladati u sebi moćno sebeljublje. Za njega treba da živimo slijepo se uzdajući u njegovu ljubav, u njegovo vodstvo, u njegovu milost, u njegovo djelovanje u nama i oko nas. Njemu treba da živimo otkidajući se od svojega ja i od stvorenja. Ne smijemo se bojati svijeta, ljudskog prezira i rugla. Živo se moramo zauzeti za stvar Kristovu i spas duša!

3. Sjetimo se na blagdan Svijećnice, da smo dužni nositi Krista u sebi i unijeti Krista u današnji svijet. Današnji čovjek treba Krista. On se trudi, da nađe Krista. Naše je zvanje, naš je poziv, da budemo Kristovi apostoli, svaki na svome mjestu. To nam govori svijeća, koju držimo u svojoj ruci. Velika nas zadaća čeka!

Kad bismo barem sami bili potpuni kršćani! A koliko nam još toga nedostaje! Naše se kršćanstvo većinom temelji na strahu, dvojbama, plašljivosti. Robovi smo kojekakvih formula i metoda. Nismo slobodni, neiskreni smo prema sebi i prema drugima, sebični smo, ljubomorni i tjesnogrudni! Naše se kršćanstvo sastoji u znanju, u pravilima, u formulama, u vježbama, u proračunavanju, gubimo se u sitničavosti bilježenja i brojenja! Nemamo žarko srce niti smo zadvojeni kakvom uzvišenom idejom, ne obuzima nas strast za Krista. Nismo radikalni kršćani po uzoru svetoga Pavla: »Kristov mir neka zavlada u vašim srcima. Kristova riječ neka se u vama nastani obilno. Psalmima, himnima i duhovnim pjesmama, zahvalno pjevajte Bogu u svojim srcima« (Kološ. 3,15). Mi smo se, nažalost, veoma otuđili od ovog zahvalnog, radosnog i ponosnog kršćanstva!

M o l i t v a.

Emitte lucem tuam et veritatem tuam — Pošalji svjetlost svoju i istinu svoju: one neka me vode i izvedu na tvoju svetu goru i u šatore tvoje. Amen.

2. veljače: Svijećnica.

»Gospodine, sada u miru otpuštaš svoga slugu po svojoj riječi, jer su vidjele moje oči tvoje spas.« Te riječi stavlja

Crkva na usta svećeniku u liturgijskoj večernjoj molitvi.

1. Dan je na izmaku. U liturgijskoj večernjoj molitvi zahvalno dozivamo na pamet jutro, podne, tiho popodne i večernje časove; sjećamo se časova molitve, sudjelovanja kod svete Mise i primanja svete pričesti; mislimo na svoje poslove, napore i muke, na odricanje, mrtvenje i svladavanja samoga sebe u tom danu. Sjećamo se mnogih radosti, koje smo sami ili u društvu proživjeli; sjećamo se poteškoća, križeva, gorčina, borbe i trpljenja. Na sve to treba da gledamo u duhu svoje svete vjere i katoličke liturgije, tako da se i nama mogu iz srca izviti riječi: »Moje su oči vidjele tvoj spas.« Sve što mi je današnji dan donio, bila je samo milost, ljubav, pomoć i milosrđe moga ljubljenoga Boga i Otkupitelja. »Onima, koji Boga ljube, sve zajedno pomaže na dobro« (Rim. 8, 28), pa i naša slabost i nesvojevoljne pogreške i prestupci. Što više i sami grijesi, ako se za njih odmah pokajemo, ako ih mrzimo i ako ih se želimo čuvati. Oni nam mogu biti prava milost, da se upoznamo, da se optužimo, da se ponizimo, da molimo oprostjenje i nastojimo, da u buduće budemo vjerniji onome, kome živimo. »Moje su oči vidjele danas tvoj spas.«

2. Naš se život primiće sumraku. Pogledom na sigurnu skorbu smrt, često treba da se obazremo na svoju prošlost. Treba da se sjetimo svoga djetinjstva, svoje mladosti, svoje zrelije dobi, a ne će biti ni suvišno, ako se sjetimo svoje poodmakle dobe. Vidjet ćemo mnoge mrlje, grijehe, pogreške, ludosti i nedostatke, brojnije od pijeska na morskoj obali. Zatim treba da opet podignemo svoj pogled. U svome neizmjernom milosrđu i ljubavi utkao je Gospodin u nelijepo i loše tkivo naših ruku sjajnu i dragocjenu odjeću spasenja. Cijeli naš život, od prve milosti svetoga krsta do posljednje milosti, nije ništa drugo, nego jedno neprekidno djelo spasenja i milosti Gospodnje. Na našu grešnost i slabost, na našu nevjeru i nevrijednost uzvraćao je dnevno i svakog časa božanskom strpljivošću i očinskim smilovanjem. Oca iz prispodobe o izgubljenom sinu. Nas nedostojne sretno

je proveo pokraj tisuće ponora, u koje bismo se sigurno strovalili i očuvao nas od mnogih pogibli i prilika, u kojima bismo sigurno podlegli. Dao nam je svete sakramente, svećenstvo i svetu Crkvu. Učinio nas je dionicima molitava, zadovoljština i žrtava mnogih svetih duša na nebu i na zemlji. Na svakom nas je koraku pratila njegova milost i izvela nas na put spasenja. Zahvalna srca promotrimo svoj prošli život i vidjet ćemo, da je tkivo našega života protkano zlatnom niti njegove milosti. »Milosrđe je Božje, što još nismo propali« (Tužaljka 3,22). Naša molitva treba da bude jedan neprekidni »Miserere«, vapaj za smilovanjem i milošću. Ali nastavak »Miserere« neka bude u radosnoj molitvi Simeona: »Gospodine, sada u miru otpuštaš svoga slugu, jer su moje oči vidjele tvoj spas!«

3. »Moje su oči vidjele tvoj spas.« Da, Gospodine, nauči nas, da gledamo tvoj spas! Tvoje milosrdno, ljubezno, sveto i posvećujuće djelovanje u nama i na nama! Izliječi nas od loše navike da gledamo samo na sebe, na svoje djelovanje i svoj trud, na svoja djela i vježbe, na svoju bijedu i grijeha i neurednosti, na svoju nevolju i nevrijednost. Izliječi nas od mišljenja, da je borba protiv grijeha naša najvažnija dužnost, i da nikako ne možemo dostići savršenu krepost. Daj nam oči, da vidimo tvoj spas, da vidimo tebe, svoga Otkupitelja!

Gospodine, daj da mislimo i osjećamo kao sveti apostol Pavao! On je više upoznao nego mi, kako je nesavršeno ljudsko djelovanje i nastojanje. On je duboko osjećao sve, što je kod njega bilo krivo, slabo i neistinito. Upravo je zato neprestano upravljao svoj pogled k tebi, svom Otkupitelju. »Mi ne malakšemo; nego ako se naš izvanji čovjek i raspada, to se naš unutrašnji obnavlja od dana u dan. Jer naša sadašnja i časovita laka nevolja donosi nam prekomjernu, obilnu, vječnu, od svega pretežniju slavu, budući da mi ne marimo za ono, što se vidi, nego što se ne vidi, jer je ono, što se vidi, za vrijeme, a ono što se ne vidi, vječno!« (2. Kor. 4, 16—18).

M o l i t v a.

Gospodine Isuse Kriste, svjetlost prava, koji prosvjećuješ svakoga čovjeka, koji dolazi na ovaj svijet, daj da i srca naša nevidljivim ognjem, to jest sjajnošću Duha Svetoga prosvijećena budu bez ikoje sljepoće, te očišćenim okom duše svoje uzmognemo gledati ono, što je tebi ugodno, a našem spasenju korisno; da nakon mračnih promjena ovoga vijeka zavrijedimo doprijeti do neprestanog svijetla, k tebi, Kriste Isuse, Spasitelju svijeta, koji u savršenom Trojstvu živiš i kraljuješ Bog: po sve vijeke vjekova. Amen. (Molitva kod blagoslova svijeca).

S A D R Ž A J

I. Došašće.

	Strana
Predgovor hrvatskom izdanju	5
Predgovor cjelokupnom djelu	7
Uvod	10
Uvod	19
Sveta Misa prve nedjelje Došašća	22
Prva nedjelja Došašća: »Približuje se vaš otkup«	24
Ponedjeljak iza prve nedjelje Došašća: »Približio se dan«	27
Utorak iza prve nedjelje Došašća: Dar i plod Došašća	30
Srijeda iza prve nedjelje Došašća: Izbaavljenje	32
Četvrtak iza prve nedjelje Došašća: Otkupljeni	35
Petak iza prve nedjelje Došašća: »Obucite se u Gospodina Isusa Krista«	38
Subota iza prve nedjelje Došašća: »Zdravo Marijo!«	40
Sveta Misa druge nedjelje Došašća	43
Druga nedjelja Došašća: »Evo, Gospodin će doći!«	45
Ponedjeljak iza druge nedjelje Došašća: »Jesi li ti onaj, koji će doći?«	47
Utorak iza druge nedjelje Došašća: Ivan Krstitelj	50
Srijeda iza druge nedjelje Došašća: »Bog se obraća k nama.«	53
Navečerje blagdana bezgrešnog Začeca bl. Dj. Marije: »Na svetim gorama.«	55
Blagdan bezgrešnog Začeca bl. Dj. Marije: »Sva si lijepa!«	57
1. dan u osmini blagdana bezgrešnog Začeca bl. Dj. Marije: »Blagoslovljena si, Marijo«	59
2. dan u osmini blagdana bezgrešnog Začeca bl. Dj. Marije: Plodna čistoća	61
3. dan u osmini blagdana bezgrešnog Začeca bl. Dj. Marije: Veličina pred Bogom	63
4. dan u osmini blagdana bezgrešnog Začeca bl. Dj. Marije: Marija je očuvana od istočne ljage	65
5. dan u osmini blagdana bezgrešnog Začeca bl. Dj. Marije: Sveta pričest	67
6. dan u osmini blagdana bezgrešnog Začeca bl. Dj. Marije: Bezgrešna	69
17.—23. prosinca: O—antifone	71
17. prosinca: O Sapientia	71
18. prosinca: O Adonai	74
19. prosinca: O radix Jesse	76

	Strana
20. prosinca: O clavis David	78
21. prosinca: O Oriens	81
22. prosinca: O Rex gentium	83
23. prosinca: O Emmanuel	85
Sveta Misa treće nedjelje Došašća	88
Sveta Lucija, utjelovljeno Došašće	90
Osmina blagdana bezgrešnog Začeca bl. Dj. Marije: »Gospo- din s tobom!«	91
Treća nedjelja Došašća: »Radujte se u Gospodinu!«	93
Ponedjeljak iza treće nedjelje Došašća: »Ništa se ne uzne- mirujte!«	95
Utorak iza treće nedjelje Došašća: »Vaša krotkost neka bude poznata svima«	97
Kvat. srijeda u Došašću: »Evo Djevica će začeti«	100
Četvrtak iza treće nedjelje Došašća: »Evo Djevica!«	103
Kvat. petak u Došašću: Marija, nositeljica Krista	105
Kvat. subota u Došašću: Otkupljenje	108
Sveta Misa četvrte nedjelje Došašća	112
Četvrta nedjelja Došašća: »Rosite, nebesa, s visine«	114
Četvrta nedjelja Došašća: »Rosite, nebesa, Pravednoga«	116
Blagdan sv. Tome apostola: »Gospodine moj i Bože moj!«	118

II. Božićno vrijeme.

1. Božić.

Uvod	123
Badnji dan: Gospodin će doći	126
Badnji dan: Iščekivanje	127
Badnji dan: »Unići će Gospodin«	130
Treća božićna Misa	134
Božić: Dođite i poklonite se!	136
Božić: Mi smo otkupljeni!	137
Blagdan sv. Stjepana: Pun Duha	140
Blagdan sv. Ivana apostola: Svjedočanstvo je njegovo isti- nito	142
Blagdan nevine djevice: Iz usta male djece	144
Nedjelja u božićnoj osmini: Djeca Božja	146
Nedjelja u božićnoj osmini: Posinaštvo	149
Nedjelja u božićnoj osmini: »Uzmi Dijete!«	151
Kod jaslca: Kristovo proslavljenje	154
Kod jaslca: Božja mudrost	156
Kod jaslca: Divne li zamjene!	158
Kod jaslca: Dionici Božanstva	160
Blagdan Obrezanja Gospodinova: »Isus«	162

	Strana
Nova Godina: Naš program	164
Obrezanje Gospodinovo	167
Blagdan presv. Imena Isusova: Isus je njegovo ime	169
Osmina blagdana sv. Ivana apostola: Ljubljani učenik	172
Osmina blagdana nevine dječice: Duhovno djetinjstvo	174
2. svetkovina božićnog vremena: Bogojavljenje	
Uvod	179
Navečerje Bogojavljenja: Sveta šutnja	181
Bogojavljenje: »Rasvijetli se!«	183
Bogojavljenje: Zaručnica Gospodinova	185
Bogojavljenje: Krist vladalac	188
Bogojavljenje: »Vidjesmo njegovu zvijezdu!«	190
Nedjelja u osmini Bogojavljenja: Isusovo hodočašće	192
Nedjelja u osmini Bogojavljenja: Krist Kralj	194
Blagdan svete obitelji: Kršćanska obitelj	197
1. dan u osmini Bogojavljenja: Kraljevski darovi	198
2. dan u osmini Bogojavljenja: Betlehemska zvijezda	200
3. dan u osmini Bogojavljenja: »Dodite, poklonimo se!«	202
4. dan u osmini Bogojavljenja: Novim putem	204
Osmina Bogojavljenja: Kristovo krštenje	206
Sveta Misa 2. nedjelje po Bogojavljenju	209
Druga nedjelja po Bogojavljenju: Svadba u Kani	211
Ponedjeljak iza 2. nedjelje po Bogojavljenju: Sveta pretvorba	213
Utorak iza 2. nedjelje po Bogojavljenju: Božanski Zaručnik	215
Srijeda iza 2. nedjelje po Bogojavljenju: Marija je zaručnica Kristova	219
Četvrtak iza 2. nedjelje po Bogojavljenju: Zaruke s Kristom	222
Petak iza 2. nedjelje po Bogojavljenju: Drugi Krist	224
Subota iza 2. nedjelje po Bogojavljenju: Bogojavljenje ljubavi	227
Sveta Misa 3. nedjelje po Bogojavljenju	230
Treća nedjelja po Bogojavljenju: Desnica Gospodnja	231
Ponedjeljak iza 3. nedjelje po Bogojavljenju: Vjera	233
Utorak iza 3. nedjelje po Bogojavljenju: Božanski graditelj	235
Srijeda iza 3. nedjelje po Bogojavljenju: životna zajednica s Bogom	237
Četvrtak iza 3. nedjelje po Bogojavljenju: Budi čist	239
Petak iza 3. nedjelje po Bogojavljenju: Čistim srcem	241
Subota iza 3. nedjelje po Bogojavljenju: »Gospodine, nisam dostojan«	244
Sveta Misa 4. nedjelje po Bogojavljenju	247
Četvrta nedjelja po Bogojavljenju: »Ne ću umrijeti!«	248

	Strana
Ponedjeljak iza 4. nedjelje po Bogojavljenju: »Desnica Gospodnja pokaza moć«	251
Utorak iza 4. nedjelje po Bogojavljenju: Velika tišina	253
Srijeda iza 4. nedjelje po Bogojavljenju: Ljubav je izvršenje zakona	255
Četvrtak iza 4. nedjelje po Bogojavljenju: Jakost u slabosti	258
Petak iza 4. nedjelje po Bogojavljenju: Potpuno pouzdanje u njega	260
Subota iza 4. nedjelje po Bogojavljenju: Zemaljske radosti	263
Sveta Misa 5. nedjelje po Bogojavljenju	266
Peta nedjelja po Bogojavljenju: Slava Gospodnja!	267
Ponedjeljak iza 5. nedjelje po Bogojavljenju: Kukolj u pšenici	271
Utorak iza 5. nedjelje po Bogojavljenju: Kukolj u Crkvi	272
Srijeda iza 5. nedjelje po Bogojavljenju: Dari obveza (zadaca)	274
Četvrtak iza 5. nedjelje po Bogojavljenju: »Mir Kristov«	277
Petak iza 5. nedjelje po Bogojavljenju: Naše pogreške	280
Subota iza 5. nedjelje po Bogojavljenju: Napasti	283
Sveta Misa 6. nedjelje po Bogojavljenju	286
Šesta nedjelja po Bogojavljenju: Prispodoba o zrnju gorušičnom	287
Ponedjeljak iza 6. nedjelje po Bogojavljenju: Zrno gorušice: Crkva	289
Utorak iza 6. nedjelje po Bogojavljenju: Crkvena nauka	292
Srijeda iza 6. nedjelje po Bogojavljenju: Nutarnja snaga kršćanstva	295
Četvrtak iza 6. nedjelje po Bogojavljenju: Snaga i plodnost Kristove nauke	298
Petak iza 6. nedjelje po Bogojavljenju: Kvasac milosti	300
Subota iza 6. nedjelje po Bogojavljenju: Duhovni!	303
Svetački dani po Bogojavljenju	307
17. siječnja: Sv. Antun	307
18. siječnja: Katedra sv. Petra u Rimu	309
21. siječnja: Sv. Agneza	311
25. siječnja: Obraćanje svetoga Pavla	312
25. siječnja: Obraćanje svetoga Pavla	315
29. siječnja: Sveti Franjo Saleski	318
1. veljače: Sveti Ignacije Antiohijski	321
2. veljače: Svijećnica	323
2. veljače: Prikazanje u hramu	325
2. veljače: Svijećnica	327
2. veljače: Svijećnica	329
Sadržaj	333

